

DIEL „A“

ÚZEMNOPLÁNOVACIA DOKUMENTÁCIA :	ÚZEMNÝ PLÁN OBCE VALASKÁ BELÁ
DIEL "A" :	TEXTOVÁ SMERNÁ ČASŤ
ETAPA SPRACOVANIA :	NÁVRH k § 25 SZ
OBSTARÁVATEĽ :	OBEC VALASKÁ BELA
SPRACOVATEĽ (ZHOTOVITEĽ) :	AGS ATELIÉR s.r.o.
RIEŠITEL'SKÝ KOLEKTÍV :	
HLAVNÝ RIEŠITEĽ :	ING. ARCH. GABRIEL SZALAY AUTORIZOVANÝ ARCHITEKT AA 0044
URBANIZMUS :	ING. ARCH. GABRIEL SZALAY
DEMOGRAFIA :	ING. ARCH. GABRIEL SZALAY
OBČIANSKA VYBAVENOSŤ :	ING. ARCH. GABRIEL SZALAY
BÝVANIE A BYTOVÝ FOND :	ING. ARCH. GABRIEL SZALAY
POL'NOHOSPODÁRSTVO :	ING. IGOR KMEŤ
LESNÉ HOSPODÁRSTVO :	ING. IGOR KMEŤ
	ING. PETER BALÁŽ, PHD
REKREÁCIA A CR :	ING. ARCH. GABRIEL SZALAY
DOPRAVNÁ INFRAŠTRUKTÚRA :	ING. MICHAL LOFFLER, (RČ SKSI 4944*12)
	ING. ARCH. GABRIEL SZALAY
TECHNICKÁ INFRAŠTRUKTÚRA :	
VODNÉ HOSPODÁRSTVO :	ING. MAREK KYTKA
	ING. ARCH. GABRIEL SZALAY
ZÁSOBOVANIE ELEKTRICKOU ENERGIU :	DANIEL SEČIANSKY
INFORMAČNÉ SIETE, TELEKOMUNIKÁCIE :	ING. ARCH. GABRIEL SZALAY
ZÁSOBOVANIE PLYNOM A TEPLOM :	ING. PAVOL JURECKÝ
KRAJINNOEKOLOGICKÝ PLÁN :	ING. IGOR KMEŤ - EKOMAP
	MGR. TATIANA ŠOLOMEKOVÁ, PHD.
	ING. PETER BALÁŽ, PHD.
ŽIVOTNÉ PROSTREDIE :	ING. IGOR KMEŤ - EKOMAP
	ING. PETER BALÁŽ, PHD
	MGR. TATIANA ŠOLOMEKOVÁ, PHD.
	ING. ACH. GABRIEL SZALAY
GRAFICKÉ SPRACOVANIE :	ING. IGOR KMEŤ - EKOMAP
	DANIEL SEČIANSKY
	ING. MICHAL LOFFLER

ÚPN O Valaská Belá, Diel „A“ - Textová časť

O B S A H

A.1 ZÁKLADNÉ ÚDAJE	6
A.1.1 Hlavné ciele riešenia a problémy, ktoré územný plán rieši	6
A.1.1.1 Dôvody obstarania územnoplánovacej dokumentácie	6
A.1.1.2 Údaje o obstarávateľovi a spracovateľovi	6
A.1.1.3 Hlavné ciele riešenia	7
A.1.2 Vyhodnotenie doterajšej územnoplánovacej dokumentácie	8
A.1.3 Údaje o súlade riešenia so zadaním a so súborným stanoviskom z prerokovania konceptu	8
A.1.3.1 Chronológia spracovania a prerokovania v procese obstarávania jednotlivých etáp územnoplánovacej dokumentácie	8
A.1.3.2 Zhodnotenie súladu riešenia so zadaním	9
A.1.3.3 Výsledky variantných riešení	10
A.1.3.4 Zdôvodnenie prípadného spracovania doplňujúcich prieskumov a rozborov, prípadne prepracovanie zadania	10
A.1.3.5 Súpis použitých územnoplánovacích, územno-technických a ostatných podkladov v súlade s § 3 až 7 stavebného zákona, so zhodnotením ich využitia	10
A.2 RIEŠENIE ÚZEMNÉHO PLÁNU OBCE	11
A.2.1 Vymedzenie riešeného a záujmového územia	11
A.2.1.1 Vymedzenie riešeného územia	11
A.2.1.2 Vymedzenie záujmového územia	11
A.2.1.3 Vymedzenie území riešených s použitím vybraných regulatívov zóny	11
A.2.2 Konceptcia rozvoja záujmového územia, širšie vzťahy dokumentujúce začlenenie obce do systému osídlenia	11
A.2.2.1 Poloha a význam obce v štruktúre osídlenia, funkčné a priestorové usporiadanie širšieho územia a ich vplyv na socioekonomický potenciál a územný rozvoj obce	11
A.2.2.2 Väzby obce na záujmové územie	13
A.2.2.3 Funkcie obce saturované v záujmovom území	14
A.2.2.4 Poloha obce vo vzťahu k vymedzeným špecifickým územiám a ochranným pásmam	14
A.2.2.5 Nadradené trasy, koridory a zariadenia dopravnej a technickej infraštruktúry	14
A.2.3 Väzby vyplývajúce z nadradenej úPD	14
A.2.3.1 Závazné časti ÚPN VÚC Trenčianskeho kraja	14
A.2.4 Základné demografické, sociálne a ekonomické rozvojové predpoklady obce 20	20
A.2.4.1 Demografia	20
A.2.4.1.1 Charakteristika vývoja počtu obyvateľov	20
A.2.4.1.2 Prognóza demografického vývoja - index rastu	23
A.2.4.1.3 Vývoj vekovej štruktúry obyvateľstva	23
A.2.4.1.4 Prognóza vekovej skladby obyvateľstva	24
A.2.4.1.5 Ekonomická aktivita obyvateľstva	24
A.2.4.2 Bytový fond	26
A.2.4.2.1 Retrospektívny vývoj domového a bytového fondu	26
A.2.4.2.2 Celková potreba bytov - prognóza vývoja bytového fondu a podiel pre sociálne bývanie	28
A.2.5 Návrh urbanistickej štruktúry a priestorového usporiadania	29
A.2.5.1 Historický vývoj obce	29
A.2.5.2 Stanovenie základnej urbanistickej koncepcie a kompozície obce	29
A.2.5.2.1 Organizácia územia, funkčné a priestorové členenie	30
A.2.5.3 Vymedzenie potrieb bývania, občianskej vybavenosti, rekreácie, výroby, dopravy, zelene a ostatných plôch	30
A.2.5.4 Zásady ochrany a využitia kultúrohistorických a prírodných hodnôt	32
A.2.5.4.1 Kultúrohistorické hodnoty a zásady ochrany	32
A.2.5.4.2 Prírodné hodnoty, zásady ochrany	33
A.2.6 Návrh funkčného využitia územia obce	33
A.2.6.1 Vymedzenie všeobecnej charakteristiky funkčných území	33
A.2.6.2 Všeobecné zásady priestorového usporiadania a funkčného využívania územia	34
A.2.6.3 Základné rozvrhnutie funkcií - koncepcia priestorového usporiadania a funkčného využívania územia	35

A.2.7	NÁVRH RIEŠENIA BÝVANIA, OBČIANSKEHO VYBAVENIA SO SOCIÁLNOU INFRAŠTRUKTÚROU, VÝROBY A REKREÁCIE	39
A.2.7.1	Bývanie	39
A.2.7.1.1	Celkový rozvoj bytového fondu a jeho modernizácia	39
A.2.7.2	Sociálna infraštruktúra a občianska vybavenosť	39
A.2.7.2.1	Koncepcia rozvoja sociálnej infraštruktúry	39
A.2.7.2.2	Školské a výchovno-vzdelávacie zariadenia	41
A.2.7.2.3	Koncepcia rozvoja občianskej vybavenosti	43
A.2.7.3	Výroba	48
A.2.7.3.1	Priemyselná výroba	48
A.2.7.3.2	Poľnohospodárska a lesohospodárska výroba	49
A.2.7.3.3	Koncepcia rozvoja hospodárskej základne	51
A.2.7.4	Rekreácia a cestovný ruch	51
A.2.7.5	Koncepcia zelene	55
A.2.8	VYMEDZENIE ZASTAVANÉHO ÚZEMIA OBCE	56
A.2.8.1	Súčasný zastavaný územie obce	56
A.2.8.2	Návrh zastavaného územia	56
A.2.9	VYMEDZENIE OCHRANNÝCH PÁSIEM A CHRÁNENÝCH ÚZEMÍ	56
A.2.9.1	Ochranné pásma	56
A.2.9.1.1	Ochranné pásmo vôd	56
A.2.9.1.2	Ochranné pásma dopravných zariadení	56
A.2.9.1.3	Ochranné pásma elektrických vedení	57
A.2.9.1.4	Ochranné a bezpečnostné pásma plynárenských zariadení	59
A.2.9.1.5	Ochranné pásma vodovodnej a kanalizačnej siete	59
A.2.9.1.6	Ochranné pásma vodných tokov a hydromelioračných zariadení	59
A.2.9.1.7	Ochranné pásmo lesa	59
A.2.9.1.8	Ochranné pásmo pohrebiska	59
A.2.9.1.9	Ochranné pásma vojenských zariadení	59
A.2.9.1.10	Ochranné pásmo poľnohospodárskeho podniku	59
A.2.9.2	Chránené územia	60
A.2.10	KONCEPCIA RIEŠENIA ZÁUJMOV OBRANY ŠTÁTU, POŽIARNEJ OCHRANY A OCHRANY PRED POVODŇAMI	60
A.2.10.1	Obrana štátu	60
A.2.10.2	Civilná ochrana	60
A.2.10.3	Požiarňa ochrana	62
A.2.10.4	Ochrana pred povodňami	63
A.2.11	KONCEPCIA VEREJNÉHO DOPRAVNÉHO A TECHNICKÉHO VYBAVENIA	64
A.2.11.1	Dopravné systémy	64
A.2.11.1.1	Nadradená dopravná sieť a širšie dopravné vzťahy	64
A.2.11.1.2	Organizácia dopravy v obci, dopravný systém	66
A.2.11.1.3	Funkčné členenie a kategorizácia ciest	67
A.2.11.1.4	Hromadná autobusová doprava	67
A.2.11.1.5	Železničná doprava	68
A.2.11.1.6	Letecká doprava	68
A.2.11.1.7	Vodná doprava	68
A.2.11.1.8	Pešia a cyklistická doprava	68
A.2.11.1.9	Statická doprava, parkovanie a odstavovanie vozidiel	69
A.2.11.2	Vodné hospodárstvo	70
A.2.11.2.1	Povrchové vody	70
A.2.11.2.2	Hydromeliorácie	72
A.2.11.2.3	Zásobovanie vodou	72
A.2.11.2.4	Koncepcia riešenia odpadových a dažďových vôd	74
A.2.11.3	Energetika	77
A.2.11.3.1	Zásobovanie elektrickou energiou	77
A.2.11.3.2	Zásobovanie plynom	80
A.2.11.3.3	Zásobovanie teplom	81
A.2.11.3.4	Ostatné druhy energie	82
A.2.11.4	Telekomunikačné a informačné siete	82
A.2.11.4.1	Telekomunikácie	82
A.2.11.4.2	Televízne zariadenia	84
A.2.11.4.3	Miestny rozhlas	84

A.2.11.4.4	Dátová sieť – internet	84
A.2.12	KONCEPCIA OCHRANY PRÍRODY, TVORBY KRAJINY A STAROSTLIVOSTI O ŽIVOTNÉ PROSTREDIE	84
A.2.12.1	Zásady a opatrenia na ekologicky únosné využívanie územia a na elimináciu stresových prvkov v krajine.....	85
A.2.12.2	Zložky životného prostredia	85
A.2.12.2.1	Abiotické zložky životného prostredia	85
A.2.12.2.2	Biotické zložky životného prostredia	88
A.2.12.3	Faktory negatívne ovplyvňujúce kvalitu životného prostredia	91
A.2.12.3.1	Imisie	91
A.2.12.3.2	Hluk, prach a vibrácie	91
A.2.12.3.3	Rádioaktivita a radónové riziko.....	91
A.2.12.3.4	Zosuvné územia a erózne javy.....	92
A.2.12.3.5	Seizmicita	92
A.2.12.4	Faktory pozitívne ovplyvňujúce kvalitu životného prostredia.....	92
A.2.12.4.1	Chránené územia prírody a lokality.....	92
A.2.12.4.2	Územný priemet systému ekologickej stability územia	95
A.2.12.4.3	Prírodné zdroje	99
A.2.12.5	Koncepcia odpadového hospodárstva	99
A.2.13	VYMEDZENIE PRIESKUMNÝCH ÚZEMÍ, CHRÁNENÝCH LOŽISKOVÝCH ÚZEMÍ A DOBÝVACÍCH PRIESTOROV	101
A.2.14	VYMEDZENIE PLOCH VYŽADUJÚCICH ZVÝŠENÚ OCHRANU	101
A.2.15	VYHODNOTENIE PERSPEKTÍVNEHO POUŽITIA POĽNOHOSPODÁRSKEJ A LESNEJ PÔDY NA NEPOĽNOHOSPODÁRSKE ÚČELY	102
A.2.15.1	Bonitované pôdno-ekologické jednotky	102
A.2.15.2	Poľnohospodárska pôda.....	102
A.2.15.3	Lesná pôda	103
A.2.15.4	Zábery lesnej a poľnohospodárskej pôdy.....	104
A.2.16	HODNOTENIE NAVRHOVANÉHO RIEŠENIA Z HĽADISKA ENVIRONMENTÁLNYCH, EKONOMICKÝCH, SOCIÁLNYCH A ÚZEMNOTECHNICKÝCH DÔSLEDKOV	105
A.2.17	NÁVRH ZÁVÄZNEJ ČASTI.....	105
A.3	DOPLŇUJÚCE ÚDAJE	106

TABUĽKOVÁ ČASŤ – PRÍLOHY

Tab. č. 1	FUNKČNÁ A PRIESTOROVÁ REGULÁCIA – BÝVANIE (NO)
Tab. č. 2	FUNKČNÁ A PRIESTOROVÁ REGULÁCIA – BÝVANIE (VO)
Tab. č. 3	FUNKČNÁ A PRIESTOROVÁ REGULÁCIA – VYBAVENOSŤ (NO)
Tab. č. 4	FUNKČNÁ A PRIESTOROVÁ REGULÁCIA – VYBAVENOSŤ (VO)
Tab. č. 5	FUNKČNÁ A PRIESTOROVÁ REGULÁCIA – VÝROBA (NO)
Tab. č. 6	FUNKČNÁ A PRIESTOROVÁ REGULÁCIA – VÝROBA (VO)
Tab. č. 7	BILANCIA POTREBY VODY (NO, VO)
Tab. č. 8	BILANCIA POTREBY ELEKTRICKEJ ENERGIE (NO, VO)
Tab. č. 9	NÁVRH TRAFOSTANÍC (NO, VO)
Tab. č. 10	TEPELNÝ VÝKON A ROČNÁ POTREBA TEPLA PRE NAVRHOVANÉ FUNKČNÉ PLOCHY ROZVOJOVÝCH LOKALÍT (NO, VO)
Tab. č. 11	TELEKOMUNIKÁCIE - NÁVRH KAPACÍT (NO, VO)
Tab. č. 12	NAVRHOVANÉ POUŽITIE POĽNOHOSPODÁRSKEJ PÔDY NA NEPOĽNOHOSPODÁRSKE ÚČELY

A.1 ZÁKLADNÉ ÚDAJE

A.1.1 Hlavné ciele riešenia a problémy, ktoré územný plán rieši

A.1.1.1 Dôvody obstarania územnoplánovacej dokumentácie

Hlavnými, rámcovými dôvodmi pre obstaranie koncepčného nástroja pre riadenie rozvoja Obce sú :

- a) absencia aktuálneho koncepčného nástroja pre rozvoj a riadenie rozvoja obce, t.j. rozvojového dokumentu, územnoplánovacej dokumentácie obce, potreba zabezpečenia právne účinného nástroja pre riadenie rozvoja obce na základe demokratických princípov, ako najvýznamnejšieho koncepčného dokumentu na uplatnenie stratégie rozvoja obce v súlade so zákonom o územnom plánovaní,
- b) získanie odborne spracovaného koncepčného dokumentu, ktorým sa rieši optimálny územný rozvoj, priestorové usporiadanie a funkčné využitie územia obce na základe rozvojových potrieb obce v súlade s trvalo udržateľnými podmienkami rozvoja, na základe krajinno-ekologického plánu v súlade s platnou legislatívou a princípmi demokracie ako právne účinného nástroja pre systémové riadenie rozvoja obce,
- c) spracovanie krajinno-ekologického plánu pre skvalitnenie a uplatnenie podmienok procesu ochrany a tvorby krajiny, prírodného prostredia, ekologickej stability a rovnováhy za trvale udržateľných podmienok rozvoja, zachovania a skvalitnenia životného prostredia,
- e) potreba reagovania na dynamiku vývoja meniaci sa charakter obce a hierarchie hodnôt a priorít, riešením koncepcie funkčného využitia a priestorového usporiadania územia, prehodnotením súčasnej štruktúry zástavby, riešením dopravných, technických a komunikačných podmienok, zosúladením potenciálu obce s možnosťami a rozvojovými potrebami, v súlade s princípmi trvalo udržateľného rozvoja a ochranou a tvorbu životného a prírodného prostredia,
- f) riešenie väzieb a zosúladenie rozvojových zámerov a potrieb obce s koncepciou regiónu v zmysle územnoplánovacej dokumentácie veľkého územného celku trenčianskeho kraja a koncepciami rozvoja jednotlivých rezortov,
- g) riešenie priemetu a uplatnenia opatrení a požiadaviek kladených na obec, ktoré vyplývajú z platnej legislatívy, najmä vo vzťahu k stavebnému zákonu, a koncepcie starostlivosti o životné prostredie,
- h) riešenie koncepcie verejnej dopravnej a technickej infraštruktúry v nadväznosti na nadradené dopravné systémy a nadradené systémy technickej infraštruktúry,
- i) riešenie problémov trasovania a previazanosti nadregionálnej komunikačnej cestnej siete, vo vzťahu k územným podmienkam a potrebám rozvoja hospodárskej základne obce a koncepcie a dynamiky rozvoja obce v oblasti bývania, výroby, rekreácie a cestovného ruchu,
- j) zhodnotenie možností a podmienok využitia územia obce pre lokalizáciu funkcií bývania, vybavenosti, výroby a tiež predpokladov a podmienok rozvoja, funkcie rekreácie a cestovného ruchu a jeho infraštruktúry, vrátane zachovania a využitia prírodných daností územia,
- k) prehodnotenie disponibility územia pre uplatnenie optimálneho rozvoja všetkých funkčných území v rámci obce vo vzťahu k výhľadovým potrebám, podmienkam a predpokladom rozvoja s cieľom vytvorenia podmienok pre oživenie hospodárskej sféry a prosperity obce.

Hlavné – rámcové dôvody viedli obec k rozhodnutiu obstarania novej územnoplánovacej dokumentácie (ÚPD) obce pre stanovenie aktuálnej koncepcie rozvoja. Zákonným dôvodom pre obstaranie územného plánu obce je že má viac ako 2000 obyvateľov a tiež potreba riešenia budúceho rozvoja t.j. vytvorenia podmienok pre rozsiahlejšiu výstavbu a rozšírenia zastavaného územia v zmysle § 139a odseku 11 stavebného zákona ako aj riešenie uplatnenia stratégie smerovania koncepčného rozvoja obce najmä v oblasti funkcie bývania, výroby a rekreácie.

A.1.1.2 Údaje o obstarávateľovi a spracovateľovi

Obstarávateľom predmetnej územnoplánovacej dokumentácie obce je Obec v zastúpení starostom obce a obecným úradom. Obstarávateľom poverenou osobou na výkon obstarávateľskej činnosti v zmysle § 2a stavebného zákona je odborne spôsobilá osoba Ing. arch. Milan Chmura, registrovaný MDV SR pod č. 277. (osvedčenie o odbornej spôsobilosti udelené pôvodne MDVaRR SR)

Spracovateľom územnoplánovacej dokumentácie obce je AGS ATELIER s.r.o. so sídlom v Prievidzi. Odborným garantom a hlavným riešiteľom je konateľ spoločnosti, odborne spôsobilá osoba v zmysle § 45 stavebného zákona a zákona o autorizovaných architektoch, Ing. arch. Gabriel Szalay, autorizovaný architekt Slovenskej komory architektov, registrovaný pod číslom 0044AA, vrátane kolektívu spracovateľov.

A.1.1.3 Hlavné ciele riešenia

Územným plánom a územným plánovaním sa v zmysle stavebného zákona sústavne a komplexne rieši priestorové usporiadanie a funkčné využívanie územia, určujú sa jeho zásady, navrhuje sa vecná a časová koordinácia činností vytvárajúcich a ovplyvňujúcich životné prostredie, ekologickú stabilitu, kultúrohistorické hodnoty, rozvoj v území a tvorbu krajiny, v súlade s princípmi trvalo udržateľného rozvoja.

Územnoplánovacia činnosť má byť sústavnou a kontinuálnou činnosťou na základe odbornej spolupráce a dohody medzi samosprávou, verejnosťou (občianske združenia, spolky, komisie a pod.), dotknutými orgánmi a štátnou správou s tvorivým prístupom a odborným vkladom riešiteľa.

Územný plán obce musí byť presne a jasne formulovaný v súlade s legislatívou, pružný, aby umožňoval kontinuálnu prácu s ním, otvorený, aby mohol byť priebežne aktualizovaný. Má byť dobre čitateľný, kompatibilný, v prostredí samosprávnej obce má byť základným koncepčným nástrojom pre územno-rozhodovací proces a vytvárať jednu z rovín obecného informačného systému o území.

Hlavnými cieľmi v rozvoji územia v súlade s rozvojovým programom obce je smerovanie k formovaniu a orientácii rozvoja obce k podpore prioritných funkcií, ktorými je funkcia bývania so základnou občianskou vybavenosťou, výrobná v oblasti priemyslu a poľnohospodárstva a rekreačná s vybavenosťou športovou a rekreačnou s náplňou najmä v oblasti turizmu a cestovného ruchu, vrátane vhodných doplnkových funkcií k funkcii bývania a rekreácie. Zároveň aj podpora a rozvoj výrobných funkcií v segregovaných územiach, tak aby nenarúšali funkciu bývania a rekreácie. Predpokladá sa podpora najmä rozvoja funkcie poľnohospodárskej výroby, v miere racionálnej a ekonomicky výhodnej priemyselnej výroby vzhľadom na surovinné zdroje, polohu, geografické podmienky a význam obce v štruktúre osídlenia ako aj potenciál obce v zásadách trvalo udržateľného rozvoja a rozsahu únosnej, neobmedzujúcej a nedegradujúcej základné – prioritné funkcie.

Z dôvodov potreby rozvoja spoločnosti na základe demokratických princípov je potrebné pristúpiť k cieľavedomému vypracovaniu nového koncepčného územnoplánovacieho nástroja definujúceho ďalší rozvoj sídla v rámci riešeného územia uplatnením nasledovných zásad :

- a) návrh územno-technických a ekonomických väzieb riešeného územia vo vzťahu k zásadám riešenia Koncepcie územného rozvoja Slovenska a záväznej časti ÚPD VÚC Trenčianskeho kraja, vrátane jeho zmien a doplnkov,
- b) návrh funkčných, územno-technických a ekonomických väzieb na susediace obce a koordinácie rozvoja v kontaktnom území v súlade s územnoplánovacou dokumentáciou obci,
- c) návrh plynulého a plnohodnotného zapojenia do regionálnych štruktúr s akceptovaním a využitím strategických priorít budovaním postavenia obce - sídla vo vzťahu k administratívne centru regionálneho významu Prievidzi, podružnému centru Nováky ako lokálneho centra sídla miestneho významu,
- d) návrh územno-technických podmienok a požiadaviek pre rozvoj obce vo vzťahu k aktuálnym podmienkam a potrebám sociálneho a ekonomického rozvoja, pri zachovaní a rešpektovaní jeho historickej štruktúry, vzájomných väzieb osídlenia, krajinskej štruktúry, v zásadách trvalo udržateľného rozvoja,
- e) návrh funkčného využitia územia, priestorovej štruktúry jej optimalizácie a využívania krajiny za podmienok trvalej ekologickej rovnováhy, biologickej rozmanitosti a racionálneho využívania prírodných zdrojov a prírodných daností,
- f) návrh opatrení a podmienok na zachovanie a ochranu prírody a kultúrneho dedičstva,
- g) návrh opatrení a podmienok na ochranu a neustále skvalitňovanie životného prostredia a dosiahnutie ekologickej stability v zmysle štátnej environmentálnej politiky,
- h) stanovenie podmienok a zásad územného rozvoja, priestorového usporiadania a funkčného využitia územia,

- i) návrh dopravného vybavenia obce, podpora rozvoja jej súčasných a nových funkčných priestorov s ohľadom na kultúrno-historické hodnoty, dosahovanie vyššej kvality životného prostredia vyššou kvalitou a racionálnou a bezpečnosťou koncepcie dopravných systémov najmä v priestore hlavnej komunikácie v dopravnom priestore,
- j) určenie verejnoprospešných stavieb a plôch pre ich realizáciu,
- k) stanovenie priorít činností a realizácie zámerov na dosiahnutie stanovených cieľov riešenia,
- l) vytvorenie podmienok pre zachovanie a rozvíjanie vlastnej identity obce s rešpektovaním neopakovateľného charakteru a rôznorodosti prírodného prostredia a krajinej scenérie,
- m) orientácia na prioritu funkcií bývania vrátane základnej občianskej vybavenosti, rekreácie a športu, vytvorenie podmienok pre rozvoj a podporu podnikateľských aktivít, najmä v oblasti cestovného ruchu, služieb, obchodu, a výroby,
- n) vytvorenie podmienok pre rozvoj cestovného ruchu a turizmu s využitím kultúrno-historického a prírodného dedičstva a potenciálu obce,

Výsledkom územnoplánovacieho procesu, nástroja pre následné zabezpečovanie a uplatnenie územného rozvoja a podpory jednotlivých funkcií má byť moderná obec, spĺňajúca všetky nároky na plnohodnotnú a kvalitnú životnú úroveň obyvateľov a podmienky, najmä na bývanie, prácu, nároky na oddych a rekreáciu, vzdelanie, kultúru, podmienok cestovného ruchu pre návštevníkov v oblasti kultúry, služieb, rekreácie, poznania, športu, zábavy, turizmu a iných aktivít.

A.1.2 Vyhodnotenie doterajšej územnoplánovacej dokumentácie

Obec má spracovaný územný plán Obce. „Územný plán sídelného útvaru (UPN SÚ) Valaská Belá,, ktorú vypracoval URBION Košice, hlavný riešiteľ Ing. arch. Jirí Bezdek, zodpovedný projektant rokov 1982 až 1985, schválený radou ONV 24.07.1987 uznesením číslo 50/87-III.

V decembri 1998 spracoval projekčný ateliér URBANIA – Ing. arch. Blažena Kováčová, Banská Bystrica Doplnok ÚPN SÚ Valaská Belá, ktorý bol schválený uznesením obecného zastupiteľstva číslo 9/1999 dňa 28.08.1999.

Vyhodnotenie

Z hľadiska právnej účinnosti predmetná územnoplánovacia dokumentácia nebola od roku 2 000 prehodnotená a preskúmaná a v zmysle § 141 stavebného zákona stratila záväznosť. Tento územný plán sídelného útvaru je už v súčasnosti neaktuálny vzhľadom na nesúlad s legislatívnymi predpismi a okolnosti nedodržovania demokratických princípov prístupu k obstaraniu. Z hľadiska legislatívneho a metodologického sa podstatne zmenili podmienky a metodika spracovania. Z hľadiska koncepčného absentujú podstatné zmeny v koncepcii rozvoja rezortných a obecných zámerov v súlade so súčasnými podmienkami a trendom rozvoja spoločnosti.

A.1.3 Údaje o súlade riešenia so zadaním a so súborným stanoviskom z prerokovania konceptu

A.1.3.1 Chronológia spracovania a prerokovania v procese obstarávania jednotlivých etáp územnoplánovacej dokumentácie

I. **Etapa – prípravné práce obstarávateľa** - začatie obstarávania ÚPN O bolo oznámené verejnou vyhláškou pod číslom A/2016/620. zo dňa 01.06.2016. Vyhláška bola zverejnená od 01.06.2016 do 01.06.2016 vyvesením na úradnej tabuli, zverejnením na internetovej stránke obce a vyhlásením v obecnom rozhlase. Zároveň s verejnou vyhláškou bola zaslaná žiadosť obce dotknutým orgánom o poskytnutie informácií a podkladov týkajúcich sa uplatnenia príslušných rezortných stratégií a koncepcií. Doručené podklady a koncepčné materiály dotknutých orgánov a požiadavky uplatnené v stanoviskách dotknutých orgánov boli zapracované v zadaní pre spracovanie územného plánu obce a spracované v Koncepte ÚPN Obce.

Oznámenie o strategickom dokumente v zmysle § 5 zákona č. 24/2006 Z.z. o posudzovaní vplyvov na životné prostredie a o zmene a doplnení niektorých zákonov, bol doručený Obvodnému úradu životného prostredia v Prievidzi listom č. S-A/2016/00620 zo dňa 19.12.2016. Obvodný úrad životného prostredia v Prievidzi zaslaný toto oznámenie podľa § 6 odsek 2 zákona na zaujatie

stanoviska dotknutým orgánom a dotknutým obciam a zverejnil ho na internetovej stránke MŽP SR. Na základe stanovísk doručených k predmetnému oznámeniu Obvodný úrad životného prostredia v Prievidzi v liste OU-PD_OSZP/2017/000562-036 zo dňa 25.01.2017, určil rozsah hodnotenia podľa zákona č. 24/2006 Z.z. o posudzovaní vplyvov na životné prostredie. Navrhovaný dokument podlieha povinnému hodnoteniu.

- II. **Etapa - Prieskumy a rozborov a krajinno-ekologický plán** boli spracované - zhotovené v období 10.2016 až 12.2016, spracovateľ AGS ATELIÉR s.r.o, hlavný a zodpovedný riešiteľ - autorizovaný architekt Ing. arch. Gabriel Szalay, registrovaným Slovenskou komorou architektov pod č. 0044 AA.
- III. **Etapa – spracovanie návrhu Zadania pre spracovanie územného plánu obce**, spracovaný - zhotovený v novembri 2016, zhotoviteľ AGS ATELIÉR, s.r.o.
- IV. **Etapa – verejné prerokovanie „Zadania“ a schválenie**, prerokovanie návrhu zadania bolo oznámené verejnou vyhláškou č A/2016/620 zo dňa 12.12.2016. Vyhláška bola zverejnená v dobe od 12.12.2016 do 11.01.2017 vyvesením na úradnej tabuli a zverejnením na internetovej stránke obce. Návrh zadania bol dohodnutý s dotknutými orgánmi. Obvodný úrad Trenčín, Odbor výstavby a bytovej politiky pod číslom OU-TN-OVBP1-2017/002947-011/KŠ zo dňa 06.02.2017 preskúmal a posúdil proces obstarania a obsahu Zadania v zmysle § 20 zákona č. 50/1976 Zb. o územnom plánovaní a stavebnom poriadku v znení neskorších predpisov. Zadanie bolo schválené obecným zastupiteľstvom uznesením číslo 282/2017, dňa 16.02.2017.
- V. **Etapa – spracovanie Konceptu územného plánu obce** na základe schváleného zadania a pokynu obce na začatie prác na koncepte bol spracovaný – zhotovený koncept ÚPN O vo variantnom riešení v období 04 až 07 2017. Spracovateľom je - AGS ATELIÉR s.r.o., hlavný a zodpovedný riešiteľ autorizovaný architekt Ing. arch. Gabriel Szalay, registrovaný Slovenskou komorou architektov pod č. 0044 AA.
- VI. **Etapa – verejné prerokovanie „Konceptu ÚPN Obce“ vo variantnom riešení, v zmysle stavebného zákona**, prerokovanie bolo oznámené verejnou vyhláškou č. 64/2017 zo dňa 26.07.2017. Vyhláška bola zverejnená po dobu 30 dní vyvesením na úradnej tabuli zverejnením na internetovej stránke obce a vyhlásením v obecnom rozhlase. Na základe výsledkov prerokovania - súborného stanoviska ku konceptu vydala obec pokyn na začatie prác na „Návrhu“ pod č. Z/3830/2017, S/64/2017/UP zo dňa 24.10.2017.
- VII. **Etapa – spracovanie „Návrhu ÚPN Obce“** na základe schváleného zadania, súborného stanoviska ku konceptu vrátane záverečného stanoviska z posúdenia vplyvov na životné prostredie bol spracovaný Návrhu ÚPN obce.
- VIII. **Etapa – verejné prerokovanie „Návrhu ÚPN Obce“**, prerokovanie bude oznámené verejnou vyhláškou po dobu najmenej 30 dní vyvesením na úradnej tabuli a zverejnením na internetovej stránke obce. Na základe výsledkov prerokovania bude potrebné postupovať podľa ustanovení stavebného zákona č. 50/1976 Zb.
- IX. **Etapa – dopracovanie „Návrhu ÚPN Obce“ obce** na základe výsledkov prerokovania „Návrhu“ ÚPN O a vyhodnotenia pripomienok.... a preskúmanie podľa § 25 SZ.
- X. **Etapa – preskúmanie podľa § 25 SZ a schválenie „Návrhu ÚPN Obce“.**
- XI. **Etapa – vyhotovenie čistopisu „ÚPN Obce“**
- XII. **Etapa – uloženie ÚPN Obce v súlade s § 28 SZ.**

A.1.3.2 Zhodnotenie súladu riešenia so zadaním

V súlade s výsledkami prieskumov a rozborov a na ich základe vypracovaného a schváleného zadania pre spracovanie územného plánu obce Valaská Belá obstarávateľ, obec predmetným dokumentom zabezpečil, obstaral V. etapu obstarávania, „Koncept územného plánu obce“.

Zadanie pre spracovanie ÚPN Obce (ďalej len zadanie) po verejnom prerokovaní a dohodnutí s dotknutými orgánmi bolo schválené uznesením číslo 282/2017, dňa 16.02.2017 Obecným zastupiteľstvom vo Valaskej Belej.

V zadaní stanovené hlavné ciele a požiadavky pre rozvoj a zabezpečenie trvalo udržateľného rozvoja obce, vrátane požiadaviek na formu, rozsah a obsah spracovania územnoplánovacej dokumentácie, sú v plnom rozsahu akceptované.

Riešenie priestorového usporiadania a funkčného využitia územia v „Koncepte ÚPN Obce“ bolo spracované v súlade so Zadaním. Navrhované javy sú priemetom bilančných údajov stanovených v zadaní pre pokrytie rozvojových potrieb obce lokalizáciou jednotlivých funkcií v území, s cieľom optimálneho funkčného a priestorového usporiadania.

Koncept ÚPN Obce bol spracovaný vo variantnom riešení v súlade § 21 zák. č. 50/1976 Zb. v platnom znení (stavebného zákona) a obsahovo v súlade s § 12 vyhlášky č. 55/2001 Z.z.

A.1.3.3 Výsledky variantných riešení

Koncept ÚPN O Valaská Belá bol spracovaný v dvoch variantných riešeniach – **Variant I.** a **Variant II.** v súlade s §§ 9 a 12 vyhlášky č. 55/2001 Z. z. Oba varianty z hľadiska koncepčného riešenia priestorového riešenia a funkčného využitia ako aj ochrany a tvorby životného prostredia a ekologickej stability územia sú riešené vyvážené, plnohodnotne v súlade so „Zadaním pre spracovanie ÚPN obce“.

Po prerokovaní Konceptu boli výsledky prerokovania zhrnuté v pokynoch obstarávateľa na základe výsledkov prerokovania konceptu pre spracovanie VI. etapy obstarávania, t.j. spracovania **Návrhu ÚPN Obce**, po verejnom prerokovaní Konceptu ÚPN Obce, dohode s dotknutými orgánmi, vo vyhodnotení pripomienok s návrhom na uplatnenie opodstatnených pripomienok, na základe pokynu obstarávateľa.

Odporúčaným variantom pre spracovanie návrhu je variant II.

A.1.3.4 Zdôvodnenie prípadného spracovania doplňujúcich prieskumov a rozborov, prípadne prepracovanie zadania

„Územný plán obce“ je spracovaný v súlade s aktuálnymi výsledkami prieskumov a rozborov z roku 2016 a na ich základe vypracovaného a schváleného Zadania pre spracovanie územného plánu obce.

Pre spracovanie „návrhu“ nebolo potrebné spracovanie doplňujúcich prieskumov a rozborov, ani prepracovanie zadania.

A.1.3.5 Súpis použitých územnoplánovacích, územno-technických a ostatných podkladov v súlade s § 3 až 7 stavebného zákona, so zhodnotením ich využitia.

Obec v súčasnosti nemá spracovaný žiadny územnoplánovací podklad v zmysle §§ 4 až 7 stavebného zákona t.j. územnoplánovacie podklady, územný generel, územnú prognózu a územnotechnické podklady nie sú spracované.

Z okolitých susediacich dotknutých obcí Čavojs, Tužina, Liešťany, Temeš (okr. Prievidza), Čičmany, Zliechov, Horná Poruba, Dolná Poruba, Čierna Lehota, Košecké podhradie (okr. Ilava), Kšinná, majú platný územný plán obce Kšinná, Košecké podhradie (okr. Ilava), Čičmany a Liešťany, Koncepčné riešenie je v súlade s uvedenými ÚPN Obcí. Obec Zliechov v súčasnosti obstaráva nový územný plán obce v etape obstarávania Návrhu ÚPN Obce.

Súpis použitých ÚPP a ostatných podkladov :

- a) Program hospodárskeho rozvoja a sociálneho rozvoja Obce Valaská Belá, programovacie obdobie 2016-2025 (ďalej len PHRSR) verzia 1.0. PHRSR je strednodobý strategický dokument, spracovaný v zmysle Zákona o podpore regionálneho rozvoja 531/2001 Z.z v znení neskorších predpisov (zák. č. 539/2008 a 309/2014 Z.z.). Spracovateľ SCARABEO-SK, s.r.o.
- b) Prehľad vybraných výrobných a technických ukazovateľov za rok 2010, StVS a.s. OZ - Prievidza,

Zhodnotenie využiteľnosti uvedených podkladov :

k bodu a) - použitý ako záväzný podklad pre spracovanie ÚPN O,

k bodu b) - koncepčný rezortný materiál použitý pre spracovanie ÚPN O.

A.2 RIEŠENIE ÚZEMNÉHO PLÁNU OBCE

A.2.1 Vymedzenie riešeného a záujmového územia

A.2.1.1 Vymedzenie riešeného územia

Riešené územie je vymedzené administratívno-správnym územím obce Valaská Belá, t.j. obvodovou hranicou katastrálneho územia obce. Riešené územie má rozlohu 6 477 ha.

Katastrálne územie obce hraničí s katastrálnymi územiami obcí :

Trenčianskeho kraja : Čavoj, Liešťany Tužiná, Temeš, (okr. Prievidza), Zliechov, Horná Poruba, Dolná Poruba, Čierna Lehota, Košecké podhradie (okr. Ilava), Kšinná.

Žilinského kraja : Čičmany.

A.2.1.2 Vymedzenie záujmového územia

Záujmové územie vytvára súčasť okresu Prievidza, administratívno-správne územie osídlenia Prievidzko-Nováčkeho podpriestoru Hornonitrianskej kotliny, spádové sídlo okresného významu mesto Prievidza, mesto Bojnice, a podružné centrum mesto Nováky, osídlenia Nitricko-Rudnianskeho podpriestoru s centrami v Dolných Vesteniciach a Nitrianskom Rudne a to v rámci rudnianskej kotliny so sídlami Diviacka Nová Ves, Diviaky nad Nitricou, Nitrianske Rudno, Kostolná Ves, Seč, Rudnianska Lehota, Liešťany, Nevidzany a v rámci nitrickej kotliny najmä Dolné a Horné Vestenice, Nitrica a Nitrianske Sučany.

A.2.1.3 Vymedzenie území riešených s použitím vybraných regulatívov zóny

Vymedzené riešené územie je spracované v úrovni – stupni spracovania územnoplánovacej dokumentácie obce (ÚPD Obce), v rámci predmetného územného plánu obce sa nevymedzujú územia na riešení s použitím vybraných regulatívov zóny.

A.2.2 Konceptia rozvoja záujmového územia, širšie vzťahy dokumentujúce začlenenie obce do systému osídlenia

A.2.2.1 Poloha a význam obce v štruktúre osídlenia, funkčné a priestorové usporiadanie širšieho územia a ich vplyv na socioekonomický potenciál a územný rozvoj obce

V súlade s územno-správnym členením podľa nariadenia vlády SR č. 258/1996 Zb., ktorým sa vydáva Zoznam obcí a vojenských obvodov tvoriacich jednotlivé okresy v SR, patrí obec do Trenčianskeho kraja a okresu Prievidza, ktoré je ťažiskom regionálneho významu v rámci sídelnej štruktúry Slovenskej republiky. (Prievidzsko-Bojnické ťažisko osídlenia)

Základnou celoštátnou územnoplánovacou dokumentáciou v zmysle §§ 8 a 9, zákona č. 50/1976 Zb. o územnom plánovaní a stavebnom poriadku (stavebný zákon) v znení neskorších predpisov je Konceptia územného rozvoja Slovenska (ďalej len KURS 2001). KURS 2001 ako územnoplánovacia dokumentácia celoštátneho stupňa bola schválená uznesením vlády SR č. 1033/2001 a jej záväzná časť bola vyhlásená Nariadením vlády SR č. 528/2002 Z.z..

Základným metodologickým východiskom spracovania Konceptie Územného rozvoja Slovenska 2001 (KURS 2001) je chápanie osídlenia SR ako systému, ktorého základnou funkciou je trvale udržateľný rozvoj sídelného prostredia.

Sídelná štruktúra SR je tvorená sídelnými systémami, ktoré sú tvorené sieťou ťažísk osídlenia, rozvojových osí, sídelných centier a ostatných sietí mestských a vidieckych sídiel.

Ťažiská osídlenia sa delia do troch úrovní, ktoré sú členené z hľadiska významu do skupín :

- 1. úroveň (skupina) - najväčšie slovenské mestá, najmä krajské sídla. Má štyri podskupiny.
- 2. úroveň (skupina) - tvorené okolo stredne veľkých miest, pri ktorých sa v menšej miere prejavujú aglomeračné väzby medzi centrami a okolitými obcami a pri ktorých prevládajú viac polarizačné účinky jadier týchto ťažísk osídlenia. Medzi centrá druhej skupiny, prvej podskupiny s možnosťou plnenia nadregionálnych až celoštátnych funkcií patrí ja mesto Prievidza.
- 3. úroveň - má 2 skupiny, v prvej ide o ťažiská osídlenia, ktoré sú v podstate vytvorené na základe dostredivých účinkov jadrového mesta, v druhej sú ťažiská osídlenia menšieho rozsahu.

Podľa Územného plánu VÚC Trenčianskeho kraja sa uvažuje s formovaním prievidsko - bojnického ťažiska osídlenia v kategórii nadregionálneho významu, vzhľadom na celkovú veľkosť centra Prievidza a centra Bojnice celoštátneho až medzinárodného významu, ktoré tvoria bipolárne centrum ťažiska osídlenia.

Územie okresu Prievidza sa člení na tri funkčné podpriestory :

1. Hornonitriansky s mestami Prievidza, Bojnice, Nováky a Nitrianske Pravno
2. Handlovský s mestom Handlová
3. Nitricko-rudniansky, s centrami v Dolných Vesteniciach a Nitrianskom Rudne

Obec Valaská belá patrí do Nitricko-rudnianskeho funkčného podpriestoru. Leží mimo hornonitrianskej rozvojovej osi regionálneho významu v smere Nitra – Nováky – Prievidza - Žilina.

Obec patrí medzi osídlenia šiestej skupiny, druhej podskupiny, kde ako sídlo miestneho významu s funkciou centra osídlenia miestneho významu zabezpečuje komplexné základné vybavenie pre obyvateľov bezprostredného zázemia.

V týchto sídlach je potrebné podporovať predovšetkým rozvoj nasledovných zariadení :

- základných škôl
- predškolských zariadení
- zdravotníckych (všeobecní lekári, zubní lekári, lekárne)
- stravovacích zariadení s možnosťou ubytovania
- pôšt
- opravárenských a remeselníckych služieb pre pokrytie základnej potreby
- nákupných možností pre pokrytie základnej potreby
- zariadení voľného času a rekreácie s dostatočnými plochami zelene.

Pre priestory mimo ťažísk osídlenia sú definované nasledovné rozvojové predpoklady v rámci ÚPN VÚC Trenčianskeho kraja.

Z hľadiska vytvorenia priestorovo vyváženého sídelného systému riešeného územia a pre podporu a zachovanie vidieckeho priestoru ako súčasť tohto systému je žiaduce podporovať aj rozvoj mimo ťažísk osídlenia. Predpoklady pre rozvoj vyplývajú z regionálnych špecifik a to hlavne z potenciálu územia pre rozvoj rekreácie a cestovného ruchu hlavne v územiach s kopaničiarskym osídlením, pričom však musia byť integrované s ochranou krajiny a urbanisticko-architektonickou štruktúrou tohto osídlenia. Okrem toho je nevyhnutné vytvárať podmienky pre rozvoj spracovateľskej výroby založenej na báze využívania miestnych zdrojov až po finalizáciu, podporovať obnovu miestnych tradičných remesiel s cieľom vytvoriť pracovné príležitosti pre miestnych obyvateľov a tým znížiť demografickú depresiu.

Z pohľadu dopravnej infraštruktúry je nevyhnutné toto územie zabezpečiť výkonnou regionálnou hromadnou dopravou, ktorá zabezpečí rýchlu dopravu za vyššou vybavenosťou.

Popri štruktúre ekonomickej základne vidieckeho priestoru možno rozlišovať priestorové druhy vidieckeho priestoru na základe :

- vzťahu mesta a jeho vidieckeho zázemia (dominantnosti mesta ako sídelného centra),
- charakteru osídlenia vidieckeho priestoru (veľkosť a hustota vidieckych obcí),
- polohy voči vyšším sídelným zoskupeniam (vidiecky priestor ako súčasť sídelných štruktúr).

Rozvoj vidieka v budúcnosti sa nemôže obísť bez využitia moderných informačných technológií. Ich uplatnenie treba vidieť nie len vo vytváraní nepoľnohospodárskych pracovných príležitostí vo vidieckom priestore, ale predovšetkým v samotnej organizácii fungovania poľnohospodárskych činností, ich koordinácii na regionálnej a celoštátnej úrovni a pod. Za tým účelom je žiaduce vytvoriť a zabezpečiť adekvátne profesijné vzdelávanie a doškoloňovanie obyvateľstva žijúceho vo vidieckych priestoroch.

Z pohľadu územnoplánovacieho, architektonického a krajinárskeho charakteru jednotlivých priestorov a vidieckych obcí je žiaduce vychádzať a zachovávať pôvodný špecifický ráz vidieckeho priestoru, čo znamená vychádzať z pôvodného charakteru zástavby a vyvinutého charakteru okolitej

krajiny. Pre udržanie identity prostredia sa žiada zachovať historicky utváraný typ zástavby obcí (hromadný, cestný, potočný, vretenovitý, a pod. typ zástavby), nadviazanie na tradičné tvaroslovie ľudovej architektúry a zohľadnenie národopisných špecifik v jednotlivých regiónoch.

Vo výstavbe technickej infraštruktúry je vo vidieckych priestoroch predovšetkým potrebné sledovať zabezpečenie ich dobrej dostupnosti k sídelným centrá, budovanie systémov distribúcie pitnej vody, budovanie systémov odkanalizovania s adekvátnymi čistiarnami odpadových vôd, budovanie systémov odstraňovania komunálneho odpadu.

A.2.2.2 Väzby obce na záujmové územie

V súčasnosti je možné charakterizovať vzťah obce k záujmovému územiu z nasledovných aspektov :

- z administratívno-správneho vo väzbe na regionálne centrum v Prievidzi, subregionálne centrum Nováky
- z ekonomického a sociálneho hľadiska obec neposkytuje dostatočné množstvo pracovných príležitostí pre svojich obyvateľov (odchod obyvateľov do centra a podružného centra regiónu),
- z hľadiska cestovného ruchu a rekreačných funkcií vo väzbe na stredisko CR Homôka,
- vplyv tranzitnej dopravy na väzby s okolitým záujmovým územím sídla.

Zásady :

- a) dosiahnuť vyvážené postavenie obce vo vzťahu k záujmovému územiu, (K,T)
- b) riešiť funkčné a prevádzkové väzby obce k záujmovému územiu, (S)
- c) dosiahnuť kontinuitu a previazanosť ekosystémov v kontexte a väzbe na štruktúru sídla v súlade s krajinno-ekologickým plánom a územným systémom ekologickej stability, (K,S,D,T)
- d) podporovať aktivity smerujúce k zabezpečeniu územnotechnickej prípravy rozvoja záujmového a riešeného územia, (K),
- e) podporovať rozvoj dopravných systémov v kontexte vzájomných vzťahov obce a záujmového územia (T),
- f) vytvárať podmienky pre postupnú realizáciu zámeru a stratégie obce v oblasti rekreácie a turizmu vo vzťahu k podpore komplexnosti a vzájomných vzťahov záujmového územia,
- g) prioritne podporovať rozvoj rekreačnej funkcie v oblasti chalupárstva a v oblasti cestovného ruchu vytvorením regionálneho centra cestovného ruchu, turizmu a rekreácie, podporujúcej vznik nových pracovných príležitostí (T)
- h) prioritne podporovať rozvoj ekologicky nezávadnej výroby a tradičnej remeselnej výroby podporujúcej vznik nových pracovných príležitostí (T)
- i) podporovať rozvoj vyvážených a trvalo udržateľných aktivít záujmového územia v záujme celkového rozvoja regiónu, a priaznivého spätného pôsobenia na rozvoj obce (T)
- j) vytvárať podmienky pre aktiváciu prírodného, hmotného, ekonomického a demografického potenciálu obce v interaktívnej väzbe na potenciál záujmového územia v záujme harmonického a koordinovaného využitia a rozvoja regiónu, (T)
- k) podporovať, presadzovať a ochraňovať prioritné záujmy obce v uplatnení stratégie rozvoja obce, ale aj okolitého záujmového územia v oblasti využiteľnosti krajinného potenciálu pre funkciu rekreácie, turizmu a cestovného ruchu, (T)
- l) vytváranie územných podmienok pre podporu rozvoja bývania a vybavenosti aj pre podporu migračného prílevu, v širokom spektre ponuky foriem a kvality bývania, vybavenosti a služieb, posilnenie rozšírenia ponuky v záujme získania potenciálu obyvateľov a pracovných príležitostí, (K,S,T)
- m) iniciovať vypracovanie overovacích ÚPP zón pre zhodnotenie potenciálu a riešenie využitia územia v potenciálnych rozvojových lokalitách a kooperovať pri ich obstaraní (K,S,D,T),
- n) iniciovať spracovanie štúdie - koncepcie rozvoja cestovného ruchu a rekreácie v regióne Hornej Nítry najmä okolitých rekreačných priestorov a aktivít, komplexne zhodnotiť potenciál a možnosti vzájomnej kooperácie samospráv na regionálnej a miestnej úrovni, (K,S)
- o) vytvárať priestorové predpoklady v rámci obce pre rozvoj funkcií vytvárajúcich podmienky vzájomnej podpory obce a regiónu. (T)

A.2.2.3 Funkcie obce saturované v záujmovom území

A.2.2.4 Poloha obce vo vzťahu k vymedzeným špecifickým územiám a ochranným pásmam

Ochrana prírodných zdrojov :

V riešenom území sa nachádza ložisko nevýhradné nerastu „Valaská Belá – Studenec, stavebný kameň (4254)“. Ktoré nemá určenú organizáciu a ktoré je v zmysle §7 banského zákona č. 44/1988 Zb. súčasťou pozemku.

V riešenom území nie sú evidované MŽP žiadne výhradné ložiská HCLÚ, OVL, žiadne prieskumné územia určené ani návrhy.

Riešenom území je evidovaných 6 starých banských diel (haldy a štôlne).

A.2.2.5 Nadradené trasy, koridory a zariadenia dopravnej a technickej infraštruktúry

Trasy existujúcej nadradenej dopravnej infraštruktúry v k. ú. obce :

- cesta II, triedy č. 574 v smere Nováky - Ilava vrátane homogenizácie existujúcej trasy v kategórii C 9,5/70-60.

Trasy existujúcej nadradenej technickej infraštruktúry v k. ú. obce :

- tranzitné prenosové 220 kV nadzemné elektrické vedenie VVN linky číslo [V275](#) Považská Bystrica – Bystričany, (viď kapitolu A.2.11.3.1)

Trasy navrhovanej nadradenej technickej infraštruktúry v k. ú. Obce:

- koridor pre trasu navrhovaného 2x400 kV vedenia ZVN v koridore existujúceho 220 kV vedenia linky číslo 275. (ÚPN VÚC TK)
- koridor pre realizáciu preložky cesty II/574 v kategórii C 9,5/70-60, v súvislosti s výhľadovou vodnou nádržou Liešťany v trase a úseku od k.ú. Liešťany po napojenie na existujúcu trasu v smere do Valaskej Belej v zmysle grafickej časti (podľa ÚPN VÚC TK).
- koridor pre realizáciu preložiek ciest III. triedy v kategórii C 7,5/60 v súvislosti s výhľadovou vodnou nádržou Liešťany v trase a úsekoch od križovania s cestou II/574 v smere do obce Zliechov, cesta III/1912 (a m.č. Gápel') s odbočkou do obce Čavoj, cesta II/1787 v zmysle grafickej časti (podľa ÚPN VÚC TK).
- koridor pre realizáciu prepojení ako ciest III. (subregionálneho významu) triedy v kategórii C 7,5/60 v trase a úseku Valaská Belá - Čierna Lehota

A.2.3 Väzby vyplývajúce z nadradenej ÚPD

A.2.3.1 Záväzné časti ÚPN VÚC Trenčianskeho kraja

Vyšším stupňom územnoplánovacej dokumentácie vo vzťahu k obci je Územný plán veľkého územného celku Trenčianskeho kraja a jeho koncepcia a záväzná časť je záväzná pre územnoplánovaciu dokumentáciu obce.

Územný plán veľkého územného celku Trenčianskeho kraja vypracovala spoločnosť A-Ž PROJEKT v roku 1998 s.r.o. so sídlom v Bratislave, spracovateľ Ing. M. Krumpolcová a riešiteľský kolektív, hlavný a zodpovedný riešiteľ Ing. Mária Krumpolcová. V roku 2002-4 a 2009-11 vypracovala spoločnosť A-Ž PROJEKT Zmeny a doplnky č. 1/2004 a 2/2011 spracovateľ Ing. V. Krumpolec, Ing. M. Krumpolcová a riešiteľský kolektív, hlavný riešiteľ Ing. Mária Krumpolcová.

Záväznou územnoplánovacou dokumentáciou vyššieho stupňa je :

Územný plán regiónu Trenčianskeho kraja – Územný plán veľkého územného celku Trenčiansky kraj, ktorého záväzná časť bola vyhlásená Nariadením vlády SR č. 149/98 Z.z., uverejnená v Zbierke zákonov SR čiastka 54 z roku 1998.

Zmeny a doplnky č. 1/2004 ÚPN VÚC Trenčianskeho kraja, boli schválené zastupiteľstvom TSK uznesením č. 259/2004 zo dňa 23.06.2004. Závazná časť bola vyhlásená Všeobecne záväzným nariadením TSK č. 7/2004.

Zmeny a doplnky č. 2/2011 ÚPN VÚC Trenčianskeho kraja, boli schválené zastupiteľstvom TSK uznesením č. 297/2011 zo dňa 26.10.2011. Závazná časť Zmien a doplnkov č. 2 ÚPN VÚC Trenčianskeho kraja bola vyhlásená Všeobecne záväzným nariadením TSK.

Na republikovej úrovni je najvyšším rozvojovým dokumentom Koncepcia územného rozvoja Slovenska (KURS 2001), schválená vládou SR uznesením č. 1033/2001. Jej záväzná časť bola vyhlásená Nariadením vlády SR č. 528/2002 Z.z.

V súlade s § 10 zákona č. 50/1976 Zb. o územnom plánovaní a stavebnom poriadku v znení neskorších predpisov územný plán regiónu musí byť v súlade so záväznou časťou KURS a vychádzať z jej smernej časti.

Predpokladom pre alternovanie postavenia obce v rámci regionálnych a nadregionálnych súvislostí je hľadanie výraznejšieho uplatnenia a zapojenia obce do štruktúry osídlenia a siete rozvojových osí - sídelných osí a komunikačno-sídelných osí.

ÚPN VÚC Trenčianskeho kraja vrátane jeho zmien a doplnkov je záväzný pre spracovanie ÚPN O v nasledovnom rozsahu :

Závazná časť ÚPN VÚC Trenčianskeho kraja : (výňatok, t.j. body týkajúce sa obce)

1. V oblasti usporiadania územia, osídlenia a rozvoja sídelnej štruktúry

- 1.1. Pri územnom rozvoji kraja vychádzať z rovnocenného zhodnotenia nadregionálnych a vnútroregionálnych vzťahov, pri zdôraznení územnej polohy kraja a jeho špecifických podmienok,
 - 1.1.3 vytvárať nadnárodnú sieť spolupráce medzi jednotlivými mestami, regiónmi a ostatnými aktérmi územného rozvoja v Slovenskej republike a okolitých štátoch, s využitím väzieb jednotlivých sídiel a sídelných systémov v euroregiónoch (a ďalších oblastiach cezhraničnej spolupráce),
- 1.2. Formovať ťažiská osídlenia Trenčianskeho kraja na všetkých úrovniach prostredníctvom regulácie formovania funkčnej a priestorovej štruktúry jednotlivých hierarchických úrovní centier osídlenia a príslušných vidieckych sídiel a priestorov, podieľajúcich sa na vzájomných sídelných väzbách v rámci daného ťažiska osídlenia, uplatňujúc princípy dekoncentrovanej koncentrácie,
 - 1.2.2 zabezpečovať rozvojovými osami pozdĺž komunikačných prepojení medzinárodného a celoštátneho významu sídelné prepojenia na medzinárodnú sídelnú sieť, ako aj konzistenciu a rovnocennosť rozvojových podmienok ostatného územia kraja,
 - 1.2.3 prispieť formovaním osídlenia Trenčianskeho kraja k formovaniu sídelnej štruktúry na celoštátnej a nadregionálnej úrovni prostredníctvom regulácie priestorového usporiadania a funkčného využívania územia jednotlivých ťažísk osídlenia, centier osídlenia, rozvojových osí a vidieckych priestorov kraja.
- 1.3. Podporovať ťažiská osídlenia kraja v súlade s ich hierarchickým postavením v sídelnom systéme Slovenskej republiky :
 - 1.3.5 podporovať ťažiská osídlenia ako rozvojové sídelné priestory vytváraním ich funkčnej komplexnosti so zohľadnením ich regionálnych súvislostí,
 - 1.3.6 podporovať nástrojmi územného rozvoja diverzifikáciu ekonomickej základne ťažísk osídlenia pri využívaní špecifických daností a podmienok jednotlivých území,
 - 1.3.7 sledovať pri decentralizácii riadenia rozvoja územia vytváranie polycentrických systémov – sietí miest a aglomerácií, ktoré efektívne podporujú vytváranie vyššej funkčnej komplexnosti regionálnych celkov,
 - 1.3.8 upevňovať vnútroštátne sídelné väzby medzi ťažiskami osídlenia.
- 1.9. Podporovať rozvoj centier osídlenia lokálneho významu v sídlach, ktoré zabezpečujú komplexné základné vybavenie pre obyvateľov bezprostredného zázemia. Ide o sídla:

- 1.9.7 v okrese Prievidza: Pravenec, Kanianka, Nedožery-Brezany, Lazany, Chrenovec, Ráztočno, Sebedražie, **Valaská Belá**, Liešťany, Diviaky nad Nitricou, Diviacka Nová Ves, Dolné Vestenice, Lehota pod Vtáčnikom, Bystričany, Osľany a Zemianske Kostoľany,

V týchto centrách podporovať predovšetkým rozvoj následných zariadení:

- a) základných škôl,
 - b) predškolských zariadení,
 - c) zdravotníckych zariadení všeobecných lekárov, zubných lekárov a lekární,
 - d) stravovacích zariadení s možnosťou ubytovania,
 - e) pôšt,
 - f) zariadenia opravárenských a remeselníckych služieb na pokrytie základnej potreby,
 - g) nákupných zariadení na pokrytie základnej potreby,
 - h) zariadení voľného času a rekreácie s dostatočnými plochami zelene,
- 1.10 podporovať rozvoj vidieckeho osídlenia aj mimo priestorov ťažisk osídlenia s cieľom vytvoriť rovnocenné životné podmienky pre všetkých obyvateľov so zachovaním špecifických druhov osídlenia,

2. V oblasti rekreácie a cestovného ruchu

- 2.1 Podporovať predovšetkým rozvoj tých foriem rekreácie a cestovného ruchu, ktoré majú medzinárodný význam. Sú to: kúpeľníctvo, rekreácia pre pobyt pri vodných plochách, vodná turistika (na Váhu), cykloturistika, poľovníctvo, poznávací kultúrny turizmus (návšteva pamätihodností, podujatí), kongresový cestovný ruch a výstavníctvo, tranzitný cestovný ruch. Podporovať nenáročné formy cestovného ruchu (agroturistika, vidiecky turizmus) hlavne v kopaničiarskych oblastiach s malým dopadom na životné prostredie.
- 2.3 usmerňovať rozvoj rekreácie a cestovného ruchu do vhodných obcí a rekreačných lokalít, najmä v okrese:
- 2.3.7 Prievidza: **Valaská Belá**, Nitrianske Pravno, Lehota pod Vtáčnikom, Opatovce nad Nitrou, Osľany, Bystričany, Nitrianske Rudno - priehrada, Kľačno-Fačkovské sedlo, Handlová-Remata, Bojnice-Vendelín, Horná Ves-Lômy, Chvojnica-Chvojnická dolina a Bystričany-Chalmová,
- 2.4 skvalitňovať a vytvárať podmienky pre rozvoj vidieckeho cestovného ruchu a agroturistiky predovšetkým v sídlach s perspektívou rozvoja týchto progresívnych aktivít, podporovať združenia a zoskupenia obcí s takýmto zameraním na území kraja,
- 2.5 usmerňovať rozvoj individuálnej rekreácie do vhodných sídiel na chalupársku rekreáciu,
- 2.8 pri realizácii všetkých rozvojových zámerov rekreácie a cestovného ruchu na území kraja:
- 2.8.1 sústavne zvyšovať kvalitatívny štandard nových, alebo rekonštruovaných objektov a služieb cestovného ruchu,
- 2.8.2 postupne vytvárať komplexný systém objektov a služieb pre turistov na diaľničnej a ostatnej cestnej sieti medzinárodného a regionálneho významu,
- 2.8.3 pri výstavbe a dostavbe stredísk rekreácie a turizmu využívať najnovšie technické a technologické prvky a zariadenia,
- 2.8.4 všetky významné centrá rekreácie a turizmu postupne vybaviť komplexným vzájomne prepojeným informačno-rezervačným systémom pre turistov s možnosťou jeho zapojenia do medzinárodných informačných systémov.
- 2.11 dodržiavať na území osobitne chránených krajinných oblastí a NATURA 2000 únosný pomer funkcie ochrany prírody s funkciami spojenými s rekreáciou a cestovným ruchom,
- 2.12 Na celom území Trenčianskeho kraja podporovať a usmerňovať využitie územia pre rozvoj rekreácie a cestovného ruchu v súlade s rešpektovaním prírodných hodnôt územia.

3 V oblasti sociálnej infraštruktúry

3.1 Školstvo

- 3.1.1 rozvíjať školstvo na všetkých stupňoch a zabezpečiť územnotechnické podmienky,

3.2 Zdravotníctvo

- 3.2.1 rozvíjať zdravotnú starostlivosť vo všetkých formách jej poskytovania – ambulantnej, ústavnej a lekárenskej v súlade so schválenou verejnou minimálnou sieťou poskytovateľov zdravotnej starostlivosti,
- 3.2.2 vytvárať podmienky pre rovnocennú prístupnosť a primeranú dostupnosť obyvateľov jednotlivých oblastí kraja k nemocničným zariadeniam a službám.

3.3 Sociálna starostlivosť

- 3.3.1 rekonštruovať a obnovovať budovy a zariadenia sociálnej starostlivosti a komplexne modernizovať infraštruktúru v existujúcich zariadeniach sociálnych služieb, zvyšovať štandardy, optimalizovať kapacity a vytvárať podmienky na zlepšenie kvality poskytovania sociálnej starostlivosti a služieb pre obyvateľov poproduktívneho veku, takisto pre sociálne marginalizované skupiny obyvateľstva a deti,
- 3.3.2 zabezpečiť rozvoj programu sociálnej starostlivosti a jeho realizáciu pre rôzne vekové, zdravotné a sociálne skupiny občanov a dobudovať sieť sociálnej starostlivosti tak, aby územie Trenčianskeho kraja bolo v tejto oblasti sebestačné a aby sa vytvorila sieť kvalitných, dostupných, ekonomicky efektívnych a flexibilných sociálnych služieb,
- 3.3.3 vytvárať podmienky pre nové, nedostatkové či chýbajúce formy sociálnych služieb,
- 3.3.4 očakávať nárast podielu obyvateľov v poproduktívnom veku v súvislosti s predpokladaným demografickým vývojom a zabezpečiť primerané nároky na ubytovacie zariadenia pre prestarnutých obyvateľov (domovy dôchodcov a domovy – penzióny pre dôchodcov) a služby,

4. V oblasti usporiadania územia z hľadiska kultúrno-historického dedičstva

- 4.1 rešpektovať kultúrno-historické dedičstvo, predovšetkým vyhlásené kultúrne pamiatky, vyhlásené a urbanistické súbory (mestské pamiatkové rezervácie, pamiatkové zóny a ich ochranné pásma) a súbory navrhované na vyhlásenie a historické krajinné štruktúry (pamiatkovo chránené parky).
- 4.2 rešpektovať typickú formu a štruktúru osídlenia charakterizujúcu územie kraja (kopaničiarske osídlenie),
- 4.3 uplatňovať a rešpektovať typovú a funkčnú profiláciu jednotlivých mestských a vidieckych sídiel,
- 4.4 rešpektovať dominantné znaky typu krajinného prostredia.
- 4.5 Posudzovať pri rozvoji územia kraja význam a hodnoty jeho kultúrno–historických daností v nadväznosti na všetky zámery v sociálne ekonomickom rozvoji.
- 4.6 Zohľadňovať a revitalizovať v územnom rozvoji kraja :
 - 4.6.3 známe a predpokladané lokality archeologických nálezísk,
 - 4.6.5 územia miest a obcí, kde je zachytený historický stavebný fond, ako aj časti rozptýleného osídlenia,
 - 4.6.6 historické technické diela.

5. V oblasti usporiadania územia z hľadiska ekológie, ochrany prírody a krajiny, ochrany poľnohospodárskeho a lesného pôdneho fondu

- 5.1 rešpektovať poľnohospodársky pôdny fond a lesný pôdny fond ako faktor limitujúci urbanistický rozvoj kraja, definovaný v záväznej časti územného plánu.
- 5.2 realizovať systémy správneho využívania poľnohospodárskych pôd a ich ochranu pred eróziou, zaburinením, nadmernou urbanizáciou, necitlivým riešením dopravnej siete a pred všetkými druhmi odpadov,
- 5.3 pri obnovách lesných hospodárskych plánov potrebných k obhospodarovaniu lesov zohľadňovať požiadavky ochrany prírody,
- 5.4 v jednotlivých okresoch kraja neproduktívne a nevyužiteľné poľnohospodárske pozemky navrhnuť na zalesnenie,

- 5.6 zabezpečovať vypracovanie miestneho územného systému ekologickej stability predovšetkým v okresoch Prievidza a Partizánske (oblasť hornej Nitry),
- 5.7 obmedzovať reguláciu a melioráciu pozemkov v kontakte s chránenými územiaми a mokraďami,
- 5.8 vytvárať podmienky pre zastavenie procesu znižovania biodiverzity v celom území kraja,
- 5.9 podporovať opatrenia na sanáciu a rekultiváciu zosuvných a opustených ťažobných, poddolovaných území a začleniť ich do funkcie krajiny
- 5.11 postupne riešiť problematiku budovania spevnených a nespevnených lesných ciest tak, aby nedochádzalo k erózii pôd na svahoch,
- 5.12 revitalizovať priestory so zmenenou krajinnou štruktúrou podľa osobitných revitalizačných programov,
- 5.14 rekultivovať jestvujúce vyťažené priestory štrkovísk, zemníkov, lomov,
- 5.15 uplatňovať opatrenia na zlepšenie stavu životného prostredia vyplývajúce zo schválených krajských a okresných environmentálnych akčných programov,
- 5.16 rešpektovať pri organizácii, využívaní a rozvoji územia význam a hodnoty jeho prírodných daností a najmä v osobitne chránených územiach (v zmysle územnej ochrany, sústavy NATURA 2000 a pod.), biotopov európskeho a národného významu,“ prvkoch územného systému ekologickej stability, NECONET, zvlášť biotopoch osobitne chránených a ohrozených druhov bioty, mokradí a voľne žijúcich živočíchov. Využívanie územia zosúladiť s funkciou ochrany prírody a krajiny,
- 5.17 podporovať alternatívne poľnohospodárstvo v chránených územiach podľa zákona o ochrane prírody a krajiny, v pásmach hygienickej ochrany,
- 5.18 v miestach s intenzívnou veternou a vodnou eróziou zabezpečiť protieróznou ochranu pôdy prevažne v oblastiach Myjavskej pahorkatiny, Bielych Karpát, Malých Karpát, Strážovských vrchov, Považského Inovca, Tríbeča, Vtáčnika, Javorníkov.
- 5.19 odstrániť skládky odpadov lokalizované v chránených územiach prírody,
- 5.21 revitalizovať toky upravené na kanálový typ, kompletizovať sprievodnú vegetáciu výsadbou pásu domácich druhov drevín a krovín pozdĺž tokov zvýšením podielu trávnych porastov na plochách okolitých mikrodepresií, čím vzniknú podmienky na realizáciu navrhovaných biokoridorov pozdĺž tokov,
- 5.22 venovať pozornosť revitalizácii jestvujúcich potokov a prinavráteniu funkcie čiastočne likvidovaným resp. nevhodne upraveným tokom na riešenom území - zvlášť mimo zastavané územie obcí (zapojenie pôvodných ramien, bažín, prírodných úprav brehov a pod. - napr. Dudváh, Biely potok, a pod.), vysadiť lesy v nivách riek na plochách náchylných na eróziu, chrániť mokrade, spomaliť odtok vôd v upravených korytách.

6. V oblasti usporiadania územia z hľadiska hospodárskeho rozvoja

- 6.1 vytvárať podmienky pre zlepšenie výkonnosti a efektívnosti hospodárstva a harmonicky využívať celé územie kraja,
- 6.2 nové podniky lokalizovať predovšetkým do disponibilných plôch v intraviláne obcí v existujúcich hospodárskych areáloch, prípadne uvažovať s možným využitím uvoľnených areálov poľnohospodárskych dvorov,

7. V oblasti rozvoja nadradenej dopravnej infraštruktúry

- 7.1 Cestná infraštruktúra
 - 7.1.1 Rešpektovať lokalizáciu existujúcej cestnej infraštruktúry a vyplývajúce obmedzenia v ochranných pásmach,
 - 7.1.21 Zabezpečiť územnú rezervu - koridor pre cestu II/574 v kategórii C 9,5/70-60, v trase a úseku:
 - preložka v k.ú. Valaská Belá
 - 7.1.22 Homogenizovať existujúcu trasu cesty II/574 v kategórii C 9,5/70-60.

7.1.29 Zabezpečiť územnú rezervu - koridor pre realizáciu prepojení ako ciest III. (subregionálneho významu) triedy v kategórii C 7,5/60 v trase a úsekoch:

- Valaská Belá – Čierna Lehota

8. V oblasti nadradenej technickej infraštruktúry

8.1. Energetika

- 8.1.1 Rešpektovať jestvujúce koridory pre nadradený plynovod a elektrické vedenie pre veľmi vysoké napätie,
- 8.1.3 Rezervovať koridor pre 400 kV vedenie v trase existujúcich 220 kV vedení č. 270 a 275 v smere Bystričany – Považská Bystrica – Česká republika (Střelná – Vizovice – Otrokovice).
- 8.1.9 Vytvárať priaznivé podmienky a podporovať intenzívnejšie využívanie obnoviteľných a druhotných zdrojov energie ako lokálnych doplnkových zdrojov v systémovej energetike s vylúčením negatívneho dopadu na charakter krajiny,
- 8.1.10 Vytvárať podmienky pre postupnú plynofikáciu obcí kraja.

8.2. Vodné hospodárstvo

- 8.2.1 Rešpektovať pásma hygienickej ochrany vodných zdrojov a chránené vodohospodárske oblasti Strážovské vrchy, Beskydy-Javorníky a povodia vodárenských tokov Solka - Vyšehradný potok, Tužina a Nitrica a záujmové územia výhľadových vodohospodárskych diel,

8.2.4 Na úseku verejných kanalizácií:

v súlade s Plánom rozvoja verejných vodovodov a verejných kanalizácií pre územie Slovenskej republiky a Koncepciou vodohospodárskej politiky Slovenskej republiky:

- I) zabezpečiť výstavbu kanalizačných systémov a rekonštrukcií ČOV v aglomeráciách od 2 000 do 10 000 ekvivalentných obyvateľov:

12. Aglomerácia Valaská Belá

8.2.5 Na úseku odtokových pomerov povodí: v súlade s požiadavkami ochrany prírody a odporúčaniami Rámcovej smernice o vodách

- a) vykonávať na upravených tokoch údržbu za účelom udržiavania vybudovaných kapacít,
- b) zlepšovať vodohospodárske pomery na malých vodných tokoch a v povodí zásahmi smerujúcimi k stabilizácii pomerov v extrémnych situáciách tak povodňových, ako aj v období sucha,
- c) zabezpečiť na neupravených úsekoch tokov predovšetkým ochranu intravilánov miest a obcí, nadväzne komplexne riešiť odtokové pomery na tokoch v súlade s rozvojovými programami a koncepciou rozvoja,
- d) zabezpečovať preventívne protierózne opatrenia najmä v svahovitých častiach povodí Chvojnice a Myjavy, dbať na dodržiavanie správnych agrotechnických postupov, výsadbu a udržiavanie ochranných vegetačných pásov v blízkosti poľnohospodárskych plôch a zriaďovanie vsakovacích plôch,
- e) vytvárať územnotechnické predpoklady na úpravu a revitalizáciu vodných tokov v čiastkovom povodí Váhu a Nitry v súlade s rozvojovými programami a koncepciou vodného hospodárstva,
- f) vytvoriť podmienky pre včasnú prípravu a realizáciu protipovodňových opatrení,
- g) zabezpečiť ochranu inundačných území tokov a zamedziť v nich výstavbu a iné nevhodné činnosti.

8.2.6 Zabezpečiť územné rezervy pre vodné nádrže:

- a) vodná nádrž v kategórii B - Liešťany

8.2.7 V oblasti protipovodňovej ochrany

Realizovať stavby spojené s protipovodňovými opatreniami v čiastkových povodiach Váhu, Nitry a Myjavy na ochranu intravilánov miest a obcí v súlade s Programom protipovodňovej

ochrany SR a ďalších tokov v čiastkových povodiach Váhu, Nitry a Myjavy v súlade s investičným rozvojovým programom Slovenského vodohospodárskeho podniku a koncepciou vodného hospodárstva,

9.1 V oblasti odpadového hospodárstva

- 9.1.1 Riešiť zneškodňovanie odpadov na území kraja v súlade so schváleným Programom odpadového hospodárstva SR, pričom v jeho intenciách rozpracovať Program odpadového hospodárstva Trenčianskeho kraja. Usmerňovať odpadové hospodárstvo v zmysle znižovania negatívnych vplyvov na životné prostredie zo starých skládok odpadov a ďalších environmentálnych záťaží.
- 9.1.2 Riešiť budovanie zberných stredísk na vyseparované zložky z komunálneho odpadu v mestách a obciach kraja a budovanie kompostární v súlade s právnymi predpismi EÚ.
- 9.1.3 Riešiť vybudovanie nových etáp existujúcich skládok odpadov v súlade s právnymi predpismi.
- 9.1.4 Podporovať vo všetkých oblastiach vzniku odpadov separovaný zber pre rozvoj recyklácie materiálov zo zhodnotiteľských odpadov.
- 9.1.5 Celoplošne rozšíriť separovaný zber odpadov s čo najväčším počtom separovaných zložiek (papier, sklo, plasty, kovy a BRO).
- 9.1.6 Zvyšovať množstvo biologicky rozložiteľného odpadu (zo všetkých zdrojov) zhodnocovaného aeróbnym alebo anaeróbnym spôsobom (kompostovaním, resp. spracovaním na bioplyn).
- 9.1.7 Uprednostniť spaľovanie energeticky využiteľných odpadov pred skládkovaním, a to len v prípade, že nie je možné tieto odpady materiálovo zhodnotiť.
- 9.1.10 Minimalizovať množstvo kalov z ČOV ukladaných na skládky.

Verejnoprospešné stavby

1 Oblasť zásobovania pitnou vodou

1.7 Rekonštrukcia vodovodu Valaská Belá

2 Oblasť odvádzania a čistenia odpadových vôd znie:

Verejné kanalizácie v jednotlivých aglomeráciách ²

24. Aglomerácia Valaská Belá

² Aglomerácia – pod pojmom aglomerácia sa v súlade s „Plánom rozvoja verejných vodovodov a kanalizácií SR“, schváleným vládou SR uznesením č.109/2006 a v znení Zákona o vodách č.364/2004 rozumie územne ohraničená oblasť, v ktorej je osídlenie, alebo hospodárska činnosť natoľko rozvinutá, že je opodstatnené odvádzat' z nej komunálne odpadové vody stokovou sieťou (podľa smernice č.912/271/EHS) do čistiarne odpadových vôd

A.2.4 Základné demografické, sociálne a ekonomické rozvojové predpoklady obce

A.2.4.1 Demografia

A.2.4.1.1 Charakteristika vývoja počtu obyvateľov

K 3.3.1991, ku dňu sčítania ľudu, domov a bytov mala obec 2 618 obyvateľov, čo činilo 1,89 % z celkového počtu obyvateľov okresu. Z celkového počtu obyvateľov bolo 49,62 % mužov a 50,38 % žien.

K 26.5.2001, ku dňu sčítania ľudu, domov a bytov malo 2 427 obyvateľov, čo predstavuje 1,73 % z celkového počtu 140 444 obyvateľov okresu. Z celkového počtu obyvateľov bolo 50,52 % mužov a 49,48 % žien.

K 21.5.2011, ku dňu sčítania ľudu, domov a bytov malo 2 225 obyvateľov, čo predstavuje 1,61 % z celkového počtu 137 894 obyvateľov okresu. Z celkového počtu obyvateľov bolo 50,34 % mužov a 49,66 % žien.

Na základe retrospektívneho vývoja počtu obyvateľov za obdobie od roku 1970 rokov t.j. prakticky vývoj je trvale regresívny, dochádza k úbytku obyvateľstva obce.

Na základe predpokladaných potrieb a požiadaviek na rozvoj sa predpokladá progresívny vývoj počtu obyvateľov prírastkami obyvateľov prioritne migráciou a následne i prirodzenou menou.

Obyvateľstvo

Vývoj počtu obyvateľov obce Valaská Belá (údaje SŠÚ z SOBD), tab. č.: A.2.4.1.1.1 :

SOBD (dátum)	počet obyvateľov obce	z toho ženy	ženy - podiel (%)	z toho muži	muži - podiel (%)	Prírastok (+) úbytok (-)	index rastu	Podiel na celkovom počte obyvateľov okresu (%)	Počet obyvateľov okresu Prievidza
1	2					3	4	5	6
1961	4 221					-	-	-	-
1970	3 476					-745	82,35	3,033	114 598
1.11.1980	3 011	1 497	49,72	1 514	50,28	-465	86,62	2,341	128 621
31.3.1991	2 618	1 319	50,38	1 299	49,62	-393	86,95	1,890	138 537
26.5.2001	2 427	1 201	49,48	1 226	50,52	-191	92,70	1,728	140 444
21.5.2011	2 225	1 105	49,66	1 120	50,34	-202	91,68	1,614	137 894

Zo sledovaných údajov je v období rokov 1960 až 2011 bol prakticky regresívny vývoj počtu obyvateľov. V období od rokov 1961 až 1980 bol najvýraznejší úbytok obyvateľstva. V období rokov 1991 až 2011 došlo k výraznejšiemu poklesu úbytku obyvateľstva obce.

Vývoj počtu obyvateľov obce v období rokov 2000 až 2016 prirodzenou menou a migráciou (údaje z evidencie obce k 31.12.), tab. č. A.2.4.1.1.2 :

Vývoj počtu obyvateľov obce Valaská Belá								
k 31.12. príslušného roka	Počet obyvateľov	vývoj prirodzenou menou			vývoj migráciou			spolu
		Živo narodení	zomrelí	Prírastok / úbytok	pristahovaní	vystahovaní	Prírastok / úbytok	prírastok - úbytok
1	2	3	4	5	6	7	8	9
2000	2 505	14	36	-22	20	28	-8	-30
2001	2 481	20	31	-11	15	28	-13	-24
2002	2 474	11	30	-19	36	24	12	-7
2003	2 418	9	16	-7	8	28	-20	-27
2004	2 443	23	37	-14	21	37	-16	-30
2005	2 432	23	33	-10	30	31	-1	-11
2006	2 434	17	29	-12	38	24	14	2
2007	2 426	25	20	5	23	45	-22	-17
2008	2 388	20	31	-11	15	42	-27	-38
2009	2 364	21	33	-12	13	25	-12	-24
2010	2 342	16	24	-8	27	41	-14	-22
2011	2 334	25	24	1	13	22	-9	-8
2012	2 311	21	24	-3	20	40	-20	-23
2013	2 293	26	19	7	27	52	-25	-18
2014	2 273	15	26	-11	16	25	-9	-20
2015	2 268	19	24	-5	30	33	-3	-8
2016	2 249	21	31	-10	15	28	-13	-23
celkom za sledované obdobie		326	468	-142	367	553	-186	-328

Zo sledovaných údajov v medziročnom zhodnotení okrem rokov 2007 a 2013 prakticky k neustálemu poklesu prírastkov prirodzenou menou a tiež k pravidelným medziročným úbytkom migráciou okrem rokov 2002 a 2006. Za sledované obdobie došlo k celkovému poklesu o 142 obyvateľov prirodzenou menou a o 186 obyvateľov migráciou, čo je tendencia nepriaznivá, Celkový počet obyvateľov obec v období rokov 2000 až 2016 poklesol o 256 obyvateľov.

Veková štruktúra obyvateľstva podľa vekových skupín, tab. č. A.2.4.1.1.3

Veková skupina	Valaská Belá	Prievidza	Okres PDA	SR
1	2	3	4	5
K 31.03.1991	Podiel v %			
predproduktívny vek	20,8	28,7	25,1	25,7
produktívny vek	53,8	61,3	59,2	57,3
poproduktívny vek	25,4	10,0	15,7	17,0
Index vitality	81,9	287,0	159,9	151,2
K 26.05.2001	Podiel v %			
predproduktívny vek	17,0	18,1	18,0	18,9
produktívny vek	61,2	67,0	63,6	62,3
poproduktívny vek	21,5	14,0	17,9	18,0
Index vitality	79,1	129,3	100,6	105,0
* K 21.05.2011	Podiel v %			
predproduktívny vek	12,5	11,6	13,3	15,3
* produktívny vek	72,4	75,9	72,9	72,0
* poproduktívny vek	15,1	12,5	13,8	12,7
Index vitality	82,8	93,3	96,4	121,0

Obec Valaská Belá mala už v r. 1991 nepriaznivý index vitality a pomerne nižší podiel obyvateľov v predproduktívnom veku ale aj vyšší podiel v poproduktívnom veku v porovnaní s okresom a SR. To bolo už prejavom a základnou príčinou výrazného poklesu indexu vitality v roku 2001. V porovnaní s okresom je tento podiel výrazne nepriaznivejší. V roku 2011 v porovnaní s okresom a okresným mestom sa obec dosiahla priaznivejšie hodnoty ale v porovnaní so Slovenskom má obec výrazne nepriaznivejší podiel obyvateľstva v predproduktívnom veku a vyšší podiel na obyvateľstve v produktívnom veku, čo znamená relatívne nepriaznivejší budúci vývoj prirodzenými prírastkami.

Predpokladá sa, že súčasným trendom vývoja životného štýlu, životnej úrovne, neujasnenosťou hospodárskej základne a tým aj možnosťami zamestnania, zdražením bytov, absenciou výstavby bytov, teda z ekonomických a sociálnych dôvodov sa zníži migrácia do miest vyššieho významu, najmä miest Prievidza a Nováky, očakáva sa pokračovanie návratu obyvateľov do obce, čo v prípade zabezpečenia vhodných podmienok pre výstavbu ekonomicky výhodných môže prilákať obyvateľstvo migráciou.

Základnou demografickou charakteristikou je index vitality populácie, ktorá je ukazovateľom vnútornej demografickej kvality a vitality obyvateľstva.

Index vitality je pomer obyvateľov predproduktívneho veku a obyvateľov poproduktívneho veku x 100. K sčítaniu v rokoch 1990, 2001, 2011 bol nasledovný stav. tab. č. A.2.4.1.1.4 :

SOBD / index vitality	Obec Valaská Belá	Mesto Prievidza	Okres PDA	SR
1	2	3	4	5
K 31.03.1991				
Index vitality	81,9	287,0	159,9	151,2
K 26.05.2001				
Index vitality	79,1	129,3	100,6	105,0
* K 21.05.2011				
* Index vitality	82,8	93,3	96,4	121,0

Obec mala stav vitality obyvateľstva vo všetkých obdobiach výrazne nižší ako je celookresný, teda výrazne nepriaznivý pre budúce reprodukčné procesy. Táto skutočnosť poukazuje na nepriaznivé podmienky vývoja obyvateľstva na základe vlastných prírastkov, t.j. prirodzenou menou a tiež migráciou najmä z dôvodu absentujúceho prisťahovania sa mladých obyvateľov do obce.

A.2.4.1.2 Prognóza demografického vývoja - index rastu

Súčasná tendencia úbytku obyvateľstva Slovenska prirodzenou menou bude mať za následok zvyšujúci sa podiel poproduktívneho obyvateľstva ak sa nevytvoria celkové ekonomické, sociálne a vôbec priaznivé životné podmienky pre zastavenie, prípadne zvrátenia tohto trendu.

Na základe retrospektívnej analýzy vývoja prírastkov obyvateľov prirodzenou menou a migráciou, bez ovplyvnenia prirodzeného vývoja sa môže očakávať degresívny vývoj. Pri naplnení predpokladaných cieľov a úloh navrhovaných územným plánom obce bude možné predpokladať nasledovný vývoj priemerného ročného prírastku obyvateľov obce.

Prognóza vývoja počtu obyvateľov obce Valaská Belá, tab. č. 2.4.1.2.1 :

Prahový rok / obdobie	počet obyvateľov	Nárast	Úbytok	index rastu
K 31.12.2016 / stav	2 249	-	-	-
Prognóza podľa návrhu koncepcného rozvoja				
K roku 2030 / NO	2 500	251	-	111,2
K roku 2045 / VO	2 620	120	-	104,8
Prognóza predpokladaného vývoja				
K roku 2030 / NO	2 349	100	-	104,4
K roku 2045 / VO	2 429	80	-	103,4

Predpokladaný prognózovaný vývoj počtu obyvateľov obce sa zakladá na reálnom vývoji a na koncepcnom návrhu rozvoja na základe požiadaviek obce, reálny môže byť prakticky len na základe migračných prírastkov a vyžaduje v návrhovom období medziročný nárast cca 8 obyvateľov a bude priamo závislý na vytvorení vhodných a ekonomicky výhodných územno-priestorových a územno-technických podmienok pre rozvoj bývania, sociálnych, ekonomických a funkčných podmienok pre reálny rozvoj sídla a tým dosiahnutia zvýšeného prírastku obyvateľov prirodzeným prírastkom ale aj migráciou. Vplyvom priaznivého vývoja prírastku migráciou sa očakáva aj sekundárne zvýšenie rastu populácie t.j. prírastkov prirodzenou menou.

V prípade, ak migračné prírastky obyvateľstva nedosiahnu predpokladané hodnoty v porovnateľnom období do r. 2030, bude potrebné vykonať analýzu stavu a riešiť ho, nakoľko je určitým ukazovateľom pripravenosti podmienok pre ďalší rozvoj funkčných zložiek obce za porovnateľné obdobie.

A.2.4.1.3 Vývoj vekovej štruktúry obyvateľstva

Veková štruktúra obyvateľstva :

Vývoj vekovej štruktúry obyvateľov je vypracovaný na základe analýzy definitívnych výsledkov celoštátneho sčítania obyvateľov, domov, bytov k 03.03.1991, k 26.05.2001 a 21.05.2011.

Vývoj reprodukčného procesu je ukazovateľom vývoja vekového zloženia obyvateľstva. Vývoj bude odrazom súčasného vekového zloženia a predpokladaného vývoja prirodzených prírastkov, ktorý má celoštátne postupne klesajúcu tendenciu tak v absolútnych ako aj relatívnych hodnotách.

Podľa Projekcie vývoja obyvateľstva je tendencia vekovej štruktúry populácie v okresnom priemere klesajúca a jej priemet je zohľadnený aj vo vývoji vekového zloženia obyvateľov obce Valaská Belá.

Vývoj vekovej štruktúry obyvateľov obce Valaská Belá, podľa vekových skupín, tab. č. 2.4.1.3.1:

Základná veková skupina	Počet obyvateľov (SOBD) v roku			Podiel vekových skupín v %		
	1991	2001	*2011	1991	2001	*2011
1	2	3	4	5	6	7
Obyvateľstvo celkom	2 618	2 427	2 225	100	100	100

Predproduktívny vek (0–14)	544	413	279	20,78	17,02	12,54
Produktívny vek (15-54, resp. 59r.)(*64r.)	1 408	1 485	1 611	53,78	61,19	72,40
Poproduktívny vek (55+, 60+) (*65+)	666	521	335	25,44	21,47	15,06

Veková štruktúra obyvateľov okresu Prievidza k sčítaniu v rokoch 1991 až 2011, tab. č. 2.4.1.3.2 :

Základná veková skupina	podiel vekových skupín v %		
	1991	2001	2011
1	5	6	7
predproduktívny vek (0–14)	23,3	17,95	13,30
Produktívny vek (15-54 resp. 59r.)	60,2	63,57	72,90
Poproduktívny vek (55+, 60+)	16,5	17,87	13,80

Z uvedených údajov vyplýva, že obec Valaská Belá mala už v roku 1991 vekovú štruktúru nepriaznivejšiu ako okresný priemer, v roku 2001 podiel predproduktívneho obyvateľstva sa zvýšil oproti okresnému podiel produktívnych obyvateľov klesol a poproduktívnych výrazne vzrástol, čo bol relatívne nepriaznivým javom. Vývoj štruktúry skladby obyvateľstva v roku 2011 nedosiahol výraznú zmenu k priaznivejšiemu vývoju podielu obyvateľov v jednotlivých vekových skupinách, čo znamená nepriaznivý vývoj najmä indexu vitality, ktorý je prejavom starnutia obyvateľstva. Údaje za rok 2011 sú skresľujúce v porovnaní s predchádzajúcimi obdobiami z dôvodu posunu vekových hraníc poproduktívneho veku a tým aj produktívneho veku*.

A.2.4.1.4 Prognóza vekovej skladby obyvateľstva

Prognóza vývoja počtu obyvateľov a vekovej štruktúry obyvateľov obce Valaská Belá - **prognóza podľa reálneho vývoja**, tab. č.2.4.1.4.1 :

Základná veková skupina	Počet obyvateľov k príslušnému roku a podiel vekových skupín					
	21.05.2011*		K roku 2030		K roku 2045	
	abs.	%	abs.	%	abs.	%
predproduktívny vek	279	12,54	308	13,10	321	13,20
produktívny vek	1 611	72,40	1 696	72,20	1 751	72,10
poproduktívny vek	335	15,06	345	14,70	357	14,70
Celkom obyvateľov	2 225	100,00	2 349	100,00	2 429	100,00

* údaje zo SOBD štatistického úradu SR (www.statistic.sk)

Prognóza vývoja počtu obyvateľov a vekovej štruktúry obyvateľov obce Valaská Belá - **prognóza vývoja podľa návrhu koncepčného rozvoja**, tab. č.2.4.1.4.2 :

Základná veková skupina	Počet obyvateľov k príslušnému roku a podiel vekových skupín					
	21.05.2011*		K roku 2030		K roku 2045	
	abs.	%	abs.	%	abs.	%
predproduktívny vek	279	12,54	328	13,10	346	13,20
produktívny vek	1 611	72,40	1 805	72,20	1 889	72,10
poproduktívny vek	335	15,06	368	14,70	385	14,70
Celkom obyvateľov	2 225	100,00	2 500	100,00	2 620	100,00

Pre predpokladaný vývoj bude potrebné zabezpečiť okrem funkčných plôch bývania aj dostatočné kapacitné rezervy funkčných plôch a zariadení v oblasti primeranej vybavenosti obce najmä v oblasti predškolských a školských zariadení, výroby a služieb pre nové pracovné príležitosti a aj kapacity pohrebísk.

A.2.4.1.5 Ekonomická aktivita obyvateľstva

Ku dňu sčítania 26.5.2001 bolo v obci 1259 ekonomicky aktívnych obyvateľov, (EAO aj s pracujúcimi dôchodcami) čo predstavovalo 51,87 % z celkového počtu obyvateľov a necelých 84,78 % z počtu obyvateľov v produktívnom veku.

Ku dňu sčítania 26.5.2011 bolo v obci 1046 ekonomicky aktívnych obyvateľov, (EAO aj s pracujúcimi dôchodcami) čo predstavovalo 47,01 % z celkového počtu obyvateľov a necelých 64,93 % z počtu obyvateľov v produktívnom veku. Z celkového počtu ekonomicky aktívnych obyvateľov bolo 444 žien a 602 mužov.

Rozsah a štruktúra poskytovaných pracovných príležitostí na území sídla vo vzťahu k počtu ekonomicky aktívneho obyvateľstva a jeho štruktúre, je determinujúcim faktorom pohybu za prácou. Dochádzka za prácou mimo obec trvalého bydliska je jedným z faktorov vyrovnávajúcich bilanciu zdrojov a potrieb pracovných síl.

Ku dňu sčítania ľudu 21.5.2011 odchádzalo za prácou mimo územia obce 856 obyvateľov, t.j. 81,84 % z celkového počtu 1046 ekonomicky aktívnych obyvateľov.

Rozsah dochádzky za prácou mimo územie obce je vysoký, poukazuje na neuspokojujúci stupeň saturácie zdrojov pracovných síl pracovnými príležitosťami vo vlastnom sídle.

Prevažná časť odchádzajúcich za prácou, smeruje do sídla obvodného významu - Prievidze a jeho záujmového územia sídla Nováky a Dolné Vestenice.

Hospodárska základňa samotného sídla v rámci riešeného územia je orientovaná prevažne na oblasť poľnohospodárstva, lesníctva a na služby. Hospodárska základňa podružného ťažiskového sídla Nováky je založená na banskom priemysle - uhoľnom, energetickom a chemickom. Banský a energetický priemysel poskytuje cca 2 500 pracovných príležitostí. Ďalšou významnejšou základňou je stavebníctvo, gumársky, chemický a textilný priemysel v Dolných Vestenicách a v Prievidzi.

Štruktúra EAO obce Valaská Belá k SOBD podľa sektorov, tab. č. A 2.4.1.5.1. :

sektor	K roku							
	1980 (sčít.)		1991 (sčít.)		2001 (sčít.)		2011 (sčít.)	
	abs.	v %	abs.	v %	abs.	v %	abs.	v %
Poľnohospodárstvo a lesníctvo	145	10,9	112	9,5	76	6,0	69	6,6
Priemysel *	755	56,7	744	62,8	546	43,4	372	35,6
Stavebníctvo*			49	4,1	57	4,5	68	6,5
Obchod a služby	170	12,8	258	21,8	427	33,9	475	45,4
Ostatné odvetvia bez udania	261	19,6	22	1,9	153	12,2	62	5,9
Spolu ekonomicky aktívne obyv.	1 331	100,0	1 185	100,0	1 259	100,0	1 046	100,0
Z toho počet EAO s vlastným zdrojom obživy	305	22,9	nezist.	-	nezist.	-	nezist.	-

Pracovné príležitosti

Rozvoj pracovných príležitostí, rozvoj hospodárstva obce je závislá od budúcej stratégie rozvoja obce a od hospodárskej situácie v regióne, Slovenskej republike a EU, od podmienok vytvorených pre ďalší rozvoj hospodárskej základne. Týka sa to najmä smerovania stratégie vývoja obce a v podpore podnikateľských aktivít.

Ekonomicky aktívne obyvateľstvo (trvale bývajúce) obce Valaská Belá (SOBD 2011) - dochádzka za prácou, tab. č.2.4.1.5.2.

Sektor	Činnosti	EAO celkom	Podiel (%)	z toho dochádza do zamestnania	Podiel (%)
1	2	3	4		6
I. Primárny	poľnohospodárstvo a lesníctvo	69	6,6	52	5,0
II. Sekundárny	priemysel, stavebníctvo, výrobné služby	440	42,1	356	34,1
III. Terciárny	doprava, spoje, obchod, školstvo a ostatné nevýrobné činnosti	475	45,4	401	38,3
	EA bez udania odvetví	62	5,9	47	4,5
EAO spolu :		1 046	100,0	856	81,8

Mieru pokrytia ekonomicky aktívneho obyvateľstva pracovnými príležitosťami vyjadruje podiel počtu pracovných príležitostí na 100 ekonomicky aktívnych osôb. Tento ukazovateľ vyjadruje závislosť obce na hospodárskej základni záujmového územia, príp. záujmového územia regionálneho centra.

Hospodárska základňa obce poskytovala v roku 2011 cca 18,16 pracovných príležitostí na 100 ekonomicky aktívnych osôb, čo je nedostačujúcim pre potreby pokrytia vlastných pracovných zdrojov a to ovplyvňuje odchádzku za prácou mimo bydliska.

Na základe výsledkov sčítania SOBD v roku 2011 odchádzalo za prácou mimo územia obce, 856 ekonomicky aktívnych obyvateľov, čo činí 81,8 % zo 826 EAO, čo je relatívne vysokým podielom a závislosťou obce na záujmovom území aj vzhľadom na dochádzkovú vzdialenosť.

Z dôvodov predpokladaného znižovania počtu pracovných príležitostí najmä v palivovo-energetickom sektore a pre dosiahnutie vyššej miery sebestačnosti je potrebné vytvoriť priaznivé podmienky a nové rozvojové predpoklady pre vznik nových výrobných programov, podnikateľských aktivít a teda aj nových pracovných príležitostí.

Podporou týchto predpokladov, bude možné v rámci sekundárnej, terciárnej sféry i kvartérnej sféry, rozvojom základnej občianskej vybavenosti, služieb v oblasti turizmu a rekreácie, sociálnej infraštruktúry a vo výrobnej zóne vytvoriť predpoklady pre vznik nových pracovných príležitostí.

Funkčné územie obce tvorí prevažne funkcia bývania. Funkcia priemyslu je zastúpená v neadekvátnom pomere voči potenciálu EAO. Pre uplatnenie stratégie rozvoja obce bude potrebné vytvoriť podmienky pre rozvoj nenáročného priemyslu, remesiel ale najmä turistického priemyslu, služieb a rekreácie, kde sú významné možnosti využitia súčasného potenciálu a vytvorenie nových pracovných príležitostí.

Prognóza vývoja pracovných príležitostí obce Valaská Belá, tab. č.2.4.1.5.3 :

obyvateľstvo	Pracovné príležitosti k príslušnému roku		
	K roku 2011	K roku 2030	K roku 2045
	abs.	abs.	abs.
Variant podľa prognózy návrhu koncepčného rozvoja :			
Počet prac. príležitostí	190	93 - 124	32
EAO – stav a návrh	1 046	1 120	1 175

A.2.4.2 Bytový fond

A.2.4.2.1 Retrospektívny vývoj domového a bytového fondu

Bývanie je základnou funkciou sídla. Zastúpená je prevažne individuálnou formou bývania v rodinných domoch. Hromadná bytová výstavba (HBV) je zastúpená 41 b.j. a individuálna bytová výstavba (IBV) 643 b.j. v obci. Vysoký je podiel neobývaných domov až 18,32 % z celkového počtu domov a bytov až 147 b.j. t.j. 17,58 % z celkového počtu bytov je neobývaných.

V rámci navrhovanej koncepcie územného plánu obce sa počíta s formou bývania v bytových domoch vo verejnej sfére prevažne v rozsahu riešenia bývania pre sociálne účely a nájomné formy.

Na základe údajov sčítania ľudu, domov a bytov z rokov 1991, 2001 a 2011 je zostavený retrospektívny vývoj domového a bytového fondu obce. Obec disponovala nasledujúcim bytovým a domovým fondom :

Vývoj domového fondu obce Valaská Belá, tab. č. A.2.4.2.1.1.:

ukazovateľ	3.3.1991	podiel (%)	26.5.2001	podiel (%)	21.5.2011	podiel (%)
celkový počet domov	1177	100,00	922	100,00	764	100,00
1) trvale obývané domy	756	64,23	668	72,45	623	81,54
... z toho rodinné domy	745	98,54	655	98,05	615	98,72
... z toho bytové domy	11	1,46	9	1,35	4	0,64
2) neobývané domy	420	35,68	253	27,44	140	18,32

Vývoj bytového fondu obce Valaská Belá, tab. č. A.2.4.2.1.2.:

ukazovateľ	3.3 1991	podiel (%)	26.5.2001	podiel (%)	21.5.2011	podiel (%)
celkový počet bytov	1231	100,00	975	100,00	836	100,00
1) trvale obývané byty	811	65,88	708	72,62	689	82,42
...z toho byty v BD	49	6,04	43	6,07	41	5,95
...z toho byty v RD	762	93,96	660	93,22	643	93,32
2) neobývané byty	420	34,12	267	27,38	147	17,58

Pre obec Valaská Belá je charakteristický vysoký podiel bytov v RD (93,96 %) z celkového bytového fondu.

Trvale obývaný bytový fond – a vývoj obývanosti (SODB) tab. č. A.2.4.2.1.3

obec/okres	Počet obyvateľov			počet trvale obýv. bytov			koeficient obývanosti bytov		
	1991	2001	2011	1991	2001	2011	1991	2001	2011
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10
Valaská Belá	2 618	2 427	2 225	811	708	689	3,23	3,43	3,23
Prievidza	53 424	53 097	48 978	16 634	18 084	17 681	3,21	2,94	2,77
Okres Prievidza	138 537	140 444	137 894	42 736	44 486	46 114	3,24	3,16	2,99

Prognóza vývoja koeficientu obývanosti bytov vo Valaskej Belej, tab. č. A.2.4.2.1.4.

k roku	1991	2001	2011	2030	2045
koeficient obývanosti	3,23	3,43	3,23	3,00	2,90

Celkove za predchádzajúce obdobie rokov 1991 až 2011 bytový fond v obci klesal zároveň s poklesom počtu obyvateľov stagnoval. Táto skutočnosť sa prejavila v období 1991 až 2001 zvýšením obývanosti bytov. Úbytok bytov bol zapríčinený aj generačnou zmenou a zmenou života najmä na lazoch, kde došlo a dochádza k zmene majiteľov a zmene funkčného využitia domového fondu na rekreačné využitie.

Dôležitým kritériom kvality je štruktúra domového fondu podľa veku.

Štruktúra domového fondu obce Valaská Belá podľa veku, (SOBD 2011), tab. č.A.2.4.2.1.6 :

Vek domového fondu	Domový fond obývaný	podiel v %	Domový fond neobývaný	podiel v %
1	2	4	2	4
Domový fond	623	100,00	140	100,00
do roku 1945	127	20,39	0	0,00
1946 - 1990	395	63,40	0	0,00
1991 - 2000	43	6,90	0	0,00
2001 - 2011	11	1,77	0	0,00
nezistené	47	7,54	140	100,00

Obec mala v roku 2011 relatívne nepriaznivú vekovú štruktúru domového fondu, až 63,4 % domov bolo postavených v období rokov 1945 až 1990, t.j. vek týchto domov je 27 až 68 rokov a 20,4 % je postavených pred rokom 1945.

Pri predpokladanej životnosti stavieb t.j. aj bytového fondu cca 50 až 70 rokov, činí najstarší bytový fond na hranici životnosti minimálne 21 % a viac. Z tohto sa predpokladá prognóza odpadu, t.j. predpokladaných asanácií a potreba náhrady v návrhovom období. Domy postavené v období rokov 1945 až 1970 v súčasnosti sú už na hranici životnosti a bude potrebná ich obnova, prípadne zvýšeného počtu náhrady za asanácie t.j. za odpad bytového fondu.

Úroveň bývania vyplýva z obývanosti bytov, ktorý je ukazovateľom kvantitatívneho rastu počtu bytov, z veľkostnej kategórie bytov t.j. podielom obytnej plochy na obyvateľa a z dosahovanej kvalitatívnej úrovne, ktorú predurčuje najmä technická vybavenosť bytov, a v súčasnosti je už v obci 443 bytov v rodinných domoch t.j. 68,9 % napojených na vodovod, 120 bytov, t.j. 18,7 % v RD má vlastný zdroj

vody. Z celového počtu 689 obývaných bytov malo 632 ústredné vykurovanie, z toho 629 na pevné palivo. Len 4 byty boli bez vodovodu a ústredného vykurovania.

Zmeny vo vývoji spoločnosti sa prejavujú i vo sfére bývania. Významne sa začína uplatňovať v obciach hromadná forma bytovej výstavby (HBV), čo zodpovedá zámeru zníženia koncentrácie obyvateľov v mestách a tendencii stabilizácie obyvateľstva na vidieku.

A.2.4.2.2 Celková potreba bytov - prognóza vývoja bytového fondu a podiel pre sociálne bývanie

Vývoj bytovej výstavby

V rámci analýzy priestorových možností rozvoja sa vytypovali vhodné lokality pre možnosti lokalizácie bytovej výstavby v návrhovom období, v súlade s vývojom počtu obyvateľov a počtu veľkostí cenových domácností. Vývoj počtu cenových domácností prebieha rýchlejšie ako vývoj celkového počtu obyvateľov.

Ku dňu sčítania ľudu, domov a bytov (26.5.2001), bolo v obci 867 cenových domácností v 708 b.j., to znamená že na 100 trvale obývaných bytov pripadalo 122 cenových domácností. Pri snahe spolužitia na 100 cenových domácností na 100 bytov činil deficit až 159 bytov.

Priemerná veľkosť cenovej domácnosti predstavovala k 26.5.2001 2,77 osôb, pričom priemerná obložnosť predstavovala 3,43 (obyv./na 1 trvale obývaný byt).

Stav a prognóza vývoja obývanosti (obložnosti) bytov v obci Valaská Belá, tab. č. A 2.4.2.2.1.

k roku (SODB)	2001	2011	2030	2045
koeficient obývanosti	3,43	3,23	3,00	2,90

Špecifikácia celkovej potreby bytov pre rozvoj obce Valaská Belá, **variant prognózy reálneho vývoja** : tab. č. A 2.4.2.2.2. :

Účel	návrhové obdobie		výhľadové obdobie	
	k r. 2030		k r. 2045	
	počet bytov	podiel v %	počet bytov	podiel v %
1	2	3	4	5
pre zníženie podielu cenových domácností	53	22,34	8	11,05
pre predpokladaný nárast počtu obyvateľov	84	35,00	41	57,17
pre zníženie koeficientu obývanosti bytov	61	25,38	13	17,96
náhrada za úbytok bytového fondu (cca 4-6 %)	41	17,29	10	13,82
Celková potreba bytov	239	100,00	72	100,00

Špecifikácia celkovej potreby bytov pre rozvoj obce Valaská Belá, **variant prognózy návrhu koncepčného rozvoja**, tab. č. A 2.4.2.2.2. :

Účel	návrhové obdobie		výhľadové obdobie	
	k r. 2030		k r. 2045	
	počet bytov	podiel v %	počet bytov	podiel v %
1	2	3	4	5
pre zníženie podielu cenových domácností	53	22,34	8	11,05
pre predpokladaný nárast počtu obyvateľov	84	35,00	41	57,17
pre zníženie koeficientu obývanosti bytov	61	25,38	13	17,96
náhrada za úbytok bytového fondu (cca 4-6 %)	41	17,29	10	13,82
Celková potreba bytov	239	100,00	72	100,00
koeficient využiteľnosti lokalít *	1,5		1,5	
Celkové krytie potrieb pre rozvoj	359	150,00	109	150,00

*koeficient využiteľnosti rozvojových lokalít1,5 až 1,8

V oblasti bývania bude potrebné v návrhovom období zamerať sa na riešenie nasledovných zásad.

Zásady :

- a) stimulovať modernizácie, regenerácie, opravy a údržbu súčasného bytového fondu,
- b) využiť rôzne netradičné formy získavania bytov (prístavby, nadstavby, podkrovné byty a pod.),
- c) pripraviť nové lokality v zastavanom území a zastavať prieluky,
- d) podporovať nové progresívne technológie výstavby, ktoré zabezpečujú vyšší štandard bývania a väčšiu variabilitu, a úsporu energií,
- e) zvýrazniť špecifiká jednotlivých obytných súborov existujúcich a pripravovaných,
- f) riešiť problematiku sociálnych bytov pre sociálne slabšie skupiny obyvateľstva,
- g) pre fungovanie trhu s bytmi podporovať stimulovaním podnikateľskú sféru vo výstavbe bytov,
- h) podporovať výstavbu bytov z dôvodu získania nových obyvateľov pre rozvoj obce a oživenia reprodukčného demografického vývoja, pre dosiahnutie priaznivejšieho vývoja indexu vitality,
- i) z pozície obce vytvárať stimulačné podmienky a zabezpečovať rozvoj verejnej technickej a dopravnej infraštruktúry obce s cieľom napomáhať rozvoju územno-technickej pripravenosti pre výstavu bytového fondu.

A.2.5 Návrh urbanistickej štruktúry a priestorového usporiadania

A.2.5.1 Historický vývoj obce

Valaská Belá je jednou z najstarších osád belansko-rudnianskej doliny. O vzniku obce niet presnejšieho dáta. Názov Valaská Belá – Bella Valaszka sa prvý krát vyskytuje v listine z roku 1120, ale táto listina sa pokladá za falzum. Až koncom 13. storočia máme maďarský záznam (rok 1272) – Bélapatak, z ktorého môžeme len usudzovať, že Valaská Belá vznikla v dobe kolonizácie Slovenska na prelome 12. storočia a zvlášť zosilnenej v druhej polovici 13. storočia po tatárskom vpáde. Smerodajná listinná zmienka o vzniku obce je však až z roku 1324 (pod menom Belafelde). Vo Féjerovom Codexe Diplomaticus Hungariae je prvá zmienka o obci z roku 1272, 1324, kde sa spomína Bélapatak ako hranica medzi Košecou a Zliechovom. Ako Bulaa sa spomína v roku 1553 pri súpise port (usadlostí). V Tereziánskom súpise z roku 1753 je Bela. V Lexe obcí z roku 1808 od G. Lipovského je Bella. Valaszka a Valaszka Bela je označená v daňovom súpise z roku 1828. Vyskytli sa aj názvy Walaska Béla a Valaská Belá. Ďalšie názvy obce v niektorých rokoch: 1774 – Bela, 1786 – Bella, 1808 – Bela, Valaszá Bella, Walaská Bela, 1863-1898 – Valaszkabella, 1900 – 1913 – Belapotaka, 1920 – Valašská Belá, 1927 – Valaská Belá. Podľa Vlastivedného súpisu obcí bola Valaská Belá založená na valašskom práve.

Vznikla z kopaničiarskych osád. Základom obce je osada Sebedružka, ležiaca na úpätí Homôlky, ktorá oddeľovala Nitriansku župu od Trenčianskej župy. Postupom času sa Sebedružka stala lazom a stred obce sa vyprofiloval v súčasnej polohe. Osadu založili zemepáni Ujfallussyovci a Rudnayovci. Majitelia Košeckého hradu Petroczyovci viedli s týmito rodinami boje od roku 1543 až do roku 1591. V roku 1324 obec patrila Ujfalussyovcom, od roku 1427 Bossányovcom, neskôr nitrianskemu biskupovi, Rudnayovcom, Splényiovcom. V 16. storočí bola Valaská Belá definitívne kráľovskou kúriou priznaná Ujfallussyovcom a Rudnayovcom. V rokoch 1883-1945 existoval v obci Obvodný notársky úrad, patriaci do okresu Prievidza. Valaská Belá patrila do Nitrianskej župy, a od roku 1949 do roku 1959 pod okres Ilava, kraj Žilina. Od 1. januára 1959 bola obec znovu začlenená do Prievidzského okresu (<http://www.valaskabela.sk>).

A.2.5.2 Stanovenie základnej urbanistickej koncepcie a kompozície obce

Pôdne potočná dedina pozdĺž potoka Belanka (v súčasnosti Nitrica) čiastočne sa rozvíjajúca ako cestná pozdĺž hlavnej severojužnej obchodnej cesty. Dnes už pôvodnú zástavbu charakterizujú prevažne len pôvodné parcelácie a fragmenty zástavby pôvodných jednotraktových domov zastrešených sedlovou alebo valbovou strechou. Historicky sa v riešenom území sa vyprofiloval lazničky spôsob rozvoja bývania roztrúsený po celom území obce v náročnom geomorfologickom prostredí, teréne, kde sa obyvateľstvo živilo prevažne obhospodarovaním pôdy a využitím pastvín pre chov oviec a hydiny. Vzniklo viac ako sto usadlostí – lazov, ktoré nesú názvy pôvodných majiteľov.

Pôvodná zástavba bola stavaná do podoby kruhovej, netvoriac domoradie, ale takzvané „grunty“, domy, nielen obytné, ale i hospodárske stavby, boli postavené okolo spoločného dvora (k najstarším a najväčším gruntom patrili – grunt U Slugňov, U Labov, U Tantošov, U Kráľov, Topákov grunt...) Spoločné mali kamenné, jednoposchodové komory. Pred komorami boli pitvory, ktoré mali tvar oblúkových

výklenkov, zvané rampúchy. Väčšina domov na lazoch je prestavaná na rekreačné chaty a chalupy. Domy boli kedysi malé a nízke, bez akýchkoľvek architektonických ozdôb. Stavali ich väčšinou z dreva, pokrývali slamou. Interiéry neboli ozdobované vôbec, pretože boli celkom zadymené a začiernené dymom a sadzami z ohniska v izbe, keďže dym z neho nebol odvádzaný komínom, ale celou povalou a prípadnými štrbinami (domy boli pôvodne bez komína). Dom sa skladal z dvoch miestností – z komory a izby. Neskôr sa domy stavali z pálenej i nepálenej – surovej tehly. Našli sa však aj domy z kameňa, najčastejšie z vápenca. Tieto domy boli už úhľadnejšie, dym vychádzal komínom. Slamenú strechu neskôr nahrádzali drevenými šindľami a v novej dobe potom škridlou a eternitom.

Intenzívnejší rozvoj prevažne v jadre obce nastal až v dvadsiatom storočí, v prvej polovici sa výstavba obytných domov rozširovala pozdĺž hlavnej cesty (dnešnej cesty II. triedy č. 574) a rozširovaním zástavby rozvetvením do bočných údolných polôh hornatého terénu (napr. s smere na Škrípov) ako aj satelitným zoskupením usadlostí na hlavnej komunikačnej trase – dnešnej cesty II. triedy (Stanákovci).

V druhej polovici 20. storočia nastal najväčší rozvoj, ktorý sa realizoval prevažne v údolnej polohe Belanky a cesty II. triedy. Vybuďoval sa areál sklárskeho výrobného družstva „Krištál Bardejov“, neskôr „Krištál Valaská Belá“ a areál textilného výrobného družstva „Ľudová tvorba veľké Rovné“. Založil sa Štátny majetok a vybuďovali sa areály chovu hospodárskych zvierat (HD a oviec) v dnešnej polohe.

Nové jadro sa v druhej polovici 20. storočia začalo formovať v dnešnej jadrovej polohe avšak ekonomické postavenie sídla a smerovanie vývoja a spoločenské zmeny spôsobili stagnáciu a nedoriešenie celkovej navrhovanej urbanistickej koncepcie. V zásade sa odporúča a navrhuje vzhľadom na nové spoločenské pomery a potreby prehodnotenie a riešenie novej urbanistickej koncepcie rozvoja jadrového územia v centrálnej časti obce v polohách označených ako plocha A vo variante I., pre zmenu funkčného využitia územia na zmiešané územie prevažne s mestskou štruktúrou s možnosťou intenzifikácie vytvorenia pešej zóny, reštrukturalizáciou zástavby s lokalizáciou verejných funkcií administratívy, kultúry a tiež služieb a obchodu.

Nová obytná územia IBV sú navrhované prevažne využitím disponibilného zastavaného územia, koncepčne nie je stanovená vnútorná štruktúra zástavby – urbanistické riešenie, ktoré vzhľadom na náročné podmienky geomorfologické a dopravno-technické ako aj majetkovoprávne sa navrhuje stanoviť v následnej príprave riešením územnoplánovacích podkladov (UPP).

Základná urbanistická koncepcia rozvoja je zameraná na optimalizáciu využitia územia vzhľadom na celistvosť, dosiahnutie kompaktnosti zastavaného územia a optimálne a racionálne využitie dopravnej a technickej infraštruktúry s cieľom dosiahnutia kompozične vyváženej hmotovej štruktúry s intenzifikáciou využitia územia smerujúcou k vytvoreniu a podpore nového jadra obce s príslušnou vybavenosťou a intenzitou a charakterom zástavby.

A.2.5.2.1 Organizácia územia, funkčné a priestorové členenie

Členenie územia obce má význam z hľadiska priestorového usporiadania a funkčného využitia, urbanistickej koncepcie a riadenia územného rozvoja. Takéto vymedzenie územia sleduje funkčné využitie a územné pomery.

Riešené územie je členené na dve miestne časti ako „územno-priestorové celky“ (ÚPC):

- miestna časť Valaská Belá
- miestna časť Gápel

Rozvojové územia sú definované ako „funkčno-priestorové bloky“ (FPB), ako funkčne homogénne územné jednotky - rozvojové lokality, ktoré sú základnou územno-priestorovou jednotkou pre definovanie v územnoplánovacej dokumentácii, definovanie funkčnej a priestorovej regulácie v území i pri akejkoľvek činnosti spojenej s územným priemetom riešených javov.

Územné členenie a kódovanie riešeného územia :

- I. úroveň - miestne časti obce (MČ) ako územno-priestorový celok (ÚPC)
- II. úroveň - funkčno-priestorové bloky (FPB).

Funkčné územia stavu nie sú kódované.

A.2.5.3 Vymedzenie potrieb bývania, občianskej vybavenosti, rekreácie, výroby, dopravy, zelene a ostatných plôch

Vymedzenie potrieb bývania

Pre stanovenie objektívnej potreby bytov v návrhovom a vo výhľadovom období je potrebné zohľadňovať náhradu za úbytok bytového fondu, zníženie obložnosti bytov, zníženie cenových domácností a rozvojové potreby nárastu obyvateľov.

Pre navrhovaný rozvoj obce (viď kapitolu A.2.4.2) sa rieši potreba .

K návrhovému roku 2030 249 až 366 bytov
K výhľadovému roku 2045 45 až 111 bytov

Pre účely sociálneho bývania je potrebné

k roku 2030 - potreba pokrytia sociálnych bytov cca 15 - 28 b.j.
 k roku 2045 – potreba pokrytia sociálnych bytov cca 10 - 20 b.j.

Vymedzenie potrieb sociálnej vybavenosti

Na základe navrhovanej prognózy vývoja počtu obyvateľov a predpokladaného podielu vekových skupín sa predpokladá, že cca 90 až 98 % z obyvateľstva v predproduktívnom veku bude navštevovať predškolské zariadenia, čo činí cca 70 až 80 detí v NO a 75 až 90 detí vo VO.

Z uvedenej prognózy vyplýva, že v návrhovom a výhľadovom období môže dôjsť vplyvom priaznivého vývoja počtu obyvateľov a indexu vitality k výraznému nárastu počtu detí v predškolskom veku a bude potrebné počítat v prípade naplnenia prognózy vývoja s rozšírením kapacity zariadení MŠ až na štyri až päť tried. Navrhuje sa vzhľadom na dochádzkovú vzdialenosť možnosť riešenia dvoch samostatných zariadení alebo rozšírenie kapacity existujúcej MŠ.

Na základe navrhovanej prognózy vývoja počtu obyvateľov a podielu vekových skupín sa počíta, že 95 až 100 % obyvateľstva v predproduktívnom veku bude navštevovať školské zariadenie v obci, z čoho vyplýva potrebná kapacita pre :

- **cca 210 až 220 detí v školskom veku a z toho 90 až 95 detí prvého stupňa v NO,**
- **cca 220 až 230 detí v školskom veku a z toho 95 až 100 detí prvého stupňa vo VO.**

Z uvedených údajov vyplýva, že pri odporúčaných počtoch žiakov na triedu v rámci I. stupňa, t.j. 12 až 24 žiakov na triedu v prípade naplnenia prognózneho vývoja existujúca 9 triedna budova ZŠ bude kapacitne vyhovovať pre NO a vo VO už môže nastať potreba rozšírenia kapacity. Navrhuje sa vzhľadom k celkovým potrebám rozšírenie budovy. Bude potrebné počítat celkom až 9 tried v NO a 9 až 10 tried vo VO.

Vymedzenie potrieb verejných služieb (kapacity cintorínov)

Na základe celkovej plošnej potreby k roku 2030 a za predpokladu priemerného ukazovateľa plošnej potreby 9 až 14 m²/hrobové miesto a ročnej priemernej úmrtnosti 27 až 29 osôb v NO a 29 až 30 vo VO a odhadovaného podielu pochovávania (bez kalkulácie opätovného využitia hrobového miesta po skončení tlecej doby a bez kalkulácie spopolňovania a tzv. poschodového pochovávania) je potrebné na pohrebisku rezervné územie pre pochovávanie. Celková bilancia k aktuálnemu dátumu je nasledovná :

Celková výmera areálu	22 954 m ²
Z toho	
- obsadená plocha.....	10 834 m ²
- voľná plocha.....	12 120 m ²
Plošná potreba na obdobie 2016 - 2030	3 600 m ² až 6 100 m ²
2030 - 2045	3 900 m ² až 6 300 m ²
Celková potreba územia 2016 - 2045	7 500 m² až 12 400 m²

Predpokladaná životnosť cintorína bude..... cca 30 až 45 rokov

Vymedzenie potrieb občianskej vybavenosti

- podporovať a riešiť podmienky pre rozvoj kultúry, kultúrnych zariadení a verejnej administratívy,
- podporovať a preferovať rozvoj obchodu, služieb, verejného stravovania a verejného ubytovania,
- riešiť súčasné disproporcie existujúcich zariadení, telovýchovných zariadení, ihrísk, plôch a priestorov a predpokladaný rozvoj dosiahnuť a realizáciou nových športových zariadení, prehodnotením a reprofiliáciou a integráciou existujúcich zariadení, (K,S,D)
- vytvárať územné podmienky a podporou realizácie športovo-rekreačných a kultúrno-športových zariadení (K,S,T)

(Vid' kapitoly návrh občianskej vybavenosti).

Vymedzenie potrieb rekreácie

- vytvoriť územné podmienky pre lokalizáciu nových rekreačných aktivít a podporou pre umiestnenie a realizáciu športovo-rekreačných a kultúrno-športových zariadení (K,S,T) (Vid' kapitolu funkčné využitie územia a rekreácia) .

Vymedzenie potrieb dopravy

- riešenie dopravného systému obce vo väzbe na tranzitný systém a koncepciu umiestnenia tranzitu,
- riešenie optimalizácie vnútornej dopravnej kostry vytvorením kvalitného a prehľadného systému – štruktúry cestnej dopravy s dostredným charakterom a vytvorením systému racionálnej a optimalizovanej siete prístupových miestnych komunikácií k obytným budovám,
- riešenie plošného pokrytia potrieb statickej dopravy,
- riešenie dopravnej prístupnosti problémových miest s normovou sklonitosťou prístupových ciest a riešenie zariadení pre všetky uplatňované druhy dopravy, ich polohu, a kapacity a väzbu na urbanizované územie.

Vymedzenie potrieb výroby

Potreby výroby sú definované potrebami riešenia plôch pre výrobu na pokrytie najmä nedostatočnej saturácie pracovných príležitostí vytvorením podmienok pokrytia pracovných príležitostí v rámci obce. (Vid' kapitoly demografický vývoj a priemyselná výroba).

Vymedzenie potrieb zelene

Potreby a ochrana zelene sú vymedzené účelovou zeleňou charakteru verejnoprospešnej zelene formou parkov, izolačnej zelene a vymedzením percentuálneho podielu k príslušnej územnej jednotke v záväznej časti.

A.2.5.4 Zásady ochrany a využitia kultúrnohistorických a prírodných hodnôt

A.2.5.4.1 Kultúrnohistorické hodnoty a zásady ochrany

V riešenom, t.j. katastrálnom území obce Valaská Belá, v jeho intraviláne aj extraviláne, nie sú evidované žiadne národné kultúrne pamiatky (NKP) zapísané v Ústrednom zozname pamiatkového fondu SR (ÚZPF):

V dokumente je možné vyznačiť aj také objekty, ktoré v zmysle pamiatkového zákona KPÚ neeviduje ako národné kultúrne pamiatky, ale tieto objekty v prípade záujmu, môže obec evidovať ako pamätihodnosť v Evidencií pamätihodností obce, podľa §14 ods. 4 pamiatkového zákona.

Podľa zákona č. 49/2002 Z.z. o ochrane pamiatkového fondu v znení neskorších predpisov a úprav a Vyhlášky MK SR č. 16/2002, ktorou sa vykonáva zákon o ochrane pamiatkového fondu v znení neskorších predpisov a úprav (ďalej pamiatkový zákon), sú chránené aj archeologické nálezy a náleziská odkryté aj neodkryté v pôvodných nálezových situáciách, nachádzajú sa v zemi, na jej povrchu alebo pod vodou. V súvislosti s archeologickými náleziskami upozorňujeme na lokality v ktorých sú predpokladané archeologické náleziská.

- Nálezisko I. – intravilán – stredovek, novovek,
- Nálezisko II. – extravilán – stredovek

Krajský pamiatkový úrad Trenčín pracovisko Prievidza upozorňuje na skutočnosť, že v jednotlivých stavebných etapách realizácie terénnych úprav, z dôvodu ochrany možných archeologických nálezov a nálezísk v praxi, bude podmienkou pre vydanie stavebného povolenia, v oprávnených prípadoch, požiadavka na zabezpečenie archeologického výskumu.

V zmysle § 41 odsek 4 sú určované nasledovné základné podmienky ochrany archeologických nálezov a nálezísk, v miestach, kde nebude predpísaný archeologický výskum :

Podľa § 40 ods. 2 a 3 pamiatkového zákona a § 127 zákona č. 50/1976 Zb. o územnom plánovaní a stavebnom poriadku v znení neskorších predpisov (ďalej „stavebný zákon“) v prípade zistenia, resp. narušenia archeologických nálezov počas stavby musí nálezca alebo osoba zodpovedná za vykonávanie prác ohlásiť nález KPÚ Trenčín priamo alebo prostredníctvom obce. Oznamenie o náleze

je povinný urobiť nálezca najneskôr na druhý pracovný deň po jeho nájdení. Nález sa musí ponechať bez zmeny až do obhliadky KPÚ Trenčín alebo ním poverenou odborne spôsobilou osobou, najmenej však tri pracovné dni odo dňa oznámenia nálezu. Do obhliadky KPU Trenčín je nálezca povinný vykonať všetky nevyhnutné opatrenia na záchranu nálezu, najmä zabezpečiť ho proti poškodeniu, znehodnoteniu, zničeniu a odcudzeniu. Archeologický nález môže vyzdvihnúť a premiestniť z pôvodného miesta a z nálezových súvislostí iba oprávnená osoba podľa vyššie uvedeného metódami archeologického výskumu. Ak archeologický nález vyzdvihne oprávnená osoba podľa vyššie uvedeného, je povinná KPÚ Trenčín predložiť najneskôr do desiatich dní od vyzdvihnutia nálezu správu o náhodnom archeologickom náleze; správa o náhodnom archeologickom náleze obsahuje informácie o lokalizácii nálezu, metodike odkryvu, rámcovom datovaní a fotodokumentáciu nálezovej situácie.

Kultúrne a historické pamätihodnosti obce :

Kostol sv. Michala archaniela (kat.) klasicistický, postavený okolo roku 1800 na mieste staršieho renesančného kostola, spomínaného v roku 1572, z ktorého do novostavby pojali vežu. Pôvodne jednolodňová stavba bola rozšírená prístavbou bočných lodí v roku 1945. Vnútorne zariadenie pochádza z konca 19. stor.

Neskorogotická socha Madony z čias okolo roku 1500, mierne zbarokizovaná, prenesená do kostola v Zliechove.

Kazateľnica klasicistická z 1. tretiny 19. stor., upravená v 20. stor., vyhlásená za kultúrnu pamiatku 31. októbra 1963, v súčasnosti v dezolátnom stave (je podaný návrh na zrušenie ochrany ako pamiatky).

Zrubová zvonica v osade Gápel z 19. stor., novodobo upravená v 20. stor. Baroková socha Šaštínskej Panny Márie, ľudová drevorezba, polychrómovaná.

Valcový mlyn v centre obce, ľudová kamenná stavba z 19. stor. Stavba vyhlásená za technickú pamiatku.

Drevený dom v centre obce (pri dome súp. č. 59), ľudová drevená stavba, podstavaná murovanou pivnicou, omietnutá, obielená. Ukážka pôvodnej zástavby.

Obec ma možnosť rozhodnúť o utvorení a odbornom vedení evidencie pamätihodností obce v zmysle ustanovenia § 14 ods. 4 pamiatkového zákona. Do evidencie pamätihodností obce je možné zaradiť okrem hnutelných a nehnuteľných vecí aj kombinované diela prírody a človeka, historické udalosti, názvy ulíc, zemepisné a katastrálne názvy, ktoré sa viažu k histórii a osobnostiam obce. Základom tejto evidencie by mala byť dôkladná fotodokumentácia a základný opis obsahujúci umiestnenie, lokalizáciu, rozmery, techniku, materiál, poprípade iné známe skutočnosti. Metodika evidencie Pamätihodností obce je dostupná na Krajskom pamiatkovom úrade Trenčín, Pracovisko Prievidza.

A.2.5.4.2 Prírodné hodnoty, zásady ochrany

Prírodné hodnoty a zásady ich ochrany sú uvedené v kapitole A.2.12.4.

A.2.6 Návrh funkčného využitia územia obce

A.2.6.1 Vymedzenie všeobecnej charakteristiky funkčných území

Základné charakteristiky funkčných území sú vymedzené v zmysle v § 12 ods. 9 až 14 vyhlášky č. 55/2001 Z.z a ich funkcia vo všeobecnej rovine definovaná nasledovne. (plochy definované vo výkrese Priestorové usporiadanie a funkčné využitie územia)

Charakteristika funkčných území pre stav a návrh - navrhované rozvojové lokality :

Funkčné plochy - obytné územia – určené pre obytné domy a k nim prislúchajúce nevyhnutné zariadenia napr. garáže stavby občianskeho vybavenia, verejnú dopravnú a technické vybavenie, zeleň, záhrady, detské ihriská a pod., využitím disponibilných území v rámci zastavaného územia obce, v rámci existujúcej zástavby dostavbou prielúk, a intenzifikáciou, využitím formy prístavieb a nadstavieb ako aj a mimo zastavaného územia na navrhovaných rozvojových plochách. Vymedzené funkčné územia sú určené pre individuálne a hromadné formy bývania. (ich určenie je predmetom regulatívov)

Funkčné plochy - zmiešané územia s prevažne mestskou štruktúrou – sú plochy určené zväčša na občiansku vybavenosť, pre budovy a zariadenia turistického ruchu, miesta na zhromažďovanie a pre obytné budovy vrátane k nim patriacich stavieb a zariadení. Vymedzujú sa v rámci zastavaného územia v jadrovej časti obce.

Funkčné plochy - občianskej vybavenosti a sociálnej infraštruktúry sa vymedzujú v rámci zastavaného územia v obytnom alebo zmiešanom funkčnom území formou účelového využitia disponibilných plôch. Umiestňujú sa spravidla v ťažisku navrhovaného obytného územia, v nadväznosti na založenú funkciu vybavenosti

Funkčné plochy - rekreačné územia - intenzívne, sú to územia, ktoré zabezpečujú požiadavky rekreácie, oddychu, záujmových a športových aktivít obyvateľov obce a turistov formou každodennej, koncom týždňovej, krátkodobej a dlhodobej rekreácie a oddychu. Podstatnú časť rekreačných území musí tvoriť zeleň, najmä lesy, lúky, sady, záhrady a podľa možnosti v priamom okolí zariadení charakteru okrasnej alebo účelovej zelene bez intenzívneho hospodárskeho využitia, prípadne aj vodné plochy a vodné toky. Do rekreačných území sa môžu umiestniť športové zariadenia, ihriská, kúpaliská, zariadenia verejného stravovania a niektorých služieb, centrá voľného času a zariadenia so špecifickou funkciou.

Funkčné plochy - výrobné územia - sa na základe kritérií – regulatívov vhodnosti druhu výroby riešia prevažne na najprísnejších zásadách a kritériách vhodnosti, vzhľadom na jej charakter, možné vplyvy na životné prostredie a ekológiu umiestňujú v území sídla s optimálnym dopravným napojením cestnú sieť, v optimálnom vzťahu ku klimatickým, ekologickým podmienkam, podmienkam životného prostredia a k základným funkčným zložkám, najmä funkcii bývania, vybavenosti a rekreácie tak, aby nedochádzalo k vzájomnej kolízii najmä z hygienického, ekologického, bezpečnostného a estetického hľadiska a životného prostredia a to :

- plochy určené pre prevádzkové budovy a zariadenia, ktoré na základe charakteru prevádzky sú neprípustné v obytných, rekreačných a zmiešaných územiach,
- Plochy pre priemyselnú výrobu, ktoré sa zriaďujú v obciach s veľkým objemom priemyselnej výroby a prepravy, kapacita a riešenie verejného dopravného a technického vybavenia musí zabezpečovať požiadavky na prepravu osôb, surovín, tovaru a energií.
- Pre poľnohospodársku výrobu, zriaďujú sa v obciach v súlade s rozvojom osídlenia a v súlade s potrebami kapacitného a druhového rozvoja poľnohospodárskej produkcie. Vo vidieckych sídlach sa na týchto plochách umiestňujú všetky stavby a zariadenia rastlinnej a živočíšnej poľnohospodárskej výroby, ak ich prevádzka nemá negatívny vplyv na životné prostredie.

Regulatívmi sú definované pravidlá časového a priestorového usporiadania v navrhovaných etapách – predpokladaných časových horizontov :

- **časový horizont krátkodobý (K)** - riešenie javov a regulatívov v horizonte do 5 až 10 rokov,
- **časový horizont strednodobý (S)** - riešenie javov a regulatívov v horizonte do 10 až 15 rokov,
- **časový horizont dlhodobý (D)** - riešenie javov a regulatívov v horizonte do 15 až 30 rokov,
- **časový horizont trvalý (T)** - riešenie priebežného a trvalého uplatňovania javov a regulatívov.

A.2.6.2 Všeobecné zásady priestorového usporiadania a funkčného využívania územia

V rámci § 12 ods. 9 až 14 vyhlášky č. 55/2001 Z.z. sú definované jednotlivé funkčné územia. V základnom členení v riešenom území sú definované funkčné územia jestvujúceho, t.j. uvedeného ako „STAV“ na ktoré sa vzťahujú nasledovné regulatívy funkčného využitia územia - všeobecné zásady priestorového usporiadania a funkčného využívania územia. Pre navrhované rozvojové lokality (FPB) sú stanovené základné regulatívy v záväznej časti, ktoré sú určujúce - nadradené.

Obytné územia (individuálne formy bývania) :

Hustota obývanosti územia 35 – 80 obyv / ha
 Zastavanosť územia do 60 % (vrátane plôch dopravnej a technickej infraštruktúry)
 Max. výška zástavby dve nadzemné podlažia a zastrešenie s možnosťou zobytnenia podkrovia pričom, konštrukčná výška podlažia nepresiahne 3,2 m
 Maximálna výška zástavby 10 m nad úrovňou prislúchajúceho terénu
 Min. plocha zelene 40 %

Zmiešané územia prevažne s mestskou štruktúrou (bývanie a občianska vybavenosť) :

Hustota obývanosti územia neurčuje sa
 Zastavanosť územia do 80 %

Max. výška zástavby tri nadzemné podlažia a zastrešenie s možnosťou zobytnenia podkrovia pričom konštrukčná výška obytného podlažia nepresiahne 3,0 m a vybavenosti * 4,2 (* okrem výnimiek)

Maximálna výška zástavby 15 m nad úrovňou prislúchajúceho terénu

Min. plocha zelene 20 %

Výrobné územia pre priemyselnú výrobu, vrátane územia pre dopravnú a technickú infraštruktúru :

Zastavanosť územia od 60 %

Max. výška zástavbydve nadzemné podlažia a zastrešenie

Maximálna výška zástavby12 m nad úrovňou prislúchajúceho terénu

Min. plocha zelene40 %

Výrobné územia pre poľnohospodársku výrobu, vrátane územia pre dopravnú a technickú infraštruktúru :

Zastavanosť územia od 60 %

Max. výška zástavbydve nadzemné podlažia a zastrešenie

Maximálna výška zástavby12 m nad úrovňou prislúchajúceho terénu

Min. plocha zelene40 %

Rekreačné územia intenzívne pre turizmus, vybavenosť, šport a ich zmiešané funkcie :

Hustota obývanosti územia neurčuje sa

Zastavanosť územia do 50 %

Max. výška zástavbydve až tri nadzemné podlažia a zastrešenie s možnosťou zobytnenia podkrovia pričom konštrukčná výška obytného podlažia nepresiahne 3,0 m a vybavenosti * 4,2 (* okrem výnimiek)

Maximálna výška zástavby 10 m nad úrovňou prislúchajúceho terénu

Min. plocha zelene 50 %

Poznámka :

- 1) Podrobné zásady priestorového usporiadania sú stanovené v príslušných tabuľkách v prílohe a v záväznej časti.
- 2) Zastavanosťou územia sa rozumie čistá plocha zastavaná objektmi príslušnej funkcie, bývania, vybavenosti, výroby, rekreácie, športu, vrátane plôch potrebných pre zariadenia technickej infraštruktúry a dopravy

A.2.6.3 Základné rozvrhnutie funkcií - koncepcia priestorového usporiadania a funkčného využívania územia

Pre funkčné územia stávajúce - stav sú záväzné regulatívy a limity (podmienky) intenzifikácie stanovené v kapitole A.2.6.2. a v záväznej textovej časti v kapitole 2. odseku „VŠEOBECNÉ REGULATÍVY PRIESTOROVÉHO USPORIADANIA A FUNKČNÉHO VYUŽÍVANIA ÚZEMIA“

Pre funkčné územia rozvojové – navrhované lokality (FPB) sú stanovené záväzné regulatívy a limity v prílohe v tabuľkách č.1, 2 a 3. V textovej záväznej časti sú stanovené v kapitole 2 v tabuľkách č. 2.1 až 2.3.

Pre koncepčné riešenie organizácie územia - rozvojové lokality, t.j. funkčno-priestorové bloky - FPB a pre jestvujúce funkčné územia sa stanovili nasledovné zásady priestorového usporiadania a funkčného využitia.

Funkčné územia sú definované vo výkrese č. 2A a 2B Priestorové usporiadanie a funkčné využitie územia.

MČ 1 - VALASKÁ BELÁ

MČ 2 - GÁPEL'

• FUNKČNÉ VYUŽITIE ÚZEMIA – STAV (ZASTAVANÉ ÚZEMIE)

Obytné územia (v zmysle § 12, odseku 9 a 11 vyhlášky č. 55 / 2001) – stav funkčného využitia prevažnej časti zastavaného územia obce, plochy určené pre obytné domy a k nim prislúchajúce nevyhnutné zariadenia s využitím pre individuálne formy bývania a výstavby (IBV) formou rodinných

domov a hromadné formy bývania a výstavby (HBV) formou bytových domov (v zmysle STN 73 4301) s možnosťou intenzifikácie v súlade s limitmi stanovenými v kapitole A.2.6.2. V rámci obytného územia - stav na všetkých plochách lazov a m.č. 2 - Gápel' je prípustné využitie jednotlivých parciel a budov na rekreačné účely individuálnej rekreácie formou chalúp pre chalupárske účely prípadne individuálny turizmus. V jadrovom zastavanom území v rámci m.č. 1 - Valaská Belá je prípustné funkčné využitie územia a budov pre funkciu rekreácie turizmu a cestovného ruchu a výnimočne pre individuálnu rekreáciu.

Plochy občianskej vybavenosti a sociálnej infraštruktúry stav funkčného využitia vymedzených plôch (Obecný dom, dom služieb, ZŠ+MŠ a pod.) prevažne základnou občianskou vybavenosťou a sociálnou infraštruktúrou v centrálnej časti územia s možnosťou intenzifikácie využitia územia – v centrálnej časti územia zariadenia patriace k plochám pre občianske vybavenie, školstvo, kultúru, verejné stravovanie a telesnú výchovu s možnosťou účelovej intenzifikácie výhradne pre zariadenia slúžiace rozvoju občianskeho vybavenia a služieb.

Výrobné územie – plochy obchodno-výrobných zariadení, plochy pre dopravnú a technickú vybavenosť, prevádzkové dopravno-technické zariadenia (v zmysle, § 12, odseku 13a vyhlášky č. 55 / 2001) – stav funkčného využitia územia pre výrobu :

- prevádzkové technické zariadenia (ČOV),
- prevádzkové dopravno-technické zariadenia,
- ochodno-výrobné zariadenia

Výrobné územie – plochy pre poľnohospodársku výrobu (v zmysle, § 12, odseku 13c vyhlášky č. 55 / 2001) – stav funkčného využitia územia pre výrobu :

- hospodársky dvor spoločnosti Čierna hora a.s. JZ od zastavaného územia (u Kučerov) s využitím pre poľnohospodársku výrobu a hospodársky dvor pre veľkokapacitný chov hospodárskych zvierat (hovädzí dobytok) s možnosťou intenzifikácie v medziach stanovených limitných kapacít chovu hospodárskych zvierat 400 veľkej dobytčej jednotky (VDJ)
- hospodársky dvor spoločnosti Čierna hora a.s. SZ od zastavaného územia (u Kuricov) s využitím pre poľnohospodársku výrobu a hospodársky dvor pre veľkokapacitný chov hospodárskych zvierat (ovce) s možnosťou intenzifikácie v medziach stanovených limitných kapacít chovu hospodárskych zvierat, 160 veľkej dobytčej jednotky (VDJ)
(pozn. navýšenie chovu nad limitne stanovené kapacity podlieha preskúmaniu (posúdeniu) zdravotných a veterinárnych rizík. Rozšírenie územia podlieha podmienkam postupnosti v súlade so stanoveným stavebným zákonom č. 50/1976 Zb. v znení neskorších predpisov a zákonom č. 24/2006 Z.z. v znení neskorších predpisov.)

Rekreačné územie – intenzívne (v zmysle § 12, odseku 14 vyhlášky č. 55 / 2001)

– stav funkčného využitia územia športového areálu obce na S okraji zastavaného územia, m.č. Valaská Belá v smere na Škrípov v rámci zastavaného územia obce, plochy určené pre obecný športový areál (futbalové ihrisko) a k nim prislúchajúce nevyhnutné zariadenia s využitím pre rekreačné a športové účely pre aktívny odpočinok – každodennú rekreáciu s možnosťou intenzifikácie v súlade s funkčnou a priestorovou reguláciou,

– stav funkčného využitia územia SZ okraji riešeného územia, t.j. k.ú. obce miestnej časti Valaská Belá vrátane rekreačných plôch, zázemia v rámci rekreačného a turistického zariadenia Homôlka využitia určenej pre rekreáciu a pobytové zariadenia pre cestovný ruch v rámci lyžiarskeho strediska,

Plochy pohrebiska (plochy občianskej vybavenosti a sociálnej infraštruktúry a zelene) – územie existujúceho pohrebiska.

Plochy zelene všetkého druhu – v zastavanom území obce sú to plochy verejnej izolačnej, pobrežnej a zelene pohrebiska.

Plochy verejnej parkovej zelene – v zastavanom území obce sú to plochy zelene verejnej účelovej rekreačnej a oddychovej parkovej zelene a zelene pohrebiska.

Plochy vodných tokov a nádrží - tvoria plochy vodného toku Nitra vrátane jeho prítokov.

Plochy ostatné a komunikácie - tvoria ostatné plochy (podľa evidenčných údajov KN) v predmetnom územnom pláne funkčne nedefinované a cestné komunikácie s nižším významom, ktoré nie sú

zaradené v predmetnom územnom pláne podľa kategorizácie a funkčných tried (napr. miestne a účelové komunikácie, poľné a lesné cesty).

• FUNKČNÉ VYUŽITIE ÚZEMIA – STAV (NEZASTAVANÉ ÚZEMIE)

Plochy zelene všetkého druhu – mimo zastavaného územia obce sú to plochy prevažne poľnohospodársky využívaných plôch s trvalým trávnatým porastom, lúk a pod.

Plochy ornej pôdy - tvoria plochy poľí, evidovanej kultúry ornej pôdy výhradne poľnohospodársky využívaných plôch na pestovanie poľnohospodárskych plodín.

Plochy lesov - ktoré tvoria plochy evidovanej kultúry les a lesná pôda výhradne lesohospodársky využívaných plôch.

Plochy vodných tokov a nádrží - ktoré tvoria plochy vodných tokov a nádrží.

Plochy ostatné a komunikácie - tvoria ostatné plochy, zastavané plochy a nádvoria (podľa evidenčných údajov KN) v predmetnom územnom pláne funkčne nedefinované a cestné komunikácie s nižším významom, ktoré nie sú zaradené v predmetnom územnom pláne podľa kategorizácie a funkčných tried (napr. miestne a účelové komunikácie, poľné a lesné cesty).

• FUNKČNÉ VYUŽITIE – NAVRH ROZVOJOVÝCH ÚZEMÍ

FPB 1.1, 1.2, 1.3, 1.5, 1.6, 1.7, 1.8, 1.9, 1.10, 1.12, 1.15, 1.16, 1.18, 1.23, 1.24, 1.25, 1.26, 1.27, 1.28, 1.29, 1.30, 1.31, 1.32, 1.33, – NO

FPB 1.4, 1.11, 1.22 – VO

Funkčné využitie (v zmysle vyhlášky č. 55 / 2001, § 12, odseku 9)

Obytné územie – individuálne formy bývania, návrh zástavby rodinných domov formou individuálnej bytovej výstavby (IBV) - plochy obytných domov a k nim prislúchajúce nevyhnutné dopravno-technické zariadenia, plochy verejnej zelene, zelene, záhrad a dvorov, zariadenia prípustných doplňujúcich funkčných zariadení k prevládajúcej funkcii a zariadení základnej občianskej vybavenosti.

Územie na prestavbu a intenzifikáciu – „A, B, C, D“ – NO

Funkčné využitie (v zmysle vyhlášky č. 55 / 2001, § 12, odseku 11)

Zmiešané územie s prevažne mestskou štruktúrou – štruktúra zástavby vytvorením prestavby a modernizácie jadra centrálného priestoru obce formou námestia s funkčným využitím pre základnú občiansku vybavenosť, vybavenosti služieb a maloobchodu, v rámci ktorých sa v súlade s významom a potrebami obce môžu umiestňovať stavby pre kultúru, cirkevné účely, zdravotníctvo a sociálnu pomoc, spoje, prevádzky obchodu a služieb, verejné stravovanie a služby, dočasné ubytovanie, telesnú výchovu, verejnú správu a riadenie, administratívu, verejnú hygienu a zdravie, vrátane obytnej funkcie formou bývania v polyfunkčných bytových domoch vo vyšších podlažiach, s vybavenosťou v parteri okrem veľkokapacitných obchodných zariadení. Navrhuje sa riešenie polyfunkčného verejnoprospešného zariadenia pre verejnú administratívu obce a kultúrnu vybavenosť (obecný dom, dom kultúry) v rámci funkčnej plochy „A“

FPB 1.17, 1.20 – NO

FPB 1.14 – VO

Funkčné využitie (v zmysle vyhlášky č. 55 / 2001, § 12, odseku 13a))

Výrobné územie - priemyselná výroba – obchodno-výrobné zariadenia a prevádzkové dopravné a technické zariadenia, plochy určené pre priemyselnú výrobu a pre prevádzkové dopravné a technické zariadenia (FPB 1.20), pre nové rozvojové zámery v NO s návrhom areálového využitia a pre prevádzkové budovy a zariadenia verejného dopravného a technického vybavenia obce (FPB 1.17) prioritne zabezpečujúcich chod a energetickú potrebu obce, separovaného zberu odpadu

a druhotných surovín, ich energetického zhodnocovania a zariadení na spracovanie prírodných zdrojov energie a zariadení na alternatívne obnoviteľné zdroje energií - technické zázemie obce bez negatívnych vplyvov na ŽP Podmienkou využitia územia je riešenie areálu, zariadení, budov a objektov, krajinnno-ekologicky, esteticky a vizuálne nenarúšajúceho okolité prírodné prostredie.

FPB 1.13, 1.19, 1.21**- NO****Funkčné využitie** (v zmysle vyhlášky č. 55 / 2001, § 12, odseku 14)

Rekreačné územie – intenzívne – plochy určené pre rozšírenie a dobudovanie komplexného športovo-relaxačného areálu obce vrátane možnosti doplnkových funkcií vybavenosti a ubytovania (FPB 1.13, 1.21), intenzívnej pobytovej rekreácie pre účely cestovného ruchu a turizmu s využitím ubytovacích služieb a individuálnej rekreácie (FPB 1.19)

FPB 2.1**- NO****Funkčné využitie** (v zmysle vyhlášky č. 55 / 2001, § 12, odseku 14)

Rekreačné územie – extenzívne – plochy určené pre extenzívne športovo rekreačné, relaxačné a oddychové aktivity v prírode využitím prírodných daností voľnej prírody s minimálnym zásahom do prostredia pre účely pobytovej rekreácie, cestovného ruchu a turizmu.

Zásady :

- a) vypracovať územnoplánovací podklad (ÚPP) pre koncepčné overenie urbanistického riešenia a usporiadania navrhovaných rozvojových lokalít – FPB, vrátane územia určeného na zmenu funkčného využitia a intenzifikáciu s označením „A“ a stanoviť podmienky podrobného hmotového a priestorového riešenia v úrovni zóny a reguláciu územia vrátane dopravnej koncepcie a technickej vybavenosti a podrobných limitov využitia územia, (K,S)
- b) súčasťou koncepčného urbanistického riešenia využitia rozvojových lokalít musí byť zosúladenie s podmienkami vyplývajúcimi z obmedzení a podmienok ochranných pásiem najmä lesa a verejnej dopravnej a technickej vybavenosti v zmysle platnej legislatívy a noriem a dohodnuté s príslušným orgánom a správcom dopravnej a technickej vybavenosti,
- c) z dôvodov využitia územia pre rozvojové lokality FPB 1.5, 1.6 a 1.9 sa v dotknutom území navrhuje prekládka existujúcej trasy 22 kV VN vzdušného vedenia linky č. 259 a to mimo riešené územie – rozvojové lokality v zmysle grafickej časti (výkres č.4), technické riešenie prekládky sa určí po dohode so správcom až na základe podanej žiadosti o prekládku .
- d) u lokalít, kde riešeným rozvojovým územím vedie trasa vzdušného VN vedenia, odbočky k transformačným staniciam sa tieto navrhujú preložiť do zeme, technické riešenie prekládky sa určí po dohode so správcom až na základe podanej žiadosti o prekládku.
- e) riešiť koncepciu zachovania, ochrany a využitia prírodného prostredia alúvia dotknutých vodných tokov a najmä vodného toku Nitrica (Belanka) v zastavanom území ako aj v navrhovanom území na zástavbu (K,S,D,T),
- f) riešiť koncepciu dopravného sprístupnenia územia obce a sprístupnenia rozvojových lokalít v súlade s koncepciou dopravného vybavenia, (K,S,D,T),
- g) rešpektovať podmienky a zákaz výstavby obytných a rekreačných budov a zariadení v území ochranných pásiem (OP) pohrebiska a hospodárskeho dvora s chovom HZ (S,D,T) a eliminovať účinky vzájomnej kolízie s obytným územím (K,S,D,T)
- h) rezervovať priestor pre homogenizáciu súčasnej trasy cesty II/574 na území obce,
- i) rezervovať koridor pre navrhovanú preložku cesty II/574, vo výhľadovom období v súvislosti s výhľadovou vodnou nádržou (VN) Liešťany v zmysle ÚPN VÚC TK,
- j) riešiť priestorový a estetický vnem pri vstupoch do obce z hlavnej cestnej komunikácie, (D,T)
- k) riešiť urbanistickú koncepciu prestavby a intenzifikácie jadra – centrálnych priestorov obce formou námestia ako centrálného priestoru spoločenského významu v rámci „zmiešaného územia prevažne s mestskou štruktúrou – stav“, (S,D,T)
- l) vytvoriť podmienky pre verejné sprístupnenie biokoridoru v alúviu vodného toku Nitrica pozdĺž otvorených a prístupných úsekov toku v zastavanom území vrátane pásu izolačnej zelene s ochrannou a oddychovou funkciou v kontaktnom území vodného toku obytným územím, (T)

- m) v ďalšom stupni prípravy realizácie rozvojových zámerov (v procese rozhodovania o využití územia a umiestňovania stavieb - územnom konaní) riešiť zmapovanie biotopov národného a európskeho významu chránených druhov fauny a flóry na travinovo-bylinných a krovinových biotopov. Výskyt biotopov národného a európskeho významu a chránených druhov fauny a flóry konzultovať so ŠOP SR (T),
- n) v prípade zdokumentovaného výskytu biotopov na navrhovaných lokalitách je na zásah do nich potrebný súhlas príslušného orgánu ochrany prírody, odboru starostlivosti o životné prostredie. (T)
- o) vytvoriť podmienky pre zriadenie verejných odstavných plôch pre OA v súlade s koncepciou riešenia verejnej dopravnej vybavenosti, na základe reálnych zámerov a potrieb v súlade s platnou legislatívou a normami (T)
- p) uplatnenie a realizácia rozvojových zámerov na plochách v kontakte s vodnými tokmi povodia rieky Nitra t.j. vodným tokom Nitrica (Belanka) a ostatnými vodnými tokmi je podmienená zachovaním brehového porastu zástavbu nesmie byť neumiestňovaná v bezprostrednom kontakte so sprievodnou vegetáciou, podmienky musia byť prerokované a dohodnuté s príslušným orgánom ochrany prírody a krajiny.
- q) uplatnenie a realizácia rozvojových zámerov na plochách v kontakte s vodnými tokmi je podmienená vypracovaním hladinového režimu vodného toku s riešením navrhovanej výstavby s protipovodňovými opatreniami alebo mimo zistené územie nad hladinu Q 100 ročnej veľkej vody, (T)
- r) akákoľvek investičná činnosť v blízkosti vodných tokov a ich ochrannom pásme podlieha odsúhlaseniu správcom vodného toku (Slovenský vodohospodársky podnik š. p. OZ Piešťany). (T)

A.2.7 návrh riešenia bývania, občianskeho vybavenia so sociálnou infraštruktúrou, výroby a rekreácie

A.2.7.1 Bývanie

A.2.7.1.1 Celkový rozvoj bytového fondu a jeho modernizácia

Na základe prognózovaného vývoja počtu obyvateľov a vývoja bytového fondu stanoveného v kapitole A.2.4.2., pre pokrytie potrieb sa navrhuje lokalizácia navrhovanej, novej bytovej výstavby, ktorá je bilancovaná v prílohe tab. číslo 1 pre NO a tab. č. 2 pre VO.

Intenzifikácia existujúcej zástavby :

V rámci zastavaného územia obce na plochách súčasných obytných území sa počíta s nadmernými plochami prislúchajúcich záhrad vo vnútro-blokoch a v prielukách a podielom intenzifikácie – územia jadra označených blokov A až D, nakoľko územie je využité nekonceptčne a relatívne extenzívne a navrhované bilancie sú zahrnuté v bilančných tabuľkách bývania a vybavenosti. Určitou možnosťou je aj obnova neobývaných rodinných domov, ďalej prestavby nadstavby a prístavby existujúcich rodinných domov s vytvorením samostatných bytových jednotiek. Bilančne sú zanedbateľné. Bilancované sú v prílohe tab. číslo 1 pre NO a tab. č. 2 pre VO.

Výstavba bytov pre sociálne účely sa navrhuje v rámci obytných území a zmiešaných území v rámci zástavby FPB.

A.2.7.2 Sociálna infraštruktúra a občianska vybavenosť

A.2.7.2.1 Koncepcia rozvoja sociálnej infraštruktúry

Sféru sociálnej vybavenosti tvoria zariadenia a aktivity, prostredníctvom ktorých sa zabezpečujú sociálne potreby obyvateľov sídla a jeho záujmového územia. Táto sféra plní významnú funkciu pri zabezpečovaní základných potrieb v oblasti výchovy a vzdelávania, zdravotníctva, sociálnej starostlivosti, kultúrno-spoločenskej činnosti a telesnej kultúry. Predmetom riešenia je koncepcia rozvoja jednotlivých oblastí sociálnej infraštruktúry.

Postavenie obce v sídelnej štruktúre ako aj jej veľkosť (2245 obyvateľov k 31.12..2016) neumožňuje mať efektívne vybudovanú ani len úplnú základnú sociálnu infraštruktúru (občiansku vybavenosť). Obyvatelia obce sú preto odkázaní, rovnako ako obyvatelia iných podobných obcí, dochádzať za

zariadeniami niektorých základných vybaveností a vyššej vybavenosti do obvodného a regionálneho centra, resp. požiadavky na služby obmedzovať, alebo svojpomocne nahrádzať.

Predmetom návrhu územného plánu je vyšpecifikovanie a podpora riešenia deficitných potrieb a rozvojových potrieb obce a definovanie ich územno-priestorového a územnotechnického priemetu a uplatnenia.

2.7.2.1.1 Zdravotníctvo

Zdravotnú starostlivosť v obci poskytuje zdravotné stredisko, dvaja neštatní lekári, detská lekárka a všeobecný lekár pre dospelých. V budove je zriadená aj súkromná lekárňa. Budova je v majetku obce. Na základe analýzy doterajšieho vývoja možno konštatovať, že rozvoj zdravotnej starostlivosti v obci stagnuje, napriek rôznym snahám vedenia obce sa už dlhú dobu nedarí zabezpečiť zubného lekára priamo v obci.

Zdravotnícke služby dostupné mimo územia obce: zubná technika Nevidzany, Lekárňa Nitrianske Rudno, zdravotné stredisko Nitrianske Rudno (3 praktickí lekári, 2 detskí lekári, 2 stomatológovia, 1 zubný technik), poliklinika Nováky, Poliklinika Prievidza, nemocnica s poliklinikou v Bojniciach, nemocnica s poliklinikou v Handlovej, nemocnica s poliklinikou v Ilave

Obec spadá do spádového záujmového územia Prievidze do rajónu Nemocnice s poliklinikou v Bojniciach, ktorá je v súlade s rajonizáciou nemocníc zaradená medzi nemocnice I. typu. Základnú zdravotnú starostlivosť poskytuje aj poliklinika v Novákoch. Nemocničné výkony sú poskytované aj v Nemocnici s poliklinikou v Handlovej, nemocnici III. typu.

Voľba zdravotníckych služieb v súčasnosti je v právomoci rozhodovania občana. Lekárske služby v rámci záujmového územia poskytuje Nemocnica s poliklinikou v Bojniciach a UNIKLINIKA v Prievidzi a tiež poliklinika v Novákoch. Výdaj liekov a liečiv pre obyvateľov poskytujú lekárne v Prievidzi, v Novákoch, v Nitrianskom Rudne..

Medzi zdravotnícke zariadenia patria aj detské jasle. Na území sídla neboli zriadené v minulosti, nie sú ani v súčasnosti a neuvažuje sa s ich zriadením ani v návrhovom a výhľadovom období.

Potreba poskytovania zdravotníckej starostlivosti pre ťažko, alebo dlhodobo chorých sa navrhuje realizovať v rámci zariadení sídiel záujmového územia.

Vo sfére základnej zdravotníckej starostlivosti sa hľadajú nové prístupy optimálneho zabezpečenia služieb ošetrojúceho lekára a zdravotníckych zariadení, uvažuje sa i o možnosti zriadenia súkromných ordinácií, resp. rodinných lekárov. Vytvorenie kvalitnejšej zdravotníckej starostlivosti je podmienené zvýšením úrovne a kapacity zdravotníckych zariadení, všetkých druhov zdravotníckych služieb, kvality a úrovne zdravotníckej techniky a personálneho obsadenia obslužných činností.

V návrhovom období a vo výhľade je potrebné stanoviť a rešpektovať pre naplnenie uvažovaných cieľov nasledovné všeobecné zásady :

Zásady riešenia funkcie vybavenosti zdravotníctva :

- a) preferovať a podporovať ďalší rozvoj súkromných zariadení prvého kontaktu v sídle,
- b) riešiť možnosť zmluvného zabezpečenia zdravotníckeho zariadenia v obci a vytvoriť priestorové podmienky pre zariadenie.

2.7.2.1.2 Sociálna starostlivosť

V oblasti zariadení vybavenosti sociálnej starostlivosti nie je v obci v prevádzke žiadne zariadenie. Sociálne služby v obci zabezpečujú sociálne pracovníčky pri obecnom úrade. Obec poskytuje sociálne služby v zmysle zákona. V obci je prevádzkovaná opatrovateľská služba – obec zamestnáva 5 ošetrovateliek. Obec poskytuje tiež rozvoz stravy a to v spolupráci so školskou jedálňou, ale tiež súkromným dodávateľom podľa prania občanov. Iné sociálne služby sú dostupné mimo územia obce najbližšie v obci Nitrianske Rudno a v rámci okresu sú dostupné najbližšie v okresnom meste Prievidza a v rámci okresu. Obec v súčasnosti nemá spracovaný Komunitný plán rozvoja sociálnych služieb.

Sociálne služby sa poskytujú v zariadeniach sociálnych služieb, ktorých zriaďovateľom je obec, fyzické a právnické osoby a ostatné orgány miestnej štátnej správy a samosprávy. Tie poskytujú sociálne služby v zmysle zákona NR SR č.. 448/2008 o sociálnych službách z. z. v znení neskorších predpisov. Sociálna starostlivosť je občanom poskytovaná poskytovaním rôznych sociálnych dávok, ktoré vypláca ÚPSVaR v Prievidza, opatrovateľskú službu občanom na to odkázaným zabezpečuje zo zákona obec.

Pre sociálne účely sa uvažuje o zriadení zariadenia sociálnych služieb, avšak podmienky podpory v zmysle stratégie samosprávneho kraja sú nepriaznivé a sú príčinou, že obce nemajú ekonomické možnosti riešenia tejto problematiky.

V rámci záujmového územia sociálne služby zabezpečuje Centrum sociálnych služieb Nitrianskom Pravne - Bôriku, Zariadenie pre Seniorov Nitrianske Rudno, Detský domov v Prievidzi, Domov dôchodcov a detský domov v Prievidzi, Domov sociálnych služieb pre mentálne postihnuté deti a mládež v Prievidzi a resocializačné centrum v Bystričanoch – Chalmovej.

Zásady riešenia funkcie sociálnej vybavenosti :

- vytvárať podmienky pre zriadenie zariadenia pre spoločenské a stretávanie seniorov, detské stacionáre, prípadne zariadenia pre sociálne odkázaných a seniorov,
- podporovať vznik zariadení sociálnych služieb v obci využitím vhodných existujúcich objektov a výstavbu menších, prevádzkovo nenáročných zariadení.

A.2.7.2.2 Školské a výchovno-vzdelávacie zariadenia

Na základe zákona č. 416/2001 Z.z. o prechode niektorých pôsobností z orgánov štátnej správy na obce a na vyššie územné celky s účinnosťou od 1.7.2002 prešli materské školy, základné školy a základné umelecké školy do zriaďovateľskej pôsobnosti obcí a miest. V súčasnosti sa spoločenské a sociálne zmeny odzrkadlili aj v potrebách kapacít, ako aj racionalizačných opatreniach vzhľadom k ekonomike prevádzkovania týchto zariadení. Boli zredukované počty zariadení i v centre regiónu a záujmovom území. Plne organizovaná základná škola sa nachádza v okresnom meste Prievidza.

V súčasnosti výchovu a vzdelávanie detí v obci poskytuje základná škola a materská škola, ktoré boli v roku 2012 zlúčené podľa rozhodnutia obecného zastupiteľstva do jedného právneho celku s oficiálnym názvom „Základná škola s materskou školou Valaská Belá“.

Materské školy a výchova rodičov

Predškolská výchova a výchova rodičov.

V obci sa nachádza jedno zariadenie predškolskej výchovy – pridružená materská škola k ZŠ so spoločným zariadením školskej jedálne.

V dvojtriednej MŠ s kapacitou 40 detí, bola v školskom roku 2015/2016 poskytovaná celodenná starostlivosť pre 39 detí vo veku 3 až 5 rokov. Tretia trieda vekovej skupiny 5-6 ročných detí o počte 22 detí – predškolákov je umiestnená v budove ZŠ. Celkove bola poskytovaná starostlivosť v školskom roku 2015-2016 pre 61 detí .

Výchovno-vzdelávací proces zabezpečuje päť kvalifikovaných pedagogických pracovníčok.

Základné údaje zariadenia MŠ :

Celková výmera areálu je	4 640 m ²
z toho	
- celková zastavaná plocha	380 m ²
- plocha zelene	4 260 m ²
- plocha ihrísk	70 m ² (detské ihrisko s preliezačkami)

Podľa sledovaných retrospektívnych údajov za posledných desať rokov od r. 2006 až do roku 2016 bol počet umiestnených detí prakticky vyrovnaný a kolísal v rozmedzí 36 až 44 detí, čo však nemusí byť ukazovateľom potrieb nakoľko tieto bilancie boli na hranici kapacity zariadenia.

Predpokladaný vývoj počtu detí v predškolskom veku na základe prognózy demografického vývoja, tab. č. 2.7.2.2.2 :

Základná veková skupina	Predpokladaný počet obyvateľov v predproduktívnom veku (OPPV) a podiel z celkového počtu obyvateľov					
	k roku 2011		k roku 2030		k roku 2045	
	abs.	%	abs.	%	abs.	%
predproduktívny vek	279	12,54	308 - 328	13,10	321 - 346	13,20
z toho vo veku 3-5 r.	60	3,13	64 - 70	3,21	68 - 74	3,32
z toho vo veku 6-14 r.	180	7,98	198 - 211	8,42	207 - 223	8,48

Na základe navrhovanej prognózy vývoja počtu obyvateľov a predpokladaného podielu vekových skupín sa predpokladá, že cca 90 až 98 % z obyvateľstva v predproduktívnom veku bude navštevovať predškolské zariadenia, čo činí cca 63 až 69 detí v NO a 67 až 73 detí vo VO.

Z uvedenej prognózy vyplýva, že v návrhovom a výhľadovom období môže dôjsť vplyvom priaznivého vývoja indexu vitality k výraznému nárastu počtu detí v predškolskom veku a bude potrebné počítať v prípade naplnenia prognózy vývoja **s rozšírením kapacity zariadení MŠ o jednu až dve triedy v NO. Navrhuje sa vzhľadom na dochádzkovú vzdialenosť alternatívne riešenie dvoch samostatných zariadení**

Alternatívnou možnosťou riešenia pokrytia kapacít je zriadenie súkromných predškolských zariadení s menším počtom detí. Toto proporcionálnejšie a zo zdravotného hľadiska výhodnejšie riešenie sa bude prekrývať s podmienkami riešenia zamestnávania opatrovateliek detí do domu.

Školstvo

Základné školy

V rámci obce je v prevádzke integrovaná základná škola (ZŠ+MŠ) 9. triedna pre I. a II. stupeň výučby, t.j. žiakov 1. až 9. ročníka základnej školy. Kapacita školy je 230 miest. V budove ZŠ je aj školská jedáleň a telocvičňa. Výchovno-vzdelávací proces je zabezpečený štrnástimi pedagogickými pracovníkmi.

Základné údaje zariadenia ZŠ :

Celková výmera areálu je	11 619 m ²
z toho	
- celková zastavaná plocha	1 369 m ²
- plocha zelene	2 847 m ²
- plocha ihrísk	2 337 m ²

Retrospektívny vývoj počtu žiakov podľa ročníkov od školského roku 2005-6, tab. č. 2.7.2.2.3. :

Školský rok	Ročník									Spolu
	1.	2.	3.	4.	5.	6	7.	8.	9.	
1	2	3	4	5	2	3	4	5	5	6
2005 / 2006	17	22	26	25	30	37	27	26	30	240
2006 / 2007	17	16	22	26	25	30	37	26	25	224
2007 / 2008	14	17	16	22	24	25	30	35	26	209
2008 / 2009	13	14	17	17	21	23	24	29	33	191
2009 / 2010	16	13	14	17	17	21	22	24	29	173
2010 / 2011	15	16	13	13	17	16	21	22	24	157
2011 / 2012	20	15	16	13	13	17	16	21	22	153
2012 / 2013	17	19	16	16	13	12	17	15	21	146
2013 / 2014	21	18	18	16	16	15	12	17	15	148
2014 / 2015	21	21	18	18	15	17	15	12	17	154
2015 / 2016	18	20	20	18	17	15	17	15	12	152
2016 / 2017	22	17	20	20	18	17	16	16	15	161

Na základe uvedených retrospektívnych štatistických údajov je možné sledovať postupný klesajúci vývoj počtu žiakov, pokles zapríčinený starnutím obyvateľstva, t.j. poklesom indexu vitality ale aj celkovým úbytkom obyvateľov obce. Hlavnou príčinou bude pravdepodobne zaznamenaný nepriaznivý vývoj počtu obyvateľov v predproduktívnom veku. Cieľom pre budúci vývoj bude spomalenie, prípadne zastavenie a v optimálnom prípade až očakávaný mierny nárast indexu vitality a teda aj nárast počtu školopovinných detí. Za predpokladu migračných prírastkov sa môže očakávať zvýšenie počtu detí v predškolskom veku.

Návrh rozvoja :

Na základe stavu a prognózy vývoja počtu obyvateľov výpočtom podielu jednotlivých vekových skupín sa predpokladá vývoj počtu obyvateľov v predproduktívnom veku (OPPV) a následne vývoj počtu detí školského veku od 6 do 14 rokov a z toho školského veku I. stupňa ZŠ t.j. od 6 do 10 rokov.

Predpokladaný vývoj OPPV na základe prognózy demografického vývoja, tab. č. 2.7.2.2.5 :

Základná veková skupina	Predpokladaný počet obyvateľov v predproduktívnom veku (OPPV) a podiel z celkového počtu obyvateľov					
	k roku 2011		k roku 2030		k roku 2045	
	abs.	%	abs.	%	abs.	%
predproduktívny vek	279	12,54	308 - 328	13,10	321 - 346	13,20
z toho vo veku 6-9 r.	80	3,58	88 - 94	3,74	92 - 99	3,77
z toho vo veku 10-14 r.	100	4,48	110 - 117	4,68	115 - 124	4,71
Spolu 6-14 r.	180	7,98	198 - 211	8,42	207 - 223	8,48

Na základe navrhovanej prognózy vývoja počtu obyvateľov a podielu vekových skupín sa počíta, že 95 až 100 % obyvateľstva v predproduktívnom veku bude navštevovať školské zariadenie v obci, z čoho vyplýva potrebná kapacita pre :

- **cca 198 až 211 detí v školskom veku a z toho 88 až 94 detí prvého stupňa v NO,**
- **cca 207 až 223 detí v školskom veku a z toho 92 až 99 detí prvého stupňa vo VO.**

Z uvedených údajov vyplýva, že pri odporúčaných počtoch žiakov na triedu v rámci I. stupňa, t.j. 12 až 24 žiakov na triedu v prípade naplnenia prognózneho vývoja existujúca 9 triedna budova ZŠ bude kapacitne vyhovovať pre NO. Vo VO už môže nastať potreba rozšírenia kapacity.

V rámci rozvoja obce sa navrhuje v prípade naplnenia prognózneho vývoja a potreby riešenie rozšírenia kapacity existujúcej základnej školy v súčasnom priestore.

Stredné školy

V obci sa nenachádza žiadne stredoškolské zariadenie. Najbližšie stredné školy sa nachádzajú v rámci okresu v okresnom meste Prievidza, v spádovom meste Nováky a tiež v Handlovej, prípade odborných škôl aj mimo okresu.

Návrh zásad pre riešenie funkcie vybavenosti školstva :

- a) riešiť kapacitné potreby predškolských zariadení podľa skutočného demografického vývoja s cieľom dobudovania MŠ na vyššiu kapacitu a štandard vrátane prevádzkového zázemia (viacúčelové ihrisko, úprava zelene a.i.) (K,S)
- b) riešiť lokalizáciu a kapacitné potreby zariadení pre základné školstvo podľa skutočného demografického vývoja s cieľom pokrytia potrieb v rámci sídla, t.j. vybudovania potrebných kapacitných zariadení ZŠ s vyšším štandardom vrátane prevádzkového zázemia,
- c) vytvárať podmienky pre integráciu a racionalizáciu školských zariadení s kultúrno-športovými, športovými funkciami, prípadne postgraduálnymi a jazykovými formami výučby so záujmovými a klubovými činnosťami.

A.2.7.2.3 Konceptia rozvoja občianskej vybavenosti

Kultúra

Kultúra v súčasnej recesii spoločnosti prežíva vo veľmi skromných podmienkach z dôvodov nutnosti prvoradého riešenia základných sociálnych potrieb obyvateľov a minimalizácii výdavkov na kultúru. Markantne sa táto situácia prejavuje v podmienkach vidieka, kde sa programové voľby obmedzujú len na miestne ľudové a ochotnícke predstavenia a často iba na príležitostné spoločenské podujatia (svadby, hostiny, kary, a pod.).

Návštevnosť zariadenia kultúry závisí od viacerých faktorov. Prioritnými sú :

- prostredie, t.j. kapacita a kvalitatívna úroveň disponibilného zariadenia z architektonického, estetického a technického hľadiska,
- zabezpečenie činnosti po a kvalitatívnej a kvantitatívnej stránke a aktivity podujatí,
- demografické podmienky (spádovosť) a podmienky územno-technické (prístup, parkoviská a pod.)

Najmä na programovú atraktivnosť a podmienky vstupu prevádzkovateľa musia reagovať pružne, operatívne a racionálne. Reakcia sa prejavuje v orientácii sa zariadení na také formy kultúrnych činností a podujatí, ktoré sú atraktívne a žiadané čo najširším spektrom populácie ale najmä mladou generáciou, ale i staršími. Je to náročný problém v súčasnej dobe elektronických médií, kedy komerčná

kinematografia našla cestu až do súkromia spotrebiteľa formou videoprodukcie a videotechniky, digitálnej techniky domáceho kina a internetu.

Infraštruktúra kultúrnych a spoločenských zariadení v obci je relatívne dostatočná a vyhovujúca. Kultúrny stánok obce poskytuje polyfunkčná budova Kultúrneho domu s kultúrnospoločenskou sálou o kapacite cca 160 miest integrovanou v jednom celku s kinom Slovan s kino-divadelnou sálou o kapacite 260 miest.

Kultúrny dom využívajú na vystúpenia domáci umelci, ochotníci a súbory z okolia. Vystupujú tu poloprofesionálne divadlá i známe divadelné osobnosti. Pravidelne sa opakuje jarný a vianočný koncert detí z miestnej ľudovej školy umenia, ako aj vystúpenia folklórneho súboru Belanka, ktorý do dnešnej doby zachováva ľudové tradície. Tieto každoročné vystúpenia mapujú staré ľudové zvyky, ako napríklad: pochovávanie basy, fašiangy, stavanie májov, Annabál, hody. Vystúpenia sú vždy spojené s trhom, na ktorom sa dajú kúpiť výrobky domácich remeselníkov z dielni rezbárov, výšivkáriek, háčkovanie tovary, tkané koberce, sklárska výroba, a pod. Pre obyvateľov obce sa konajú autobusové zájazdy na iné kultúrne podujatia a trhy.

V kine sa nachádza stála výstava typického belianskeho kroja, vystavený je mužský kroj a ženský svadobný kroj.

Zo zariadení trávenia voľného času sa v obci nachádza iba futbalové ihrisko, detské ihrisko, a posilňovňa. Kultúrne vyžitie občanov zabezpečuje obec v spolupráci so spolkami pôsobiacimi v obci.

Obec disponuje ešte nasledovnými zariadeniami kultúrneho charakteru :

Polyfunkčná budova obecného domu so sídlom obecného úradu :

- sobášna miestnosť - kapacita 30 osôb v budove obecného domu,
- obecná knižnica s kapacitou cca 6 300 zväzkov v budove obecného domu.

Návrh rozvoja :

Súčasnú kultúrno-spoločenskú zariadenie obce sa navrhuje na preskúmanie a modernizáciu ktoré už v súčasnosti nespĺňa kritériá všeobecných technických podmienok ako aj kvality dispozičného a architektonického riešenia s cieľom dosiahnutia vyššieho štandardu zariadenia a dosiahnutia vyššej miery polyfunkčnosti s ďalšími funkciami a riešenie možnosti integrácie s funkciou verejnej administratívy ako aj dispozično-architektonických kvalít.

Kapacita kultúrneho domu, kultúrnospoločenskej sály postačuje pre cca 7,2 % obyvateľov obce a kino-divadelnej sály postačuje pre cca 11,7 % obyvateľov obce (2245 k roku 2016).

Pre návrhový a výhľadový počet obyvateľov obce za predpokladu naplnenia prognózneho vývoja počtu obyvateľov sa navrhuje nasledovná kapacitná potreba (% podielu z celkového počtu obyvateľov) univerzálneho polyfunkčného kultúrneho zariadenia alebo zariadení :

k roku 2030 (NO) počet obyvateľov 2 349 až 2 500 (12%) cca 281 až 300 miest
k roku 2045 (VO) počet obyvateľov 2 429 až 2 620 (15%) cca 364 až 393 miest

Súčasnú kultúrnu zariadenie nebude dostačujúce. Z hľadiska kvantity a kvality priestorov navrhuje prehodnotenie kapacít a riešenie rekonštrukcie, prestavby a modernizácie kultúrneho zariadenia s potrebnou kapacitou riešením univerzálneho polyfunkčného kultúrnospoločenského zariadenia integráciou s priestormi verejnej administratívy obce – obecného úradu riešením Obecného domu s potrebným dopravnotechnickým zázemím, vytvorením dôstojného urbanisticko-architektonického priestorového riešenia námestia s kompozíciou budov verejnej a účelovej vybavenosti a bývania.

Rozvoj ďalších zariadení kultúrnej vybavenosti sa navrhuje v rámci existujúcich zariadení riešením zvýšenia ich atraktivity a flexibility, využitím pre rôzne klubové formy a malé divadelné a zábavné a herné formy, športové aktivity a pod.

Zásady kultúrnej vybavenosti :

- a) prehodnotiť a riešiť podmienky pre ďalší rozvoj kultúrnych zariadení, v prípade naplnenia demografického prognózovania riešenie obnovy a dostavby kultúrnospoločenského zariadenia riešením polyfunkčnosti a integrácie s verejnou administratívou obce a doplnením atraktívnymi funkciami pre kultúrnu vybavenosť, klubových činností a iných foriem kultúrnych priestorov, (S,D,T)
- b) vo funkčne a spoločensky optimálnych a atraktívnych polohách integrovať kultúrno-spoločenské funkcie s funkciami verejnej administratívy, obchodu, cestovného ruchu, rekreácie, športu, telovýchovy a školstva, (K,S,D)
- c) podporovať lokalizáciu vybavenosti malých klubových foriem zariadení kultúry,
- d) podporovať rozvoj a kultúrnych aktivít verejnosti,

- e) vytvárať podmienky pre využitie kultúrnych objektov pre účely kultúrnych a osvetových činností a akcií, (T),
- f) využiť stavebno-historický potenciál na realizáciu doplnkových zariadení kultúrnej vybavenosti (obecné múzeum ľudových tradícií) (S),
- g) vytvárať podmienky pre vznik drobných kultúrnych aktivít a zariadení na celom území obce s orientáciou na prednostné funkčné využitie jestvujúcich objektov a podporu cestovného ruchu (T).
- h) podporovať rozvoj a transformáciu vybraných kultúrnych aktivít na komerčnej báze. (T)

Verejná administratíva

Súčasná verejná správna a administratíva vybavenosť je reprezentovaná Obecným domom so sídlom obecného úradu v centrálnej polohe obce, miestnej časti valaská Belá spolu so sobášnou miestnosťou a knižnicou ako aj ďalšími priestormi prenajímanými na maloobchodné účely a skladu CO. Pre účely verejnej administratívy a požiadavky kladené podmienkami všeobecných technických podmienok v zmysle platnej legislatívy na dispozično-prevádzkové priestory ako aj kvalitu a funkčnosť dispozično-prevádzkového riešenia je budova pre budúce využitie z dlhodobého pohľadu v súčasnom stave nevyhovujúca. Navrhuje sa riešenie nových priestorov v kontexte s riešením kultúrnej vybavenosti integrovaným zariadením polyfunkčného charakteru v centrálnej časti obce v návrhovom období.

Veda a výskum

Existencia vedecko-výskumnej základne v obci nie je zastúpená z dôvodu významu a postavenia obce v štruktúre osídlenia, jeho veľkosti a vo vzťahu k potrebám výrobnno-ekonomickej základne.

V rámci reštrukturalizácie národného hospodárstva, zmenách v prístupe k problematike ekológie a ŽP, sa otvárajú možnosti vytvorenia budúcich cielených možností uplatnenia a vytvorenia nadstavbovej, kvartérnej sféry. Tento cieľ si vyžaduje cieľavedomý a permanentný prístup k riešeniu s podporou a vytvorením základných podmienok a postupných krokov pre jeho dosiahnutie. Predpokladom je napr. vytváranie adekvátnych priestorových a vybavenostných podmienok, otázka vzdelanostnej úrovne a možnosti získania vedomostí, ale najmä hľadanie reálnych oblastí uplatnenia vedy a výskumu.

Šport a telovýchova

Obec má relatívne nedostatočné podmienky pre športové vyžitie. Zo zariadení trávenia voľného času sa v obci nachádza futbalové a hádzanárske ihrisko, tenisový kurt, multifunkčné ihrisko pri ZŠ, telocvičňa, detské ihrisko pri MŠ, a posilňovňa. Pre uspokojovanie potrieb telovýchovných a športových aktivít obyvateľstva v súčasnosti slúži obecné futbalové ihrisko so slabo vybaveným zázemím a niekoľko neorganizovaných ihrísk. Iné účelové zariadenia pre mládež a dospelých nie sú zriadené, ani účelové zariadenia organizovanej telovýchovy a športu a účelové zariadenia vyššej vybavenosti.

Pre zimné športy slúži lyžiarske stredisko Ski Valaská Belá na Homôlke, patrí medzi menej známe lyžiarske strediská a má regionálny význam. Zjazdovky patria medzi menej náročné a sú tak vhodné pre deti a menej zdatných lyžiarov. Deti môžu v stredisku využiť detský vleč a lyžiarsku škôlku. Zjazdovky (trate) celkovo obsluhujú tri vleky o dĺžke 300, 500 a 550 metrov.

Návrh rozvoja :

Navrhuje sa pokrytie základnej vybavenosti zriadením telocvične a ihrísk účelovo riešených pre novú ZŠ, i pre účely širšej verejnosti, pre mládež a dospelých.

Rozvoj ďalších telovýchovných a športových zariadení sa navrhuje smerovať k príprave územia pre viacúčelové komplexné zariadenie na úrovni vyššej vybavenosti ako viacúčelové zariadenie pre športové i kultúrno-rekreačné zariadenia. V rámci rozvojových plôch sa navrhuje rozvoj športovísk vo väzbe na futbalové ihrisko formou viacúčelového športového areálu s dobudovaním komplexného športovo-oddychového zariadenia s možnosťou využitia i pre cestovný ruch a rekreáciu. (FPB 1.13, 1.21).

V návrhovom období, vzniknú nové možnosti na vytvorenie viacúčelového športového komplexu, kde môžu byť vybudované viaceré športoviská ako napríklad: tenisové ihriská, minigolfové ihrisko, otvorená ľadová plocha, prípadne ďalšie športoviská (lezecká stena, lukostrelba a iné) a športovo-rekreačné zariadenia (prírodné kúpalisko, relaxačné centrá, ubytovacie zariadenie a pod a pod.)

Rozvoj zariadení športovej a telovýchovnej vybavenosti sa navrhuje v NO v rámci:

- FPB 1.13 a 1.21 – komplexný obecný športový areál s integrovaným využitím aj pre základné školstvo,
- športové ihriská a telovýchovné zariadenia pre kolektívne športy v rámci zariadenia základného školstva vrátane halového vybavenia

Táto sféra vybavenosti oproti spôsobu chápania a riešenia v minulosti, bude prevažne regulovaná vplyvom trhových mechanizmov. Formovanie, preskupovanie a druhovosť vybavenosti sa bude rozvíjať na základe dopytu. V tejto sfére sa očakáva rozvoj malého a stredného podnikania, so sociálnym a ekonomickým efektom.

Zásady pre rozvoj telovýchovnej a športovej vybavenosti :

- a) riešenie súčasných disproporcií a predpokladaný rozvoj dosiahnuť prehodením a realizáciou reprofiliácie a integrácie existujúcich zariadení pre ich optimálnu využiteľnosť a kritériá racionálnosti a univerzálnosti uplatňovať pri zámeroch realizácie nových športových, telovýchovných zariadení, ihrísk, plôch a priestorov, (K,S,D)
- b) vytváraním podmienok a podporou realizácie nových športovo-rekreačných a kultúrno-športových zariadení v kooperácii s podnikateľskou sférou. (K,S,T)
- c) vytvárať podmienky pre lokalizáciu a podporovať prípravu a realizáciu športovo-rekreačných a kultúrno-športových zariadení a objektov. (T)

Obchod a služby

V obci sú dostupné nasledujúce služby: Kaderníctva – v centre obce, Kaderníctvo MAJKA, Dámske a pánske kaderníctvo Daniela Šedíková, Kaderníctvo Michaela, Kozmetika – v centre obce: Kozmetický salón Ellisia, Pneuservis - Pneu-Peter, Mária Dolinajová, Osobná doprava - BELABUS - Ľuboslav Furka, osobná doprava po území Slovenska a v rámci EÚ, Autodoprava - RELA – Jozef Revický, Oprava a predaj bicyklov - Miroslav Feiler, Valaská Belá, Povrchová úprava kovov – kataforéza - AUDO – Panter, Samuel Topák, výkup druhotných surovín – železo, farebné kovy - Ivan Šimko, Valaská Belá.

Obchodná sieť obce v súčasnosti prechádza výraznými transformačnými zmenami. V období zníženia počtu obyvateľov sa transformovalo maloobchodné zariadenie JEDNOTA na COOP-JEDNOTA. V súčasnosti v tejto sfére ho často nahrádza niekoľko drobných zariadení súkromnej podnikateľskej sféry prevažne v rámci obytných zariadení.

Pre navrhovaný nárast obyvateľstva budú optimálne podmienky existencie a prosperity obchodných zariadení a tiež pre podmienky konkurenčného prostredia. Lokalizácia a druhovosť zariadení sa riadia trhovým mechanizmom, nie sú definované špecifické potreby pre tieto zariadenia. Táto sféra vybavenosti oproti spôsobu chápania a riešenia v minulosti, bude výhradne regulovaná trhovým mechanizmom. Formovanie, preskupovanie a druhovosť vybavenosti sa bude rozvíjať na základe dopytu. V tejto sfére sa očakáva rozvoj malého a stredného podnikania, so sociálnym a ekonomickým efektom.

Návrh rozvoja :

V rámci návrhu územného plánu sú vytvorené podmienky pre lokalizáciu občianskej vybavenosti v oblasti maloobchodu a služieb vo všetkých FPB s funkčným vymedzením pre bývanie, vybavenosť, zmiešané územie prevažne s mestskou štruktúrou a rekreáciu primerane, ako aj intezifikáciou využitia existujúcich zariadení a funkčných území stabilizovaných - stav.

Zásady pre obchodnú vybavenosť a služby :

- a) podporovať rozvoj zariadení obchodu a služieb pre zvýšenie a skvalitnenie podmienok pre rozvoj obce a rozvoj najmä v oblasti cestovného ruchu a turizmu,
- b) podporovať rozvoj zariadení obchodu v navrhovanom obnovenom ťažiskovom, centrálnom priestore obce

Pohrebiská

Medzi vybavenosť služieb patria aj pohrebiská a pohrebné služby.

Vzhľadom k príprave a zabezpečeniu dostatočných kapacitných rezervných plôch pre pochovávanie a životnosť cintorínov sa predpokladá kapacitná rezerva na obdobie minimálne 30 až 45 rokov zahrnuté v návrhovom období z dôvodov pripravenosti potrebných kapacitných rezervných plôch.

Pre predpokladaný vývoj a teda aj prognózovanie kapacitných potrieb cintorína bude smerodajný predpokladaný spomalený proces – stagnácia vo vývoji počtu obyvateľstva a jeho pokračujúca tendencia starnutia v NO do roku 2030 a VO do r. 2045. Pre tieto obdobia sa v prognostických údajoch počíta s potrebou územnej rezervy t.j. pokrytia potrieb pre obe etapy t.j. NO, VO, najmä z dôvodu vytvorenia dostatočnej kapacitnej rezervy cintorína už v predstihu vzhľadom na časovú náročnosť prípravy a majetkovoprávneho usporiadania územia.

Retrospektívna bilancia zomrelých v obci je uvedená v kapitole A.2.4.1.1. Demografia, v tabuľke č. A.2.4.1.1.1. Celkom zomrelo 297 obyvateľov obce za sledované obdobie rokov 2000 až 2016. ročná

priemerná úmrtnosť činila 27,53 osôb pri priemernom počte 2379 obyvateľov. Na základe priemernej potrebnej plochy na jedno hrobové miesto, predpokladaného počtu úmrtí na základe prognózy vývoja počtu obyvateľov obce podľa vývoja vekovej sklady obyvateľstva a spôsobu pochovávaní je možné prognózovať potrebné plochy pre NO a VO.

Priemerná úmrtnosť 28,00 až 29,00 (NO) a 29,00 - 29,70 (VO)
 Priemerná plocha na jedno hrobové miesto 9,0 až 14,0 m²
 Voľná plocha cintorína vo Val. Belej činí cca 12 120 m²
 Voľná plocha cintorína v Gápli činí cca 300 m²

Obec má zriadené dve pohrebiská v rámci ktorých je nasledovný stav :

Pohrebisko I. v miestnej časti Valaská Belá s domom smútku

popis	počet hrobov
jednohrob	559
dvojhrob	706
trojhrob	51
Spolu :	1316 hrobov

Pohrebisko II. v miestnej časti Gápel

Popis	počet hrobov
jednohrob	115
dvojhrob	62
trojhrob	7
Spolu :	184 hrobov
Spolu všetkých	1500 hrobových miest

Predpokladaný počet zomrelých a plošná potreba pohrebiska, tab. č. 2.7.2.3.1 :

Obdobie - NO / VO	Predpokladaný počet obyvateľov	Potreba hrobových miest	Plošná potreba v m ² *
1	2	4	3
NO (2 016 – 2 030)	2 349 až 2 500	392 až 406	3 528 až 5 684
VO (2 030 – 2 045)	2 429 až 2 620	435 až 446	3 915 až 6 244
Spolu		827 až 852	7 443 až 11 928

* Na základe predpokladaných plošných nárokov 9 až 14 m². na jedno hrobové miesto pochovaním

Na základe celkovej plošnej potreby za predpokladu priemerného ukazovateľa plošnej potreby a odhadovaného podielu pochovávaní (bez kalkulácie opätovného využitia hrobového miesta po skončení tlecej doby a bez kalkulácie spopolňovania a tzv. poschodového pochovávaní) je potrebné vytvoriť a zabezpečiť celkovo na pohrebisku rezervné územie o ploche. V bilancii potrieb sa započítava len pohrebisko v m.č. Valaská Belá. Pohrebisko v Gápli má dostatočnú rezervu pre obyvateľov žijúcich v tejto miestnej časti.

Na základe celkovej plošnej potreby k roku 2030 a za predpokladu priemerného ukazovateľa plošnej potreby 9 až 14 m²/hrobové miesto a ročnej priemernej úmrtnosti 27 až 29 osôb v NO a 29 až 30 vo VO a odhadovaného podielu pochovávaní (bez kalkulácie opätovného využitia hrobového miesta po skončení tlecej doby a bez kalkulácie spopolňovania a tzv. poschodového pochovávaní) je potrebné na pohrebisku rezervné územie pre pochovávanie. Celková bilancia k aktuálnemu dátumu je nasledovná :

Celková výmera areálu pohrebiska vo val. Belej 22 954 m²

Z toho

- obsadená plocha..... 10 834 m²

- voľná plocha..... 12 120 m²

Plošná potreba na obdobie 2016 - 2030 3 600 m² až 6 100 m²

2030 - 2045 3 900 m² až 6 300 m²

Celková potreba územia 2016 - 2045 7 500 m² až 12 400 m²

Predpokladaná životnosť cintorína bude cca 30 až 45 rokov, v prípade pochovávaní do pôvodných hrobov alebo do urnových hrobov bude kapacita postačovať aj na ďalšie obdobie.

A.2.7.3 Výroba

A.2.7.3.1 Priemyselná výroba

Priemyselná výroba prakticky nie je zastúpená a nemá významný podiel na hospodárskej základni obce. Hlavným dôvodom a príčinami tohto stavu je skutočnosť, že obec bola a aj v súčasnosti je závislá na hospodárskej základni miest Prievidza a Nováky (najmä banský priemysel) a nemá geograficky a urbanisticky vhodné podmienky pre významnejší rozvoj priemyslu, hospodárskou základňou obce bola a je poľnohospodárstvo a drobná remeselná výroba.

Pôvodne v obci bola dobre zastúpená aj vzhľadom na polohu a odkázanosť domáca výroba. Doma sa vyrábali truhlice na obilie, šatstvo, drevený riad, koše na zemiaky a ovocie, metly, či súkno. Z potravín dopestovali takmer všetko – z plodín najviac zemiaky, kapustu, jačmeň, ovos, konope, ľan, zo strukovín hlavne fazuľu a hrach, ďalej cibuľu, kvaku, mak a pre dobytok kŕmnu repu. Nedostatkom bola soľ a cukor. V 18. storočí v obci pracovali mlyny, súkennícka valcha a traja kováči.

Nízka kvalita pôdy, zaostalé poľnohospodárstvo a relatívna preľudnenosť kraja boli jednou z hlavných príčin, ktoré nútili obyvateľov hľadať iné formy existencie, ako bolo tradičné obrábanie zeme.

Už v prvej polovici 18. storočia sa tu objavili rozvinuté formy podomového obchodu a potulného zamestnania. Išlo o sklenárstvo a oknárstvo. Pôvod oknárstvu vo Valaskej Belej dali počiatky výroby tabuľového skla v gápelskej sklárni.

Vznik gápelskej sklárne spadá do obdobia, kedy sa sklárne zakladali vo veľkom počte na šľachtických a cirkevných majetkoch, aby sa využilo vtedajšie veľké a nevyužité bohatstvo lesov na našom území. Svoje výrobky miestna sklárňa dopravovala najskôr po ceste do 30 kilometrov vzdalenej železničnej stanice Nováky. Neskôr, od roku 1925, po úzkokoľajke Ilava-Zliechov-Gápel. Kuriózna sklárska preprava však netrvala dlho, pretože v roku 1929 bola sklárňa v Gápli zrušená.

Podomoví obchodníci z Valaskej Belej sa výrazne zaslúžili o rozšírenie dobrého mena gápelského tabuľového skla, ktoré roznášali v krošni na chrbte. Spočiatku mali oknári voľnosť v podnikaní a mohli sa pohybovať bez obmedzenia. Za zárobkom chodili hlavne do Pešti, ale aj do Erséku, Bukváru, Dolováru a Báčky, neskôr už len na Dolnú zem a Moravu. Vravelo sa, že idú na „hauzírký“.

Mestské úrady v maďarských a českých mestách im v polovici 19. storočia začali brániť pri vstupe, boli trestaní a posielaní domov. Od roku 1902 bol oknárom vstup povolený iba v tom prípade, ak mali živnostenskú legítimáciu.

Cez prvú svetovú vojnu podomový obchod stagnoval a oknári sa vracali domov. Po vojne sa zmenili podmienky pre prevádzanie podomového obchodu, oknári stratili niekdajšie rajóny, už nemohli „hauzírovať“ po Maďarsku a Juhoslávii, ostalo im len územie Československej republiky.

I keď oknári veľa toho nezarobili, nevedeli sa zdržať doma, museli „hauzírovať“ po svete, lebo doma by nezarobili ani toľko. Odchádzali po skončení letných prác na poli v auguste alebo v septembri. Domov neprichádzali pravidelne a nie všetci naraz. Z toho vzniklo aj belanské porekadlo : „Vtedy bude koniec sveta, keď sa na Belej všetci oknári zídu“.

Belanskí oknári a sklári vytvorili profesiu, ktorá vynikla ako slovenské národné špecifikum. Dnes sa už síce život zmenil, ale prítomnosť nadväzuje na dedičstvo oknárov, ktorí vstúpili prítulnosť ku sklu celým generáciám. Dali tak prvý impulz pre vznik sklárskeho výrobného družstva vo Valaskej Belej.

V obci bola zastúpená aj textilná výroba - výrobné družstvo Ľudová tvorba vo Veľkom Rovnom mala od roku 1951 prevádzku textilnej výroby vo Valaskej Belej. Práve s Ľudovou tvorbou SVD Krišťál vo svojich začiatkoch úzko spolupracoval. Predmetom výroby Ľudovej tvorby boli bavlnené šatky, uteráky, posteľné tkaniny, obrusy a iné produkty. V dôsledku nedostatku kvalitného materiálu a vysokým dopravným nákladom ako aj slabému odbytú prevádzka vo Valaskej Belej ukončila v roku 1994 svoju výrobu.

Už v 18. storočí, ako je to už v texte spomenuté, v osade Gápel začala fungovať malá sklárňa, ktorá neustále rástla. Existovala s malými prestávkami až do 20. storočia. 15. januára 1956 bola premiestnená do ústredia obce Valaská Belá. Nové výrobné družstvo malo názov Krišťál – sklárske Ľudové družstvo Valaská Belá. Tak, ako podnik postupne upadal, bolo prepustených mnoho remeselníkov a odborníkov na prácu so sklom. Jednou zo šancí bolo založenie vlastnej firmy. Taktu vzniklo v obci niekoľko malých firiem na brúsenie a maľbu skla, na zasklievanie, na výrobu zrkadiel a pod. Dnes je ich v obci sedem.

Od roku 2006 sa začal rozvíjať v malej miere v obci aj elektrotechnický priemysel, kedy spustila spoločnosť LEONI Slovakia, spol. s r. o., so sídlom v Novej Dubnici v obci výrobu káblových zväzkov do bielej techniky, čím vytvorila nové pracovné miesta pre 150 ľudí. S väčšími, či menšími problémami existuje prevádzka firmy doteraz a svoju výrobnú činnosť uskutočňuje v priestoroch bývalého textilného družstva Ľudovej tvorby.

Drevársky priemysel v obci Valaská Belá, ktorá sa nachádza v horskom prostredí, prezentujú tri súkromné firmy, ktoré majú vo svojom programe prácu s drevom:

- J&F, spol. s r. o. – spracovanie dreva, so sídlom Valaská Belá č. 1223,
- Emil Dlábik - DREMI – pílenie drevnej hmoty, piliarska výroba stavebného reziva,
- Viliam Lukáč - VIERI – piliarske práce

Návrh rozvoja :

Zásadná stratégia obce je postupne vytvárať podmienky pre dosiahnutie vyššej sebestačnosti vo sfére zdrojov pracovných príležitostí k roku 2030 k čomu jednou zo strategických záujmov bude vytvorenie územných podmienok pre rozvoj nového funkčného územia pre výrobu. V rámci návrhu sa rieši plocha rozvojovej lokality pre funkciu výroby v priamej nadväznosti na nadradenú dopravnú cestnú infraštruktúru mimo zastavaného územia obce, v území dopravne optimálne prístupnom z tranzitnej komunikačnej väzbe.

Priemyselná výroba sa navrhuje prevažne v rozsahu ľahkého priemyslu, prevádzkových dopravnotechnických zariadení, obchodno-prevádzkových zariadení a zariadení na zber, separáciu a spracovanie druhotných surovín, bez negatívnych vplyvov na životné prostredie a hygienu okolitého prostredia prevažne s uzatvorenými technologickými cyklami, s nenáročnými, primeranými nárokmi na energiu a dopravné zaťaženie a s ohľadom na citlivé a nenásilné urbanistické a architektonické začlenenie do prostredia a na prioritnú funkciu turizmu a rekreácie v obci.

Ďalším zo strategických cieľov je dosiahnutie vyššej sebestačnosti zdrojov pracovných príležitostí ktorá sa navrhuje aj orientáciou na rozvoj terciárnej a kvartérnej sféry a to sféru rozvoja turizmu a cestovného ruchu, tzv. „turistický priemysel“ a na vedu a výskum.

Návrh ekonomickej aktivity a vývoj pracovných príležitostí je predmetom kapitoly A 2.4.1.5 - Ekonomická aktivita obyvateľstva.

Predpokladaným vývojom k roku 2030 bude sa navrhuje pre dosiahnutie vyššej sebestačnosti na území obce vytvorenie celkom cca 93 až 125 pracovných príležitostí a z toho v oblasti výroby priemyselnej cca 50 pracovných príležitostí.

Predpokladaným vývojom k roku 2045 bude potrebné pre sebestačnosť na území obce vytvoriť celkom ďalších cca 50 až 100 pracovných príležitostí v oblasti výroby priemyselnej.

Návrh rozvojových lokalít, vrátane ich funkčnej a priestorovej regulácie je vyjadrená v tab. č. 5 v prílohe - tabuľkovej časti, v ktorých sú uvedené aj predpokladané počty pracovných príležitostí.

Zásady :

- a) vytvárať podmienky pre realizáciu navrhovaných zámerov, prípravu území a ponuky pre záujemcov a tým aj vplyv na vyššiu dynamiku rastu pracovných príležitostí, (T)
- b) vytvárať predpoklady pre získanie a lokalizáciu štruktúr odvetví priemyslu charakteru progresívnych a perspektívnych foriem ako napr. automobilový, elektrotechnický, elektronický priemysel, odvetvia nadstavbového priemyslu robotizácie a pod. najmä nenáročné na surovinovú základňu, prepravné kapacity a vôbec technologické procesy s uzavretým cyklom, ktoré nezaťažujú životné prostredie. (T)
- c) podporovať rozvoj stavebníctva a priemyselnú výrobu s využitím a spracovaním produktov a surovín zázemia záujmového územia okresu (napr. potravinársky, drevospracujúci priemysel) (T)
- d) vytvárať podmienky pre znižovanie negatívnych vplyvov na ŽP, a zároveň spolupracovať so štátnou správou pri vytvorení funkčného systému kontrolnej a sankčnej činnosti, (K,T)
- e) zvýhodniť výstavbu takých nových výrobných kapacít, ktoré nemajú negatívny vplyv na životné prostredie, (K.T)
- f) podporovať vytváranie malých a stredných podnikov, (K,T)
- g) v kontakte funkčných území výroby s inými druhmi funkčných území najmä rozvojových území bývania a rekreácie dôsledne preskúmať, riešiť a stanoviť podmienky vzájomnej koexistencie vzhľadom k podmienkam ochrany a kvality životného prostredia a podmienok hygieny.

A.2.7.3.2 Poľnohospodárska a lesohospodárska výroba

2.7.3.2.1 Poľnohospodárska výroba

Pôvodným zamestnaním Belanov bolo pasenie oviec a salašníctvo. Ovce chovali gazdovia z dediny i lazov, tí bohatší vlastnili aj 120 oviec. Tiež sa venovali poľnohospodárskym prácam a chovu dobytky. Lepší gazdovia orali so zapriahnutými volmi, zriedka s koňmi, tí chudobnejší len s kravou. Okrem dobytky chovali kozy a hydinu. Pokles chovu nastal v 60-tych rokoch 20. storočia, pretože bol obmedzený industrializáciou krajiny.

Na jar roku 1949 bolo založené JRD I. typu, ktoré začalo hospodáriť na jeseň v roku 1949 na výmere 400 ha.

V roku 1961 bol založený v obci hospodársky dvor ŠM Nitrianske Rudno. V rokoch 1966-67 bola postavená nová budova u Kuricov pre chov hovädzieho dobytku. Do r. 1997 existovali v obci dva samostatné poľnohospodárske subjekty. Štátny majetok u Kučerov a Štátny majetok u Kuricov. Tieto dva podniky sa po roku 1989 zlúčili a vzniklo PD Čierna hora, a.s. Valaská Belá, hospodáriace na území vo výmere 1750 ha. Sústreďuje sa hlavne na chov oviec (750 ks), kôz (200 ks), hovädzieho dobytku (500 ks) a kureniec, ktoré expedujú do roka 4 krát v počte 16.000 kusov. Boli pokusy pestovať kukuricu a jačmeň, boli však malé výnosy. Hospodárenie s týmito produktami kládlo nároky a vytváralo problémy. V PD sú odkázaní na štátne dotácie, odberatelia stále znižujú ceny.

Okrem PD Čierna hora pôsobí v obci asi 20 súkromných poľnohospodárov. Chovajú kravy na mlieko, časť produkcie predávajú. Obec sa sama zásobuje zeleninou, zemiakmi, ovocím.

V riešenom území sídli subjekt - Čierna hora a.s., ktorý je zameraný na poľnohospodársku výrobu ktorý hospodári v rámci dvoch hospodárskych dvorov u Kučerov so zameraním na chov HD a u Kuricov so zameraním na chov Oviec,

Hlavné zameranie činnosti organizácie je živočíšna výroba. Počet zamestnancov vo výrobe a v administratíve celkom 25, z toho mužov 20, a 5 žien.

Rastlinná výroba (RV) - hlavné zameranie na krmoviny pre HD a ovce.

Živočíšna výroba (ŽV) - hlavné zameranie je na chov hovädzieho dobytku, a chov oviec, kapacity jednotlivých zariadení na chov hospodárskych zvierat :

Súčasný stav (počty kusov) hospodárskych zvierat v jednotlivých kategóriách je 40 ks teliat do troch mesiacov, 62 ks chovných jalovic do 2 rokov, 5 ks chovných jalovic nad 2 roky, 273 ks kravy na výkrm, 1 ks býk vo výkrme.

Spoločnosť prevádzkuje spevnené prekryté poľné hnojisko U Kučerov s kapacitou 5 000 m³.(5 000 ton) a žumpu pre hnojisko.

Poľnohospodárske dvory :

u Kučerov: počet ks hovädzieho dobytku – teliat do 3 mesiacov – 40 ks, jalovice do 1 roka – 48 ks jalovice do 2 r. - 62 ks, jalovice nad 2 roky – 5 ks, kravy mäsové - 273 ks, býk - 1 ks.

u Kuricov: mladé ovce – 116 ks, ovce nad 1 rok – 90 ks, bahnice – 608 ks, plemenný baran – 5 ks.

Produkcia a odchov hovädzieho dobytku, priemerný prírastok narodením je 240-250 kusov ročne. Teľatá si odchovane kravami bez trhovej produkcie mlieka do hmotnosti 200-220 kg živej hmotnosti, potom si predane odberateľom na dokrm, resp. na ďalší chov.

Predaj vyradených kráv na jatočné účely v počte 35-50 ks ročne.

Produkcia ovčieho mlieka spracovaného na výrobky: čerstvý ovci hrudkový syr, ovci údený syr, ovčiu bryndzu, zakysané ovčie výrobky, probio, zakvas, jogurt, acidofilné a kefirové mlieko, ovčiu žinčicu, v celkovom množstve 4500-5000 kg.

Produkcii veľkonočných jahniat v množstve 450-500 kusov ročne

Predaj vyradených bahníc na jatočné účely v počte 50-60 kusov ročne.

Produkcia a predaj ovčej viny v množstve 1400-1500 kg ročne.

Zber trvalých trávnych porastov (TTP) ročne, senáž 2250 t, seno 350 t, stelivová slama 250 t, vyvoz maštalného hnoja 1980 t

intenzita:

- senáž 17 t/135 dni (jún, júl, august, september)
- seno 3 t/135 dni (jún, júl, august, september)
- slama 4 t/60 dni (júl, august)
- maštalný hnoj 22 t/90 dni (august, september, október)
- močovka 6,2 t/100 dni (priebežne)
- nafta 5t/12 dni (priebežne)

Limity stanovené v rámci kapacity existujúcich zariadení na chov hospodárskych zvierat, hovädzieho dobytku je 400 kusov veľkej dobytčej jednotky (VDJ) pre dvor u Kučerovcov s ochranným pásmom stanoveným v rozsahu 250 m od zariadení chovu HD.

Limity stanovené v rámci kapacity existujúcich zariadení na chov hospodárskych zvierat, oviec je 160 kusov veľkej dobytčej jednotky (VDJ) pre dvor u Kuricov s ochranným pásmom stanoveným v rozsahu 100 m od zariadení chovu oviec.

Pozn. * Zásady chovu hospodárskych zvierat v intraviláne a extraviláne obcí Slovenskej republiky (Ministerstvo pôdohospodárstva SR, Bratislava, október 1992)

2.7.3.2.2 Lesohospodárska výroba

V Lesy v k.ú obce sú na ploche viac ako 50% územia obce, z čoho je perspektívna pre rozvoj lesného hospodárstva v obci. V obci pôsobí niekoľko malých spracovateľov dreva.

Z hľadiska územného členenia patria lesy v k.ú. pod LHC Valaská Belá a z hľadiska užívania tu pôsobia nasledovné obhospodarujúce subjekty :

- Urbárske spoločenstvo vo Valaskej Belej,
- Lesy SR š. p., OZ Prievidza,
- J&F s.r.o.,
- Lesné a pozemkové spoločenstvo Škrípová skalka

Medzi ďalších vlastníkov lesa patria:

- AVENA – Sadové úpravy s.r.o.,
- HSH-V, spol. s.r.o.,
- JPM, spol. s.r.o.,
- Lesoochranárske zoskupenie VLK,
- MAISI s.r.o.,
- Nadácia AEVIS,

Z hľadiska sprístupnenia porastov sieťou odvozných a približovacích ciest možno lesy v k.ú. hodnotiť ako relatívne dobre sprístupnené.

V území sa nachádza aj niekoľko menších porastov drevín s charakterom zapojeného lesného porastu mimo lesného pôdneho fondu – tzv. biele plochy. Tieto by mali byť prehodnotené, a ak tomu nebudú brániť žiadne závažné skutočnosti, mohli by byť priradené k lesným pozemkom.

Zásady pre poľnohospodársku a lesnú výrobu :

- a) vytvárať podmienky pre realizáciu navrhovaných zámerov, inováciu a tým aj vplyv na vyššiu dynamiku rastu produkcie, kvality a pracovných príležitostí, (T)
- b) vytvárať podmienky pre znižovanie negatívnych vplyvov na ŽP a zároveň spolupracovať so štátnou správou pri vytvorení funkčného systému kontrolnej činnosti, (K,T)
- c) podporovať a zvýhodniť nové moderné výrobné procesy, technológie a obhospodarovanie, ktoré nemajú negatívny vplyv na životné prostredie, (K.T)
- d) podporovať vytváranie malých a stredných podnikov a hospodáriacich subjektov (K,T)
- e) pri riešení kontaktu funkčných území výroby najmä poľnohospodárskej v oblasti živočíšnej výroby s inými druhmi funkčných území najmä rozvojových území bývania a rekreácie dôsledne preskúmať, riešiť a stanoviť podmienky vzájomnej koexistencie vzhľadom k podmienkam ochrany a kvality životného prostredia a hygienických a veterinárnych podmienok, (T)
- f) zmeny stanovených limitných kapacít chovu hospodárskych zvierat podliehajú preskúmaniu a ich uplatneniu v súlade s platnou legislatívou na základe „Zásady chovu hospodárskych zvierat v intraviláne a extraviláne obcí Slovenskej republiky“ (Ministerstvo pôdohospodárstva SR, Bratislava, október 1992) alebo individuálnemu odbornému posúdeniu zdravotných a veterinárnych rizík. (T)

A.2.7.3.3 Konceptia rozvoja hospodárskej základne

A.2.7.4 Rekreácia a cestovný ruch

Charakteristika potenciálu územia a jeho súčasné využitie

V zmysle „Regionalizácie cestovného ruchu v SR“ (MH SR 2005 – Ústav turizmu, AUREX s.r.o.), patrí Trenčiansky samosprávny kraj do viacerých územných regiónov cestovného ruchu.

Okresy Bánovce nad Bebravou, Partizánske a Prievidza patria do Hornonitrianskeho regiónu cestovného ruchu, ktorý je v strednodobom horizonte začlenený do III. kategórie s nadregionálnym významom a v dlhodobom horizonte začlenený do II. kategórie s národným významom, pričom mesto Prievidza – Bojnice patria do I. kategórie o stupeň vyššej ako región.

Podľa „Regionalizácie cestovného ruchu v SR“, vo väzbe na prírodné, kultúrno-historické danosti majú jednotlivé regióny cestovného ruchu predpoklady pre rozvoj nasledovných foriem turizmu :

- letná turistika a pobyty pri vode,
- kúpeľný a zdravotný cestovný ruch,
- zimný cestovný ruch a zimné športy,
- mestský a kultúrno-poznávací cestovný ruch,
- vidiecky cestovný ruch a agroturistika

Potenciál územia regiónu charakterizujú rozvinuté podmienky pre cestovný ruch (CR), letný pobyt pri vode, horskú turistiku a rekreáciu, vidiecky turizmus a zimné športy.

Pozícia kraja je veľmi priaznivá z hľadiska významného zahraničného cestovného ruchu, ktorého cieľom sú predovšetkým kúpeľné miesta Trenčianske Teplice, Bojnice, Turčianske Teplice, Rajecké Teplice a kúpele Nimnica, ktoré dosahujú nadregionálny význam. Pre rozvoj medzinárodného cestovného ruchu je dôležitá poloha kraja cez ktorú vedie severojužná trasa diaľnice D1, a navrhovaná trasa rýchlostnej cesty R2 v smere východozápadnom (Česká republika – Trenčín – Prievidza – Žiar nad Hronom) prepojením na územie stredného a východného Slovenska.

Podľa prognóz našich aj zahraničných expertov za nosné formy zahraničného CR treba považovať:

- cesty za kultúrno-historickými pamiatkami,
- rastúci záujem o zimné a letné športové aktivity,
- kúpeľnú liečbu a kúpeľný cestovný ruch.

Rozvoj aktívneho zahraničného CR budú ovplyvňovať rôzne faktory, najmä však :

- dostatočná propagácia Slovenska
- úroveň ubytovacích zariadení a doplnkovej vybavenosti, zodpovedajúca európskemu štandardu
- zásadné vylepšenie komunikačnej, najmä dopravnej infraštruktúry.

Pre zlepšenie a zvýšenie úrovne propagácie daností územia Trenčianskeho kraja z hľadiska rozvoja cestovného ruchu, bolo zriadené jedenásť Turistických informačných kancelárií (TIK).

TIK sú lokalizované prevažne v sídlach s potenciálom pre rozvoj cestovného ruchu, v rámci okresu Prievidza sú to : IC Bojnice, TIK Horná Nitra – Prievidza, TIK Handlová.

Prírodné podmienky územia regiónu umožňujú celoročný cestovný ruch a rekreáciu s prevahou letnej sezóny. V súčasnosti sa v rámci okresu Prievidza a Partizánske využívajú hlavne :

- pre pobyt pri vode - vodné plochy Veľké Uherce (okres Partizánske, Nitrianske Rudno (okres Prievidza), a ďalšie,
- termálne kúpaliská - Partizánske-Malé Bielice, Bystričany-Chalмовá (okres Prievidza), Bojnice (okres Prievidza),
- pre letný pobyt v prírode - strediská Veľký Klíž-Slače (okres Partizánske), strediská Bojnice-Vendelín, Chvojnická dolina, Horná Ves-Lômy, Handlová-Remeta (okres Prievidza),
- pre letnú turistiku - turistické trasy v pohoriach Malé a Biele Karpaty, Považský Inovec, Strážovské vrchy, Javorníky,
- pre zimné športy - strediská zimných športov Fačkovské sedlo, **Homôlka**, Poruba, Kľačno, Remata, Cígeľ-Priedavky-Šabl'ová (okres Prievidza),
- pre vidiecky turizmus - predovšetkým kopaničiarske oblasti s rozvinutou chalupárskou rekreáciou (Myjavská pahorkatina, Strážovské vrchy, **Valaská Belá a okolie**)

Kultúrno-historický potenciál tvoria hlavne :

- kultúrne pamiatky - zámok Bojnice,
- historická architektúra a atraktivity - Bojnice,
- pamiatkové zóny vyhlásené (Bojnice, Nitrianske Pravno, Handlová) a navrhované (Partizánske - funkcionalistický urbanistický celok).

Po období poklesu a stagnácie domáceho cestovného ruchu sa prejavuje jeho postupné oživenie. Záujmové územie kraja má veľmi dobré podmienky pre využívanie územia domácimi návštevníkmi zo Slovenska.

Súčasný potenciál vybavenia obce v rámci riešeného územia z hľadiska podmienok pre rekreáciu a turizmus t.j. verejného vybavenia cestovného ruchu, turizmu, rekreácie a športu je nedostatočný.

V rámci zástavby obce nie je žiadne verejné informačné stredisko, prevádzkové vybavenie ani ubytovacie zariadenie. K dispozícii je fragment sakrálnej stavby a pamiatky po osídlení a ľudskej činnosti od staroveku o súčasnosť, ako svedectvo minulosti a drobné atrakcie z rekvizít histórie obce

umiestnené v exponovaných priestoroch, chýba súbor občianskej vybavenosti, športovísk, stravovacích zariadení a ponuka ubytovania.

V súlade s Konceptie rozvoja v zmysle ÚPN VÚC TK, možno aplikovať nasledujúce zásady rozvoja .

- Proces cestovného ruchu v regióne sledovať s cieľom zapojenia do systému európskeho cestovného ruchu.
- Perspektívne (nosné) formy (aktivity) rozvoja v rámci regiónu budú poznávací, kúpeľný a horský cestovný ruch, cestovný ruch zameraný na letný pobyt pri vode, turistický tranzit a vidiecky turizmus, z ktorých sa navrhuje uplatnenie viacerých aj v rámci obce,
- Cestovný ruch a rekreáciu riešiť ako funkčno-priestorový systém vo väzbe na rozvoj osídlenia a dopravy, zároveň sledovať súčasne obe stránky, tak rozvoj ako jedného z odvetví národného hospodárstva, indikujúceho sociálno-ekonomický rozvoj obce a regiónu, ako aj prostriedku pre zabezpečenie nárokov domáceho obyvateľstva.
- Pri rozvoji sa zamerať prednostne na dobudovanie a skvalitnenie vybavenosti jestvujúcich rekreačných útvarov. V prípade novej výstavby treba uprednostniť lokalizáciu do vhodných lokalít sídla. Do voľnej krajiny lokalizovať len tie funkcie, ktoré sú nevyhnutne viazané na terén a služby zabezpečujúce cestovný ruch a rekreáciu pobytovú lokalizovať do východiskových častí obce.

Riešenie podmienok pre krátkodobú rekreáciu, vychádza zo stanovenia výhľadových nárokov obyvateľov obce.

Nároky obyvateľov obce na každodennú rekreáciu sa predpokladajú stále rastúcim podielom z celkového počtu obyvateľov aj vzhľadom na charakter vidieckej obce, kde prevažne pretrváva tendencia vyžitia sa v rámci pozemku bydliska s realizáciou sa v rámci záhradiek vo vidieckom prírodnom prostredí. K tomuto vedie obyvateľov štýl života, tradície ale i ekonomická situácia a sila zvyklostí. Počíta sa ale, že mladí budú mať tendenciu zmeniť životný štýl a budú svoje záujmy smerovať k športovým aktivitám a rôznym formám aktívnej spoločenskej zábavy v prírodnom prostredí. Predpokladá sa, že cca v objeme 10 až 30 %, obyvateľov k roku 2030 sa budú realizovať v telovýchovných a športovo-rekreačných zariadeniach priamo na území obce a spádového mesta v športovo-rekreačnom areáli. K uspokojeniu potrieb a nárokov obyvateľov na realizáciu každodennej rekreácie na území obce je potrebné vybudovať komplexný areál športu a oddychu koncepciou dobudovania športovo - rekreačnej vybavenosti.

Obec je napojená na sieť značkových turistických chodníkov regiónu. Okrajom obce zo SZ pozdĺž hraníc obce v smere v smere na Gápel vedie trasa regionálnej Bojníckej cyklotrasy

Podmienky pre víkendovú a dlhodobú rekreáciu v navrhovanom období je potrebné riešiť v objeme pre cca 20 až 30 % obyvateľov. V závislosti od rekreačného potenciálu sa realizujú v optimálnej dostupnosti 30 až 60 km.

Rekreačné územia a zóny

Riešenie podmienok pre krátkodobú rekreáciu, vychádza zo stanovenia výhľadových nárokov obyvateľov obce.

V závislosti od trvania a frekvencie sa krátkodobá rekreácia delí na :

- každodennú rekreáciu, trvajúcu cca 2 hod., najviac 1/2 dňa, ktorá sa realizuje predovšetkým na území sídla, v jeho rekreačnej zóne, príp. v rekreačnom zázemí sídla
- víkendovú rekreáciu, trvajúca 1-2 dni a realizuje sa v prijateľne dostupnom rekreačnom zázemí sídla.

Pre širší rekreačný a cestovný ruch v okruhu dostupnosti 30 km sa nachádzajú nasledovné rekreačné priestory, tab. č. A.2.7.2.1.

Rekreačný útvar	Druh RU	Význam RÚ	Voľný CR / počet lôžok	Viazaný CR / počet lôžok	Individuál. rekr.počet obj. / lôžok
1	2	3	4	5	6
Okres Prievidza					
Nitrianske Rudno - priehrada	SRCR	regionálny
Horná Ves - Lômy	SRCR	regionálny	240	460	
Ráztočno – Remata	SRCR	miestny	65	180	80 / 320
Ráztočno – Borová	ZCR	okresný	24	-	-
Jalovec – Švogrová	ZCR	miestny	-	-	-
Cígeľ – Krištofíček	ZCR	miestny	5	20	-
Veľká Lehôtka – Markušová	CHO	miestny	-	-	46 / 184
Prievidza – Púšť	SRCR	miestny	-	214	52 / 208

Bojnice – Vendíny	SRCR	okresný	42	700	40 / 160
Bojnice – kúpele	KM	slovenský	330	857	
Bystričany - Chalmová	ZCR	okresný	14	-	
Okres Partizánske					
Veľké Uherce	SRCR	regionálny	-	-	-

- SRCR – stredisko CR a rekreácie
 ZCR – základňa cestovného ruchu a rekreácie
 CHO – chatová oblasť
 KM – kúpeľné mesto

Návrh rozvoja :

V súlade s koncepciou ÚPN VÚC Trenčianskeho kraja sa navrhuje priestor obce pre extenzívnu formu agroturizmu, rozvoj rekreačných, športovo rekreačných a oddychových a relaxačných zariadení pre účely každodennej rekreácie pre obyvateľov obce formou verejných parkov a športovo relaxačných areálov sa navrhuje smerovať k príprave územia pre viacúčelové komplexné zariadenie na úrovni základnej ale aj vyššej vybavenosti, ako viacúčelové zariadenie pre športové i kultúrno-rekreačné zariadenia.

V rámci rozvoja cestovného ruchu a turizmu sa navrhuje využitie kultúrohistorického potenciálu obce a navrhujú sa aj rozvojové plochy pre účelové zariadenia cestovného ruchu a rekreácie formou vidieckeho turizmu.

Navrhuje sa dobudovanie viacúčelového športového areálu obce vo väzbe na areál futbalového ihriska s dobudovaním komplexného športovo-oddychového zariadenia s možnosťou využitia i pre cestovný ruch a rekreáciu. V návrhovom období, vzniknú nové možnosti na vytvorenie viacúčelového športového komplexu, kde môžu byť vybudované viaceré športoviská ako napríklad: tenisové ihriská, golfové ihrisko, otvorená ľadová plocha, prípadne ďalšie športoviská (lezecká stena, lukostreľba a iné) a športovo-rekreačné a zábavné zariadenia, relaxačné centrá.

Bilančné plošné a funkčné údaje sú uvedené v prílohe v tabuľke č. 3 a 4 Funkčná a priestorová regulácia – vybavenosť a rekreácia pre NO a VO.

Táto sféra vybavenosti oproti spôsobu chápania a riešenia v minulosti, bude prevažne regulovaná trhovým mechanizmom. Formovanie, preskupovanie a druhovosť vybavenosti sa bude rozvíjať na základe dopytu a ponuky. V tejto sfére sa očakáva rozvoj malého a stredného podnikania, so sociálnym a ekonomickým efektom.

Príležitosti a možnosti rozvoja :

- a) riešiť možnosť adaptácie obytných budov na ubytovacie zariadenia pre turizmus,
- b) vytvorenie podmienok a podpora rozvoja komplexného strediska cestovného ruchu s funkčným územím miestnej časti Valaská Belá využitím potenciálu priestoru, časti územia pre účely cestovného ruchu, športu a rekreačných zámerov (prehodnotením a adaptáciou a dobudovaním existujúcich objektov a výstavbou nových zariadení a športovísk), vytváranie viacúčelových a polyfunkčných zariadení napr. formou integrácie a adaptácie zariadení priestorov kultúrnych, zábavných a športových zariadení a cestovného ruchu
- c) vytvárať podmienky pre náučný turizmus turistickým chodníkom do oblasti Strážovských vrchov a riešením trasy náučného chodníka v rámci katastrálneho územia obce, v kontexte aj s riešením miestnej rekreačnej cyklotrasy (S,D,T)
- a) vytvárať podmienky pre propagáciu cestovného ruchu a turizmu, (K,T),
- b) riešiť rozvoj cyklotrás v súlade s regionálnou koncepciou, s využitím prírodného prostredia v riešenom t.j. k.ú. obce, v území striedania sa agrocenóz, TTP, lúk, poľných lesíkov, kríkových ekotónov a lesov. (S,D,T)

Zásady rozvoja rekreácie a cestovného ruchu :

- a) Vytvárať optimálne podmienky pre rozvoj obce a rozvoj cestovného ruchu a rekreácie ako strategického cieľa rozvoja obce a jej budúcej orientácie, (K,S,D,T)
- b) aktivity usmerňovať do vytypovaných rozvojových rekreačných území obce a nových navrhovaných lokalít (FPB) v záujme rozšírenia ponuky a spektra aktivít, skvalitnenia a doplnenia vybavenosti, ako aj zatraktívnenia rekreačného prostredia, (K,S,D,T)
- c) vytvárať podmienky pre systematickosť a koncepčnosť prípravy s cieľom podriadiť všetky aspekty funkcií a života obce strategickému cieľu rozvoja cestovného ruchu, (K,S,D,T)

- d) usmerňovať rozvoj obce ako sídla vhodného pre vidiecky turizmus a agroturistiku v nadväznosti na existujúce a navrhované jazerá a podporovať rozvoj ubytovania v súkromí, (K,S,D,T)
- e) rozvíjať podmienky pre turizmus a cykloturistiku vybudovaním atraktívnych trás s možnosťou ich napojenia na cyklomagistrálu a na sieť regionálnych a celoslovenských a medzinárodných cyklotrás. (K,S,D,T)

A.2.7.5 Koncepcia zelene

Plochy zelene sú významnou zložkou životného prostredia. V koncepčnom územnoplánovacom význame medzi predmetnú hodnotenú zeleň v sídle sa zaraďuje účelová zeleň sekundárna, t.j. ktorá je predmetom ľudskej činnosti v nasledovnom druhovom členení :

A. verejná zeleň, medzi ktorú sa zaraďuje sídlisková zeleň v obytnom území HBV, zeleň funkčných plôch verejnej vybavenosti, parková zeleň v účelových parkoch, zeleň lesoparkov, zeleň pohrebísk – cintorínov, rekreačná zeleň vo verejnom rekreačnom území, prípadne iná funkčná zeleň)

B. neverejná zeleň, medzi ktorú sa zaraďuje sídlisková zeleň v obytnom území IBV, zeleň areálová v účelových a funkčných plochách výroby a vybavenosti,

C. špeciálna zeleň, medzi ktorú sa zaraďujú niektoré druhy účelovej zelene a izolačná zeleň,

D. hospodárska zeleň, medzi ktorú sa zaraďuje zeleň záhradkárskych osád, záhrady, sady a pod.

Do uvedenej kategorizácie hodnotenia a zaradenia zelene nepatrí krajinná zeleň primárna, t.j. prirodzene existujúca bez zásahu človeka a obhospodarovaná pre poľnohospodárske účely (lesy, poľnohospodárska pôda)

V zmysle druhovosti vegetácie ide o všetky porasty, t.j. hospodárske plodiny, trávnaté porasty, kríky a stromy v rôznych zoskupeniach (nelesná drevinová zeleň, sady, súkromné záhrady). Táto zeleň má hospodársky, klimatický, vodohospodársky, ekologický, environmentálny, rekreačný a estetický význam.

Z tohto dôvodu je nevyhnutná starostlivosť o zeleň a jej obnovu, návrhom nových plôch v krajine, najmä v miestach, kontaktu s poľnohospodárskou pôdou, vodných tokov, komunikácií a v obci, na verejných priestranstvách pri občianskej vybavenosti, obytných budovách i v rámci výrobných areálov.

Zeleň v rekreačnom území má predovšetkým klimatický a estetický význam, pretože súvisí so zdravím a pocitom človeka v dobe keď oddychuje, relaxuje a pohybuje sa po krajine.

Veľmi dôležitým je estetická funkcia zelene, ktorá významným prvkom tvorby celkového koloritu a vnemu urbanizovaného územia a krajiny.

Návrh zelene

V rámci obytného územia IBV sa navrhuje minimálny podiel 50 % zastúpenia zelene z celkovej plochy rozvojových lokalít.

V rozvojovej lokalite s extenzívnou rekreáciou sa navrhuje až 80-90 % zastúpenie zelene formou účelovej verejnej parkovej zelene.

V rozvojových plochách intenzívnej rekreácie (športovísk) sa navrhuje zeleň v zastúpení minimálne 40-60% z celkovej plochy rozvojovej lokality.

Na navrhovaných funkčných plochách výroby - obchodno-výrobných prevádzok (OVP) sa navrhuje zeleň v zastúpení 20 až 40 %.

Súčasťou verejnej zelene je zeleň na cintorínoch a pohrebiskách. V rámci navrhovaného rozšírenia cintorínov v návrhovom a vo výhľadovom období sa navrhuje zeleň v zastúpení cca 50 % z celkovej plochy.

Izolačná zeleň v rámci riešeného územia sa navrhuje formou zelene pozdĺž komunikácií a medzi výrobnými plochami a plochami pre obytné územie a rekreáciu.

Zeleň obce je súčasťou krajinskej zelene. Má nezastupiteľnú úlohu ako regulátor mikroklimy, prachový filter ako aj významnú estetickú úlohu. Spolupôsobí s jednotlivými budovami a dotvára ich okolie.

Pri tvorbe zelene je potrebné pristupovať koncepčne a s potrebnou odbornosťou vzhľadom na charakter a druhovosť zelene s voľbou vhodnej druhovosti a formy. Dôležité je podľa možnosti zachovanie pôvodných v mieste prirodzených a charakteristických druhov vegetácie s citlivým prístupom etážovosti a kompozície nízkej stredne vysokej a vysokej zelene.

Zásady :

- a) vytvárať optimálne podmienky pre rozvoj funkcie verejnej a neverejnej zelene v obci, uplatnením stanovených zásad funkčného využívania územia,
- b) v rámci riešeného územia obce a v navrhovaných lokalitách dôsledne uplatniť navrhovaný podiel zelene v záujme vytvorenia kvalitného a zdravého životného prostredia, skvalitnenia a zatraktívnenia všetkých funkčných území, najmä obytného a rekreačného prostredia,
- c) vytváranie podmienok pre rozvoj cestovného ruchu a rekreácie ako jedného zo strategických cieľov rozvoja obce podporou koncepcnej tvorby a udržiavania verejnej zelene, najmä parkovej zelene,
- d) pri výbere rastlinných druhov rešpektovať pôvodnú druhovosť, uplatniť miestne vhodné dobre rastúce druhy, nevnašať do prostredia „invázne“ druhy, a tiež nepodporovať prílišnú rozmanitosť druhov.

A.2.8 Vymedzenie zastavaného územia obce**A.2.8.1 Súčasné zastavané územie obce**

Zastavané územie obce je vymedzené v súlade s evidenciou KN a je určené na základe zákona a evidované a oficiálne vedené príslušným katastrálnym úradom v Prievidzi.

Zastavané územie je vymedzené v grafickej časti a je definované uzavretou líniou s lomovými bodmi v súradniciach.

A.2.8.2 Návrh zastavaného územia

Návrh zastavaného územia je definovaný skutočne zastavaným územím (prevažne existujúcich lazov) a rozšírením súčasného zastavaného územia o navrhované rozvojové funkčné územia v návrhovom období. Vymedzený je v grafickej časti navrhovanou hraničnou (dvojbodkočiarkovanou čiarou) ohraničením navrhovaných javov, t.j. rozvojových lokalít (FPB).

A.2.9 Vymedzenie ochranných pásiem a chránených území**A.2.9.1 Ochranné pásma****A.2.9.1.1 Ochranné pásmo vôd****Vonkajšie pásmo hygienickej ochrany vodného zdroja pitnej vody**

Pásmo hygienickej ochrany (PHO) vodného zdroja – stanovuje podľa charakteru, významu a podmienok príslušný vodohospodársky orgán. PHO môže byť rozdelené na vnútornú a vonkajšiu časť s rôznymi podmienkami pre ich využívanie. Veľkosť sa stanovuje individuálne. Vonkajšie PHO zdroja pitnej vody v obci je zakreslené v grafickej časti tak, ako bolo stanovené vodohospodárskym orgánom. Podmienky stanovenia a využívania ochranných pásiem vodných zdrojov je stanovená vyhláškou MŽP SR č. 29/2005 Z. z., ktorou sa ustanovujú podrobnosti o určovaní ochranných pásiem vodárenských zdrojov a o opatreniach na ochranu vôd.

A.2.9.1.2 Ochranné pásma dopravných zariadení**Cestné ochranné pásma**

K ochrane ciest a prevádzky na nich mimo zastavaného územia alebo v území určenému k trvalému zastavaniu slúžia cestné ochranné pásma. V týchto pásmach je zakázaná alebo obmedzená činnosť, ktorá by mohla ohroziť cesty alebo prevádzku na nich.

Ochranné pásma cestných komunikácií sú stanovené Cestným zákonom, 135/1961 Zb. o pozemných komunikáciách a vykonávacej vyhlášky č. 35/1984 Zb. mimo zastavaného územia a to :

Ochranné pásmo cesty II. Triedy mimo zastavané územie je 25 m od osi komunikácie

Ochranné pásmo cesty III. Triedy mimo zastavané územie je 20 m od osi komunikácie

V zastavanom území platí pre všetky mestské komunikácie ochranné pásmo 6 m od okraja vozovky. V okolí úrovňových križovatiek ciest s inými pozemnými komunikáciami a so železnicami sú hranice cestných ochranných pásiem určené zvislými plochami, ktorých poloha je daná rozhladovými trojuholníkmi (podľa príslušnej normy). Na komunikácie významu II. a III. triedy sa v zastavanom území uvedené OP nevzťahujú.

MDVaRR SR požaduje dodržať ochranné pásmo hygienickej ochrany pred hlukom a negatívnymi účinkami dopravy v zmysle vyhláška MZ SR č. 549/2007 Z.z., ktorou sa ustanovujú podrobnosti o prípustných hladinách hluku, infrazvuku a vibrácií v životnom prostredí v znení neskorších zmien a predpisov. S umiestnením zástavby v týchto pásmach (predovšetkým bývania) nesúhlasia.

Ochranné pásma letiska

Do riešeného územia, t.j. katastrálneho územia obce nezasahujú žiadne ochranné pásma letísk, heliportov a leteckých pozemných zariadení

V zmysle ust. § 30 leteckého zákona je nutné prerokovať s Dopravným úradom :

- stavby alebo zariadenia vysoké 100 m a viac nad terénom (§ 30 ods. 1 písmeno a) leteckého zákona),
- stavby a zariadenia vysoké 30 m a viac umiestnené na prírodných alebo umelých vyvýšeninách, ktoré vyčnievajú 100 m a viac nad okolitú krajinu (§ 30 ods. 1 písmeno b) leteckého zákona),
- zariadenia, ktoré môžu rušiť funkciu leteckých palubných prístrojov a leteckých pozemných zariadení, najmä zariadenia priemyselných podnikov, vedenia VVN 110 kV a viac, energetické zariadenia a vysielacie stanice (§30 ods. 1 písmeno c) leteckého zákona)
- zariadenia, ktoré môžu ohroziť let lietadla, najmä zariadenia na generovanie alebo zosilňovanie elektromagnetického žiarenia, klamlivé svetlá a silné svetelné zdroje (§ 30 ods.1 písmeno d) leteckého zákona).

A.2.9.1.3 Ochranné pásma elektrických vedení

Ochranné pásma sú stanovené platnou legislatívou (zákonom č. 251/2012 Z.z. o energetike v znení neskorších predpisov). V zmysle legislatívnych ustanovení (§ 43 zákona) :

(1) Na ochranu zariadení elektrizačnej sústavy sa zriaďujú ochranné pásma. Ochranné pásmo je priestor v bezprostrednej blízkosti zariadenia elektrizačnej sústavy, ktorý je určený na zabezpečenie spoľahlivej a plynulej prevádzky a na zabezpečenie ochrany života a zdravia osôb a majetku.

(2) Ochranné pásmo vonkajšieho nadzemného elektrického vedenia je vymedzené zvislými rovinami po oboch stranách vedenia vo vodorovnej vzdialenosti meranej kolmo na vedenie od krajného vodiča. Vzdialenosť obidvoch rovín od krajných vodičov je pri napätí,

a) od 1 kV do 35 kV vrátane :

1. pre vodiče bez izolácie 10 m; v súvislých lesných priesekoch 7 m,
2. pre vodiče so základnou izoláciou 4 m; v súvislých lesných priesekoch 2 m,
3. pre zavesené káblové vedenie 1 m,

b) od 35 kV do 110 kV vrátane 15 m,

c) od 110 kV do 220 kV vrátane 20 m,

d) od 220 kV do 400 kV vrátane 25 m,

e) nad 400 kV 35 m.

(3) Ochranné pásmo zaveseného káblového vedenia s napätím od 35 kV do 110 kV vrátane je 2 m od krajného vodiča na každú stranu.

(4) V ochrannom pásmo vonkajšieho nadzemného elektrického vedenia a pod elektrickým vedením je zakázané

- a) zriaďovať stavby, konštrukcie a skládky,
- b) vysádzať a pestovať trvalé porasty s výškou presahujúcou 3 m,
- c) vysádzať a pestovať trvalé porasty s výškou presahujúcou 3 m vo vzdialenosti do 2 m od krajného vodiča vzdušného vedenia s jednoduchou izoláciou,
- d) uskladňovať ľahko horľavé alebo výbušné látky,
- e) vykonávať činnosti ohrozujúce bezpečnosť osôb a majetku,

f) vykonávať činnosti ohrozujúce elektrické vedenie a bezpečnosť a spoľahlivosť prevádzky sústavy.

(5) Vysádzať a pestovať trvalé porasty s výškou presahujúcou 3 m vo vzdialenosti presahujúcej 5 m od krajného vodiča vzdušného vedenia možno len vtedy, ak je zabezpečené, že tieto porasty pri páde nemôžu poškodiť vodiče vzdušného vedenia.

(6) Vlastník nehnuteľnosti je povinný umožniť prevádzkovateľovi vonkajšieho nadzemného elektrického vedenia prístup a prístup k vedeniu a na ten účel umožniť prevádzkovateľovi vonkajšieho nadzemného elektrického vedenia udržiavať priestor pod vedením a voľný pruh pozemkov (bezlesie) so šírkou 4 m po oboch stranách vonkajšieho nadzemného elektrického vedenia. Táto vzdialenosť sa vymedzuje od dotyku kolmice spustenej od krajného vodiča nadzemného elektrického vedenia na vodorovnú rovinu ukotvenia podperného bodu.

(7) Ochranné pásmo vonkajšieho podzemného elektrického vedenia je vymedzené zvislými rovinami po oboch stranách krajných káblov vedenia vo vodorovnej vzdialenosti meranej kolmo na toto vedenie od krajného kábla. Táto vzdialenosť je

- a) 1 m pri napätí do 110 kV vrátane vedenia riadiacej regulačnej a zabezpečovacej techniky,
- b) 3 m pri napätí nad 110 kV.

(8) V ochrannom pásme vonkajšieho podzemného elektrického vedenia a nad týmto vedením je zakázané :

- a) zriaďovať stavby, konštrukcie, skládky, vysádzať trvalé porasty a používať osobitne ťažké mechanizmy,
- b) vykonávať bez predchádzajúceho súhlasu prevádzkovateľa elektrického vedenia zemné práce a iné činnosti, ktoré by mohli ohroziť elektrické vedenie, spoľahlivosť a bezpečnosť prevádzky, prípadne sťažiť prístup k elektrickému vedeniu.

(9) Ochranné pásmo elektrickej stanice vonkajšieho vyhotovenia

- a) s napätím 110 kV a viac je vymedzené zvislými rovinami, ktoré sú vedené vo vodorovnej vzdialenosti 30 m kolmo na oplotenie alebo na hranicu objektu elektrickej stanice,
- b) s napätím do 110 kV je vymedzené zvislými rovinami, ktoré sú vedené vo vodorovnej vzdialenosti 10 m kolmo na oplotenie alebo na hranicu objektu elektrickej stanice,
- c) s vnútorným vyhotovením je vymedzené oplotením alebo obostavanou hranicou objektu elektrickej stanice, pričom musí byť zabezpečený prístup do elektrickej stanice na výmenu technologických zariadení.

(10) V ochrannom pásme elektrickej stanice vymedzenej v odseku 9 písm. a) a b) je zakázané vykonávať činnosti, pri ktorých je ohrozená bezpečnosť osôb, majetku a spoľahlivosť a bezpečnosť prevádzky elektrickej stanice.

(11) V blízkosti ochranného pásma elektrických zariadení uvedených v odsekoch 2, 4, 7 až 9 je osoba, ktorá zriaďuje stavby alebo vykonáva činnosť, ktorou sa môže priblížiť k elektrickým zariadeniam, povinná vopred oznámiť takúto činnosť prevádzkovateľovi prenosovej sústavy, prevádzkovateľovi distribučnej sústavy a vlastníkovi priameho vedenia a dodržiavať nimi určené podmienky.

(12) Každý prevádzkovateľ, ktorého elektrické zariadenie je v blízkosti ochranného pásma a je napojené na jednosmerný prúd s možnosťou vzniku bludných prúdov spôsobujúcich poškodenie podzemného elektrického vedenia, je povinný prijať opatrenia na ochranu týchto vedení a informovať o tom prevádzkovateľa podzemného elektrického vedenia.

(13) Na ochranu výrobných zariadení výrobcu elektriny platia ochranné pásma uvedené v odseku 9 písm. a), ak osobitné predpisy neustanovujú inak.

(14) Výnimky z ochranných pásiem môže v odôvodnených prípadoch povoliť stavebný úrad (9) na základe stanoviska prevádzkovateľa prenosovej sústavy alebo distribučnej sústavy.

(15) Stavby, konštrukcie, skládky, výsadbu trvalých porastov, práce a činnosti vykonané v ochrannom pásme je povinný odstrániť na vlastné náklady ten, kto ich bez súhlasu vykonal alebo dal vykonať.

A.2.9.1.4 Ochranné a bezpečnostné pásma plynárenských zariadení

V riešenom území t.j. k.ú Valaská Belá sa nenachádzajú plynárenské zariadenia.

A.2.9.1.5 Ochranné pásma vodovodnej a kanalizačnej siete

Pásma ochrany verejných vodovodov a verejných kanalizácií sú vymedzené § 19 zákona č. 442/2002 Z. z. nasledovne :

- 1,5 m od vonkajšieho pôdorysného okraja vodovodného a kanalizačného potrubia do priemeru DN 500 mm na obidve strany
- 2,5 m pri vodovode a kanalizácii od DN 500 mm a vyššie na obidve strany.

A.2.9.1.6 Ochranné pásma vodných tokov a hydromelioračných zariadení

V zmysle platnej legislatívy (§ 49 zákona o vodách č.364/2004 Z.z.) a STN (STN 75 2102) ochranné pásmo vodohospodársky významného vodného toku Nitrica je min. 6 m od brehovej čiary obojstranne a pri ostatných vodných tokoch 5 m od brehovej čiary obojstranne.

V ochrannom pásme nie je prípustná orba, stavanie objektov, zmena reliéfu ťažbou, navážkami, manipulácia s látkami škodiacimi vodám, výstavba súběžných inžinierskych sietí. Taktiež je nutné zachovať prístup mechanizácie správcu vodného toku k pobrežným pozemkom (bez trvalého oplotenia) z hľadiska realizácie opráv, údržby a povodňovej aktivity.

Pri výkone správy vodného toku a správy vodných stavieb alebo zariadení môže správca vodného toku užívať pobrežné pozemky (§ 49 Zákona o vodách 364/2004 Z.z.). Pobrežnými pozemkami v závislosti od druhu opevnenia brehu a druhu vegetácie pri hospodársky významných vodných tokov sú pozemky do 10 m od brehovej čiary resp. vzdušnej päty hrádze a pri drobných vodných tokoch do 5 m od brehovej čiary. Pobrežné pozemky sú súčasťou ochranného pásma.

V zmysle STN (STN 75 2102 „Úpravy riek a potokov“ čl. 13 Ochranné pásma), nie je v ochrannom pásme dovolená orba a výsadba stromov, budovanie stavieb, oplotenia, konštrukcií zamedzujúcich prejazdnosť ochranného pásma, ťažba a navážanie zeminy, vytváranie skládok, manipulácia s látkami škodiacimi vodám, súběžné vedenie inžinierskych sietí.

Ochranné pásmo otvorených odvodňovacích kanálov je 5 m od brehovej čiary kanálov a 5 m od osi krytých kanálov.

A.2.9.1.7 Ochranné pásmo lesa

Ochranné pásmo lesa v zmysle platnej legislatívy (§ 10 ods. 1) zákona č. 326/2005 Z.z. o lesoch) tvoria pozemky do vzdialenosti 50 m od hranice lesného pozemku.

Na vydanie rozhodnutia o umiestnení stavby a o využití územia v ochrannom pásme lesa je potrebný súhlas, resp. záväzné stanovisko orgánu štátnej správy lesného hospodárstva.

A.2.9.1.8 Ochranné pásmo pohrebiska

Ochranné pásmo pohrebiska je 50 metrov od hranice pozemku pohrebiska podľa § 15 ods. 7 zákona č. 131/2010 Z.z. o pohrebníctve. V ochrannom pásme sa nesmú povoľovať ani umiestňovať budovy, okrem budov ktoré poskytujú služby súvisiace s pohrebníctvom.

A.2.9.1.9 Ochranné pásma vojenských zariadení

V riešenom území sa nenachádzajú vojenské zariadenia a nezasahujú žiadne ochranné pásma vojenských zariadení.

A.2.9.1.10 Ochranné pásmo poľnohospodárskeho podniku

Na základe kapacity chovu hospodárskych zvierat je stanovené v rámci jednotlivých hospodárskych dvorov ochranné pásmo od objektov živočíšnej výroby. (podľa pokynov z roku 1974 „POKYNY NA POSUDZOVANIE STAVIEB POĽNOHOSPODÁRSKEJ VEĽKOVÝROBY Z HLADISKA

STAROSTLIVOSTI O ŽIVOTNÉ PROSTREDIE“ Č. 115/1974-ITR z 18.1.1974) a podľa „Zásad chovu hospodárskych zvierat v intraviláne a extraviláne obcí Slovenskej republiky“ (Ministerstvo pôdohospodárstva SR, Bratislava, október 1992.) v prepočte na „Veľké Dobyťčie Jednotky“ (VDJ).

Pre objekty a zariadenia chovu hospodárskych zvierat v rámci jednotlivých hospodárskych dvorov sa na základe limitných počtov chovu sú stanovené v platnom územnom pláne sa navrhujú nasledovné ochranné pásma hospodárskych dvorov a.s. Čierna hora :

1. Hospodársky dvor chovu HD u Kučerov ochranné pásmo (400 VDJ)..... 250 m
2. Hospodársky dvor chovu oviec u Kuricov ochranné pásmo (160 VDJ)..... 100 m

V ochrannom pásme objektov živočíšnej výroby (ďalej len OP) sa nesmú povoľovať a ani umiestňovať budovy pre bývanie, rekreáciu a základnej občianskej vybavenosti, okrem účelového pohotovostného bývania v nevyhnutnom rozsahu a podmieneného využitia územia – výnimky na plochách určených pre obytnú funkciu v zmysle výkresu 2B.

Výnimku z OP tvoria jednotlivé stavby existujúce – stav povolené v minulom období a okrajová časť v rámci súčasného zastavaného územia obce, ak je už vydané územné rozhodnutie alebo stavebné povolenie. Pri takomto povolení výstavby obytných budov (IBV) v OP podlieha povinnosti obce a stavebného úradu v územnom a stavebnom konaní informovať stavebníka o možných hygienických rizikách vyplývajúcich z chovu hospodárskych zvierat v ochrannom pásme hospodárskeho dvora a o znášaní následkov ktoré mu z nich vyplývajúci s uvedením rizík a oboznámenia v rozhodnutí.

Ďalšia intenzifikácia dostavbou nových budov na bývanie - rodinných domov a samostatných bytových jednotiek v rámci stávajúceho obytného územia v ochrannom pásme objektov chovu hospodárskych zvierat je neprípustná.

A.2.9.2 Chránené územia

Katastrálne územie obce Valaská Belá je súčasťou niekoľkých chránených území:

- a) CHKO Strážovské vrchy bola vyhlásená vyhláškou Ministerstva kultúry SSR č. 14/1989 Zb. o chránenej krajinskej oblasti Strážovské vrchy v znení zákona NR SR č. 287/1994 Z. z. ,
- b) Prírodná rezervácia Rysia (ev.č. 1133) vyhlásená v r. 2004 (Vyhláška KÚŽP v Trenčíne č. 1/2004 z 3.3.2004, ktorou sa vyhlasuje súkromná PR Rysia,
- c) Prírodná pamiatka Prielom Nitrice (ev.č. 390) vyhlásená v r. 1990 (Nariadenie ONV v Prievidzi č. 49/1990 z 1.3.1990 - ú. od 1.3.1990, 4. stupeň o. - vyhláška KÚŽP v Trenčíne č. 2/2004 z 1.10.2004 - ú. od 1.11.2004) na výmere 6,8324 m² ha v k.ú. Valaská Belá,
- d) Chránené vtáčie územie Strážovské vrchy (SKCHVU028) Platný právny predpis: Vyhláška Ministerstva životného prostredia SR. č. 434/2009 Z.z. zo dňa 17. septembra 2009, ktorou sa vyhlasuje Chránené vtáčie územie Strážovské vrchy, účinná od 1. novembra 2009,
- e) Územie európskeho významu Kňaží stôl (SKUE0275),
- f) Územie európskeho významu BASKE (SKUEV0274),
- g) Územie európskeho významu Strážovské vrchy (SKCHVU028),
- h) Chránená vodohospodárska oblasť Strážovské vrchy - okrajovo zasahuje na severe k.ú. Valaská Belá Chránená oblasť prirodzenej akumulácie vôd Strážovské vrchy.

A.2.10 Konceptia riešenia záujmov obrany štátu, požiarnej ochrany a ochrany pred povodňami

A.2.10.1 Obrana štátu

Obrana štátu okrem iných úloh zahŕňa aj úlohy pri posudzovaní umiestňovania stavieb a využívaní územia. V rámci riešeného územia sa nenachádzajú objekty a zariadenia obrany štátu v pôsobnosti a vlastníctve MO SR.

A.2.10.2 Civilná ochrana

Civilná ochrana upravuje podmienky na účinnú ochranu života, zdravia a majetku pred následkami mimoriadnych udalostí a ustanovuje úlohy pri zabezpečovaní civilnej ochrany obyvateľstva.

Okrem iných úloh civilná ochrana zahŕňa aj úlohy pri posudzovaní umiestňovania stavieb, využívaní územia a dodržovaní záujmov civilnej ochrany na teritóriu SR, v procese územného konania v zmysle

zákona Národnej rady Slovenskej republiky č. 42/1994 Z. z o civilnej ochrane obyvateľstva v znení neskorších predpisov. V procese riešenia funkčného využitia územia obce a v následnej príprave výstavby zariadení pre zhromažďovanie a pobyt ľudí a zvierat, ako aj pri činnostiach, ktoré môžu ohrozovať ich bezpečnosť a zdravie a pri budovaní infraštruktúry obce je potrebné sa riadiť citovaným zákonom.

Podmienky pre zariadenia CO ustanovuje vyhláška Ministerstva vnútra Slovenskej republiky č. 532/2006 Z.z. o podrobnostiach na zabezpečenie stavebno-technických požiadaviek a technických podmienok zariadení civilnej ochrany v znení neskorších predpisov ktoré je potrebné rešpektovať na príslušnom stupni územnej prípravy a investičnej činnosti.

Stavebnotechnické požiadavky na zariadenia civilnej ochrany sú požiadavky na urbanistické, územno-technické, stavebno-technické a dispozičné riešenie a technické vybavenie územia a stavieb z hľadiska potrieb civilnej ochrany. Uplatňujú sa v rámci obstarávania, navrhovania a schvaľovania územnoplánovacej dokumentácie.

Analýza územia slúži ako podklad na diferencovanie prípravy, plánovania, postupov a vykonávania úloh a opatrení smerujúcich k ochrane života, zdravia a majetku. Na základe analýzy územia obec Bystričany sa z hľadiska možného ohrozenia alebo vzniku mimoriadnych udalostí v dôsledku priemyselnej činnosti a negatívneho pôsobenia prírodných síl posudzuje ako riziková oblasť.

Podrobné podmienky pre uplatnenie citovaného zákona a vyhlášky ustanovuje príslušný štátny orgán ochrany.

Zhodnotenie požiadaviek vyplývajúcich so záujmov civilnej ochrany

Možné riziká vzniku mimoriadnych udalostí

A.) Živelné pohromy

Oblasti možného ohrozenia povodňami a záplavami z povrchových vodných tokov a svahov, krupobitím, následkami víchrice, zosuvmi pôdy, snehové kalamity a lavíny, rozsiahle námrazy a zemetrasenia.

Oblasti možného ohrozenia povodňami a záplavami z povrchových vodných tokov

Lokality možného výskytu povodní :

- Povodie rieky Nitra, vodného toku Nitrica a jeho prítokov

B.) Havárie

Vzhľadom na charakter okresu a jeho priemyslu, cestnej, železničnej siete ako aj vodných tokov a vodných stavieb najvýznamnejším ohrozovateľom sú objekty, ktoré svojou činnosťou môžu ohroziť životy, zdravie a majetok obyvateľstva.

B.1.) oblasti možného ohrozenia závažnou priemyselnou haváriou,

V rámci dosahu záujmového územia na území mesta Nováky a Zemianske Kostofany sa nachádzajú podniky, areály a zariadenia, ktoré v zmysle zákona č. 128/2015 o prevencii závažných priemyselných havárií a o zmene a doplnení niektorých zákonov môžu predstavovať riziko pre svoje okolie s možným dosahom na územie obce Valaská Belá.

- FORTISCHEM a.s., (Novácke chemické závody, a.s.), Nováky (podnik kat. B)
- Slovenské elektrárne, a.s., závod ENO Zemianske Kostofany (podnik kat. A)

Uvedené podniky, areály a zariadenia sú potenciálnym zdrojom ohrozenia. Z výsledku hodnôt individuálneho ako aj spoločenského rizika vyplýva, že dominantným zdrojom neakceptovateľnosti rizika sú zásobníky pre skvapalnené plyny vo firme FORTISCHEM, a.s., (bývalé Novácke chemické závody) Nováky a najmä pri manipulácii s nimi pri ich stáčaní a naplňaní železničných cisterien.

Katastrofy

B.3.) oblasti možného ohrozenia spojené s únikom nebezpečných látok pri všetkých druhoch preprav.

Preprava nebezpečných látok :

- cesta II/574 Nováky – Ilava,

Nebezpečné látky nie sú bežne prepravované v rámci riešeného územia po komunikácii II/574. Územie postihnuté účinkami katastrofy je charakterizované postihnutím a ohrozením osôb, ovzdušia,

zvierat, terénu, vody a potravín, zhoršením hygienických podmienok, narušením života, výroby, životného prostredia a ekologickej stability územia.

Požiare

Z hľadiska požiarov je okres Prievidza z väčšej časti zalesnený trvalými lesnými porastami, ktoré sú pravidelne omladzované. Napriek tomu, že sa vykonávajú v lesných porastoch výrubu aj z dôvodov protipožiarnej ochrany, napr. formou priesekov, hrozí vzhľadom na hustotu zalesnenia nebezpečenstvo vzniku veľkých požiarov na rozsiahlom území. Vznik veľkých požiarov hrozí pre celé zastavané územie obce, t.j. obytné budovy, budovy občianskej vybavenosti, poľnohospodárske a iné objekty v riešenom území.

Rozmiestnenie a počty ochranných stavieb

V súlade s platnou legislatívou (§ 4 zákona č. 42/1994 Z.z. o civilnej ochrane obyvateľstva v znení neskorších predpisov) sa zariadenia civilnej ochrany budujú ako dvojúčelové.

V rámci rozvoja obce sa nové rozvojové lokality pre hromadné formy výstavby bytov navrhujú len pre sociálne účely. Navrhujú sa len v rámci intenzifikácie existujúcich funkčných území bývania. V prípade riešenia HBV sa v rámci výstavby bytových domov musia budovať jednoduché úkryty budované svojpomocne podľa navrhovanej obsaditeľnosti HBV v súlade s vyhláškou Ministerstva vnútra Slovenskej republiky č. 532/2006 Z.z. o podrobnostiach na zabezpečenie stavebno-technických požiadaviek a technických podmienok zariadení civilnej ochrany v znení neskorších predpisov.

Zásady :

- a) v rámci funkčného využitia územia obce a v následnej príprave výstavby zariadení pre zhromažďovanie a pobyt ľudí a zvierat ako aj pri činnostiach, ktoré môžu ohrozovať ich bezpečnosť a zdravie, pri budovaní infraštruktúry obce je potrebné sa riadiť platnou legislatívou (zákonom Národnej rady Slovenskej republiky č. 42/1994 Z.z. o civilnej ochrane obyvateľstva v znení neskorších predpisov).
- b) rešpektovať na príslušnom stupni územnej prípravy a investičnej činnosti podmienky pre zariadenia CO v zmysle platnej legislatívy (vyhlášky Ministerstva vnútra Slovenskej republiky č. 532/2006 Z.z. o podrobnostiach na zabezpečenie stavebno-technických požiadaviek a technických podmienok zariadení civilnej ochrany v znení vyhlášky č. 444/2007 Z.z.),
- c) v rámci následnej územnoplánovacej prípravy, t.j. ÚPP a DÚR stanoviť podmienky vyplývajúce zo zákona Národnej rady Slovenskej republiky č. 42/1994 Z.z. o civilnej ochrane obyvateľstva v znení neskorších predpisov a vyhlášky Ministerstva vnútra Slovenskej republiky č. 532/2006 Z.z. o podrobnostiach na zabezpečenie stavebno-technických požiadaviek a technických podmienok zariadení civilnej ochrany,
- d) v záujme trvalého a kontinuálneho zabezpečenia technických a prevádzkových podmienok informačného systému civilnej ochrany v rámci riešeného územia riešiť opatrenia pre uplatnenie podmienok stanovených platnou legislatívou (vyhláškou Ministerstva vnútra Slovenskej republiky č. 388/2006 Z.z. o podrobnostiach na zabezpečovanie technických a prevádzkových podmienok informačného systému civilnej ochrany v znení neskorších predpisov),
- e) v záujme trvalého a kontinuálneho zabezpečenia podmienok civilnej ochrany obyvateľstva pred účinkami nebezpečných látok v rámci riešeného územia riešiť opatrenia pre uplatnenie podmienok stanovených platnou legislatívou (vyhláškou Ministerstva vnútra Slovenskej republiky č. 533/2006 Z.z. o podrobnostiach o ochrane obyvateľstva pred účinkami nebezpečných látok v znení neskorších predpisov),
- f) Vypracovať zhodnotenie požiadaviek vyplývajúcich zo záujmov CO na základe analýzy územia okresu a obce.

A.2.10.3 Požiarna ochrana

Podmienky požiarnej ochrany pre riešenie vyplývajú zo zákona SNR č. 314/2001 Z.z. o požiarnej ochrane v znení neskorších predpisov a vyhl. c. 121/2002 Z.z. o požiarnej prevencii v znení neskorších predpisov.

Zásady :

- a) rešpektovať na príslušnom stupni územnej prípravy a investičnej činnosti podmienky požiarnej ochrany pre riešenie vyplývajú zo zákona SNR c. 314/2001 Z.z. o ochrane pred požiarimi, (T)
- b) obec je povinná vypracovať a viesť dokumentáciu ochrany obce pred požiarimi, (K,T)

- c) obec je povinná označovať a trvalo udržiavať voľné nástupné plochy a príjazdové cesty, ktoré sú súčasťou zásahových ciest, na vykonanie hasiaceho zásahu hasičských jednotiek. (K,T)

A.2.10.4 Ochrana pred povodňami

Podmienky ochrany pred povodňami sú stanovené zákonom č. 7/2010 Z.z. Povodňovú aktivitu zabezpečuje príslušný správca vodného toku, ktorý má vypracovanú koncepciu v prípade ohrozenia, v spolupráci so samosprávou obce. Obec je povinná riadiť a zabezpečovať vykonávanie na ochranu pred povodňami na území obce, v rámci preneseného výkonu štátnej správy na úseku ochrany pred povodňami.

V rámci riešeného územia sú predmetom povodňovej ochrany potenciálne záplavové územia v rámci inundačného územia neupravených úsekov vodohospodársky významného vodného toku Nitrica a jej prítoky a ich drobných prítokov.

Povinnosťou správcu toku je stanoviť podmienky ochrany a všetkých, subjektov podieľajúcich sa na príprave využitia územia riešenie ochrany v súčinnosti s príslušným samosprávnym orgánom.

Nakoľko v k.ú. obce Valaská Belá nebolo v zmysle § 46 Zákona č.364/2004 Z.z. o vodách v znení neskorších predpisov doposiaľ vyhlásené inundačné územie, prípadnú výstavbu v lokalitách situovaných v blízkosti vodných tokov bude možné realizovať až po vypracovaní hydrotechnického výpočtu - hladinového režimu pri prietoku Q100 - ročnej veľkej vody, s návrhom umiestnenia zástavby mimo zistenú záplavovú čiaru.

Uplatnenie a realizácia rozvojových zámerov na plochách v kontakte s vodnými tokmi je podmienená vypracovaním hladinového režimu vodného toku s riešením navrhovanej výstavby s protipovodňovými opatreniami alebo mimo zistené územie nad hladinu Q 100 ročnej veľkej vody.

Podľa Máp povodňového ohrozenia a Máp povodňového rizika, ktorých spracovanie zabezpečí Slovenský vodohospodársky podnik, š.p. ako správca vodohospodársky významných vodných tokov, budú stanovené podmienky ochrany v území ohraničenom záplavovou čiarou Nitrice pri prietoku Q100. Priebeh záplavovej čiary bude zobrazený orientačne, nakoľko sa zastavané územie obce nachádza mimo geografickú oblasť. Grafické znázornenie rozsahu povodne v niektorých prípadoch nemusí vystihovať reálne vzniknutú povodeň. Postup povodne (záplavy) bude mať iba indikatívny charakter, lebo aj pri rovnakom kulminačnom prietoku povodňovej vlny závisí časový postup záplavy od reálneho objemu povodňovej vlny a jej tvaru. Z toho dôvodu sa bude skutočný priebeh záplavy počas každej povodne v rôznej miere, ale prakticky vždy líšiť od vyššie uvádzaných predpokladov postupu povodní.

V prípade situovania rozvojových lokalít v potenciálne zaplavovanom území si musí protipovodňovú ochranu navrhovaných rozvojových lokalít si musí žiadateľ – investor zabezpečiť na vlastné náklady, spolu s príslušnou projektovou dokumentáciou, ktorú bude potrebné odsúhlasiť so správcom vodného toku.(SVP š.p. OZ Piešťany) Protipovodňová ochrana nesmie negatívne ovplyvniť odtokové pomery nižšie položených úsekov vodných tokov.

Zásady :

- uplatňovať zásady koncepcie povodňovej ochrany obce,
- zabezpečovať ochranu pred povodňami v súlade s koncepciou povodňovej ochrany stanovené platnou legislatívou (zákonom č. 7/2010 Z.z.), (T)
- v záujme zabezpečenia ochrany územia pred povodňami musia byť rozvojové aktivity v súlade s podmienkami a požiadavkami na ochranu pred povodňami v zmysle platnej legislatívy (Zákona č. 7/2010 Z.z. o ochrane pred povodňami).
- pri posudzovaní umiestňovania stavieb, využívaní územia a dodržovaní záujmov obce a príslušných orgánov pri územnom a stavebnom konaní postupovať v zmysle platnej legislatívy (zákona NR SR č. 7/2010 Z.z) . (S,D,T),
- navrhované lokality bývania, vybavenosti a priemyslu, ktoré sa nachádzajú v inundačnom území neupraveného toku je potrebné zabezpečiť pred povodňami protipovodňovými opatreniami s cieľom zachovať prírodný charakter koryta toku,
- v prípade akýchkoľvek stavebných zámerov v blízkosti vodných tokov s nedostatočnou kapacitou koryta na odvedenie prietoku Q100 – ročnej veľkej vody sa požaduje rešpektovať ich inundačné územie, zamedziť v nich výstavbu a iné nevhodné činnosti v zmysle platnej legislatívy (zákona č. 7/2010 Z.z. o ochrane pred povodňami).(T)

- g) zabezpečiť ochranu inundačného územia a vytvárať podmienky pre, prirodzené meandrovanie vodných tokov, spomaľovanie odtoku povrchových vôd, budovanie potrebných protipovodňových opatrení s dôrazom na ochranu zastavaného územia obce, (T)
- h) stavby protipovodňovej ochrany je potrebné zaradiť v územnoplánovacej dokumentácii medzi verejnoprospešné stavby, (T)
- i) vypracovať dokumentáciu pre stanovenie rozsahu inundačného územia vodných tokov v k.ú. obce (určuje orgán štátnej vodnej správy na návrh správcu toku). Ak inundačné územie nie je určené, vychádza sa z dostupných podkladov o pravdepodobnej hranici územia ohrozeného povodňami v zmysle platnej legislatívy (§ 46 ods. 3 zákona č. 364/2004 Z.z. o vodách)
- j) Protipovodňová ochrana nesmie negatívne ovplyvniť odtokové pomery nižšie položených úsekov vodných tokov (T)
- k) vytvárať podmienky a budovať potrebné protipovodňové opatrenia s dôrazom na ochranu intravilánov miest a obcí, (K,S,T)
- l) neupravené úseky vodných tokov riešiť s cieľom ochrany zastavaného územia pred veľkými vodami na Q_{100} a orné pôdy na Q_{20} (K,S,D,T),
- m) na vodných tokoch zabezpečiť pravidelné odstraňovanie nánosov, opravy poškodených brehov a ošetrovanie brehových porastov s cieľom zabezpečenia ochrany zastavaného územia (T),
- n) zabezpečiť realizáciu povrchových protieróznych priekop zachytávajúcich prívodné vody (T).

A.2.11 Konceptia verejného dopravného a technického vybavenia

A.2.11.1 Dopravné systémy

A.2.11.1.1 Nadradená dopravná sieť a širšie dopravné vzťahy

Nadradenú dopravnú sieť na území obce tvorí cesta II/574, spojnica cesty I/9 (E572) v smere SZ-JV v úseku Dolné Vestenice Nováky a Ilavou, , ktorej trasa vedie Horným Ponitrim a na okraji k.ú. Valaská Belá opúšťa územie okresu Prievidza a končí v Ilave, kde sa napája na cestnú sieť cesty I. triedy a diaľnicu D1.

Koncepcné riešenie nadradenej dopravnej infraštruktúry a širších dopravných vzťahov je v súlade s nasledovnými nadradenými koncepcnými zámermi a materiálmi :

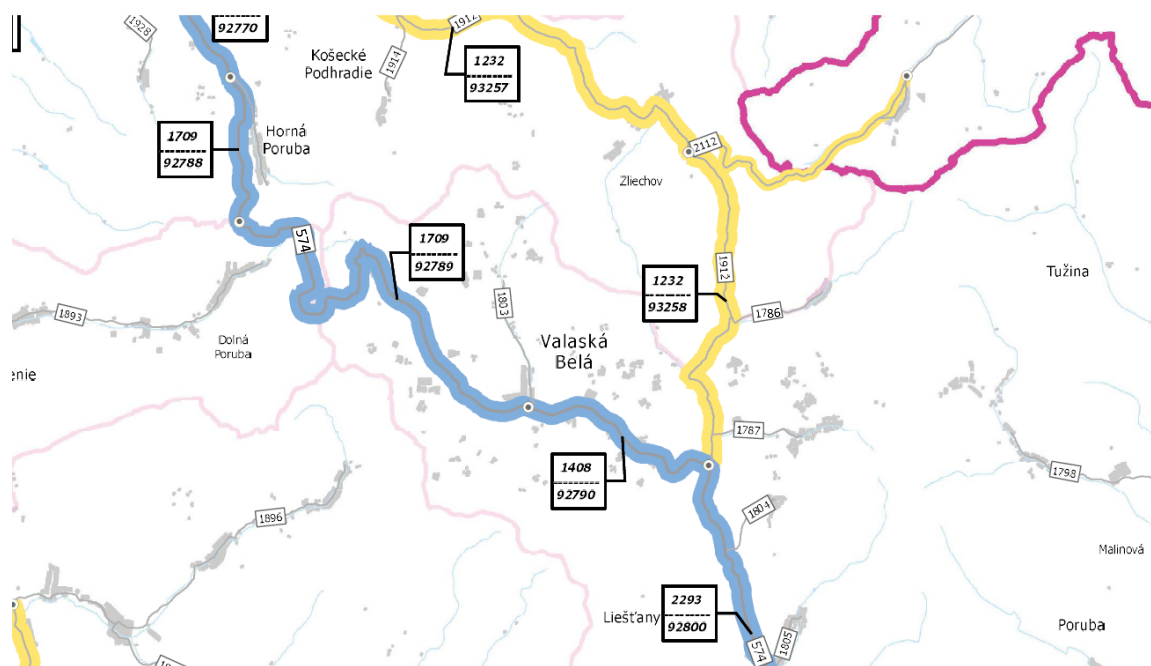
- Programovým vyhlásením vlády SR (2016-2020) za oblasť dopravy,
- KURS 2001 v znení KURS 2011-zmeny a doplnky č. KURS 2001(uznesenie vlády SR č. 513/2011)
- Stratégiou rozvoja dopravy Slovenskej republiky do roku 2020 (uznesenie vlády č. 158/2010)
- Strategickým plánom rozvoja dopravnej infraštruktúry SR do roku 2020,
- Operačným programom Integrovaná infraštruktúra na roky 2014-2020,
- nadradenou ÚPD VÚC Trenčianskeho kraja.

Dopravné väzby obce v nadregionálnych súvislostiach sú viazané výhradne na cestnú dopravu regiónu a okresu Prievidza. Pripojenie obce na regionálnu cestnú sieť zabezpečuje cesta II/574 a spojenie jednotlivých miestnych častí cestná sieť ciest III. Triedy.

Z hľadiska sociálnoekonomického a geografickej polohy je obec od dôležitých hospodárskych celkov vzdialená 31 km od okresného mesta Prievidza, 28 km od mesta Nováky a 52 km od krajského mesta Trenčín.

Dopravnú kostru obce Valaská Belá určuje prieťah cesty II/574. Cesta je v riešenom území zaradená do kategórie C 9,5/70-60 a v zastavanom území obce do funkčnej triedy B2 a kategórie MZ 8,5/40.

Miestna časť obce Gápel je dopravne sprístupnená z cesty II/574 cestou III/1912 v smere na Zliechov a cesta III/1912 do m.č. Gápel. Táto cesta tvorí vlastnú kostru zastavaného územia tejto m.č. a jedinou cestu, pokračujúcu lesnou cestou v smere na Tužinu.

Obrázok: Výsledky celoštátneho sčítania dopravy v SR v roku 2015

V návrhu koncepcie verejného dopravného vybavenia sa navrhuje v súlade s ÚPN VÚC Trenčianskeho kraja vo výhlade cesta a koridor pre realizáciu prepojení ako ciest III. (subregionálneho významu) triedy v kategórii C 7,5/60 v trase a úseku Valaská Belá - Čierna Lehota.

Zásady :

- rešpektovať Programové vyhlásenie vlády SR (2016-2020) za oblasť dopravy,
- rešpektovať KURS 2001 v znení KURS 2011 - zmeny a doplnky č. KURS 2001 (uznesenie vlády SR č. 513/2011),
- postupovať podľa Stratégie rozvoja dopravy Slovenskej republiky do roku 2020 (uznesenie vlády č. 158/2010),
- rešpektovať strategický plán rozvoja dopravnej infraštruktúry SR do roku 2020 a Operačný program Integrovaná infraštruktúra na roky 2014-2020,
- rešpektovať lokalizáciu existujúcej cestnej infraštruktúry ciest II. a III. Triedy a ich výhľadových trás v súlade s ÚPN VÚC Trenčianskeho kraja,
- koridor pre realizáciu preložky cesty II/574 v kategórii C 9,5/70-60, v súvislosti s výhľadovou vodnou nádržou Liešťany v trase a úseku od k.ú. Liešťany po napojenie na existujúcu trasu v smere do Valaskej Belej v zmysle grafickej časti (podľa ÚPN VÚC TK).
- koridor pre realizáciu preložiek ciest III. triedy v kategórii C 7,5/60 v súvislosti s výhľadovou vodnou nádržou Liešťany v trase a úsekoch od križovania s cestou II/574 v smere do obce Zliechov, cesta III/1912 (a m.č. Gápeľ) s odbočkou do obce Čavojs, cesta II/1787 v zmysle grafickej časti (podľa ÚPN VÚC TK).
- koridor pre realizáciu prepojení ako ciest III. (subregionálneho významu) triedy v kategórii C 7,5/60 v trase a úseku Valaská Belá - Čierna Lehota
- mimo zastavané územie rešpektovať ochranné pásma ciest II. a III. triedy,
- rešpektovať ochranné pásma ciest a hranice ochranného pásma ciest mimo sídelných útvarov obcí označených dopravnou značkou označujúcou začiatok a koniec obce (v zmysle Zákona č. 135/1961 Zb. znení neskorších predpisov – účinnosť od 02.01.2015),
- cestu II/574 a je križovatky s ostatnými pozemnými komunikáciami posúdiť či vyhovujú požiadavkám výhľadových intenzít v návrhovom období v zmysle platných noriem (STN 736101, 736110, 736102)
- nové komunikácie pre chodcov pri ceste II/574 navrhnuť v zmysle platnej normy (STN 736110)
- osvetlenie a stavebné úpravy na ceste II/574 v mieste nových autobusových zastávok navrhnuť v zmysle platnej legislatívy (STN 73 6101, STN 73 6110 a STN 73 6102)
- Nové cyklistické komunikácie navrhnuť v súlade s príslušnými normami (STN 73 6110 a TP 07/2014)
- Nové pripojenia pozemných komunikácií na cestu II/574 zo susedných nehnuteľností navrhnuť v súlade s platnými predpismi a normami (STN 73 6101, 73 6110, 73 6102 a príslušných TP.)

- p) nové podzemné vedenia v súbehu s cestou II/574 navrhnuť mimo cestný pozemok cesty v chodníkoch a príľahlých zelených pásoch. Na cestnom pozemku cesty je ich možné umiestniť v prípade ak je vylúčená možnosť iného technického riešenia,
- q) v procese návrhu rozvojových obytných území v blízkosti cesty II/574 rešpektovať pásmo hygienickej ochrany pred negatívnymi účinkami dopravy z cesty resp. zaviazať stavebníkov na vykonanie takých opatrení na stavbách, ktoré budú eliminovať tieto nežiadúce účinky.
- r) v prípade potreby posúdiť nepriaznivé vplyvy z dopravy (hluk a emisie) na ceste II/574 a navrhnuť opatrenia na ich elimináciu.

A.2.11.1.2 Organizácia dopravy v obci, dopravný systém

Ťažiskovou prevádzkovou dopravnou a kompozičnou osou obce Valaská Belá je prietiah cesty II/574 v smere Nováky - ľava.

Základné komunikačné kostru obce tvorí prietiah cesty II. triedy, na túto cestnú komunikáciu je napojená cesta III/183 v smere severnom na Škrípov a sieť MK. V zastavanom území miestnej časti obce Valaská Belá vedú trasy vybudovaných miestnych komunikácií často bez uplatnenia normovaných zásad šírkového a sklonového usporiadania a v prevažnej väčšine bez oddelenia chodcov od automobilovej dopravy chodníkmi a bez systematického odvodnenia bez možnosti ich zaradenia do funkčných tried a kategórií na základe ich fyzického stavu.

Miestna časť obce Gápel je dopravne sprístupnená z cesty II/574 cestou III/1912 v smere na Zliechov a cesta III/1912 do m.č. Gápel. Táto cesta tvorí vlastnú kostru zastavaného územia m.č. a jedinou cestu pokračujúcu lesnou cestou v smere na Tužinu.

Cesta II/574 mimo zastavané územie zodpovedá kategórii C 9,5/70-60, V zastavanom území sa navrhuje homogenizovať túto komunikáciu vo funkčnej triede zbernej komunikácie B2 kategórii MZ 8,5/40 s prvkami upokojenia v zmysle TP15/2005. Pozdĺž tejto komunikácie sa odporúča v zastavanom území obce riešiť chodník s minimálnou voľnou šírkou 1,5 m.

Sieť MK prístupových C2 a C3 obsluhuje a sprístupňuje všetky bytové a rodinné domy (pobytová funkcia), je minimálnych parametrov šírkového usporiadania s možnosťou návrhu na upokojenie. Trasy miestnych komunikácií v okrajových polohách zástavby obce prechádzajú do poľných ciest, ktoré sú prevažne len so štrkovou, nevyhovujúcou úpravou povrchu bez odvodnenia.

Dopravné zariadenia sa v rámci riešeného územia nenachádzajú, autoservis ani čerpacia stanica PHM sa v obci nenachádza. Najbližšie ČS PHM sú v Nitrianskom Rudne a v Novákoch. V návrhu riešenia sa počíta s možnosťou zriadenia servisných služieb v obci. Navrhuje sa umiestnenie Čerpacej stanice PHM v zastavanom území v mieste pôvodnej ČS.

Koncepcia riešenia

Rozvoj cestnej siete miestnych obslužných a zberných komunikácií sa navrhuje sieťou systému obslužno-prístupových komunikácií vo funkčných triedach B3, C2 a C3, ktoré sú navrhované využitím existujúcej cestnej siete a navrhovaným rozšírením cestnej siete. V grafickej časti sú vyznačené a zaradené len „dôležité“ obslužné miestne komunikácie vo funkčných triedach B3, C2 a C3.

Cestná sieť v súčasnom zastavanom území predstavuje cestnú sieť, ktorá bola založená čiastočne bez celkovej koncepcnej prípravy, uplatňuje sa na nich princíp zaradenia do nižších funkčných tried. Odporúča sa riešiť ich vo funkčnej triede C3 a formou obytných ulíc vo funkčnej triede D1 riešením v následnej príprave územnoplánovacej, urbanistickej a dopravnej koncepcie na podrobnejšom stupni koncepcného riešenia. Navrhuje sa zriadenie obrátisk na zaslepených komunikáciách. V rámci navrhovaných funkčných území rozvojových lokalít je podmienkou overenie koncepcného riešenia spracovaním UPP v zmysle § 3 stavebného zákona v rámci ktorých sa stanoví dopravné riešenie a zároveň s ich prípravou je nevyhnutné v prípade nevyhovujúceho stavu cestného komunikačného systému miestnych komunikácií doriešiť aj obnovu a rekonštrukciu prístupových komunikácií mimo riešeného rozvojového územia.

V koncepcii je riešená preložka cesty III/1912 v kategórii C 7,5/60 vo výhľadovom období v obchvate okolo VN Liešťany vrátane odbočky cesty III/1787 do obce Čavojskej premostením NV Liešťany.

V zastavanom území sa navrhuje homogenizovať šírkové usporiadanie komunikácií a navrhnuť prvky upokojenia v zmysle TP15/2005 a zabezpečiť bezbariérovosť verejných priestorov v zmysle TP 10/11.

Sieť zberných komunikácií sa navrhuje doplniť obslužno-prístupovými komunikáciami vo funkčných triedach C2 a C3. V rámci navrhovaných lokalít sa odporúča riešiť komunikácie funkčnej triedy C3 a obytné ulice navrhované vo funkčnej triede D1. Navrhuje sa zriadenie obrátisk na zaslepených komunikáciách.

Zásady :

- a) dopravné napojenie rozvojových lokalít, navrhované cestné komunikácie, statickú dopravu a cyklistické trasy je potrebné riešiť v súlade s aktuálne platnými technickými predpismi a STN
- b) dopravné napojenia na cestnú sieť riešiť na základe dopravno-inžinierskych podkladov, výhľadovej intenzity dopravy, posúdenia dopravnej výkonnosti dotknutej a príľahlej cestnej siete, podľa možnosti systémom obslužných komunikácií a ich následným napojením na cesty vyššieho dopravného významu v súlade s aktuálne platnými technickými predpismi a STN

A.2.11.1.3 Funkčné členenie a kategorizácia ciest

V zastavanom území v súlade s navrhovanou koncepciou rozvoja cestnej siete rešpektovať pre výhľadové šírkové usporiadanie cesty II. triedy č. 574 v zastavanom území v kategórii MZ 8,5/40 vo funkčnej triede B2. (v zmysle STN 73 61 10), mimo zastavaného územia (od tabule označujúcej začiatok a koniec obce) v kategórii C 9,5/70-60.

V zastavanom území obce v súlade s navrhovanou koncepciou rozvoja cestnej siete rešpektovať výhľadové šírkové usporiadanie cesty III. triedy vo funkčnej triede B3 v kategórii MZ 8,5(8,0)/50 (v zmysle STN 73 61 10).

Dopravnú kostru zástavby obce dotvára prevádzková sieť miestnych komunikácií s funkciou obslužnou prístupovou vo funkčných triedach C2, C3 a D1 a účelové lesné a poľné cesty.

Súčasný stav povrchu zberných komunikácií je prevažne v zlom stave, napriek tomu v niektorých miestach smerové vedenie a šírkové usporiadanie zvädza k prekračovaniu povolenej jazdnej rýchlosti.

Trasy miestnych komunikácií v okrajových polohách zástavby obce prechádzajú do poľných ciest, ktoré sú prevažne len so štrkovou úpravou v šírke cca 3 až 3,5 m.

V rámci cestnej siete obce sa navrhuje rekonštrukcia existujúcich ciest, rozvoj základnej kostry navrhovaných ciest (stanovených vo výkrese dopravných systémov) a rozvojových lokalít sa odporúča navrhovať obslužné komunikácie v nasledovných kategóriách :

MO 11,5/30 – obslužná obojsmerná komunikácia, šírka jazdného pruhu 3,25 m, jednostranný parkovací pruh šírky 2,50 m, návrhová rýchlosť 40 km/h,

MO 10,25/30 – obslužná obojsmerná komunikácia, šírka jazdného pruhu 3,25 m, jednostranný parkovací pruh šírky 2,00 m, návrhová rýchlosť 30 km/h,

MO 7,5/30 – obslužná obojsmerná komunikácia, šírka jazdného pruhu 2,75 m, návrhová rýchlosť 30 km/h

MO 5,5/30 – obslužná obojsmerná komunikácia, šírka jazdného pruhu 2,75 m, návrhová rýchlosť 30 km/h

MO 6,5/30 – obslužná jednosmerná komunikácia, šírka jazdného pruhu 2,75 m, jednostranný parkovací pruh šírky 2,25 m návrhová rýchlosť 30 km/h.

A.2.11.1.4 Hromadná autobusová doprava

Z analýzy vyplýva, že dochádzka za prácou do okolitých sídiel je vzhľadom k nízkemu počtu pracovných príležitostí v obci vysoká. Súčasná situácia vytvára podmienky pre zmeny v delbe dopravnej práce z MHD v prospech IAD, tento trend je nežiaduci a je potrebné riešiť podporou a skvalitnením služieb SAD.

Po ceste II/574 je vedená ťažisková verejná autobusová doprava SAD. Niektoré linky zachádzajú po ceste II. Triedy v m.č. Valaská Belá na Škrípov a do miestnej časti Gápel.

Územie katastra obce je obsluhované hromadnou dopravou autobusmi SAD Prievidza a.s. na trase Prievidza – Valaská Belá a Prievidza - Ilava. Počet autobusových spojov je rovnomerne rozložený v

priebehu celého dňa (základný časový odstup je cca 60 minút). V čase rannej a poobednej špičky sú doplnené ďalšie spoje. Priemerný počet spojov v jednom smere je 19 autobusov za 24 hodín.

Podstatná časť obce v súčasnosti je pokrytá dochádzkovou vzdialenosťou 400 m.

V rámci zastavaného územia obce sú na ceste II/574 obojsmerné zastávky verejnej autobusovej dopravy. Zastávky sú prevažne vybavené prístreškom, cestovnými poriadkami, sedením, odpadkovým košom. Štandardný stav je potrebné podporovať a zastávky bez adekvátneho vybavenia, označených len označником zastávky je potrebné vybaviť prístreškom, cestovnými poriadkami, sedením, smetným košom.

Dochádzka za prácou do okolitých sídiel predstavuje značnú hybnosť obyvateľstva. V koncepcii riešenia je navrhnutá podpora a skvalitnenie služieb hromadnej dopravy bez potreby rozmiestnenia nových zastávok HD. navrhované rozvojové plochy vzhľadom aj konfiguráciu terénu a možnosti dostupnosti sú relatívne v optimálnom dosahu okruhu dostupnosti existujúcich zastávok. Pokrytie okruhu dostupnosti je vyznačené vo výkrese č.3 Verejná dopravná vybavenosť.

Dvojice obojsmerných zastávok pre zabezpečenie pešej dostupnosti 400 m na zastávku je zabezpečené z väčšiny zastavaného územia a územia určeného na zástavbu. Zastávky sa navrhujú vybaviť prístreškom, cestovnými poriadkami, sedením, smetným košom.

A.2.11.1.5 Železničná doprava

Riešeným územím t.j. katastrálnym územím obce nevedie železničná trať. Najbližšou spojnicou železničnej dopravy je železničná stanica Nováky na trati č.140 Veľké Bielice – Nitrianske Pravno, spájajúca uzlové stanice Prievidza-Lužianky-Nové Zámky, vedie cez Nováky, Zemianske Kostolány, Bystričany, Čereňany, Oslany, v smere na Partizánske. Priame spojenie so SAD je v Novákoch. Trasou prechádza denne 12 osobných vlakov v smere do Prievidze, Nitra a Topoľčian.

A.2.11.1.6 Letecká doprava

Letiská pre verejnú prevádzku sa v katastri obce nenachádzajú, letiská v rámci SR v okruhu dostupnosti do 300 km sú : Letiská v Piešťany, Žilina, Sliač, Bratislava, Poprad-tatry, Košice

A.2.11.1.7 Vodná doprava

V katastra obce systém vodných tokov neumožňuje riešenie vodnej dopravy a nenavrhuje sa žiadne napojenie na systém riečnej vodnej dopravy.

A.2.11.1.8 Pešia a cyklistická doprava

Pešia doprava

Sieť nemotoristických komunikácií tvorí sieť chodníkov, ktoré sú vybudované len v centre obce. Chodníky v súbehu s cestou II/574 v zastavanom území obce sú jednostranné (pravostranné) so šírkou 1,5 m.. Počet priechodov nie je dostatočný a chýba ich nasvietenie asymetrickým svetidlom.

Miestne komunikácie napájajúce sa na cesty III. triedy chodníky vybudované nemajú. Najviac frekventovanými miestami sú okolie obecného úradu, kostola a cintorína, v miestach maloobchodného predaja a zastávok hromadnej automobilovej dopravy, ktoré je potrebné v rámci rozptylových plôch a bezbariérových trás doplniť a patrične upraviť. Vo všetkých rozvojových lokalitách je potrebné vybudovať nové chodníky v súlade s STN. V nových lokalitách IBV je možné budovať chodníky jednostranne. Všetky chodníky a spevnené plochy vrátane ich križovania s trasami motorovej aj nemotorovej dopravy musia byť riešené tak, aby zabezpečovali bezpečný pohyb pre osoby so zníženou schopnosťou pohybu a orientácie.

Chodníky v rámci zastavaného územia sa navrhujú pozdĺž všetkých zberných komunikácií a významných obslužných komunikácií. Cesta pre chodcov a cyklistov vedená mimo komunikácie nesmie byť užšia ako 4,25 m.

Chodníky v navrhovaných rozvojových lokalitách sa navrhujú o minimálnej voľnej šírke 1,5 m, s bezpečnostným odstupom 0,25 m od pevnej prekážky. Na zberných komunikáciách musia byť oddelené postranným deliacim pásom šírky 1-2 m, alebo musí byť zachovaný bezpečnostný odstup 0,5 m od hrany vozovky. Chodníky pozdĺž komunikácií funkčnej tried C2, C3 nemusia byť oddelené postranným deliacim pásom, ani nemusia byť zachovaný bezpečnostný odstup 0,5 m od hrany vozovky.

Zásady :

- a) komunikácie pre chodcov riešiť v súlade s platnou legislatívou a normami (STN 73 6110),
- b) dobudovanie, chodníkov pozdĺž zberných komunikácií v minimálnej priechodnej šírke 1,5 m s dodržaním bezpečnostných odstupov 0,25 m od prekážok, .
- c) samostatne vedené pešie trasy navrhovať v šírke 3,0 m s dodržaním bezpečnostných odstupov 0,25 m,
- d) vybudovať v sídle systém jednotného verejného osvetlenia a zvýšiť kvalitu verejných priestorov.

Cyklistická doprava

Cyklistická doprava je miestneho charakteru v rámci zástavby obce a v katastri, resp. v medzi sídelnom pohybe medzi najbližšími sídlami Liešťany, Chvojnica, Tužina, Nitrianske Pravno. Pohyb cyklistov je v rámci zastavaného územia len po miestnych komunikáciách. Medzi sídlami len po cestách a účelových komunikáciách.

V kontakte s riešeným územím sú tri existujúce cyklotrasy :

- Chvojnická spojka: žltá, číslo trasy 8323, dĺžka 14,1 km (Chvojnica, majer – Sedlo Obšiar – Čavojský – Gápel)
- Belianska spojka – zelená, číslo trasy 5316, dĺžka 14,6 km (Rázcestie pri odbočke do Čavojského – Valaská Belá – Sedlo Homôlka)
- Bojnický cyklookruh: modrá, číslo trasy 2308, dĺžka 138 km (Nitrianske Pravno - Handlová - Lehota pod Vtáčnikom – Oslany)

Pohyb cyklistov je v rámci zastavaného územia len po miestnych komunikáciách. Medzi sídlami je realizovaný len po cestách a účelových komunikáciách. Cyklistická trasa je navrhovaná ako súčasť miestnych komunikácií a vedená účelovými a lesnými cestami z obce do miestnych častí pre vzájomnú dostupnosť a do navrhovaných rozvojových rekreačných území a do voľnej krajiny Strážovských vrchov.

Samostatné cyklistické trasy miestneho významu sa nenavrhujú, počíta sa s uplatnením cyklistickej dopravy v rámci miestnych komunikácií, ktoré sa navrhujú systémom prepojenia miestnych častí obce.

Zásady :

- a) postupovať v súlade s uznesením vlády SR č. 223/2013 o Národnej stratégii rozvoja cyklistickej dopravy a cykloturistiky v SR,
- b) nové cyklistické komunikácie navrhovať v súlade s predpismi a normami (STN 73 6110 a TP 07/2014),
- c) cyklistické trasy umiestňovať zásadne mimo telesa cesty prvej triedy.
- d) zmiešaný cyklistický a peší chodník budovať minimálne v priechodnej šírke 4,5 m s dodržaním bezpečnostných odstupov 0,25 m.
- e) samostatne vedené cyklistické trasy navrhovať v šírke min. 2,5 m s dodržaním bezpečnostných odstupov 0,25 m.

A.2.11.1.9 Statická doprava, parkovanie a odstavenie vozidiel

Verejné parkovacie plochy okrem nižšie uvedených v jadrovej časti obce sú zatiaľ prevažne charakteru živelného, bez riadneho vymedzenia a povrchovej úpravy, odporúča sa tieto plochy spevniť a zabezpečiť ich odvodnenie.

Plochy súčasnej statickej dopravy v rámci zastavaného územia obce :

- Parkovacie plochy pred obecným domom – verejné účelové cca 10 miest
- Parkovacie plochy pred poštou – verejné účelové, cca 5 miest
- Parkovacie plochy pred kostolom a pohrebiskom – verejné účelové cca 20-30 miest

Evidentný je nedostatok plôch statickej dopravy v centrálnej časti obce a pri jednotlivých zariadeniach občianskej vybavenosti, čo jednotliví prevádzkovatelia OV riešia provizórnym odstavením prípadne i spevnenými plochami pred objektmi a v zeleni pridruženého priestoru MK.

Ostatné parkovacie plochy sú v rámci uličnej siete pred domami na vlastných pozemkoch, v garážach, čiastočne na širších uliciach v hlavnom dopravnom priestore. Problémom je parkovanie na úzkych obslužných prístupových komunikáciách, ktoré blokujú prejazd požiarna a záchranej techniky.

Odporúča sa obytné ulice označiť a parkovanie v uličnom koridore vyznačiť vodorovným značením.

Počet parkovacích miest je potrebné stanoviť podľa STN 73 6110. Parkovacie miesta musia byť navrhnuté na vlastnom pozemku. V navrhovaných lokalitách s prevažnou funkciou bývania sa odporúča regulovať počet parkovacích miest nasledovne : 2 až 3 parkovacie miesta musia byť na pozemku vlastníka rodinného domu a 1 parkovacie miesto pre návštevy na verejnom priestore.

V rámci koncepcie návrhu statickej dopravy sa počíta aj s parkovacími plochami pre bicykle s určeným minimálnym percentuálnym počtom miest z kapacity parkoviska pre motorové vozidlá, napr. parkovacie plochy pre bicykle s počtom miest rovnom minimálne 20 % kapacity parkoviska pre motorové vozidlá stanovenej pre príslušné zariadenie podľa STN 736110. (na základe požiadavky MDVaRR SR)

Zásady :

- existujúce parkovacie plochy, lokalizované najmä pri verejnej vybavenosti v obci je potrebné regulovať vodorovným dopravným značením.
- pri umiestňovaní navrhovaných stavieb občianskej vybavenosti, bývania v bytových domoch a intenzívne využívaných športových areáloch je potrebné navrhnuť primeraný počet parkovacích miest v zmysle STN 73 6110.
- v návrhu nových zón bývania sa odporúča regulovať parkovanie tak, aby každý rodinný dom mal vybudované minimálne jedno parkovacie miesto na vlastnom pozemku a jedno parkovacie miesto na verejne prístupnom pozemku v rámci parkovacej niky pred vstupom na pozemok, prípadne v parkovacom pruhu.

A.2.11.2 Vodné hospodárstvo

A.2.11.2.1 Povrchové vody

Obec hydrologicky spadá do povodia rieky Nitra. Katastrálnym územím obce Valaská Belá preteká vodohospodársky významný vodný tok Nitrice spolu so svojimi ľavostrannými a pravostrannými prítokmi: Škrípovka, Repkový potok, Ďurčekovský potok, Podpolianský potok, Bystrý potok, Jasenica a ďalšie drobné vodné toky. Rieka Nitrice bola v zmysle vyhlášky MŽP SR č.211/2005 zo dňa 25.5.2005, ktorou sa ustanovuje zoznam vodohospodársky významných vodných tokov a vodárenských vodných tokov zaradená medzi vodohospodársky významné vodné toky a zároveň v úseku od km 33,70 až 50,10 km aj medzi vodárenské vodné toky. Správcom povodia je Slovenský vodohospodársky podnik š.p.

Ďalej do katastrálneho územia obce Valaská Belá zasahuje zátopa výhľadového vodohospodárskeho diela VN Liešťany, ktorej profil je umiestnený na vodnom toku Nitrice, cca 1 km nad obcou Liešťany. Uvažovaná brehová čiara nádrže pri celkovom priestore pri objeme 30,05 mil.m³ je na kóte 399,47 m n. m. Vodná stavba Liešťany je podľa aktuálnosti výstavby zaradená do stupňa územnej ochrany „B“, na ktoré sa vzťahujú ustanovenia čl.3, ods.2 Úpravy č. 13 býv. MLVH a býv. MVT SSR z 20.6.1977 a mala by slúžiť na zásobovanie úžitkovou vodou. (viď výkres č. 1 Širšie vzťahy)

Okrajovo zasahuje do k.ú. Chránená vodohospodárska oblasť (CHVO) Strážovské vrchy, ktoré svojimi prírodnými podmienkami tvorí významnú prirodzenú akumuláciu vôd. V chránenej vodohospodárskej oblasti možno plánovať a vykonávať činnosť, len ak sa zabezpečí všestranná ochrana povrchových a podzemných vôd a ochrana podmienok ich tvorby, výskytu, prirodzenej akumulácie vôd a obnovy ich zásob. Možnosti plánovania a vykonávania činnosti v tomto území upravuje § 31 Vodného zákona č.364/2004 Z.z.

Podmienky pre zabezpečenie ochrany vodných zdrojov a vodárenských zdrojov sú stanovené zákonom č.364/2004 Z.z. o vodách v §§ 30 až §42 (Piata časť).

Zriaďovanie ochranných pásiem je právne zabezpečené zákonom o vodách č. 364/2004 Z.z. a vyhláškou MŽP SR č.29/2005 Z.z., ktorou sa ustanovujú podrobnosti o určovaní ochranných pásiem vodárenských zdrojov.

V zmysle § 49 zákona č. 364/2004 Z.z. a vykonávacej normy STN 75 2102 ochranné pásmo vodohospodársky významného vodného toku Nitrice je min. 6 m od brehovej čiary obojstranne a u ostatných vodných tokoch min. 5 m od brehovej čiary obojstranne. Ostatnými vodnými tokmi sú menšie nemenované prítoky a prítoky zo záchytných rigolov, ktoré odvádzajú dažďové vody.

Ochranné pásmo výhľadovej vodnej nádrže Liešťany je stanovené v šírke min. 10 m od zátopovej čiary vodnej nádrže pri kóte maximálnej hladiny ochranného retenčného priestoru 399,47 m n.m. Bpv.

V ochranných pásmach je potrebné umiestnenie investičných stavieb a výsadbu porastov v dotyku s tokmi konzultovať so správcom toku Povodím Váhu.

Do ochranného pásma nie je možné umiestňovať zariadenia a vedenia technickej infraštruktúry, stavby trvalého charakteru, súvislú vzrastlú zeleň a ani ho inak poľnohospodársky obhospodarovať. Taktiež je nutné zachovať prístup mechanizácie správcu vodných tokov k pobrežným pozemkom z hľadiska realizácie opráv, údržby a povodňovej aktivity.

V ochrannom pásme nie je prípustná orba, stavanie objektov, zmena reliéfu ťažbou, navážkami, manipulácia s látkami škodiacimi vodám, výstavba súběžných inžinierskych sietí. Taktiež je nutné zachovať prístup mechanizácie správcu vodného toku k pobrežným pozemkom (bez trvalého oplotenia) z hľadiska realizácie opráv, údržby a povodňovej aktivity. Pri výkone správy vodného toku a správy vodných stavieb alebo zariadení (§ 49 Zákona o vodách č.364/2004 Z.z.) môže správca vodného toku užívať pobrežné pozemky. Pobrežnými pozemkami v závislosti od druhu opevnenia brehu a druhu vegetácie pri vodohospodársky významnom vodnom toku sú pozemky do 10 m od brehovej čiary a pri drobných vodných tokoch do 5 m od brehovej čiary.

V súčasnosti SVP š.p. Piešťany v rámci svojho Rozvojového programu investícií na roky 2017 až 2022 má zaradenú investičnú akciu s názvom „Gápel - úprava toku Jasenica, Valaská Belá“. Jedná sa o viacročný program a realizácia navrhovaných akcií závisí od zabezpečenia zdrojov na ich realizáciu.

V záujme zabezpečenia ochrany pred povodňami musia byť rozvojové aktivity v súlade so zákonom č. 7/2010 Z.z. o ochrane pred povodňami. V prípade akýchkoľvek stavebných zámerov v blízkosti vodných tokov s nedostatočnou kapacitou koryta na odvedenie prietoku Q100 – ročnej vody je potrebné rešpektovať ich inundačné územie. (viď kapitolu A.2.10.4)

Zásady :

- a) rešpektovať platnú legislatívu v oblasti vodného hospodárstva (zákon o vodách č. 364/2004 Z.z. v platnom znení) a príslušné platné normy (STN 73 6822 „Križovanie a súběhy vedení a komunikácií s vodnými tokmi“ a STN 75 2102 „Úpravy riek a potokov“)
- b) vytvárať podmienky pre prirodzené meandrovanie vodných tokov a spomaľovanie odtoku povrchových vôd z predmetného územia,
- c) v rámci odvádzania dažďových vôd a vôd z povrchového odtoku je potrebné realizovať opatrenia na zadržanie pridaného odtoku v území tak, aby odtok zdaného územia nebol zvýšený voči stavu pred realizáciou navrhovanej zástavby a aby nebola zhoršená kvalita vody v recipiente (retencia dažďovej vody a jej využitie, infiltrácia dažďových vôd a pod.),
- d) podporovať inovačné postupy a technológie zabezpečujúce vsakovanie dažďovej vody do zeme,
- e) obmedziť vypúšťanie dažďových vôd a vôd z povrchového odtoku do vodných tokov, **do vodných tokov bude možné vypúšťať dažďové vody a vody z povrchového odtoku iba v množstve predstavujúcom hodnotu prirodzeného odtoku z daného územia, odvádzanie dažďových vôd a vôd z povrchového odtoku je potrebné riešiť na pozemku investora, budovať retenčno–detenčné nádrže, retenčné nádrže s regulovaným odtokom a pod.**
- f) odvádzanie a čistenie odpadových vôd z rozvojových lokalít musí zohľadňovať požiadavky na čistenie vôd v zmysle Zákona o vodách č.364/2004 Z.z a NV SR č.269/2010 Z.z, ktorým sa ustanovujú požiadavky na dosiahnutie dobrého stavu vôd,
- g) komplexne riešiť odtokové pomery v povodiach s dôrazom na spomalenie odvedenia povrchových vôd z územia v súlade s ekologickými limitmi využívania územia a ochrany prírody,
- h) v rámci využitia územia nesmie dôjsť k významným zásahom do režimu povrchových vôd, vodných tokov a technických diel na nich,
- i) stavby budov na území s trvalo zvýšenou hladinou podzemných vôd požaduje správca vodného toku osádzať s úrovňou suterénu min. 0,5 m nad rastlým terénom, bez budovania pivničných priestorov,
- j) akúkoľvek investorskú činnosť a výsadbu porastov v blízkosti vodných tokov a ich ochranného pásma je potrebné odsúhlasiť so správcom toku (SVP š.p.)
- k) zabezpečiť korytá vodných tokov proti zosunom pôdy,
- l) zvýšiť úroveň starostlivosti o odvádzanie dažďových vôd z územia obce,
- m) rešpektovať ochranné pásmo vodných tokov šírky medzi brehovými čiarami od 10 do 50 m v rozsahu 6 m od brehovej čiary (tok Nitrica) a u vodných tokov šírky do 10 m medzi brehovými čiarami ochranné pásmo 5 m,

- n) rešpektovať ochranné pásmo vodných tokov pri návrhu výsadby stromov, pri riešení výsadby je podmienkou umožnenie prístupu k vodnému toku pre udržiavacie práce a pri povodňovej aktivite,
- o) V rámci úprav vodných tokov zachovať prírodný charakter koryta a brehových porastov so snahou zabezpečenia funkčnosti a skvalitnenia životného prostredia.
- p) vody z povrchového odtoku musia byť pred odvedením do recipientu zbavené ropných látok, plávajúcich a unášaných častíc.

A.2.11.2.2 Hydromeliorácie

V katastrálnom území obce Valaská Belá sa nenachádzajú žiadne hydromelioračné zariadenia v správe Hydromeliorácie, š.p. Bratislava.

A.2.11.2.3 Zásobovanie vodou

Obec Valaská Belá je zásobovaná z vodovodu Valaská Belá. Zdrojom vody pre miestnu časť Valaská Belá sú pramene v k.ú. Valaská Belá. Jadrová časť tejto miestnej časti obce je zásobovaná z vodojemu, ktorý je umiestnený severne od zastavaného územia obce. Verejný vodovod je v správe StVPS, a.s. Banská Bystrica, závod 03 Prievidza

Okolité lazy a miestna časť Gápel nemajú vybudovaný vodovod. Sú zásobované vodou zo studní alebo priamo z prameňov a potôčikov.

Obec je zásobovaná pitnou vodou z prameňov :

- Majerech, ktorý má priemernú sledovanú kapacitu, výdatnosť 7,8 l/s.,
- U Lapšov, ktorý má priemernú sledovanú kapacitu, výdatnosť 7,5 l/s.

Výdatnosť prameňa

Od prameňa Majerech, cez pramennú záchytku je privádzaná voda do vodojemu gravitačným prírodným liatinovým potrubím DN 100 mm dĺžky 140 m. Vzhľadom na výškové umiestnenie vodojemu je spotrebisko zásobované vodou z vodného zdroja Majerech len pri havárijných stavoch na vodnom zdroji U Lapšov.

Od prameňa U Lapšov, cez pramennú záchytku je privádzaná voda cez prerušovaciu komoru do vodojemu gravitačným prírodným PVC potrubím DN 160 mm dĺžky 5000 m.

- Vodojem 100 m³ – Majerech slúži ako zásobný, spotrebný a požiarny,
- Vodojem 250 m³ – U Lapšov slúži ako zásobný, spotrebný a požiarny,

V súčasnosti sa využíva a je v prevádzke len vodojem U Lapšov. Celkový fakturovaný objem vody za rok 2016 činil 70 106 m³ podľa údajov prevádzkovateľa.

Jestvujúca rozvodná sieť (rozvodné potrubie) rozvádza vodu v obci pre obyvateľstvo, priemysel a poľnohospodárstvo. Pozostáva z profilov priemeru DN 80 až 150 mm. Materiál použitý pri budovaní rozvodnej siete je rôznorodý – liatina, oceľ, PVC, polyetylén. Potrubná sieť je veľmi poruchová, preto sa navrhuje jej postupná rekonštrukcia - výmena.

Pásmo hygienickej ochrany (PHO) I. a II. stupňa vodných zdrojov sú vyznačené v grafickej časti.

Výpočet akumuláčného priestoru :

Pri nepretržitom rovnomernom prítoku je množstvo akumulácie potrebnej na vyrovnávanie rozdielov medzi prítokom a potrebou pitnej vody vyjadrená rovnicou :

$$V = A + A_p + A_o \quad (A = \text{minimálna zásoba, } A_p = \text{požiarna rezerva, } A_o = \text{havarijná rezerva})$$

$Q_m = 249,7 \text{ m}^3 \cdot \text{deň}^{-1}$, existujúci vodojem objemu 1 x 250 m³ postačuje pre súčasný stav, jej kapacita poskytuje zabezpečenosť na 100 %. Podľa STN 73 6650 – Vodojemy, je potrebný objem rovnajúci sa min. 60 % maximálnej dennej potreby.

Tabuľka č. A.2.11.2.3.2. - Akumulácia

Vodojem (názov)	Hladiny		Objem (m ³)
	max. (m. n. m.)	min. (m. n. m.)	
U Lapšov	501,00	498,00	1 x 250
Majerech	487,00	483,00	1 x 100

Hydrotechnické výpočty

Potreba pitnej vody pre riešené územie bola vypočítaná podľa Vyhlášky Ministerstva životného prostredia Slovenskej republiky č. 684/2006 zo 14. novembra 2006, ktorou sa ustanovujú podrobnosti o technických požiadavkách na návrh, projektovú dokumentáciu a výstavbu verejných vodovodov a verejných kanalizácií.

Návrhové obdobie k roku 2030

Bilancia nárastu potreby pitnej vody pre rozvojové zámery je uvedená v prílohe v Tab. č. 7. - (návrhové obdobie k r. 2030). Na základe výpočtu celkovej potreby vody pre stav a navrhované rozvojové zámery v NO sú stanovené nasledovné bilančné údaje.

Tab. A.2.11.2.3.3. - Potreba pitnej vody celkom - NO (k r. 2030)

Potreba vody	Priem denná (Q_p)		Max. denná (Q_m)	
	$m^3 \cdot d^{-1}$	$l \cdot s^{-1}$	$m^3 \cdot d^{-1}$	$l \cdot s^{-1}$
1	2	3	4	5
Stav (obyv. + vybav. + výroba)	192,1	2,22	249,7	2,89
Nárast (obyv. + vybav. + výroba.)	173,8	2,01	225,9	2,62
celkom	365,9	4,23	475,6	5,51

Podľa STN 75 5302 Vodojemy je potrebný objem rovnajúci sa min. 60 % maximálnej dennej potreby.60 % zo $475,6 m^3 \cdot d^{-1}$ činí $285,4 m^3 \cdot d^{-1}$ Kapacita vodojemu U Lapšov s akumuláciou $1 \times 250 m^3$ nepostačuje pre rozvojové zámery a činí zabezpečenosť na 52,6 %.

Výhľadové obdobie k roku 2045

Bilancia nárastu potreby pitnej vody pre rozvojové zámery je uvedená v prílohe v Tab. č. 7. - (výhľadové obdobie k r. 2045). Na základe výpočtu celkovej potreby vody pre stav a navrhované rozvojové zámery NO a VO sú stanovené nasledovné bilančné údaje.

Tab. A.2.11.2.3.6. - Potreba pitnej vody celkom - VO (k r. 2045)

Potreba vody	Priem denná (Q_p)		Max. denná (Q_m)	
	$m^3 \cdot d^{-1}$	$l \cdot s^{-1}$	$m^3 \cdot d^{-1}$	$l \cdot s^{-1}$
1	2	3	4	5
Stav (obyv. + vybav. + výroba)	192,1	2,22	249,7	2,89
Nárast NO (obyv. + vyb + výroba)	173,8	2,01	225,9	2,62
Nárast VO (obyv. + vybav. + výroba.)	58,0	0,67	75,4	0,87
celkom	423,9	4,91	551,0	6,38

Podľa STN 75 5302 - Vodojemy je potrebný objem rovnajúci sa min. 60 % maximálnej dennej potreby.60 % zo $551,0 m^3 \cdot d^{-1}$ činí $330,6 m^3 \cdot d^{-1}$ Kapacita vodojemu U Lapšov s akumuláciou $1 \times 250 m^3$ nepostačuje pre rozvojové zámery a činí zabezpečenosť na 52,6 %.

Záver :

Pre zásobovanie miestnej časti obce Valaská Belá, sú využívané vodné miestne zdroje. Súčasný systém zásobovania pitnou vodou s akumuláciou vo vodojeme $1 \times 250 m^3$ U Lapšov je pre súčasný stav vyhovujúci a pre rozvojové zámery v prípade napojenia všetkých navrhovaných lokalít na vodovod je potrebné vybudovať **zväčšenie kapacity vodojemu v NO o cca $50 m^3$ a VO o ďalších cca 40 až $50 m^3$.**

Obec sa navrhuje zásobovať pitnou vodou z existujúcej vodovodnej siete v jednom tlakovom pásme. Pitná voda je z vodojemu privádzaná do spotrebiska gravitačným spôsobom. Pre navrhované lokality sa navrhuje rozšírenie rozvodnej siete pitnej vody.

V rámci rozvoja obce podľa etapizácie výstavby sa navrhuje postupné rozširovanie vodovodnej siete a zároveň sa podľa miestnych možností navrhuje zokruhovanie (viď. grafickú časť). Vodovod bude smerovo sledovať existujúce a navrhované komunikácie, v rámci rozvojových lokalít vnútorná štruktúra sa určí v súlade navrhovanou urbanistickou koncepciou v následnej územnoplánovacej príprave v rámci spracovania územnoplánovacích podkladov a nadväzujúcich ďalších stupňov projektovej prípravy. Podrobný návrh riešenia, dimenzie a ďalšie technické údaje v riešenom území sa určia v rámci podrobnejších stupňov projektovej prípravy.

V rámci zásobovania pitnou vodou všetkých lazov v miestnej časti Valaská Belá a miestnej časti Gápel sa nepredpokladá a nenavrhuje zásobovanie z verejného vodovodu. Navrhuje sa zachovanie súčasného systému zásobovania zo studní a z lokálnych prameňov a tokov a v prípade nevyhovujúcej kvality vody pre pitné účely zásobovanie balenou pitnou vodou.

Pre pokrytie potrieb rozvojových území bude potrebné vypracovať technickú štúdiu s prehodnotením a riešením tlakových pásiem a bilancii existujúcich akumulácií – vodojemov a vodných zdrojov vo vodovodnom systéme. V prípade potreby riešiť novú akumuláciu na potrebnej výškovej úrovni využitím vodného zdroja Majerech s čerpacou stanicou z existujúceho vodojemu Majerech.

Pred napojením nových lokalít bude potrebné posúdiť kapacity hlavných privádzačov.

Potrubnú sieť sa navrhuje rekonštruovať a obnoviť s prednostným riešením hlavných privádzačov a rozvody do nových lokalít zástavby vybudovať v dimenzii DN 110. V obci sa navrhuje dobudovať sieť vonkajších požiarных hydrantov v zmysle platnej normy (STN 73 0873) v navrhovaných lokalitách, s umiestnením v sieti vo vzdialenosti 80 až 120 m.

Pásma ochrany verejných vodovodov a verejných kanalizácií sú vymedzené zákonom č. 442/2002 Z. z. nasledovne: 1,5 m od vonkajšieho pôdorysného okraja vodovodného a kanalizačného potrubia do priemeru 500 mm, 2,5 m pri vodovode a kanalizácii s priemerom nad 500 mm pre navrhované potrubia.

V metóde výpočtu podľa prílohy č. 1 Vyhlášky Ministerstva životného prostredia Slovenskej republiky č. 684/2006 zo 14. novembra 2006 sa uvažovalo so špecifickou potrebou vody zníženou v rozsahu 13 % v zmysle ustanovení vyhlášky, vzhľadom na prevažujúce samostatné merania odberu v rodinných domoch.

Zásady :

- a) zabezpečiť zásobovanie obyvateľov a domácností v rámci súčasného zastavaného územia a navrhovaných rozvojových lokalít miestnej časti Valaská Belá z vodovodného systému v súlade s návrhom rozvoja vodovodnej siete v grafickej časti,
- b) riešiť rozšírenie rozvodov pitnej vody pre navrhované rozvojové funkčné územia - FPB (bývanie, vybavenosti rekreácie a výroby),
- c) riešiť modernizáciu a postupnú rekonštrukciu a obnovu vodovodnej siete,
- d) prehodnotiť a riešiť prípadnú potrebu tlakových pásiem na základe bilancii existujúcich akumulácií – vodojemov a vodných zdrojov vo vodovodnom systéme. V prípade potreby riešiť novú akumuláciu na potrebnej výškovej úrovni využitím vodného zdroja Majerech s čerpacou stanicou z existujúceho vodojemu Majerech,
- e) alternatívne zabezpečiť potrebnú akumuláciu pre pokrytie potreby vody v návrhovom období podľa reálneho vývoja rozšírením kapacity vodojemu U Lapšov výstavbou nového vodojemu o predpokladanom objeme 50 až 100 m³
- f) chrániť vodné zdroje a kontrolovať dodržiavanie podmienok využívania a dodržiavanie povolených činností v ochranných pásmach vodných zdrojov,
- g) kontrolovať kvalitu dodávanej vody vo vodovodnom systéme,
- h) vykonávať rekonštrukcie, výmeny a opravy za účelom znižovania vysokých strát vody
- i) vymedziť manipulačný pás pre zabudovanie nového potrubia – v nezastavanom území v šírke cca 15 m, v zastavanom území cca 4 m v súlade so zákonom č. 442/2002 Z.z.
- j) navrhovaný vodovod trasovať na verejnom priestranstve vrátane pásma ochrany v súlade s príslušnou legislatívou a normami,
- k) križovania inžinierskych sietí s vodným tokom riešiť v súlade s platnou legislatívou a normou (STN 736822)
- l) rešpektovať pásmo ochrany verejného vodovodu v rozsahu vymedzenom §19 zákona č.442/2002 Z.z.

A.2.11.2.4 Koncepcia riešenia odpadových vôd

V obci Valaská Belá nie je riešené odvádzanie a čistenie odpadových vôd. Odpadové vody v obci sú likvidované živelne, zaústením do žump, potokov, prípadne sú čistené lokálne v malých ČOV. Dažďové vody z prevažnej časti obce sú odvádzané povrchovými rigolmi a v čiastkových úsekoch aj vybudovanou dažďovou kanalizáciou.

Obec má vypracovanú projektovú dokumentáciu pre stavebné povolenie (DSP), ktorá rieši vybudovanie splaškovej kanalizácie a ČOV v miestnej časti obce Valaská Belá s názvom Aglomerácia Valaská Belá, Kanalizácia a ČOV, ktorej investorom je Stredoslovenská vodárenská spoločnosť a.s. Banská Bystrica, spracovateľom projektovej dokumentácie je Ing. Juraj Billy – BIDOR, Bratislava a Budúcim prevádzkovateľom bude Stredoslovenská vodárenská spoločnosť, a.s. Banská Bystrica.

Predmetom stavby je návrh splaškovej kanalizácie a ČOV pre obec Valaská Belá. V obci Valaská Belá je navrhnutá splašková kanalizácia v dvoch stavebných objektoch 2 x 579, celkom 1158 domových prípojok pre 2226 E.O. V rámci „Aglomerácie Valaská Belá“ je navrhnutá ČOV s celkovým počtom obyvateľov 2300 E.O. V projekte archívne číslo 101/2013 sa uvádza termín začatia stavby 07.2015 a ukončenia 06.2017.

V obci Valaská Belá bude vybudovaná nová kanalizácia a bude odkanalizovaná na ČOV Valaská Belá s vypúšťaním do recipientu Nitrica.

Odvedenie odpadových vôd :

Čerpacie stanice na navrhovanom kanalizačnom systéme sú navrhnuté z nasledovných dôvodov:

- konfigurácia terénu v jednotlivých obciach
- investičné náklady výtlačných potrubí, ktoré sú podstatne nižšie

Na navrhovanom kanalizačnom systéme je navrhnutých 11 ks čerpacích staníc v obci a jedna hlavná čerpacia stanica zabezpečujúca prečerpanie odpadových vôd na ČOV. Na požiadavku prevádzky sú navrhnuté 2 druhy čerpacích staníc :

- separačné čerpacie stanice – všetky väčšie čerpacie stanice
- spúšťané čerpacie stanice – menšie zdvíhacie čerpacie stanice v obciach

Čistenie odpadových vôd z obce je navrhnuté v čistiarni odpadových vôd umiestnenej vo Valaskej Belej. Použitá technológia čistenia zodpovedá najmodernejším trendom čistenia a zabezpečí požadovanú účinnosť čistenia odpadových vôd. Splaškové odpadové vody z obce Valaská Belá sú privedené splaškovou kanalizáciou do ČOV, kde sú biologicky čistené. Po ich biologickom vyčistení sú vypúšťané cez merný objekt do recipientu. Limitné hodnoty zostatkového znečistenia vypúšťaného do recipientu Nitrica sú v zmysle nariadenia vlády – NV SR č. 269/2010. Z technologického hľadiska sa jedná o mechanicko-biologickú ČOV s biologickým odstraňovaním uhlíkatého a dusíkatého znečistenia s úplnou stabilizáciou kalu a jeho mechanickým odvodnením na pásovom lise a kalových poliach. Čistenie bude zrealizované v dvojlinkovom usporiadaní.

SO 01 Kanalizácia „A“ Valaská Belá

Celková dĺžka kanalizácie	14 566 m
Čerpacie stanice	8 ks
Domové prípojky DN150	579 ks

SO 02 Kanalizácia „B“ Valaská Belá

Celková dĺžka kanalizácie je	3 427 m
Čerpacie stanice	3 ks
Domové prípojky DN150	579 ks

SO 02 ČOV Valaská Belá

Návrhové parametre ČOV – biologický stupeň

Parameter	Merná jednotka	Navrhované hodnoty	Parameter	Merná jednotka	Navrhované hodnoty
1	2	3	1	2	3
EO	osoba	2300	EO	osoba	2300
Q _B	m ³ /d	35	BSK ₅	kg/d	150
Q ₂₄	m ³ /d	299	CHSK	mg/l	230
	m ³ /h	12,5		kg/d	300
	l/s	3,5		mg/l	600
Q _d K _d	m ³ /d	478	NL	kg/d	137,5
	m ³ /h	19,9	N _{CEL}	mg/l	213
	l/s	5,54		kg/d	27,5
Q _{min} K _{min}	m ³ /d	180	P _{CEL}	mg/l	42
	m ³ /h	7,5		kg/d	6,25
	l/s	2,1		mg/l	10

SO 03 ČS-na SO.01, SO 05 ČS-na SO.02

Kapacitné údaje ČS separačných

Názov	Prietok (l/s)	Výtlač (DN)	Výkon (kW)	Poznámka
1	2	3	4	5
ČS-č.1 - A	3,7	100	1,8	
ČS-č.2 - A	3,6	100	1,8	
ČS-č.3 - A	1,9	100	1,8	
ČS-č.4 - A	1,7	100	1,8	

Kapacitné údaje ČS s mokrou komorou

Názov	Prietok (l/s)	Výtlač (DN)	Výkon (kW)	Poznámka
1	2	3	4	5
ČS-č.1 AE	0,1	65	2	
ČS-č.1 - AG	0,1	65	1,5	
ČS-č.1- AI-5-2-1	0,1	65	2	
ČS-č.1 - AL	0,1	65	1,5	
ČS-č.1 - B	0,3	65	1,5	
ČS-č.2 - B	0,3	65	1,5	
ČS-č.1 – BB-1	0,018	65	1,5	

Navrhovaná ČOV je mechanicko–biologická pre 2 300 ekvivalentných obyvateľov (EO). Navrhovaný areál ČOV je situovaný na JV okraji zastavaného územia obce na ľavom brehu (severnej strane) Nitrice.

Návrh riešenia

Návrh odvedenia a likvidácie splaškových odpadových vôd v obci Valaská Belá je riešený v súlade a s využitím navrhovaného systému splaškovej kanalizácie. Kanalizačná sieť pre nové rozvojové lokality bývania, vybavenosti, rekreácie a výroby sa navrhuje systémom delenej gravitačnej kanalizácie. V koncepcii riešenia sa navrhuje dopojenie navrhovaných rozvojových lokalít na navrhovaný kanalizačný systém. Kanalizácia v rámci navrhovaných lokalít bude predmetom koncepčného urbanistického riešenia v rámci spracovania následných územno-plánovacích podkladov pre jednotlivé lokality.

Presnejšie posúdenie a dimenzovanie kanalizačného systému pre návrhové a výhľadové obdobie bude potrebné preveriť v procese následnej projektovej prípravy. Odporúčaná je dimenzia DN 300 mm pre navrhovanú kanalizačnú sieť. V prípade križovania navrhovanej kanalizácie s vodnými tokmi, musí byť riešená podľa STN 73 68 22 – križovanie a súbeh vedení a komunikácií s vodnými tokmi.

V miestach zástavby obce resp. v extraviláne obce, kde nebude možné vybudovať kanalizáciu sa objekty napoja do žump alebo do malých domových čistiární.

Odvádzanie dažďových vôd v rámci zastavaného územia obce a z navrhovaných rozvojových lokalít sa navrhuje samostatnou dažďovou kanalizáciou na konci s lapačom olejov a výustným objektom priamo zaústeným do najbližšieho vodného toku, recipientu.

Na základe predpokladanej potreby vody v NO a VO sa predpokladá nasledovná bilancia množstva odpadových vôd.

Tab. č. A.2.11.2.4.2. Bilancia množstva splaškových vôd

Obdobie (k roku)	Priemerná denná (Qp)		Max. denná (Qm)	
	l.d ⁻¹	l.s ⁻¹	l.d ⁻¹	l.s ⁻¹
1	2	3	4	5
STAV (2015)	192 071,2	2,22	249 692,6	2,89
NO (2030)	173 800,0	2,01	225 940,0	2,62
VO (2045)	58 000,0	0,67	75 400,0	0,87
Celkom	423 871,2	4,91	551 032,6	6,38

Návrh zásad pre realizáciu zámerov odvedenia a čistenia odpadových vôd:

- a) rešpektovať v návrhu verejnej kanalizačnej siete „Vodný plán Slovenska“ a „Plán rozvoja verejných vodovodov a kanalizácií“,
- b) v návrhu odvádzania a čistenia odpadových vôd z rozvojových lokalít zohľadňovať požiadavky na čistenie vôd v zmysle platnej legislatívy (zákona o vodách č.364/2004 Z.z. a NV č. 269/2010 Z.z.)
- c) riešiť systém splaškovej kanalizácie v súlade s regionálnou kanalizačnou sústavou s cieľom vylúčenia možnosti vypúšťania nečistených odpadových vôd do vodných tokov,
- d) riešiť vo vzťahu k navrhovaným rozvojovým zámerom obce kanalizačný systém splaškovej a dažďovej kanalizácie v súlade s koncepciou ÚPN VÚC Trenčianskeho kraja,
- e) vytvárať podmienky pre zvyšovanie podielu napojenia producentov odpadových vôd na verejnú kanalizáciu,
- f) pre nové kanalizačné zberače vytvoriť územné podmienky vo verejnom priestranstve (manipulačný pás v š = 10 až 15 m v nezastavanom území a cca 4 m v zastavanom území a výhľadové pásmo ochrany kanalizácie v š=1,5 m od okrajov potrubia na obe strany v súlade s platnou legislatívou (zákonom č. 442/2002 Z.z.),
- g) riešiť vybudovanie samostatnej kanalizačnej siete na odvedenie splaškových vôd existujúcej domovej zástavbe a v navrhovaných rozvojových lokalitách,
- h) riešiť vybudovanie samostatnej kanalizačnej siete na odvedenie dažďových vôd existujúcej zástavbe a navrhovaných rozvojových lokalitách s výstuným objektom do vodných tokov,
- i) pre nové rozvojové lokality bývania, vybavenosti, rekreácie a priemyslu riešiť koncepciu odvádzania a nakladania so splaškovými a dažďovými vodami v súlade s predpismi a na základe koncepčného urbanistického riešenia územnoplánovacím podkladom (ÚPP),
- j) projekt kanalizácie riešiť aj s kanalizačnými prípojkami ukončenými revíznou šachtou umiestnenou na hranici pozemku producenta, (zdroja odpadových vôd)
- k) rešpektovať pásmo ochrany verejnej kanalizácie v zmysle platnej legislatívy (§ 19 zákona č. 442/2002 Z.z.),
- l) v urbánnom prostredí obce je potrebné rešpektovať, zachovať a vytvárať pásmo ochrany jestvujúcich a navrhovaných vodohospodárskych zariadení (pre kanalizáciu DN do 500 mm – 1,5 m, DN nad 500 mm – 2,5 m od okrajov potrubia)

A.2.11.3 Energetika

A.2.11.3.1 Zásobovanie elektrickou energiou

SÚČASNÝ STAV

Zdrojom elektrickej energie v okrese Prievidza je tepelná elektrárň v Zemianskych Kostol'anoch (ENO). Elektrická stanica v Bystričanoch rozvádza elektrinu vyrobenú v ENO diaľkovými linkami 220 kV (Križovany, Sučany, Považská Bystrica), linky 110 kV slúžia pre zásobovanie územia Hornej Nitry.

Riešeným, t.j. katastrálnym územím obce vedie tranzitné prenosové 220 kV nadzemné elektrické vedenie VVN linky číslo V275 Bystričany - Považská Bystrica, ktoré prevádzkuje SEPS a.s. Na základe ich zámerov plánujú výstavbu nového 2x400 kV vedenia ZVN, pričom sa koridor rozšíri zo súčasných 55 m na 80 m vrátane ochranného pásma.

Nadradené prenosové vedenia VVN a ZVN tab. č. A.2.9.2.1.1.

Názov trasy od - do	k V	Číslo	Správca	Prevedenie	Poznámka
1	2	3	4	5	6
Bystričany – Považská bystrica	220	V275	SEPS a.s.	nadzemné	stav

Súčasný stav - trafostanice a vedenia VN

Rozvodné vedenia VN :

Územie obce Valaská Belá je zásobované elektrickou energiou z rozvodných staníc 110/22 kV vzdušnými linkami VN 22 kV, ktoré napájajú distribučnú sieť trafostaníc 22/0,4/0,231 kV.

Vzdušné vedenia 22 kV, tab. č. A.2.9.2.1.2.

Číslo vedenia	k V	Zásobované územie	Správca	Prevedenie	Poznámka
1	2	3	4	5	6
Linka č. 259	22	Valaská Belá, Gápel	SSE-D a.s.	Vzdušné, Káblové zemné	z TR 110/22 kV ENO
Linka č. 203	22	Homôlka (TS 24)	SSE-D a.s.	vzdušné	z TR 110/22 kV ENO

Transformačné stanice :

V súčasnosti sa na vymedzenom území nachádzajú trafostanice kioskové, murované, stĺpové a stožiarové. Celkový počet trafostaníc určených na dodávku elektrickej energie pre spotrebiteľov je 24, inštalovaný výkon týchto trafostaníc je 4300 kVA. Na pokrytie energetických potrieb a dodávku elektrickej energie pre súčasný stav je dostačujúci.

Zoznam existujúcich trafostaníc na území obce Valaská Belá tab. č. A.2.9.2.1.3.

Por. č.	Označenie	Umiestnenie, názov TS	Typ	Prívod	Zásobované z linky	Výkon
1	2	3	4	5	6	7
1.	TS 1	Valaská Belá, 259/ts/val.bela_matusik.klin	2 - stĺpová	vzdušný	259	160
2.	TS 2	Val.Belá, 259/ts/val.bela_matusik.reviste	2 - stĺpová	vzdušný	259	50
3.	TS 3	Valaská Belá, 259/ts/val.bela_vlckovci	stožiarová	vzdušný	259	100
4.	TS 4	Valaská Belá, 259/ts/val.bela_pastierky	stožiarová	vzdušný	259	100
5.	TS 5	Valaská Belá, 259/ts/val.bela_studenec	stožiarová	vzdušný	259	100
6.	TS 6	Val.Belá, 259/ts/val.bela_pri.lud.tvorbe	stožiarová	vzdušný	259	100
7.	TS 7	Valaská Belá, 259/ts/val.bela_lud.tvorba	4 - stĺpová	vzdušný	259	250
8.	TS 8	Valaská Belá, 259/ts/val.bela_obec	stožiarová	vzdušný	259	400
9.	TS 9	Valaská Belá, 259/ts/val.bela_smolenice	2 - stĺpová	vzdušný	259	100
10.	TS10	Valaská Belá, 259/ts/val.bela_890	murovaná	vzdušný	259	630
11.	TS11	Valaská Belá, 259/ts/val.bela_pri.kristali	4 - stĺpová	vzdušný	259	160
12.	TS12	Valaská Belá, 259/ts/val.bela_podskoc	2 - stĺpová	vzdušný	259	250
13.	TS13	Valaská Belá, 259/ts/val.bela_radovka	stožiarová	vzdušný	259	160
14.	TS14	Valaská Belá, 259/ts/val.bela_ounz	2 - stĺpová	vzdušný	259	160
15.	TS15	Valaská Belá, 259/ts/val.bela_skripov.pila	stožiarová	vzdušný	259	50
16.	TS16	Valaská Belá, 259/ts/val.bela_ounz.2	1 - stĺpová	vzdušný	259	160
17.	TS17	Valaská Belá, 259/ts/val.bela_skripov	2 - stĺpová	vzdušný	259	100
18.	TS18	Valaská Belá, 259/ts/val.bela_skalie	2 - stĺpová	vzdušný	259	250
19.	TS19	Valaská Belá, 259/ts/val.bela_sm.farma	stožiarová	vzdušný	259	400
20.	TS20	Valaská Belá, 259/ts/val.bela_stanak	2 - stĺpová	vzdušný	259	160
21.	TS21	Valaská Belá, 259/ts/val.bela_sm.kuricie	4 - stĺpová	vzdušný	259	100
22.	TS22	Val.Belá, 259/ts/val.bela_gapel.penzion	kiosková	káblový	259	160
23.	TS23	Valaská Belá, 259/ts/val.bela_gapel	2 - stĺpová	vzdušný	259	100
24.	TS24	Valaská Belá, 203/ts/h.poruba_chata.zsr	2 - stĺpová	vzdušný	203	100
25.	SS1	Valaská Belá, 259/ss/val.bela_mom medzioblast meranie zse-sse	2 - stĺpová	vzdušný	259	

Súčasný stav - rozvody NN a vonkajšie osvetlenie :

Odberatelia sú zásobovaní z distribučných trafostaníc (DTS), prostredníctvom sekundárneho vzdušného rozvodu NN s holými vodičmi AIFe s rozvodnou sústavou 3+PEN, 50 Hz, 400/230 V, TN - C. Rozvody sú čiastočne napájané z dvoch strán a na výbežkoch. Vedenie je v celej obci uložené na betónových a drevených stĺpoch spolu s rozvodom verejného osvetlenia z vodičmi AIFe. Niektoré NN sekundárne vývody zo stožiarových trafostaníc do centier spotreby sú vyvedené prostredníctvom závesných káblov po stožiaroch NN sekundárnej vzdušnej siete.

Domové prípojky sú vzdušné z holých vodičov a samonosných káblov zvedené cez nástrešník do HDS a ukončené v elektromerovom rozvádzači na rodinných domoch. Novšie domové prípojky sú káblové, skrine HDS sú na podperných bodoch rozvodu NN a ukončené v elektromerovom rozvádzači na hranici pozemku.

Verejné osvetlenie je čiastočne rekonštruované na LED osvetlenie, časť osvetlenia je osadené výbojkovými a žiarovkovými zdrojmi, svietidlá sú uložené na výložníkoch, ktoré sú uchytené na jestvujúcich podperných bodoch rozvodu NN. Spínanie verejného osvetlenia je centrálné prostredníctvom impulzných káblov cez RVO pri trafostaniciach.

Zhodnotenie :

Zo súčasného odberu elektrickej energie sa predpokladá, že jestvujúci výkon distribučných transformačných staníc vo vlastníctve SSE a.s. a v súkromných trafostaniciach nie je plne vyťažený pre súčasný odber el. energie. Pre riešené územie je počet trafostaníc vysoký. Pre ďalší nárast spotreby el. energie je potrebné vyhotoviť podrobnú analýzu zaťaženia. Následne sa odporúča zoptimalizovať počet trafostaníc, prípadne optimalizovať výkon jestvujúcich trafostaníc s rekonštrukciou NN rozvodov. V prípade budovania nových lokalít vybudovať nové distribučné transformačné stanice s VN prípojkou a NN rozvodmi.

V riešení koncepcie návrhu zásobovania elektrickou energiou pre nové lokality výstavby rodinných domov, občianskej vybavenosti a priemyslu treba uvažovať so zahustením nových trafostaníc s VN prípojkami a s rozšírením rozvodov, ktoré sa uložia prednostne do zeme.

NÁVRH RIEŠENIA - BILANCIA POTREBY ELEKTRICKEJ ENERGIE

Bilancia nárastu potreby elektrickej energie je spracovaná pre návrhové obdobie (NO) k roku 2030 a pre výhľadové obdobie (VO) k roku 2045, údaje nižšie uvedených kapacitných nápočtov pre navrhované rozvojové zámery podľa bilancie potreby elektrickej energie pre rozvojové zámery uvedený v kapitole A.3. Doplňujúce údaje – príloha – tabuľka č. 8.

Potreba elektrickej energie pre navrhované rozvojové zámery t.j. pre občiansku vybavenosť, služby, priemysel a rekreáciu je prepočítaná pomerným príkonom na jednotlivé merné jednotky na základe navrhovanej podlahovej plochy, s prihliadnutím na druh a charakter zariadenia.

Potreba elektrickej energie pre bývanie t.j. bytovú výstavbu je navrhnutá podľa STN 33 2130. Maximálny súčasný príkon pre bytovú jednotku - Pb je určený stupňom elektrifikácie v priemere na veľkostnú skupinu bytov, alebo rodinných domov.

Návrh distribučných transformačných staníc pre zabezpečenie dodávky elektrickej energie vychádza z výpočtového zaťaženia nárastu potreby, hospodárnej jednotky priemerného výkonu jedného DTS 630 kVA a koeficientu prídavného zaťaženia. Distribučné TS sú navrhnuté o výkone transformátorov od 100 kVA až do 1000 kVA, podľa výpočtového zaťaženia v riešenom území vrátane rozvojových lokalít – funkčno-priestorových blokov (FPB), pre pokrytie nárastu potreby elektrickej energie. Pre zabezpečenie potrebného výkonu v sieti, pri výpadku časti transformátorov, sa výpočtové zaťaženie upravuje koeficientom prídavného zaťaženia $Z_p = 1,34$.

Bilancie potreby elektrickej energie pre sú uvedené v kapitole č. 3 Doplňujúce údaje, v tabuľke č. 8.

Návrh trafostaníc na základe potreby elektrickej energie je uvedený v kapitole č. 3 Doplňujúce údaje, v tabuľke č. 9.

V koncepcii riešenia zásobovania elektrickou energiou pre funkciu občianskej vybavenosti a bývania rozvojových lokalitách sa navrhuje napojenie na existujúce trafostanice, ich rekonštrukcia alebo výmena transformátorov a umiestnenie nových distribučných transformačných staníc vrátane VN a NN rozvodov.

Pre potreby doplnenia existujúcej štruktúry zástavby funkčných území, ich intenzifikácii (napr. existujúcich plôch obytného územia, vybavenosti, výroby), sa navrhuje rekonštrukcia existujúcich transformačných staníc formou výmeny transformátorov za výkonnejšie, prestavbou na kioskové, alebo murované transformačné stanice s vyšším výkonom a z nových DTS.

VN rozvody :

V návrhu sa riešia VN rozvody napojením nových kioskových (murovaných) trafostaníc káblovými prípojkami s návrhom ich vedenia výhradne pod povrchom zeme z existujúcich vzdušných rozvodov a trafostaníc.

V území, kde trasa existujúcich nadzemných vzdušných VN vedení, odbočiek k trafostaniciam (okrem vedenia linky č. 259) vedie zastavaným územím - stav a rozvojovým územím, t.j. navrhovaným zastavaným územím sa navrhuje vzdušné vedenie nahradiť káblovými rozvodmi uloženými pod povrchom zeme.

V úseku navrhovaných rozvojových lokalít FPB 1.5, 1.6 a 1.9 sa navrhuje prekládka vzdušného 22 KV vedenia linky č. 259 mimo zastavaného územia v návrhovom období.

V súvislosti so zmenou vedení bude nevyhnutné jestvujúce trafostanice rekonštruovať na kioskové s VN prívodom a jedným, dvoma vývodmi alebo nevyhovujúce zrušiť. Nové trafostanice sa navrhujú so vzájomným prepojením a zokruhovaním vo VN sieti.

V zmysle vyhlášky č. 532/2002 Z.z. je potrebné pri obnove alebo zmenách systému počítať s postupnou náhradou existujúcich vzdušných liniek VN, uložením rozvodov pod povrch zeme, v spoločných koridoroch s ostatnými inžinierskymi sieťami. V rámci novej zástavby sa navrhuje umiestnenie vedenia výhradne pod povrch zeme.

NN rozvody :

Sekundárne (NN) rozvody v rámci rozvojových lokalít sa navrhuje riešiť systémom zjednodušenej mrežovej siete s napájaním z dvoch strán (zokruhovaním) z rozvádzačov distribučných trafostaníc. Rozvody v rámci rozvojových lokalít budú káblové, uložené v zemi, a budú napájané cez hlavné rozvodné a istiace skrine RIS, s možnosťou prepojenia s jestvujúcimi sekundárnymi vzdušnými rozvodmi.

Napojenie odberateľov sa navrhuje samostatnými prívodmi, alebo slučkovaním z rozvodných a istiacich skriň RIS. Pri rekonštrukciách nevyhovujúcich zariadení a rozvodov NN, ich rozširovaní, je potrebné postupne tieto riešiť v súlade s § 4 vyhlášky č. 532/2002 Z.z., ich umiestnením pod povrch zeme. Pre nové zariadenia a rozvody elektrickej energie platí § 4 vyhlášky č. 532/2002 Z.z.

Verejné osvetlenie :

Verejné osvetlenie súčasného zastavaného územia a rozvojových území sa navrhuje v rámci novostavby a rekonštrukcií úspornými LED svietidlami osadenými na osvetľovacích stožiaroch. Navrhuje sa okrem osvetlenia cestných komunikácií aj osvetlenie všetkých peších komunikácií, zhromažďovacích plôch a parkov. Rozvod verejného osvetlenia sa navrhuje káblový, uložený v zemi, napájaný z typových rozvádzačov RVO a ovládaný pomocou HDO.

Požiadavky pre riešenie - rozvojové ciele :

- a) rezervovať koridor pre trasu navrhovaného 2x400 kV vedenia ZVN v koridore existujúceho 220 kV vedenia linky číslo 275. (ÚPN VÚC TK)
- b) v procese návrhu rozvoja obce riešiť v nadväznosti na plánovaný rozvoj všetkých funkčných území, t.j. obytných plôch, plôch občianskej vybavenosti, výrobných plôch, rekreačných plôch a iných aj spôsob ich zásobovania elektrickou energiou,
- c) riešiť prekládku NV vedenia vzdušného 22 KV vedenia linky č. 259 mimo zastavaného územia v úseku navrhovaných rozvojových lokalít FPB 1.5, 1.6 a 1.9 v návrhovom období.
- d) riešiť koordináciu návrhu verejnej rozvodnej siete s neverejnou rozvodnou sieťou VN a NN zariadení a zosúladiť zámerov v riešenom území. Využívať ekonomicky výhodné druhotné a obnoviteľné zdroje energie na ekologickej báze pre zásobovanie elektrickou energiou,
- e) riešiť podmienky lokalizácie nových trafostaníc najmä pre zásobovanie rozvojových lokalít formou murovaných (kioskových do 630 kVA) objektov a ich napojenie na sústavu VN riešiť káblovými rozvodmi uloženými v zemi (podľa § 4 ods.(5) vyhlášky č. 532/2002 Z. z.) s napäťovou úrovňou VN 22/0,4 kV so zhodnotením a riešením možnosti ich vzájomného prepojenia,
- f) vytvoriť podmienky pre nové sekundárne rozvodné siete a verejné osvetlenie systémom vedení pod povrchom zeme v zmysle platnej legislatívy (§ 4 ods.(5) vyhlášky č. 532/2002 Z.z.) s riešením vhodného prepojenia na jestvujúce vzdušné sekundárne rozvody.
- g) v procese uplatnenia rozvojových zámerov v riešenom území rešpektovať ochranné pásma elektrizačnej sústavy v súlade s § 36 zákona č.656/2004 Z.z. o energetike v znení neskorších predpisov.
- h) NN - rozvody riešiť ako zemné káblové, dĺžka výbežkov od zdroja max. 350 m

A.2.11.3.2 Zásobovanie plynom

Funkčné a priestorové usporiadanie plynárenských zariadení ich kapacitné možnosti

V riešenom území sa nenachádzajú žiadne zariadenia na výrobu vykurovacích plynov ani ich žiadne zásobníky.

Obec Valaská Belá nie je v súčasnosti splynofikovaná. Podľa vyjadrenia SPP- distribúcia, a.s. Bratislava v katastrálnom území obce Valaská Belá sa plynárenské zariadenia včítane ich príslušenstva

nenachádzajú. SPP – distribúcia, a.s. v riešenom území nerealizuje výstavbu ani nepripravuje realizáciu výstavby plynárenských zariadení.

Navrhované riešenie plynofikácie obce podľa štúdie vypracovanej Nafto-projektom s.r.o. Poprad z 1997 VTL prípojkou z Čavoja a RS plynu pre obce Valaská Belá, Čavoj a Temeš nie je v súčasnosti aktuálne. Je potrebné znova riešiť efektívnosť plynofikácie aj s možnosťou ďalšej varianty – prípojka z Liešťan.

V snahe znížiť emisie zo spaľovania pevných palív (celosvetový trend, nová dohoda OSN o klíme, súčasná legislatíva SR) je potrebné hľadať možnosti financovania plynofikácie obce aj mimo finančných zdrojov obce.

Zásobovanie LPG (propán – bután)

LPG skvapalnený vykurovací plyn propán – bután (P-B) je rovnocenný so zemným plynom. Jeho špecifické vlastnosti ho predurčujú na široké použitie všade tam kde je neefektívne privádzať zemný plyn. V riešenom území sa LPG P-B používa prevažne na účely varenia v menšej miere aj na vykurovanie objektov pre vybavenosť a rekreáciu.

LPG bude aj v najbližšom období využívaný pre všetky druhy energetických požiadaviek. Spolu s elektrickou energiou je v súčasnosti reálnym palivom a energiou, ktoré môžu nahradiť spaľovanie pevných palív pre potreby vykurovania.

Vymedzenie verejno-prospešných stavieb

Za verejnoprospešné stavby je možné pokladať zariadenia zabezpečujúce bezpečnú dodávku a prevádzku ekologických a plyných palív jednotlivým odberateľom.

A.2.11.3.3 Zásobovanie teplom

Funkčné, priestorové usporiadanie zariadení na zásobovanie teplom – ich kapacitné možnosti a ekologická únosnosť

Zásobovanie teplom je dôležitou časťou energetickej výrobo-zásobovacej sústavy ovplyvňujúcej územný rozvoj obce Valaská Belá a jeho environmentálnu hodnotu. Zásobovanie teplom v obci Valaská Belá je riešené sústavou decentralizovaného zásobovanie teplom (DZT) s blokovými, domovými a lokálnymi zdrojmi tepla, s prevažnou palivovou základňou pevné palivá, el. energia a v menšom množstve LPG.

Návrh koncepcie zásobovania teplom

Potreba tepla

Orientačné hodnoty tepelného príkonu a ročná potreba tepla pre jednotlivé navrhované rozvojové lokality FPB v členení podľa navrhovaných rozvojových funkčných plôch pre bývanie, vybavenosť a rekreáciu a priemysel boli stanovené podľa platnej legislatívy v oblasti energetickej hospodárnosti budov a technických noriem pre tepelnú ochranu budov (Zákon č. 555/2005 Z.z., Zákon č. 300/2012 Z.z., Vyhláška MD V RR SR č. 364/2012 Z.z., Vyhláška ÚRSO č. 328/2005 Z.z. a STN 730540-2-2012, STN EN 15316-3-1.) a sú uvedené v tab. č. T 1-I. pre návrhové obdobie (do roku 2030) a v tab. č. T 2-I. pre výhľadové obdobie (do roku 2045).

V bilanciách je uvažované aj s potrebou tepla pre prípravu TÚV. V potrebe tepla pre priemyselnú výrobu sa uvažovalo s určitou spotrebou tepla pre technologické účely z dôvodu neurčenia podrobnejšieho charakteru výrobných procesov na navrhovaných rozvojových plochách.

Súčet orientačných tepelných príkonov a ročných potrieb tepla stanovených pre jednotlivé FPB nemôže vyjadrovať celkový prírastok potrieb tepla v návrhových obdobiach, pretože navrhované funkčné plochy predstavujú maximálny možný územný rozvoj riešeného územia obce Valaská Belá. Reálna hodnota celkového prírastku potrieb tepla sa stanoví korekciou realizačnými koeficientmi krb (byty), krb (vybavenosť, rekreácia) a krp (priemysel).

Redukovaná hodnota vyjadruje prírastok potrieb tepla k NO 2030

po korekcii realizačnými koeficientami krb , krb a krp

Reálna hodnota uvedených realizačných koeficientov bola stanovená nasledovne:

pre byty - krb = 0,8

vybavenosť a rekreáciu – krb = 0,6

priemysel – krp = 0,5 .

Zásady rozvoja zásobovania teplom a návrh výroby a dodávky tepla

Zásobovanie teplom je dôležitou časťou energetického hospodárstva obce Valaská Belá na ktorom sa podieľajú výrobné a zásobovacie energetické sústavy (el. energia, plyn a doprava ostatných palív). Zásobovanie teplom ma tiež značný vplyv na životné prostredie a stupeň znečistenia prostredia.

Rozvoj zásobovania teplom obce Valaská Belá musí vychádzať z hodnotenia súčasného stavu, z energetickej koncepcie SR, ÚPN VÚC Trenčianskeho kraja, z koncepcie územného rozvoja obce a tiež z hodnotenia prínosu pre životné prostredie

Rozvoj zásobovania teplom uskutočňovať v zmysle platnej legislatívy (§ 31 zákona č.657/2004 o tepelnej energetike, v znení zákona č.99/2007 Z.z., a zákona č.184/2011 Z.z.) a v súlade s dlhodobou koncepciou Energetickej politiky SR.

Vytvárať priaznivé podmienky a podporovať intenzívnejšie využívanie obnoviteľných a druhotných zdrojov energie ako lokálnych doplnkových zdrojov v systémovej energetike s vylúčením negatívneho dopadu na charakter krajiny a vytvárať podmienky pre možnú plynofikáciu obce.

Sústava DZT

Rozvoj sústavy DZT sa navrhuje ako základný s max. možným využitím ekologických palív.

Pri možnom trende decentralizácie energetiky je potrebné počítat s tým, že významnejšiu úlohu na trhu budú preberať mikro zdroje (využívajúce fosílnu i obnoviteľnú energiu).

Územno-technické aspekty

Navrhovaná sústava DZT nevyžaduje ochranné pásma tepelných zariadení v zmysle platnej legislatívy (§36 zákona č. 657 / 2004 Z.z. v platnom znení).

Vymedzenie verejnoprospešných stavieb

Pre zásobovanie teplom sa vymedzujú verejno-prospešné stavby pre stavby tepelných zariadení, zdroje tepla, tepelné rozvody, ktoré zabezpečujú dodávku tepla pre jednotlivé rozvojové plochy FPB.

A.2.11.3.4 Ostatné druhy energie

Okrem hlavných druhov využívanej energie (elektrická energia, zemný plyn a tuhé palivá) je možné reálne využiť na území obce aj ostatné netradičné druhy energie. Slnecnú energiu ako doplnkový zdroj a biomasu /drevená hmota/ ako hlavný zdroj tepla. Využívanie obnoviteľných zdrojov je veľmi nízke a sporadické. Závisí na ochote a potrebách investorov. Ako alternatívu je možné ich využiť ako náhradu primárnych palív zemného plynu a uhlia. Obec môže v zmysle platnej legislatívy (zákona č.657/2004 Z.z.) o tepelnej energetike iniciovať vypracovanie projektov na získanie podporných finančných fondov (napr. z EU) na účinnejšie a efektívnejšie využívanie netradičných, obnoviteľných zdrojov energie v sústave DZT.

Vymedzenie verejno-prospešných stavieb (VPS).

Pre ostatné druhy energie sa vymedzujú verejnoprospešné stavby na výrobu tepla a elektriny využívajúce obnoviteľné zdroje energie. Medzi VPS nepatria energetické stavby komerčného charakteru (napr. fotovoltické elektrárne, MVE)

A.2.11.4 Telekomunikačné a informačné siete

A.2.11.4.1 Telekomunikácie

Rozvoj mobilnej telekomunikačnej siete zabezpečujú v súčasnosti 3 operátori a to Orange Slovensko, a.s. Bratislava, O2 a spoločnosť T-com. Tieto spoločnosti majú po území Slovenska rozmiestnené svoje základňové, prenosové a centrálné stanice podľa vlastných navrhnutých koncepcií rozvoja týchto spoločností, za pomoci ktorých zabezpečujú pre svojich užívateľov pokrytie signálom GSM v pásme 900 a 1800 MHz. Územie obce je na 60 % pokryté signálom GSM Orange. Pokrytie ostatných operátorov je rovnako nedostatočné (50 %).

Najväčším poskytovateľom telekomunikačných služieb na Slovensku je Slovak Telekom, člen skupiny Deutsche Telekom, ktorý prevádzkuje telekomunikačnú sieť pokrývajúcu celé územie SR.

Telekomunikačná sieť je usporiadaná tak, aby sa dosiahlo jej najhospodárnejšie využitie.

Z hľadiska územného usporiadania je rozdelená na :

- 4 sekundárne oblasti, SO (bývalé tranzitné telefónne obvody, TTO)
- 25 primárnych oblastí, PO (bývalé uzlové telefónne obvody, UTO)

Obec Valaská Belá je súčasťou Regionálneho technického centra Slovak Telecomu v primárnej oblasti Zvolen. Telefónni účastníci sú napojení na kioskovú, digitálnu automatickú ústredňu (DATÚ). Digitálna TÚ obce je postavená vedľa budovy Slovenskej pošty. Zastavaným územím obce vedie trasa telekomunikačných rozvodov Slovak Telecomu

Bližšie údaje o stave telekomunikácií na území obce sa nepodarilo získať od prevádzkovateľa – spoločnosti Slovak Telekom a.s. Z uvedeného dôvodu nie možné posúdiť kapacity mts. Poskytnuté boli iba údaje o trasách mts, zemného telefónneho vedenia na území obce. Na základe poskytnutých podkladov spoločnosťou Slovak Telekom a.s. sú v predmetnom územnom pláne v grafickej časti (výkres č.4) zakreslené všetky existujúce trasy telekomunikačných vedení a zariadení v správe spoločnosti v rozsahu trás podzemných telefónnych vedení miestnej telefónnej siete (mts) na území obce.

Miestna telefónna sieť (mts) je vedená v rámci obce čiastočne zemou, prevažne ale vzduchom závesnými káblami na podperných bodoch pozdĺž miestnych komunikácií. Rozvodná sieť pokrýva celú obec a umožňuje napojenie každej účastníckej stanice priamo prípojkou. Prípojky závesnými káblami sú prevedené jednotlivo, alebo viacero zo stípa pomocou združovacieho zariadenia PL. Závesné telefónne rozvody plánuje Slovak Telecom uložiť do zeme.

V textovej záväznej časti v rámci verejnoprospešných stavieb sú uvedené verejné telekomunikačné rozvody v existujúcom zastavanom území ako aj v rozvojových lokalitách. Ich riešenie je predmetom následnej územnoplánovacej, projektovej a investičnej prípravy.

Územie obce je pokryté signálom mobilných operátorov (T-com, Orange, O2). Signál zabezpečujú základňové stanice umiestnené na Kalvárii v Kremnici.

V koncepcii riešenia ÚPN Obce sa navrhujú rozvojové lokality – funkčno-priestorové bloky (FPB) pre funkčné územia bývania, vybavenosti, výroby a rekreácie pre návrhové obdobie (do r. 2030) a výhľadové obdobie (do r. 2045).

V rámci týchto navrhovaných FPB sú stanovené bilancie pre rozvojové zámery a kapacity, v rámci existujúcich funkčných území je možná intenzifikácia, avšak vzhľadom na zanedbateľné bilancie, ktoré je možné vykryť existujúcou sieťou vrátane vymedzených území určených na intenzifikáciu s označením A až D.

Kapacity FPB sú stanovené ich funkciou :

- bývanie - počet bytových jednotiek
- vybavenosť, rekreácia a priemysel: výroba, skladové hospodárstvo, obchodno-výrobné prevádzky (OVP),... - priemerná podlažná plocha a počet pracovných miest.

Pre bytové jednotky sa počíta so stupňom telefonizácie 1,5. pri predpokladanom rozvoji dátových služieb.

Pre objekty občianskej vybavenosti, rekreácie a priemyslu (výroba, skladové hospodárstvo, obchodno-výrobné prevádzky (OVP),...) nie je známa podrobnejšia špecifikácia, nie je určený druh a počet. Počet nových telefónnych staníc vychádzal z počtov pracovných miest:

Občianska vybavenosť (OV) :	1 telef. stanica / 5 prac. Miest
Rekreácia a rekreačná vybavenosť (RV):	1 telef. stanica / 10 prac. Miest
Priemysel (PRV):	1 telef. stanica / 15 prac. Miest

Pre návrhové obdobie (k roku 2030) je potrebné počítať s nárastom počtu účastníkov MTS **559 - 596** pre bytové jednotky a min. **7 - 10** pre vybavenosť, rekreáciu a **5 - 6** pre priemysel.

Pre výhľadové obdobie (k roku 2045) je potrebné počítať s nárastom počtu účastníkov MTS o **89 - 167** pre bytové jednotky a **4** pre vybavenosť, rekreáciu a **0 - 3** pre priemysel.

V koncepcii riešenia sa počíta s napojením nových rozvodov mts na stávajúcu mts, prípadne s predĺžením mts do nových rozvojových území (FPB) s rozšírením mts v rámci jednotlivých FPB a tiež do lokalít navrhovaných na intenzifikáciu.

Obnova a modernizácia vedení a zariadení správcu siete je predmetom ich interných záujmov a stratégie (venovať pozornosť vlastnej mts: výmeny starých AI káblov, budovanie hviezdicovej siete zemným vedením a pod.)

Z dôvodov vývoja a prebiehajúcich zmien v legislatíve (uvoľnenie prístupu k telekomunikačným sieťam, možnosti poskytovať dátové aj hlasové služby aj inými spoločnosťami, ...), ale najmä na prudký technický rozvoj v oblasti telekomunikácií je možné zdefinovať len hlavné zásady rozvoja pre túto oblasť.

Do grafickej časti územného plánu bude možné zapracovať koridory pre telekomunikačné siete, určiť miesta pripojenia rozvojových lokalít na mts až pri riešení podrobnejšej územno-plánovacej dokumentácie. Po podrobnejšom určení druhu a charakteru prevádzok vybavenosti, rekreácie a priemyslu bude možné presnejšie určiť počty potrebných nových telef. staníc.

Zásady :

- a) zvyšovať postupne kvalitatívnu aj kvantitatívnu úroveň telekomunikačných služieb,
- b) riešiť uloženie vzdušných rozvodov v zastavanej časti obce pod povrch zeme v zmysle §4 ods. (5) vyhl. č. 532/2002 Z.z., vrátane rozvojového územia t.j. navrhovaného zastavaného územia,
- c) zabezpečiť kvalitu telekomunikačnej siete vhodnú pre prenos dát a postupný prechod z hlasových telekomunikačných služieb na dátové služby.

A.2.11.4.2 Televízne zariadenia

V obci je príjem televízneho signálu Slovenskej televízie zabezpečovaný televíznym prekryvačom DVB Signál ku koncesionárom sa dostáva na kvalitnej digitálnej úrovni, avšak nie so 100 % pokrytím. Kvalitný príjem signálu je možný zariadením káblovej televízie s prijímacím zariadením.

Na území obce nie je v prevádzke televízny káblový rozvod – TKR.

Pokrytie obce signálom z terestriálnych vysielačov je, vzhľadom na polohu a terén, priemerné až slabé. Obyvatelia si zabezpečujú príjem TV signálu individuálne. Príjem signálu je vzhľadom na polohu obce problematický. Ide o nekvalitný signál (slabá úroveň, zhoršovaná odrazmi). Častým riešením je individuálny satelitný príjem (Skylink, DIGI TV,a iné) alebo rozšírenie dátových služieb o digitálny televízny príjem Magio prostredníctvom satelitnej technológie DVB-S2 (Slovak Telekom)..

Vzhľadom na navrhované nové lokality, obytné a rekreačné zóny, bude potrebné pri návrhu TKR uvažovať už aj s jeho rozšírením do rozvojových lokalít.

A.2.11.4.3 Miestny rozhlas

Pre potreby informovanosti obyvateľov slúži obecný rozhlas – vybudovaný Informačný a varovný systém obyvateľstva. Obec však nemá k zariadeniu žiadnu dokumentáciu. Rozvod miestneho rozhlasu pokrýva všetky časti obce. Rozvody MR sú vedené vzduchom na vlastných ocelových stĺpoch. Samotné ozvučenie obce zabezpečujú vonkajšie smerové reproduktory. Vlastné vysielanie zabezpečuje Obecný úrad.

Pre navrhované rozvojové lokality - FPB, sa navrhuje rozšírenie rozvodu miestneho rozhlasu a v rámci jednotlivých FPB bude predmetom riešenia v súlade s návrhom urbanistického riešenia na základe koncepcného územnoplánovacieho podkladu (pre zabezpečenie ozvučenia v rozvojových lokalitách).

A.2.11.4.4 Dátová sieť – internet

V obci je vybudovaná dátová sieť spoločnosťami Slovak telekom, a.s.,. Bezdrôtové wi-fi pripojenie zabezpečujú aj spoločnosti Kinet, s.r.o., Antik telekom s.r.o, SATRO s.r.o, DIGI Slovakia s.r.o., FREESAT s.r.o.

A.2.12 Konceptia ochrany prírody, tvorby krajiny a starostlivosti o životné prostredie

Úlohou hľadania stretu záujmov ochrany prírody s činnosťami človeka vo všetkých oblastiach a urbanizácie v predmetnom území je spoločné riešenie problémov pri zabezpečení ochrany prírody. Negatívne vplyvy poškodzujú prírodu a krajinu, ktorá poskytuje obmedzené potravinové a energetické zdroje, je náchylná na povodne a požiare. Z pohľadu človeka je potrebné ochranu prírody vnímať aj ako ochranu životného priestoru okrem základných životných podmienok aj pre psycho-hygienu, oddychové, rekreačné športové vyžitie človeka. Taktiež hodnoty prostredia kultúrneho dedičstva našich predkov z ktorých sa môže čerpať a vychádzať a hľadať podnety pre ich optimálne zmysluplné a šetrné využitie prírodného potenciálu v rámci hornonitrianskeho regiónu. Hlavným cieľom ochrany prírody je zachovanie biodiverzity, druhovej rozmanitosti, ktorá je ovplyvňovaná lokálnymi podmienkami prostredia a širšími vzťahmi v krajine v podmienkach trvale udržateľného rozvoja .

A.2.12.1 Zásady a opatrenia na ekologicky únosné využívanie územia a na elimináciu stresových prvkov v krajine

Stresové javy sú prírodné, antropogénne (človekom podmienené) a antropické (človekom priamo vyvolané) javy, ktoré aktívne alebo potenciálne ohrozujú životné prostredie človeka. Stresové javy a zdroje podstatne obmedzujú, prípadne až znemožňujú využívanie územia na určité účely.

A.2.12.2 Zložky životného prostredia

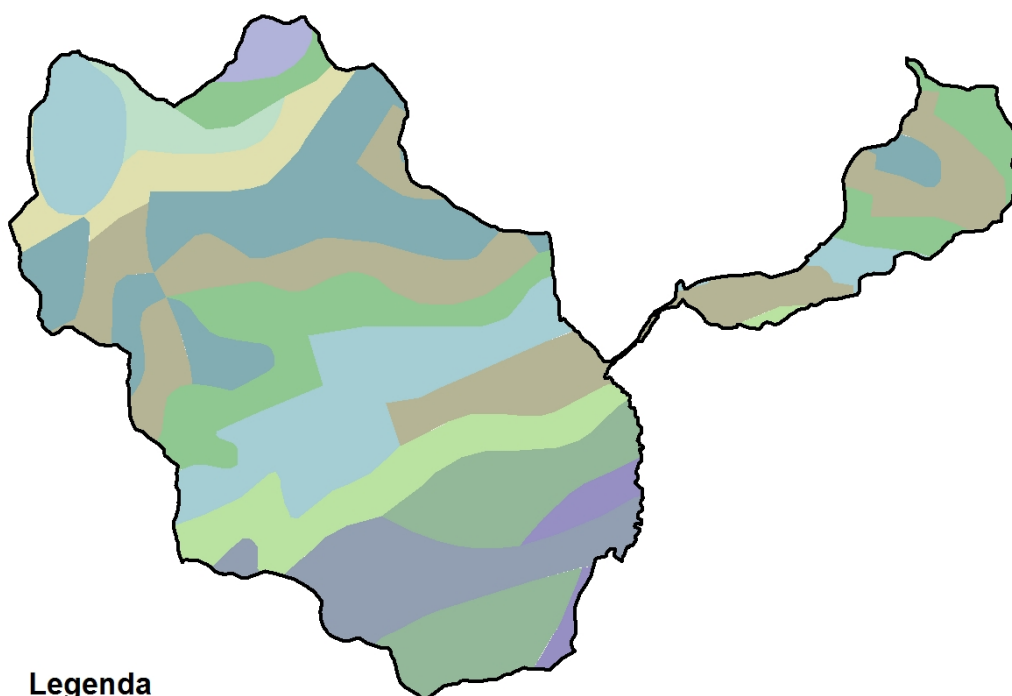
A.2.12.2.1 Abiotické zložky životného prostredia

V zmysle geomorfologických jednotiek Slovenska (Kočícký & Ivanič 2011 in Mazúr & Lukniš 1986) patrí riešené územie do sústavy Alpsko-Himalájskej, podsústavy Karpaty, provincie Západné Karpaty, subprovincie Vnútorne západné Karpaty, oblasti Fatransko - tatranskej oblasti, celku Strážovské vrchy a podcelkov Zliechovská hornatina (časti: Strážov, Belianska vrchovina, Temešská vrchovina, Belianska kotlina, Javorinka, Basky) a Nitrické vrchy (časť: Suchý).

Geológia

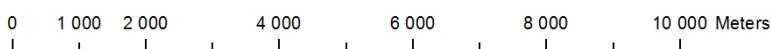
Najstaršou a tektonicky najstabilnejšou jednotkou geologickej štruktúry Strážovských vrchov je kryštalické jadro tvorené najmä vyvretými a metamorfovanými horninami prvohôr. Na povrch vystupuje v dvoch oblastiach situovaných vo V až JV časti pohoria – v masíve Suchého ako súčasť podcelku Nitrických vrchov a v masíve Malej Magury v podcelku Malá Magura. Na pestrej geologickej stavbe k. ú. Valaská Belá sa z nich podieľa kryštalinikum masívu Suchého so svojim mezozoickým obalom a príkrovovými jednotkami na JV k. ú. SZ okraj kryštalinika lemujú usadené horniny malomagurskej obalovej série druhohôr s kremencami, bridlicami a dolomitmi triasu, doplnenými súborom sedimentárnych hornín jury a kriedy, ktoré spolu s kryštalickým jadrom vytvárajú geologickú jednotku tatrikum. V k. ú. Valaská Belá na nej leží osídlenie od dolného konca intravilánu obce až po sútok Nitrice s Jaseninou po oboch stranách toku. Na obalovú sériu tatrika nadväzuje široký pás pestrej mozaiky karbonátových hornín druhohôr krížňanského príkrovu tvoriaci geologickú jednotku fatrikum. Pruh hornín fatrika sa ťahá v smere JZ – SV. Vypĺňa väčšinu k. ú. Valaská Belá na SV, S, SZ a Z od centra intravilánu obce i bezmála celú rozlohu výbežku k. ú. okolo osady Gápel. Kriedovými formáciami karbonátových hornín zasahuje fatrikum od Z okraja k. ú. dvomi smermi – ďalej na Z k dedine Omšenie a úzkym pruhom cez Košecké Podhradie na S, kde sa rozširuje a siaha až k hranici s Považským Podolíom. V nadloží fatrika ležia formácie geologickej jednotky hronikum, tvorenej chočským príkrovom, vrátane jeho najvyššej čiastkovej štruktúry, ktorá bola ešte donedávna považovaná za samostatnú jednotku – strážovský príkrov. Prvá – západná časť zaberá väčšinu Z časti pohoria až k Považskému Podolíu a okolo Z výbežku fatrika sa rozširuje na J k S zálivu Podunajskej pahorkatiny okolo Bánoviec nad Bebravou, na V hraničiac s vnútrokarpatským paleogénom lemujúcim tatrikum Suchého. Do k. ú. Valaská Belá z nich malou plochou zasahuje druhá – severná časť, ktorá tvorí geologický podklad svahov Homôlky a Suchej hory. V tejto oblasti sú formácie hronika zastúpené rôznymi typmi usadených hornín triasu s prevahou karbonátov. Menované subtatranské príkrovy zaujali súčasné polohy počas rozsiahleho alpínskeho vrásnenia, ktoré tu prebiehalo v závere kriedy a v neogéne (Maheľ 1982 a 1985, Biely 2002).

Vzhľadom na veľkú členitosť a sklon reliéfu je kvartérny pokryv v celom k. ú. nesúvislý. Tvoria ho predovšetkým svahové sedimenty vrchnopleistocénneho a holocénneho veku s hrúbkou 3 – 4 m. Na väčšine k. ú. sú to hlinito-kamenité svahové sedimenty na karbonátových komplexoch mezozoika, na JV k. ú. hlinito-piesčité svahové sedimenty na vyvretých a v menšej miere na metamorfovaných kryštalických horninách z obdobia mladšieho paleozoika a na malej časti k. ú. na SZ v oblasti Suchej hory svahové úlomky hornín – piesky, balvany až bloky. Fluvialne sedimenty sú zastúpené hlinito-piesčitými usadeninami na nive rieky Nitrica počnúc PP Prielom Nitrice a na potočných nivách jej prítokov Jaseniny a Škrípovky (Maheľ 1985).

Legenda

- vápence, dolomity, bridlice, pieskovce
- kremence, pieskovce, ílovité bridlice
- leukokratiné granitoidy
- páskované a okaté ruly a migmatity
- pieskovce, slieňovce, ílovce: flyš
- tmavosivé ílovité bridlice a pieskovce
- piesčité, krinoidové, škvrnité, rádioláriuové a hľuznaté vápence, rohovce, bridlice
- pararuly až svory a migmatizované ruly a produkty ich diaforézy
- vrstevnaté, slienité, rohovcové a organodetrítické vápence, slieňovce, ílovité bridlice
- vápence (gutensteinské, steinalmské, wettersteinské, lokálne schreyeralmské, reiflinské) a dolomity
- gutensteinské vápence, ramsauské, hlavné a wettersteinské dolomity, reiflinské vápence

Základnými typmi hornín sú (Marsina & Lexa 2002) (obr. 1):

- vápence, dolomity – väčšina k. ú.,

• ílovce, pieskovce – tri polohy: SZ okraj k. ú., pás naprieč k. ú. vrátane výbežku okolo osady Gápel v smere JZ – SV a rovnobežný pás na JV k. ú.,

• metapsamity, metapelity, prevažne kyslé metavulkanity a metavulkanoklastiká a intermediárne až bázičné metavulkanity a metavulkanoklastiká s polohami slabo-metamorfovaných vápencov, dolomitov a magnezitov – JV k. ú.,

• granitoidy – malé polohy na JV okraji k. ú.

Povrchové vody

K. ú. Valaská Belá patrí do **čiasťového povodia Váhu č. 4-21-11 Nitra po Bebravu** (Vyhláška č. 224/2005 Z. z.). Odvodňuje ho pravostranný prítok Nitry – rieka Nitrica (Belanka) so svojimi prítokmi. Riešený úsek povodia Nitrice leží vo vrchovino-nížinnej oblasti charakterizovanej **dažďovo-snehovým režimom odtoku** s akumuláciou vody v decembri až februári, vysokou vodnosťou v marci až apríli,

najvyšším prietokom v druhej polovici marca, najnižším prietokom v apríli a výrazným podružným zvýšením vodnosti koncom jesene a začiatkom zimy (Malík & Švasta, AKSR 2002).

Najbližšie lokalizovaným zdrojom informácií o prietokoch v hornom toku Nitrice je vodomerná stanica Liešťany (hydrologické číslo 1-4-21-11-096-01, riečny km 31,80, kód VÚ: SKN0010). Údaje získané z tejto vodomernej stanice sú uvedené v tab. 1.

Tab. A.2.12.2.1.1 Časové rozloženie prietokov na rieke Nitrica vo vodomernej stanici Liešťany

Stanica: Liešťany		Tok: Nitrica						Staničenie: 31,80 km						Plocha povodia: 136,08 km²	
Mesiac	I.	II.	III.	IV.	V.	VI.	VII.	VIII.	IX.	X.	XI.	XII.	Ro		
Q_m m³ · s⁻¹	3,720	2,358	3,885	3,232	6,619	5,052	1,086	1,991	4,230	1,768	3,374	4,316	3,473		
Q _{max} 2010:	18,95	Den/Mes/Hod:		02/06/09				Q _{min} 2010:	0,647	Den/Mes:		16/07			
Q _{max} 1949-2009:	48,30	Den/Mes/Hod – rok:		20/08/04 –				Q _{min} 1949-2009:	0,000	Den/Mes - rok:		01/03 -			
1966								1949							

V prílohe č. 1 k vyhláške č. 211/2005 Z.z., ktorou sa ustanovuje zoznam vodohospodársky významných vodných tokov a vodárenských vodných tokov sa v k. ú. nachádzajú dva toky. Uvádzame ich s číslom hydrologického poradia:

4-21-11-084 Nitrica: Je vodným tokom IV. rádu a najvýznamnejším tokom v k. ú. Pramení na SZ okraji k. ú. v Belianskej hornatine pod hrebeňom medzi vrchmi Vápeč a Homôlka v nadmorskej výške 820 m. Tečie JV smerom cez PP Prielom Nitrice do Belianskej kotliny, kde preteká intravilánom obce. K. ú. opúšťa asi 15 km od prameňa krátko po sútoku s Jaseninou. V k. ú. príberá viacero prítokov. Z významnejších sú to po pravej strane Repkovský potok, Podpoliansky potok, Bystrý potok a jeden väčší bezmenný potok, po ľavej Ďurčekovský potok, Škrípovka, už spomínaná Jasenina a dva väčšie bezmenné potoky. Koryto rieky Nitrice je v k. ú. reguláciou upravené na dvoch úsekoch – na 43,500 až 45,388 r. km. v dĺžke 1 km 888 m a na 42,770 až 43,100 r. km v dĺžke 330 m (Fábryová 2017).

4-21-11-087 Jasenina: Je vodným tokom V. rádu a v k. ú. najväčším prítokom rieky Nitrice. Pramení mimo k. ú. v nadmorskej výške 730 m pod vrchom Ubočka (801 m n. m.), preteká cez osadu Gápel a odvádza vodu z výbežku k. ú. Okolo nej. Do Jaseniny sa z oboch strán vlieva niekoľko bezmenných prítokov.

Ostatné významné vodné toky

Pravostranné prítoky Nitrice (vodné toky V. rádu) uvedené v smere od jej prameňa po miesto, v ktorom opúšťa k. ú.: Repkovský potok, Podpoliansky potok, Bystrý potok a ďalších 7 bezmenných potokov s prítokmi. **Ľavostranné prítoky Nitrice** uvedené v smere od jej prameňa po miesto, v ktorom opúšťa k. ú.: Ďurčekovský potok, Škrípovka a ďalšie 3 bezmenné potoky s prítokmi.

Prítoky Jaseniny (vodné toky VI. rádu) vlievajúc sa v k. ú. Všetky pravostranné prítoky Jaseniny pramenia v susedných k. ú. Väčšina z nich priteká do k. ú. Valaskej Belej len niekoľko metrov nad ústím. Ide o horské bystriny. Do k. ú. významnejšie zasahuje iba jediný pravostranný prítok: potok zo Slávikovej doliny. Ľavostranné prítoky: potok z Kohútovej doliny, potok s rybníkom, bezmenný potok.

Stojaté vody

V k. ú. sa nachádza vodná nádrž v časti Gápel dobudovaná v roku 1985 na ľavostrannom prítoku Jaseniny asi 0,5 km JV od dolného konca osady. Má obdĺžnikový tvar s rozmermi cca. 120 x 60 m. Jej pôvodným hlavným účelom je protipovodňová ochrana, no využíva sa aj ako rybník.

Pôdy

Pôdny typ je základnou identifikačnou jednotkou morfogenetické i agronomickej kategorizácie pôd. Pôdne typy sú definované súborom diagnostických horizontov a ich najdôležitejších vlastností získaných dlhodobým vývojom v prírodných podmienkach i kultiváciou.

V riešenom území sa nachádzajú prevažne nasledovné pôdne typy na poľnohospodárskej pôde:

- Fluvizeme: výskyt v nivách vodných tokov, ktoré sú alebo boli donedávna ovplyvnené záplavami a výrazným kolísaním hladiny podzemnej vody. Majú svetlý humusový horizont. V riešenom území prevládajú subtypy typické,
- Rendzina: Rendziny sú dvojhorizontové A-C pôdy vyvinuté výlučne zo zvetralín pevných karbonátových hornín, t.j. hornín bohatých na bázické katióny, s obsahom CaCO₃, alebo

MgCO₃ nad 75%, ale s nedostatkom ďalších živín a malým nerozpustným minerálnym zvyškom (vápence, dolomity, vápnité zlepence, serpentíny, sádrovce). Pôdy vyvinuté z takýchto pôdotvorných substrátov a prevažne v členitom reliéfe sú spravidla plytké, stredne ťažké, so skeletnosťou nad 30%. Dominantným pôdotvorným procesom pri ich vzniku a vývoji je mačínový proces až po procesy akumulácie a stabilizácie humusu. Humusový horizont sa u rendzín tvorí podstatne pomalšie ako u iných pôdnych jednotiek.

- Kambizeme: sú pôdy s rôznym hrubým svetlým humusovým horizontom pod ktorým je horizont zvetrávania skeletnatých substrátov. V riešenom území prevažuje subtyp kambizeme luvizemné.

Klíma

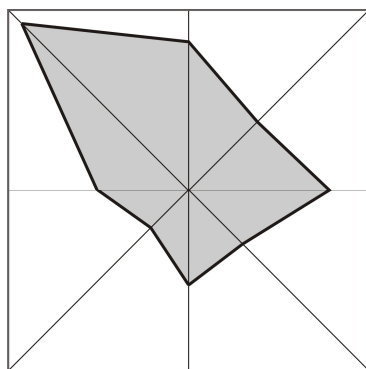
Z hľadiska podnebných podmienok sa k. ú. Valaská Belá rozprestiera v dvoch z troch klimatických oblastí rozlišovaných na území Slovenska. Väčšina k. ú. sa nachádza v **mierne teplej oblasti**. V rámci nej je asi 1/6 hlavnej časti k. ú. na V a viac než 1/2 výbežku k. ú. okolo osady Gápel na JZ situovaná v mierne teplom, vlhkom, vrchovinovom okrsku s najvyššou priemernou teplotou nad 16 °C v júli, počtom letných dní pod 50 a indexom zavláženia 60 až 120 a asi 1/2 hlavnej časti k. ú. najmä na S od rieky Nitrice v mierne teplom, veľmi vlhkom, vrchovinovom okrsku s najvyššou priemernou teplotou nad 16 °C v júli, počtom letných dní pod 50 a indexom zavláženia pod 120. Väčšina hlavnej časti k. ú. na J od rieky Nitrice a najvyššie polohy na jeho S okraji (spolu asi 1/3 hlavnej časti k. ú.) a menej než 1/2 výbežku k. ú. okolo osady Gápel patria do **chladnej oblasti** a v nej do mierne chladného okrsku s najvyššou priemernou teplotou od 12 do 16 °C v júli (Lapin et al. 2002).

Najteplejším mesiacom v k. ú. je júl, ktorého priemerné teploty dosahujú od 14 do 18 °C a najchladnejším január s priemernou teplotou -4 až -6 °C. (Šťastný et al. 2002) Priemerná ročná teplota aktívneho povrchu pôdy sa pohybuje od 6 do 8 °C. Priemerné ročné sumy globálneho žiarenia (kWh.m⁻²) dosahujú na väčšine k. ú. hodnoty < 1050, iba na JZ okraji od 1050 do 1100 (Tomlain & Hrvol' 2002).

V k. ú. sa nachádzajú až dve zrážkomerné stanice – zrážkomerná stanica Valaská Belá (IND 30200) a Valaská Belá – Gápel (IND 30220) (www.shmu.sk). Ročne tu v priemere spadne od 800 do 1000 mm zrážok s absolútnym mesačným maximom v priemere od 250 do 350 mm (priemer za roky 1951 – 2000). Najviac zrážok, v priemere od 60 do 100 mm, spadne väčšinou v júli, naopak najsuchším mesiacom býva február (Faško & Šťastný 2002) Obdobia so snehovou pokrývkou trvajú od 80 do 100 dní na JV, cez 100 až 120 dní na väčšine k. ú. až po interval 120 až 140 dní na S k. ú. (Faško et al. 2002).

Priemerný ročný počet dní s hmlou sa rôzni od 50 do 60 v údoliach Nitrice a Jaseniny, cez 20 až 50 v oblasti zníženého výskytu hmiel na podhorských až horských svahových polohách po interval 70 až 300 dní v najvyšších horských polohách (Miňďáš & Škvarenina 2002) .

Najbližšie merania prevládajúcich smerov a rýchlosti vetra sa uskutočňujú v pomerne vzdialených meteorologických staniách v Prievidze a v Trenčíne a nielen kvôli vzdialenosti, ale aj diametrálne odlišným parametrom georeliéfu nie sú pre k. ú. Valaská Belá relevantné.

Obr. 2 Veterná ružica podľa priemerných hodnôt smerov vetra.

A.2.12.2 Biotické zložky životného prostredia

Na základe fytogeografického členenia územia Slovenska podľa Futáka (1980) patrí k.ú. Valaská Belá do oblasti západokarpatskej flóry (*Carpaticum occidentale*), obvodu predkarpatskej flóry (*Praecarpaticum*), okresu Strážovské a Súľovské vrchy. Ak zohľadníme Plesníkové fytogeografické členenie (Plesník 2002), bude toto územie zaradené do bukovej zóny kryštálicko-druhohornej oblasti, okresu 4 – Strážovské vrchy.

Podľa mapy potenciálnej vegetácie (Maglocký 2002) by sa na väčšine hodnoteného územia prirodzene vyskytovali bukové lesy, ostrovčekovite by sa tu vyskytovali bukové lesy na vápencových a dolomitových podložiach a bukové lesy v horských polohách, v spodných lokalitách, v okolí obce, podhorské bukové lesy..

Vegetácia

Súčasná vegetácia k.ú. Valaská Belá je poznačená dlhodobou ľudskou činnosťou. Okolie samotnej obce a laznických osád je zväčša odlesnené, na časť plôch, ktoré človek v posledných desaťročiach prestal významnejšie obhospodarovať, sa les postupne vracia v podobe roztrúsených aj súvislejších porastov náletových drevín.

Štruktúra súčasných **lesných porastov** je oproti prirodzeným lesom čiastočne zmenená. V rámci drevinového zloženia stále dominuje buk, zastúpenie ostatných listnatých drevín, hlavne hrabu, bolo významne znížené. Naproti tomu je tu významne zastúpená borovica lesná (*Pinus sylvestris*) s pôvodne omnoho nižším zastúpením a významne sa tu vyskytuje aj nepôvodný smrek obyčajný (*Picea abies*) (tab. 2). Vďaka spôsobu obhospodarovania bola výrazne zmenená aj priestorová a veková štruktúra lesov, a to v prospech rovnorodých a rovnovekých jednovrstvových porastov, ktoré majú nižšiu biodiverzitu, nižšiu ekologickú stabilitu a vyššiu náchylnosť na poškodenie rôznymi škodlivými činiteľmi.

Stanovištne vhodný buk je zastúpený takmer 68% v drevinovom zložení. Dominuje borovica a smrek, ďalej sú agregované smrekovec, breza a javor. Ostatné druhy nedosahujú ani 1 % na celkovom druhovom zložení (tab. 2)

Zastúpenie drevín v lesných porastoch na ploche lesného pôdneho fondu (zdroj: www.nlcsk.org).

drevina	zastúpenie (%)	drevina	zastúpenie (%)
Buk	67,66	Hrab	0,33
Borovica	12,29	Ostatné listnaté	0,10
Smrek	11,83	Topoľ	0,03
Smrekovec	3,39	Jelša	0,02
Breza	1,65	Brest	0,01
Javor	1,18	Dub	0,01
Jedľa	0,98	Lipa	0,01
Jaseň	0,52	Agát	0

Významne je zastúpená **nelesná drevinová vegetácia** (NDV). Typickou črtou rozptýlenej drevinovej zelene sú zarastené remízky medzi opustenými terasovitými poličkami v okolí rozptýlených laznických sídiel. V týchto prevládajú dreviny ako javor horský (*Acer pseudoplatanus*), čerešňa vtáčia (*Cerasus avium*), buk lesný lesný (*Fagus sylvatica*), jaseň štíhly (*Fraxinus excelsior*), javor poľný (*Acer campestre*), v krovinovej vrstve sú to rôzne druhy krov, dominujú však hlohy (*Crataegus* sp.), lieska obyčajná (*Corylus avellana*), ruža šípová (*Rosa canina*). Na opustené plochy nalietajú aj dreviny z okolitých lesných porastov, najmä borovica lesná (*Pinus sylvestris*) a miestami sa tu vyskytujú aj zvyšky ovocných drevín – jablone (*Malus domestica*), hrušky (*Pyrus communis*, *P. pyraeaster*), slivky (*Prunus domestica*).

V brehových porastoch rieky Nitrica a jej prítokov sa vyskytujú najmä vŕba krehká (*S. fragilis*), vŕba purpurová (*Salix purpurea*), vŕba popolavá (*Salix cinerea*), jelša lepkavá (*Alnus glutinosa*) a jelša sivá (*Alnus incana*).

Mimo lesa a NDV sa tu vyskytujú zväčša udržiavané **trávne porasty**, kosné lúky a pasienky. Na viacerých miestach sa svojou kvalitou dajú priradiť k biotopu európskeho významu **Lk1 (6510) Nížinné a podhorské kosné lúky**, pre ktorý sú typické druhy ako napr.: ovsík obyčajný (*Arrhenatherum elatius*), reznáčka laločnatá (*Dactylis glomerata*), psiarka lúčna (*Alopecurus pratensis*), lipnica lúčna (*Poa pratensis*), trojštet žltkastý (*Trisetum flavescens*), kostravy (*Festuca* sp.), ďalej púpavec srstnatý (*Leontodon hispidus*), zvonček konárstý (*Campanula patula*), margaréta biela (*Leucanthemum vulgare*), rebríček obyčajný (*Achillea millefolium* agg.), skorocel kopijovitý (*Plantago lanceolata*), ďatelina lúčna (*Trifolium pratense*), iskerník prudký (*Ranunculus acris*), nevädzovce (*Jacea* sp.), bedrovník väčší (*Pimpinella major*), veronika obyčajná (*Veronica chamaedrys*) a mnohé ďalšie.

Vyskytujú sa tu aj pasienky a spásané lúky s typickými druhmi ako napr.: kostrava lúčna (*Festuca pratensis*), kostrava červená (*F. rubra*), mätonoh trváci (*Lolium perenne*), timotejka lúčna (*Phleum*

pratense), tomka voňavá (*Anthoxanthum odoratum*), hrebienka obyčajná (*Cynosurus cristatus*), skorocel väčší (*Plantago major*), skorocel kopijovitý (*P. lanceolata*), rebříček obyčajný (*Achillea millefolium* agg.), púpava (*Taraxacum* sect. *ruderalia*), ďatelina plazivá (*Trifolium repens*), púpavec srstnatý (*Leontodon hispidus*),) a ďalšie.

V alúviách potokov a miestami aj v alúviu riečky Nitrica sa miestami vyskytujú hodnotné vlhké lúky a vlhkomilné bylinné spoločenstvá, alebo porasty vrb a jelší v rôznom sukcesnom štádiu).

Fauna obce

V charakteristike fauny sa sústreďujeme najmä na najrozšírenejšie biotopy katastra obce Valaská Belá: lesy, lúky a pasienky, ich okraje, s priblížením na rozšírenie živočíchov v chránených územiach.

Zastúpenie živočíšnych druhov je výrazne ovplyvnené prevahou listnatých lesov a výrazne diverzifikovanou štruktúrou krajiny v okolí laznického osídlenia. Z väčších cicavcov sa tu bežne vyskytujú jeleň lesný (*Cervus elaphus*), srnec lesný (*Capreolus capreolus*) a diviak lesný (*Sus scrofa*), relatívne vhodné podmienky má aj zajac poľný (*Lepus europaeus*). Z menších šeliem tu možno predpokladať výskyt bežných druhov ako sú: líška hrdzavá (*Vulpes vulpes*), jazvec lesný (*Meles meles*), kuny (*Martes martes* a *M. foina*) a lasice myšožravéj (*Mustela nivalis*). V hodnotenom k.ú. alebo v jeho okolí tiež možno očakávať výskyt veľkých šeliem: medveď hnedý (*Ursus arctos*), vlk dravý (*Canis lupus*) a rys ostrovid (*Lynx lynx*). Rozsiahle listnaté a zmiešané lesy, rozptýlená nelesná drevinová vegetácia a druhovo relatívne bohaté lúky a pasienky vytvárajú podmienky pre pomerne vysokú druhovú diverzitu drobných cicavcov, vtákov aj bezstavovcov.

Predmetom ochrany v ÚEV Strážovské vrchy sú nasledovné druhy živočíchov: plocháč červený (*Cucujus cinnaberinus*), kunka žltobruchá (*Bombina variegata*), vydra riečna (*Lutra lutra*), fúzač alpský (*Rosalia alpina*), rys ostrovid (*Lynx lynx*), bystruška potočná (*Carabus variolosus*), ohniváček veľký (*Lycaena dispar*), spriadač kostihojový (*Callimorpha quadripunctaria*), podkovár malý (*Rhinolophus hipposideros*), netopier veľkouchý (*Myotis bechsteini*), uchaňa čierna (*Barbastella barbastellus*), netopier obyčajný (*Myotis myotis*), medveď hnedý (*Ursus arctos*), netopier brvitý (*Myotis emarginatus*), podkovár veľký (*Rhinolophus ferrumequinum*), vlk dravý (*Canis lupus*), korýtko riečne (*Unio crassus*), pimprlík mokradný (*Vertigo angustior*), pimprlík močiarny (*V. geyeri*).

Predmetom ochrany Chráneného vtáčieho územia Strážovské vrchy je zachovanie biotopov druhov vtákov európskeho významu a zabezpečenie ich prežitia a rozmnožovania. Je jedným z najvýznamnejších území na Slovensku pre hniezdenie druhov: sokol sťahovavý (*Falco peregrinus*), výr skalný (*Bubo bubo*) a žlna sivá (*Picus canus*). Pravidelne tu hniezdi viac ako 1 % národnej populácie druhov: orol skalný (*Aquila chrysaetos*), bocian čierny (*Ciconia nigra*), včelár lesný (*Pernis apivorus*), pôtik kapcavý (*Aegolius funereus*), lelek lesný (*Caprimulgus europaeus*), chrapkáč poľný (*Crex crex*), tesár čierny (*Dryocopus martius*), ďateľ bielochrbtý (*Picoides leucotos*), jariabok hôrny (*Bonasa bonasia*), penica jarabá (*Sylvia nisoria*), ďateľ prostredný (*Picoides medius*), muchárik malý (*Ficedula parva*), muchárik bieločrý (*Ficedula albicollis*), strakoš obyčajný (*Lanius collurio*), strakoš veľký (*Lanius excubitor*), prepelica poľná (*Coturnix coturnix*), krutihlav hnedý (*Jynx torquilla*), príhľaviar čiernohlavý (*Saxicola torquata*), hrdlička poľná (*Streptopelia turtur*), žltouchvost lesný (*Phoenicurus phoenicurus*), muchár sivý (*Muscicapa striata*) a hlucháň hôrny (*Tetrao urogallus*) v čase vedeckého návrhu a vyhlásenia územia.

V čase vymedzovania sústavy CHVÚ na Slovensku bolo CHVÚ Strážovské vrchy na Slovensku najvýznamnejším územím pre hniezdenie sokola sťahovavého, výra skalného a žlny sivej. V CHVÚ Strážovské vrchy bola v tom čase zistená v rámci sústavy CHVÚ najvyššia početnosť sokola sťahovavého na Slovensku CHVÚ Strážovské vrchy je pre druh sokol sťahovavý ako predmety ochrany najvýznamnejšie chránené vtáčie územia na Slovensku.

Podľa aktuálneho Programu starostlivosti o Chránené vtáčie územie Strážovské vrchy na obdobie rokov 2016 – 2045 (ŠOP SR 2015) sa v riešenom k.ú. vyskytujú nasledovné typy ekologicko-funkčných priestorov (EFP), v poradí od najrozšírenejšieho:

- EFP2 - hniezdiská lesných druhov, dutinových hniezdičov a dravcov,
- EFP5 - hniezdiská penice jarabej, strakoša obyčajného a hrdličky poľnej
- EFP3 - hniezdiská chrapkáča poľného, prepelice poľnej, strakoša veľkého a loviská dravcov
- EFP4 - hniezdiská ďatľa bielochrbtého a muchárika malého
- EFP6 - hniezdiská ďatľa prostredného a muchárika bieločrkého.

Pre zlepšenie a udržanie podmienok pre uvedené druhy je potrebné realizovať opatrenia podľa Programu starostlivosti o CHVÚ Strážovské vrchy (zdroj: <http://www.sopsr.sk/ps.chvu2/files/Strazovske-vrchy.pdf>).

A.2.12.3 Faktory negatívne ovplyvňujúce kvalitu životného prostredia

A.2.12.3.1 Imisie

V širšom okolí sú činné prevádzky priemyselnej výroby emitujúce do ovzdušia znečisťujúce látky (tab. 3). Z dôvodu administratívneho začlenenia do okresu Prievidza patrí k. ú. Valaská Belá z hľadiska kvality ovzdušia do oblasti, ktorá bola Vyhláškou č. 112/93 Z. z. o vymedzení oblastí vyžadujúcich osobitnú ochranu ovzdušia a o prevádzke smogových varovných a regulačných systémov vyhlásená za zaťažené územie vyžadujúce si osobitnú ochranu ovzdušia.

Vzhľadom na polohu k. ú. v severozápadnom výbežku okresu chránenom bariérou horských chrbtov Strážovských vrchov a skutočnosti, že v obci, ani jej širšom okolí, sa nenachádza žiadny významný zdroj znečistenia ovzdušia je reálny stav ovzdušia na území obce priaznivý. Na kvalitu ovzdušia v obci má negatívny vplyv spaľovanie tuhých palív a intenzita dopravy.

Tab. A.2.12.3.1.1 Emisie zo stacionárnych zdrojov v okrese Prievidza

Kód ZL	Popis ZL	Množstvo ZL (t) za rok 2015	Množstvo ZL (t) za rok 2014	Množstvo ZL (t) za rok 2013	Množstvo ZL (t) za rok 2012	Množstvo ZL (t) za rok 2011	Množstvo ZL (t) za rok 2010	Množstvo ZL (t) za rok 2009
1.3.00	TZL	744,261	534,539	544,098	560,013	591,128	521,151	674,793
3.9.99	SO₂	46 791,469	24 728,958	31 045,919	33 395,816	39 593,158	36 493,342	32 487,822
3.4.02	SO_x	0,05						
3.4.03	NO_x	3 958,058	3 409,744	3 401,642	3 669,402	4369,8	3 681,111	3 984,140
3.5.01	CO	754,083	771,297	840,283	807,134	890,330	823,770	763,612

Zdroj: www.air.sk

Zásady :

- U podnikov a areálov výroby s potenciálnym zdrojom hluku a prašnosti riešiť už v procese vzniku a prípravy podmienky eliminácie, estetické a hygienické opatrenia vrátane izolácie areálov v okolitej krajine výsadbou zelene so zastúpením vhodných a stanovištné pôvodných druhov drevín (K),
- nezvyšovať kapacitu chovu nad rámec podmienok, na ktoré bola prevádzka pôvodne navrhovaná (T),
- v prípade plánovaných veľkých investícií v k.ú. dôsledne preskúmať, riešiť a stanoviť podmienky vzájomnej koexistencie s obyvateľstvom a plánom na podporu agroturistiky a rekreácie vzhľadom k podmienkam ochrany a kvality životného prostredia a podmienok hygieny (T).

A.2.12.3.2 Hluk, prach a vibrácie

Zvýšená hladina hluku je v k.ú. Valaská Belá najmä v okolí cesty č. II/574 a v okolí drevárskych podnikov zameraných na prvotné spracovanie dreva a piliarsku výrobu stavebného reziva. Významným zdrojom hluku sú aj vozidlá a mechanizmy poľnohospodárskej výroby, ktoré sú zároveň aj pôvodcami zvýšenej prašnosti v obhospodarovanom území a pri transportných presunoch po cestnej sieti v zastavanom území obce tiež ako potenciálne zdroje vibrácií.

Zásady :

- zmierňovať negatívne vplyvy cestnej dopravy výsadbou vetrolamov a stromoradií stanovištné pôvodnými drevinami (S),
- zabezpečiť čistenie ciest po prechode vozidiel poľnohospodárskej výroby (T),
- realizovať monitoring hluku na vybraných lokalitách (T).
- vytvárať systémové urbanistické a krajinárske podmienky pre elimináciu hluku a prašnosti v kontakte so zastavaným územím prírodnými a technickými opatreniami,
- zabezpečiť optimálnu starostlivosť a udržiavanie kvality a čistoty cestnej komunikačnej siete,
- zabezpečiť postupné obnovovanie a inováciu vozového a mechanizačného parku s cieľom postupného znižovania hluku a vibrácií ale aj prašnosti (T)

A.2.12.3.3 Rádioaktivita a radónové riziko

Zdrojom radónu sú napr. tektonické zlomy, štôlne a šachty. Predstavujú preddisponované kanály pre prienik radónu z horninového prostredia a častokrát aj z rudných ložísk, kde je zvýšený obsah

rádioaktívnych prvkov. V katastri obce je zaznamenané stredné radónové riziko. Na 2 lokalitách: JV k.ú. pod osadou Gažikovci a v centre Gápla je prognóza zvýšeného radónového rizika (eU nad 4 ppm) (zdroj: <http://mapserver.geology.sk>)

Rádioaktivita patrí medzi nepriaznivé geologické faktory životného prostredia. Jej prírodné zložky sa podieľajú na celkovom radiačnom zaťažení populácie viac ako dvoma tretinami. Z hľadiska ohrozenia zdravia ľudí má zvlášť škodlivé účinky rádioaktívny plyn radón a produkty jeho rádioaktívnej premeny. Z uvedeného dôvodu je potrebné venovať dostatočnú pozornosť pri riešení územnoplánovacej prípravy, zakladaní stavieb a pri výstavbe všeobecne. Na základe štúdie *Prirodzená rádioaktivita regiónu Horná Nitra* (Smolárová, Čížek, 1995) je zaradené celé k.ú. do kategórie stredného radónového rizika. Podľa aktuálnych údajov Odboru štátnej geologickej správy MŽP SR predmetné územie spadá do nízkeho až stredného radónového rizika. Plochy prognózy zvýšeného radónového rizika (EU nad PPM) sú vyznačené vo výkrese č. 7.

A.2.12.3.4 Zosuvné územia a erózne javy

Na základe údajov Štátneho geologického ústavu Dionýza Štúra je v k.ú zaregistrovaných 14 svahových deformácií (9 potenciálnych a 5 stabilizovaných) (stanovisko č. 3054/2016-7.3, 34062/2016) z 24.6.2016 k verejnej vyhláške o začatí obstarávania Územného plánu obce Valaská Belá). Svahové deformácie - zosuvy sú znázornené vo výkrese č. 2A, 2B.

Aktivizácia svahových deformácií, dosiaľ nezmapovaných, je možná vplyvom prírodných pomerov alebo negatívnymi antropogénnymi faktormi, resp. ich kombináciou na plochách v k.ú., ktoré sú v rajónoch nestabilných a potenciálne nestabilných území. Napr. „Z“ od centra obce je to rozsiahlejší areál ohraničený lazmi Repkovci, Kupkovci, Kučerovci, Šimunovci. Rajón zahŕňa aj územia postihnuté intenzívnou výmloľovou eróziou (<http://apl.geology.sk/atlassd/>).

Ostatné územie možno charakterizovať ako územie prevažne stabilné a územia s minimálnym rizikom aktivácie svahových pohybov – v územiach s nedostatočnou preskúmanosťou sa sporadická existencia svahových deformácií nedá vylúčiť.

Nepriaznivým faktorom je výstavba nových komunikácií, umelých vodných plôch, podzemných sietí a obytných štvrtí v nestabilných a potenciálne zosuvných územiach. Nesprávne trasované komunikácie a kanalizácie veľmi nepriaznivo vplyvajú na stabilitu potenciálnych zosuvov. Výstavba nových objektov na zosunoch môže podstatne zhoršiť ustálené pomery na viacerých miestach. Nebezpečné situácie nastávajú v prípade podrezania alebo priťaženia zosuvných svahov. Lokalizácia stavieb v týchto územiach je podmienená výsledkami geologického prieskumu.

Zásady :

- a) podporovať maloplošné obhospodarovanie, t.j. optimalizovať rozsah obrábanych poľnohospodárskych blokov a honov (T),
- b) na reliéfe potenciálnych svahových deformácií nestabilného horninového prostredia realizovať protierózne opatrenia, aby sa zamedzilo prípadným svahovým zosuvom počas intenzívnych zrážok, používaním vhodných agrotechnických postupov pri obrábaní pôdy (S),
- a) pred plánovanými investíciami vykonať v dotknutom území geologický prieskum (T).

A.2.12.3.5 Seizmicita

Podľa STN 73 0036 (Seizmické zaťaženie stavebných konštrukcií) patrí posudzované územie do oblasti seizmického rizika 6, to znamená, že maximálna intenzita seizmických otrasov nepresiahne 6 až 7° stupnice makroseizmickej intenzity MSK-64.

Seizmická aktivita územia Slovenska bola zhodnotená na základe údajov GFÚ SAV za rok 2010. Seizmické javy registrujeme na základe mapových podkladov aj v katastri obce (zdroj: <http://mapserver.geology.sk/seizmika/>).

A.2.12.4 Faktory pozitívne ovplyvňujúce kvalitu životného prostredia

A.2.12.4.1 Chránené územia prírody a lokality

Katastrálne územie obce Valaská Belá je súčasťou niekoľkých chránených území:

CHKO Strážovské vrchy bola vyhlásená vyhláškou Ministerstva kultúry SSR č. 14/1989 Zb. o chránenej krajinej oblasti Strážovské vrchy v znení zákona NR SR č. 287/1994 Z. z. na ochranu pozoruhodných tvarov reliéfu, najmä bralných a krasových foriem,

tiesňav, hrebeňov, erózných kotlín, biofondu a genofondu rastlinných a živočíšnych spoločenstiev a u kážkových častí krajiny Strážovských a Súľovských vrchov. Na tomto území platí druhý stupeň ochrany podľa zákona č. 543/2002 Z.z. o ochrane prírody a krajiny v znení neskorších predpisov.

Prírodná rezervácia Rysia (ev. č. 1133) vyhlásená v r. 2004 (Vyhláška KÚŽP v Trenčíne č. 1/2004 z 3.3.2004, ktorou sa vyhlasuje súkromná PR Rysia - účinnosť od 1.4.2004) na výmere 30,4 900 ha. V správe ŠOP - S-CHKO Ponitrie. Predmetom ochrany sú evolučné procesy v komplexe prirodzených lesných porastov Strážovských vrchov. Platí v nej 5. stupeň ochrany, s ochranným pásmom (OP) zmysle §17 zákona č. 543/2002 o ochrane prírody a krajiny. OP je ním územie do vzdialenosti 100 m smerom von od jej hranice a platí v ňom tretí stupeň ochrany.

Prírodná pamiatka Prielom Nitrice (ev.č. 390) vyhlásená v r. 1990 (Nariadenie ONV v Prievidzi č. 49/1990 z 1.3.1990 - ú. od 1.3.1990, 4. stupeň o. - vyhláška KÚŽP v Trenčíne č. 2/2004 z 1.10.2004 - ú. od 1.11.2004) na výmere 6,8324 m² ha v k.ú. Valaská Belá. V správe ŠOP - S-CHKO Ponitrie. Predmetom ochrany je kaňonovité územie vytvorené riečkou Belankou v Strážovských vrchoch, dôležité z vedecko-výskumného, náučného a ekologického hľadiska. Platí v nej 4. stupeň ochrany s ochranným pásmom (OP) zmysle §17 zákona č. 543/2002 o ochrane prírody a krajiny. OP je ním územie do vzdialenosti 60 m smerom von od jej hranice a platí v ňom tretí stupeň ochrany.

Chránené vtáčie územie Strážovské vrchy (SKCHVU028) Platný právny predpis: Vyhláška Ministerstva životného prostredia SR. č. 434/2009 Z.z. zo dňa 17. septembra 2009, ktorou sa vyhlasuje Chránené vtáčie územie Strážovské vrchy, účinná od 1. novembra 2009. Predmetom ochrany Chráneného vtáčieho územia Strážovské vrchy je zachovanie biotopov druhov vtákov európskeho významu a zabezpečenie ich prežitia a rozmnožovania. Je jedným z najvýznamnejších území na Slovensku pre hniezdenie druhov: sokol sťahovavý (*Falco peregrinus*), výr skalný (*Bubo bubo*) a žlna sivá (*Picus canus*). Pravidelne tu hniezdi viac ako 1 % národnej populácie druhov: orol skalný (*Aquila chrysaetos*), bocian čierny (*Ciconia nigra*), včelár lesný (*Pernis apivorus*), pôtik kapcavý (*Aegolius funereus*), lelek lesný (*Caprimulgus europaeus*), chrapkáč poľný (*Crex crex*), tesár čierny (*Dryocopus martius*), ďateľ bielochrbtý (*Picoides leucotos*), jariabok hôrny (*Bonasa bonasia*), penica jarabá (*Sylvia nisoria*), ďateľ prostredný (*Picoides medius*), muchárik malý (*Ficedula parva*), muchárik bielokrký (*Ficedula albicollis*), strakoš obyčajný (*Lanius collurio*), strakoš veľký (*Lanius excubitor*), prepelica poľná (*Coturnix coturnix*), krutihlav hnedý (*Jynx torquilla*), pŕhľaviar čiernohlavý (*Saxicola torquata*), hrdlička poľná (*Streptopelia turtur*), žltouchvost lesný (*Phoenicurus phoenicurus*), muchár sivý (*Muscicapa striata*) a hlucháň hôrny (*Tetrao urogallus*) v čase vedeckého návrhu a vyhlásenia územia.

V čase vymedzovania sústavy CHVÚ na Slovensku bolo CHVÚ Strážovské vrchy na Slovensku najvýznamnejším územím pre hniezdenie sokola sťahovavého, výra skalného a žlny sivej. V CHVÚ Strážovské vrchy bola v tom čase zistená v rámci sústavy CHVÚ najvyššia početnosť sokola sťahovavého na Slovensku CHVÚ Strážovské vrchy je pre druh sokol sťahovavý ako predmety ochrany najvýznamnejšie chránené vtáčie územia na Slovensku.

Územie európskeho významu Kňazí stôl (SKUE0275) s rozlohou 4227,03 ha spravuje CHKO Ponitrie. Biotopy, ktoré sú predmetom ochrany: 91E0* Lužné vrbovo-topoľové a jelšové lesy, 5130 Porasty borievky obyčajnej, 6110* Pionierske porasty na plytkých karbonátových a bázických substrátoch zväzu Alysso-Sedion albi, 6190 Dealpínske travinobylinné porasty, 6210 Suchomilné travinobylinné a krovinové porasty na vápnom podloží (*dôležité stanovištia *Orchideaceae*), 6510 Nížinné a podhorské kosné lúky ,8160* Nespevnené karbonátové skalné sutiny montánneho až kolinného stupňa ,8210 Karbonátové skalné steny a svahy so štrbinovou vegetáciou ,9110 Kyslomilné bukové lesy ,9130 Bukové a jedľové kvetnaté lesy ,9150 Vápnomilné bukové lesy ,9180* Lipovo-javorové sutinové lesy ,91H0* Teplomilné panónske dubové lesy ,9110* Eurosibírske dubové lesy na spraši a piesku, 91M0 Panónsko-balkánske cerové lesy.

Druhy, ktoré sú predmetom ochrany: kunka žltobruchá (*Bombina variegata*), fúzač alpský (*Rosalia alpina*), rys ostrovid (*Lynx lynx*), roháč obyčajný (*Lucanus cervus*), podkovár malý (*Rhinolophus hipposideros*), netopier obyčajný (*Myotis myotis*), medveď hnedý (*Ursus arctos*), poniklec prostredný (*Pulsatilla subslavica*), poniklec veľkokvetý (*Pulsatilla grandis*).

Územie európskeho významu BASKE (SKUEV0274) s rozlohou 4032,55 ha spravuje CHKO Ponitrie. Biotopy, ktoré sú predmetom ochrany: 5130 Porasty borievky obyčajnej, 6110* Pionierske porasty na plytkých karbonátových a bázických substrátoch zväzu Alysso-Sedion albi, 6190 Dealpínske travinobylinné porasty, 6210 Suchomilné travinobylinné a krovinové porasty na vápnom podloží (*dôležité stanovištia *Orchideaceae*), 6510 Nížinné a podhorské kosné lúky, 7220* Penovcové prameniská, 7230 Slatiny s vysokým obsahom báz, 8160* Nespevnené karbonátové skalné sutiny montánneho až kolinného stupňa, 8210 Karbonátové skalné steny a svahy so štrbinovou vegetáciou,

8310 Nesprístupnené jaskynné útvary, 9130 Bukové a jedľové kvetnaté lesy, 9150 Vápnomilné bukové lesy, 9180* Lipovo-javorové sutinové lesy, 91H0* Teplomilné panónske dubové lesy, 91M0 Panónsko-balkánske cerové lesy.

Druhy, ktoré sú predmetom ochrany kunka žltobruchá (*Bombina variegata*), fúzač alpský (*Rosalia alpina*), Rys ostrovid (*Lynx lynx*), roháč obyčajný (*Lucanus cervus*), spriadač kostihojový (*Callimorpha quadripunctaria*) podkovár malý (*Rhinolophus hipposideros*), netopier veľkouchý (*Myotis bechsteini*), uchaňa čierna (*Barbastella barbastellus*), netopier obyčajný (*Myotis myotis*), medveď hnedý (*Ursus arctos*) podkovár veľký (*Rhinolophus ferrumequinum*) poniklec prostredný (*Pulsatilla subslavica*), rak riavový (*Austroptamobius torrentium*), Pimprlík bruškátý (*Vertigo moulinsiana*).

Územie európskeho významu Strážovské vrchy (SKUEV0256) s rozlohou 29972,99 ha spravuje CHKO Strážovské vrchy. Biotopy, ktoré sú predmetom ochrany: 5130 Porasty borievky obyčajnej, 6110* Pionierske porasty na plytkých karbonátových a bázických substrátoch zväzu Alysso-Sedion albi, 6190 Dealpínske travinobylinné porasty, 6210 Suchomilné travinnobylinné a krovinové porasty na vápnom podloží (*dôležité stanovištia Orchideaceae), 6430 Vlhkomilné vysokobylinné lemové spoločenstvá na poriečnych nivách od nížin do alpínskeho stupňa, 6510 Nížinné a podhorské kosné lúky, 7220* Penovcové prameniská, 7230 Slatiny s vysokým obsahom báz, 8160* Nespevnené karbonátové skalné sutiny montánneho až kolinného stupňa, 8210 Karbonátové skalné steny a svahy so štrbinovou vegetáciou, 8310 Nesprístupnené jaskynné útvary, 9110 Kyslomilné bukové lesy, 9130 Bukové a jedľové kvetnaté lesy, 9140 Javorovo-bukové horské lesy, 9150 Vápnomilné bukové lesy, 9180* Lipovo-javorové sutinové lesy, 91E0* Lužné vrbovo-topolové a jelšové lesy, 91H0* Teplomilné panónske dubové lesy, 91Q0 Reliktne vápnomilné borovicové a smrekovcové lesy.

Druhy, ktoré sú predmetom ochrany: plocháč červený (*Cucujus cinnaberinus*), kunka žltobruchá (*Bombina variegata*), vydra riečna (*Lutra lutra*), fúzač alpský (*Rosalia alpina*), rys ostrovid (*Lynx lynx*), bystruška potočná (*Carabus variolosus*), ohniváček veľký (*Lycaena dispar*), spriadač kostihojový (*Callimorpha quadripunctaria*), podkovár malý (*Rhinolophus hipposideros*), netopier veľkouchý (*Myotis bechsteini*), uchaňa čierna (*Barbastella barbastellus*), netopier obyčajný (*Myotis myotis*), medveď hnedý (*Ursus arctos*), netopier brvitý (*Myotis emarginatus*), podkovár veľký (*Rhinolophus ferrumequinum*), poniklec prostredný (*Pulsatilla subslavica*), poniklec veľkokvetý (*Pulsatilla grandis*), vlk dravý (*Canis lupus*), črievičník papučkový (*Cypripedium calceolus*), poniklec slovenský (*Pulsatilla slavica*), klinček lesklý (*Dianthus nitidus*), korýtko riečne (*Unio crassus*), pimprlík mokradný (*Vertigo angustior*), prilbica tuhá moravská (*Aconitum firmum* subsp. *Moravicum*), pimprlík močiarny (*Vertigo geyeri*).

Biotopy európskeho a národného významu

V katastrálnom území obce Valaská Belá boli identifikované lesné i nelesné biotopy národného a európskeho významu podľa Prílohy č. 1 k Vyhláške MŽP SR č. 24/2003 Z.z., ktorou sa vykonáva zákon č. 543/2002 Z. z. o ochrane prírody a krajiny v znení neskorších predpisov. V súhrne chránených území vyššie v texte sú vymenované biotopy, ktoré sú ich predmetom ochrany a potenciálne zasahujú aj do skúmaného k.ú.

Výskumom bol potvrdený výskyt nasledovných biotopov európskeho významu:

- Tr1 (6210) Suchomilné trávovo-bylinné a krovinové porasty na vápnom substráte (*dôležité stanovištia *Orchideaceae*), napr. v areáli prielomu Nitrice.
- Lk1 (6510) Nížinné a podhorské kosné lúky, napr. m.č. Javorinka
- Ls5.1 (9130) Bukové a jedľovo-bukové kvetnaté lesy, napr. m.č. Javorinka
- Ls 5.4 (9150) Vápnomilné bukové lesy.

Plochy prevažne lúk a pasienkov katastri obce Valaská Belá s výskytom biotopov európskeho významu sú navrhované na doplnenie území európskeho významu do siete Natura 2000 pod pracovným názvom SKUEV0884 Valaskobelianska Javorinka (Valaská Belá) a SKUEV2275 Kňazí stól.

Zásady :

- a) rešpektovať 2. stupeň ochrany osobitne chránenej časti prírody a krajiny: Chránená krajinná oblasť Strážovské vrchy (CHKO Strážovské vrchy). Zriadená vyhláškou Ministerstva kultúry SSR č. 14/1989 Zb. o chránenej krajinskej oblasti Strážovské vrchy v znení zákona NR SR č. 287/1994 Z. z. (T),
- b) rešpektovať 5. stupeň ochrany osobitne chránenej časti prírody a krajiny: Prírodná rezervácia Rysia. Zriadená Vyhláškou KÚŽP v Trenčíne č. 1/2004 (T),

- c) rešpektovať 4. stupeň ochrany osobitne chránenej časti prírody a krajiny: Prírodná pamiatka Prielom Nitrice. Zriadená Nariadením ONV v Prievidzi č. 49/1990 z 1.3.1990, 4. stupeň o. - Vyhláškou KÚŽP v Trenčíne č. 2/2004 (T),
- d) rešpektovať 2. stupeň ochrany osobitne chránených častí prírody a krajiny: Chránené vtáčie územie Strážovské vrchy (SKCHVU028). Zriadené Vyhláškou Ministerstva životného prostredia SR. č. 434/2009 Z.z. (T),
- e) rešpektovať 2. a 5. stupeň ochrany osobitne chránenej časti prírody a krajiny: Územie európskeho významu Kňaží stôl (SKUE0275), Výnosom MŽP SR č. 3/2004-5.1 zo 14. júla 2004, ktorým sa vydáva národný zoznam území európskeho významu (ďalej len „Výnos“) bolo zaradené ako navrhované územie európskeho významu. Navrhované územia európskeho významu boli schválené rozhodnutím Komisie ES K(2008)271, ktorým sa podľa smernice Rady 92/43/EHS prijíma zoznam území európskeho významu v alpskom biogeografickom regióne (T),
- f) rešpektovať 2. stupeň ochrany osobitne chránenej časti prírody a krajiny: Územie európskeho významu BASKE (SKUEV0274). Výnos MŽP SR č. 3/2004-5.1 zo 14. júla 2004 (T),
- g) rešpektovať 2. stupeň ochrany osobitne chránenej časti prírody a krajiny: Územie európskeho významu Strážovské vrchy (SKUEV0256). Výnos MŽP SR č. 3/2004-5.1 zo 14. júla 2004 (T).

A.2.12.4.2 Územný priemet systému ekologickej stability územia

Územný systém ekologickej stability (ÚSES) je v zmysle zákona č. 543/2002 o ochrane prírody a krajiny taká celopriestorová štruktúra navzájom prepojených ekosystémov, ich zložiek a prvkov, ktorá zabezpečuje rozmanitosť podmienok a foriem života v krajine. Základ tohto systému predstavujú biocentrá, biokoridory a interakčné prvky nadregionálneho, regionálneho alebo miestneho významu. Obec Valaská Belá nemá spracovaný Miestny územný systém ekologickej stability (MÚSES). V k.ú. obce sa však nachádzajú krajinné prvky, ktoré zodpovedajú nižšie uvedeným definíciám zo zákona.

- I. biocentrum je ekosystém alebo skupina ekosystémov, ktorá vytvára trvalé podmienky na rozmnožovanie, úkryt a výživu živých organizmov a na zachovanie a prirodzený vývoj ich spoločenstiev,
- II. biokoridor je priestorovo prepojený súbor ekosystémov, ktorý spája biocentrá a umožňuje migráciu a výmenu genetických informácií živých organizmov a ich spoločenstiev, na ktorý priestorovo nadväzujú interakčné prvky,
- III. interakčný prvok je určitý ekosystém, jeho prvok alebo skupina ekosystémov, najmä trvalá trávna plocha, močiar, porast, jazero, prepojený na biocentrá a biokoridory, ktorý zabezpečuje ich priaznivé pôsobenie na okolité časti krajiny pozmenenej alebo narušenej človekom.

Nadradené prvky ÚSES

Záväznou územnoplánovacou dokumentáciou je Územný plán Trenčianskeho samosprávneho kraja, (AŽ PROJEKT 1998) a Zmeny a doplnky č. 1 a 2 ÚPN VÚC Trenčianskeho kraja (AŽ PROJEKT s.r.o. 2011), a koncepciou dokumentáciou je Regionálny ÚSES okresu Prievidza (Ekotrust, 1994), v ktorom sú špecifikované prvky kostry územného systému ekologickej stability zasahujúce do riešeného územia (obr. 3):

Regionálne biocentrá (RBc)

Do riešeného územia zasahujú regionálne biocentrá:

- Biocentrum regionálneho významu (stav) p.č. 69 Čierna hora, zasahuje východným okrajom z okresu Bánovce nad Bebravou, napája sa na navrhované MBc4,
- Biocentrum regionálneho významu (stav) p.č. 68 „Kóta 878,2“, nepatrne zasahuje severným okrajom z okresu Bánovce nad Bebravou, nachádza sa západne od navrhovaného IP1,

Nadregionálny (NRBk) a regionálny biokoridor (RBk)

Riešeným územím vedie trasa nadregionálnych biokoridorov a regionálneho biokoridoru:

- Biokoridor nadregionálneho významu (terestrický), stav, rozhranie okresov Prievidza a Ilava v oblasti Homôlky, v okrese Ilava prechádza do NRbC Vápeč (p. č. 6)
- Biokoridor nadregionálneho významu (terestrický), návrh, križuje osadu Gápel, prepája NRbC Strážov-Sádecké vrchy (p.č. 4) v okrese Považská Bystrica s navrhovaným RBc Temešská skala (p. č. 176) v okrese Prievidza,
- Biokoridor regionálneho významu (hydrico-terestrický), stav.

Navrhované prvky Miestneho ÚSES-u (MÚSES-u):

Biocentrum miestneho významu MBc1 (návrh): 470,53 ha. Jedná sa o súvislý komplex lesných porastov v severozápadnej časti územia v okolí vrchu Suchá hora. MBc1 zahŕňa lesné porasty od hrebeňa (tvoriaceho zároveň hranicu k.ú.) smerom dole k lesnej ceste. Jedná zväčša o staršie lesné porasty, z veľkej časti v kategórii ochranných lesov. Dominujú tu bučiny, v niektorých menších častiach sa nachádzajú porasty s prevahou ihličnanov, najčastejšie borovice. V podhrebeňových častiach a na strmších svahoch sú časté vystupujúce bralá. Navrhované MBc1 na svojom západnom okraji bezprostredne nadväzuje na nadregionálny biokoridor. Na jeho južnom okraji naň nadväzuje navrhovaný interakčný prvok IP3, je prepojený tiež navrhovanými biokoridormi MBk2 a MBk4.

Biocentrum miestneho významu MBc2 (návrh): 435,78 ha. Približne kopíruje povodie Bystrého potoka na juhovýchodnom okraji k.ú. Navrhované MBc2 je tvorené prevažne súvislým komplexom lesov, nelesné pozemky zarastajúce redšou drevinovou vegetáciou sa nachádzajú iba na jeho severnom okraji. Svahy po pravej strane Bystrého potoka sú vo veľkej miere zaradené do kategórie ochranných lesov. V severovýchodnej časti je súvislý les prerušený pásom pod elektrickým vedením. Svojím severovýchodným okrajom nadväzuje na regionálny biokoridor.

Biocentrum miestneho významu MBc3 (návrh): 443,46 ha. Predstavuje súvislý komplex lesných porastov nad osadou Gápel. Jedná sa o prevažne dospelé lesné porasty, s významným podielom dvojetážových porastov. Z hľadiska drevinového zloženia tu prevládajú bučiny a jedľobučiny, miestami s vysokým podielom smreka a prímесou cenných listnatých drevín (javor, jaseň). Vo svojej južnej časti nadväzuje na navrhovaný nadregionálny biokoridor križujúci osadu Gápel.

Biocentrum miestneho významu MBc4 (návrh): 376,08 ha. Jedná sa o komplex lesných porastov, v malej miere aj lúk, pri juhozápadnom okraji k.ú. prekrývajúci sa s územím európskeho významu Kňazí stôl (SKUEV0275). Svojím severným výbežkom nadväzuje na regionálny biokoridor, s ktorým je prepojený zároveň navrhovaným miestnym biokoridorom MBk3. Bezprostredne na MBc4 nadväzujú tiež navrhované interakčné prvky IP1 a IP7. Uvedené územie je vzácné najmä výskytom relatívne zachovalých biotopov európskeho významu: Lk1 (6510) Nížinné a podhorské kosné lúky, Ls5.1 (9130) Bukové a jedľovo-bukové kvetnaté lesy, Ls5.4 (9150) Vápnomilné bukové lesy. Do tejto plochy spadá aj súkromná PR Rysia. Významná časť lesnej plochy MBc4 patrí do kategórie ochranných lesov.

Biocentrum miestneho významu MBc5 (návrh): 256,83 ha. Jedná sa o komplex lesných porastov vo východnej časti k. ú. Tvorí vnútornú časť oblúka regionálneho biokoridoru, ktorý ho ohraničuje z troch strán. Na svojom severnom okraji je v prevažnej miere ohraničený navrhovaným interakčným prvkom IP2. Jedná sa najmä o listnaté a zmiešané porasty s prevahou buka, a prímесou smreka alebo borovice. Na severnom okraji sú porasty z veľkej časti zaradené do kategórie ochranných lesov.

Biocentrum miestneho významu MBc6 (návrh): 129,06 ha. Jedná sa o komplex lesných porastov v severovýchodnej časti k. ú., resp. v hornej časti povodia potoka Podskalje. Z juhu je oblúkovito ohraničený regionálnym biokoridorom, zo severu hranicou k. ú. Jedná sa prevažne o bučiny alebo bučiny s prímесou ihličnatých drevín.

Biocentrum miestneho významu MBc7 (návrh): 375,29. Jedná sa prevažne o súvislý komplex lesných porastov v strednej časti k. ú., zahŕňa aj plochy porastené trávobylinnou vegetáciou s pásmi drevín alebo nelesné pozemky sukcesne zarastené sekundárnym lesom. Na svojom južnom okraji priamo nadväzuje na navrhované IP4 a IP5, na severnom okraji na IP3. Na západnom okraji ho ohraničuje navrhovaný biokoridor MBk4 a v strede ho pretína navrhovaný biokoridor MBk2. Menšiu časť tvoria porasty zaradené do kategórie ochranných lesov. Jedná sa o zmes rôznych typov porastov od listnatých porastov s dominanciou buka cez zmiešané porasty až po porasty s dominanciou ihličnanov.

Biokoridor miestneho významu MBk1 (návrh) terestricko-hydrický. Je tvorený potokom Jasenina a príľahlými brehovými porastmi spravidla do vzdialenosti 5 – 15 m od brehu toku (v zastavanom území obce do vzdialenosti 0 - 5 m od brehu). Miestami, v prípade výskytu cennejších mokradných spoločenstiev aj do väčšej vzdialenosti od toku. Vodný tok má zväčša poloprirodzený až prirodzený charakter, ktorý je výrazne narušený najmä v úseku prechádzajúcom cez osadu Gápel. V brehových porastoch dominujú vŕby (*Salix* sp.), jelša a viaceré druhy krov. Biokoridor sa v hornej časti napája na navrhovaný nadregionálny biokoridor križujúci osadu Gápel a v spodnej časti na regionálny biokoridor.

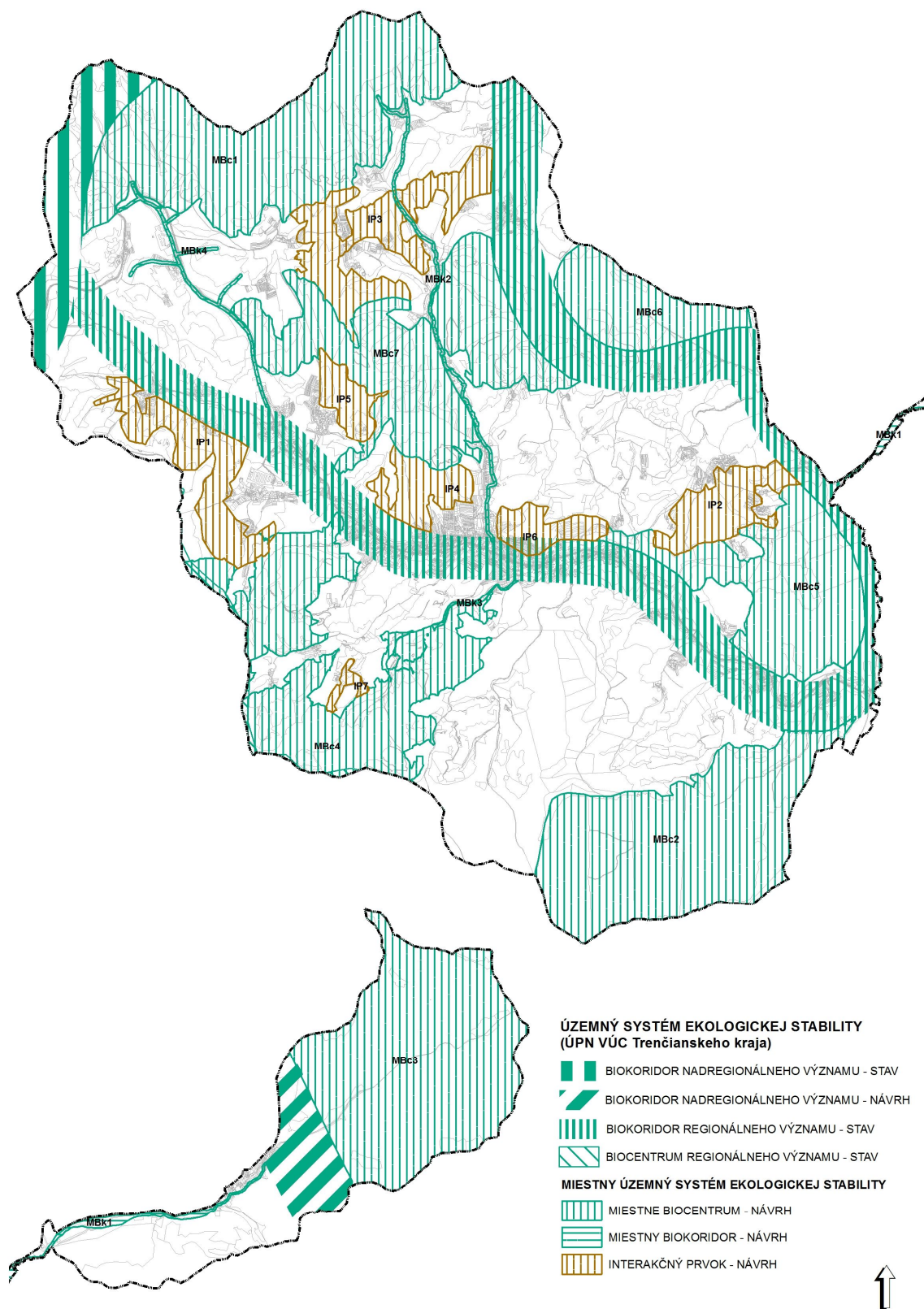
Biokoridor miestneho významu MBk2 (návrh) hydricko-terestrický. Predstavuje ho potok Škrípovka s príľahlými pobrežnými časťami, príp. brehovými porastmi. MBk2 prepája viaceré navrhované prvky MÚSES (MBc1, MBc7 a IP3) s regionálnym biokoridorom. Brehový porast je prerušovaný, v spodnej časti takmer absentuje a tvoria ho prevažne porasty vŕb (*Salix* sp.). Najmä

v dolnej časti prechádza zastavaným územím, kde zástavba alebo oplotenie pozemkov siahajú takmer až ku korytu potoka a môžu tvoriť prekážku v migrácii terestrických organizmov.

Biokoridor miestneho významu MBk3 (návrh) terestricko-hydrický. Je tvorený časťou Podpolianskeho potoka a príslušnými porastmi spravidla do vzdialenosti 5 – 15 m od brehu toku (v zastavanom území aj menej). V úseku MBk3 má vodný tok zväčša prirodzený alebo poloprirodzený charakter. Biokoridor prepája MBc4 s regionálnym biokoridorom.

Biokoridor miestneho významu MBk4 (návrh) hydricko-terestrický. Predstavuje horný tok Nitrice (Belanky) a príslušnými porastmi do vzdialenosti 5 – 15 m od brehu toku (v zastavanom území aj menej). V severnej časti sa napája na nadregionálny biokoridor v oblasti Homôlky a prechádza navrhovaným MBc1, ktoré prepája s navrhovaným MBc7 a regionálnym biokoridorom. V brehových porastoch dominujú vrby (*Salix* sp.) a jelša. V blízkosti zastavaného územia sa vyskytujú ako súčasť brehových porastov nepôvodné smrek.

Interakčné prvky (IP): v riešenom území je navrhnutých sedem (7) interakčných prvkov s celkovou výmerou 470,31 ha. Ide prevažne o plochy výskytu zachovalých reprezentatívnych historických krajinných štruktúr v okolí hlavných osád v k.ú.

Obr. 3 RÚSES v ÚPN VÚC Trenčianskeho kraja zasahujúci do k.ú. obce Valaská Belá a návrh MÚSES

Zásady :

- a) Biocentrum miestneho významu MBc1: súvislý komplex lesných porastov v severozápadnej časti územia v okolí vrchu Suchá hora. Na svojom západnom okraji bezprostredne nadväzuje na nadregionálny biokoridor. Na jeho južnom okraji naň nadväzuje navrhovaný interakčný prvok IP3, je prepojený tiež navrhovanými biokoridormi MBk2 a Mb4,
- b) Biocentrum miestneho významu MBc2: približne kopíruje povodie Bystrého potoka na juhovýchodnom okraji k.ú. Svojím severovýchodným okrajom nadväzuje na nadregionálny biokoridor.
- c) Biocentrum miestneho významu MBc3: súvislý komplex lesných porastov nad miestnou časťou Gápel. Vo svojej južnej časti nadväzuje na navrhovaný nadregionálny biokoridor križujúci osadu Gápel.
- d) Biocentrum miestneho významu MBc4: komplex lesných porastov, v malej miere aj lúk, pri juhozápadnom okraji k.ú. prekrývajúci sa s územím európskeho významu Kňazí stôl (SKUEV0275). Svojím severným výbežkom nadväzuje na regionálny biokoridor, s ktorým je prepojený zároveň navrhovaným miestnym biokoridorom MBk3. Bezprostredne na MBc4 nadväzujú tiež navrhované interakčné prvky IP1 a IP7. Do tejto plochy spadá aj súkromná PR Rysia.
- e) Biocentrum miestneho významu MBc5: komplex lesných porastov vo východnej časti k. ú. Tvorí vnútornú časť oblúka regionálneho biokoridoru, ktorý ho ohraničuje z troch strán. Na svojom severnom okraji je v prevažnej miere ohraničený navrhovaným interakčným prvkom IP2.
- f) Biocentrum miestneho významu MBc 6: komplex lesných porastov v severovýchodnej časti k. ú., resp. v hornej časti povodia potoka Podskalie. Z juhu je oblúkovito ohraničený regionálnym biokoridorom, zo severu hranicou k. ú.
- g) Biocentrum miestneho významu MBc7: súvislý komplex lesných porastov v strednej časti k. ú., zahŕňa aj plochy porastené trávobylinnou vegetáciou s pásmi drevín alebo nelesné pozemky sukcesne zarastené sekundárnym lesom. Na svojom južnom okraji priamo nadväzuje na navrhované IP4 a IP5, na severnom okraji na IP3. Na západnom okraji ho ohraničuje navrhovaný biokoridor MBk4 a v strede ho pretína navrhovaný biokoridor MBk2.
- h) Biokoridor miestneho významu MBk1: terestricko-hydrický. Potok Jasenina a príľahlými brehovými porastmi spravidla do vzdialenosti 5 – 15 m od brehu toku (v zastavanom území obce do vzdialenosti 0 - 5 m od brehu). Miestami, v prípade výskytu cennejších mokradných spoločenstiev aj do väčšej vzdialenosti od toku.
- i) Biokoridor miestneho významu MBk2: hydricko-terestrický. Potok Škrípovka s príľahlými pobrežnými časťami, príp. brehovými porastmi minimálne do vzdialenosti 5 m od koryta.
- j) Biokoridor miestneho významu MBk3: terestricko-hydrický. Úsek Podpolianskeho potoka a príľahlými porastmi spravidla do vzdialenosti 5 – 15 m od brehu toku (v zastavanom území aj menej).
- k) Biokoridor miestneho významu MBk4: hydricko-terestrický. Predstavuje horný tok Nitrice (Belanky) a príľahlými porastmi do vzdialenosti 5 – 15 m od brehu toku (v zastavanom území aj menej).
- l) Interakčné prvky IP : 7 interakčných prvkov s celkovou výmerou 470,31 ha. Ide prevažne o plochy výskytu zachovalých reprezentatívnych historických krajinných štruktúr v okolí hlavných osád v k.ú.

A.2.12.4.3 Prírodné zdroje

V k.ú. obce Valaská Belá sa nachádzajú prírodné zdroje – ložisko nevyhradeného nerastu stavebný kameň bez určenia dobývacieho priestoru.

A.2.12.5 Konceptia odpadového hospodárstva

Obec Valaská Belá neprevádzkuje zariadenia na zhodnocovanie, úpravu a zneškodňovanie odpadov. Odpad je zneškodňovaný mimo k.ú. obce. V obci je zavedený separovaný zber týchto odpadov :

odpad	/ odberateľ :
Zmesový KO	/ VEPOS, s.r.o., Nováky
Objemný KO	/ VEPOS, s.r.o., Nováky
Sklo	/ VEPOS, s.r.o., Nováky

Plasty	/ Dežerická EKO,s.r.o. Dežerice
Papier	/ SAGI a.s. Žilina
Chladničky mrazničky	/ Metal Servis Recycling, Slovenská Lupča
Vyradené. el. zariadenia	/ Metal Servis Recycling, Slovenská Lupča
Opatrebované pneumatiky	/ AVE SK odpadové hospodárstvo s.r.o.
Použitý jedlý olej	/ Waste fot taste,s.r.o. Bratislava

Tab. A.2.12.5.1 Vývoj vzniku odpadov obce v rokoch 2009-2016

Druh odpadu	Sledovaný rok							
	2009	2010	2011	2012	2013	2014	2015	2016
sklo	6,50	17,52	5,28		15,81	14,48	15,74	18,32
plasty	5,52	11,11	11,30	10,750	13,75	3,47	15,34	16,21
papier	-	-	3,12	6,170	3,359	6,48	7,36	6,72
pneumatiky	2,26	6,30	1,78	4,32	6,28	1,5	5,99	-
zmesový odpad	495,40	524,56	516,84	526,92	519,81	488,72	450,13	448,34
objemný odpad	447,00	412,24	230,71	253,70	305,78	243,61	271,88	265,64
textílie	-	-	-	-	-	2,700	-	-
Chladničky mrazničky	3,09	2,59	3,66	-	2,241	1,93	2,27	2,35
el. zariadenie (Kód odpadu 200136)	1,10	1,24	0,06	0,54	0,109	0,34	0,8	1,97
el. zariadenie. (Kód odpadu 200135)	2,35	1,02	1,87	0,62	1,773	1,23	0,78	2,36
jedlý olej	-	-	-	-	-	-	-	0,215

Tabuľka A.2.12.5.2: Predpokladaný vývoj produkcie zmesového komunálneho odpadu :

Obdobie	Počet obyvateľov*	Komunálny odpad (t) *
Návrhové obdobie	2 349 – 2 500	293,625 až 312,5 t
Výhľadové obdobie	2 429 – 2 620	303,625 až 327,5 t

*koeficient prepočtu komunálneho dopadu na 1 obyvateľa 0,125 t/rok

Ministerstvo životného prostredia v riešenom území eviduje dve (2) skládky odpadov bez prekrytia (nelegálne skládky) (vyjadrenie č. 3054/2016-7.3 34062/2016 zo dňa 24.6.2016). Všetky skládky odpadov je potrebné odstrániť zmysle platných predpisov. Predmetné skládky sú vyznačené vo výkrese č. 2A, 2B.

Zariadenie pre zber a separáciu odpadu, pre zhodnocovanie a druhotných surovín je možné využiť plochy FPB 1.17

Zásady :

- Vytvárať motivačné podmienky pre zvýšenie záujmu o separáciu, triedenie a zber druhotných surovín, (K,S,D,T)
- spolupracovať so štátnou správou pri vytvorení funkčného systému nakladania s odpadmi a dôsledne dodržiavať podmienky národnej, regionálnej koncepcie nakladania s odpadmi, (T)
- Vytvárať podmienky zníženie podielu komunálneho odpadu, zvýšenie podielu separovaného odpadu a zber a separáciu druhotných surovín a ich spracovanie, (T)
- Odstrániť a zneškodniť všetky nelegálne skládky v riešenom území a spolupracovať so štátnou správou pri vytvorení funkčného systému kontrolnej a sankčnej činnosti (K),
- monitorovať vypúšťanie a vývoz tekutých odpadov - koncovky chovu hospodárskych zvierat a zabrániť jeho negatívnym vplyvom na zložky ŽP (T).

A.2.13 Vymedzenie prieskumných území, chránených ložiskových území a dobývacích priestorov

V riešenom území, t.j. v k.ú. obce Valaská Belá nie sú vymedzené prieskumné územia, chránené ložiskové územia a dobývacie priestory.

V k.ú. obce Valaská Belá MŽP SR eviduje ložisko nevyhradeného nerastu (LNN) Valaská Belá – Studenec; stavebný kameň (4254)“ ktorý nemá určenú organizáciu **a na ktorom sa činnosť bankým spôsobom nevykonáva.**

MŽP SR eviduje šesť (6) starých bankých diel (haldy a štólne). Hranice LNN a staré banké diela sú vyznačené vo výkrese č. 2A, 2B.

A.2.14 Vymedzenie plôch vyžadujúcich zvýšenú ochranu

V rámci katastrálneho územia obce je potrebné v následnej príprave rozvoja územia zabezpečiť zvýšenú pozornosť plochám vyžadujúcu zvýšenú ochranu.

- osobitne chránené časti prírody a krajiny vyznačené sú vo výkrese č. 7.
- prvky USES vyznačené sú vo výkrese č. 7.
- chránená pôda vyznačené sú vo výkrese č. 6.
- svahové deformácie (zosuvne územia) - vyznačené vo výkresovej časti č. 2A, 2B.
- šesť starých bankých diel (haldy a štólne) - vyznačené vo výkresovej časti 2A, 2B.
- výskytu radónového rizika,
- environmentálnym záťažiam,
- skládkam odpadov.

V predmetnom území je na základe výpisu z Informačného systému environmentálnych záťaží evidovaná nasledovná environmentálna záťaž (EZ):

Názov EZ:	PD (014)/Valaská Belá – ČS PHM Slovnaft
Názov lokality:	ČS PHM Slovnaft
Druh činnosti:	čerpacia stanica PHM
Stupeň priority:	v registri nie je uvedené
Registrovaná ako:	C sanovaná/rekultivovaná lokalita

Environmentálna záťaž môže negatívne ovplyvniť možnosti ďalšieho využitia územia.

V predmetnom území je podľa priloženej mapy zaregistrovaných 5 stabilizovaných svahových deformácií a 9 potenciálnych svahových deformácií. Jedná sa o svahovú deformáciu typu zosuvu.

Svahové deformácie sa registrujú západne, severozápadne a južne od intravilánu obce na priľahlých svahoch vodného toku Nitríca.

Oblasť s registrovanou svahovou deformáciou je zaradená medzi rajóny nestabilných území s vysokým stupňom náchylnosti územia k aktivizácii, resp. vzniku svahových deformácií. Na územiach existuje vysoké riziko aktivizácie svahových pohybov vplyvom prírodných podmienok, taktiež je citlivé na antropogénne zásahy.

Ďalšie oblasti s registrovanými svahovými deformáciami sú zaradené rovnako medzi rajóny nestabilných území so stredným stupňom náchylnosti územia k aktivizácii, resp. vzniku svahových deformácií. Ide o územia s možným rizikom aktivizácie svahových pohybov vplyvom prírodných podmienok, sú rovnako citlivé na negatívne antropogénne zásahy.

Blízke okolie sa radí medzi rajóny potenciálne nestabilných území s nízkym stupňom náchylnosti územia k aktivizácii, resp. vzniku svahových deformácií; sú to oblasti s priaznivou geologickou stavbou nevylučujúcou občasný vznik svahových deformácií (najmä skupiny zosúvania a tečenia) vplyvom prírodných podmienok, v závislosti od morfológických pomerov, územia postihnuté intenzívnou výmoľovou eróziou a územia ohrozené opadávaním úlomkov hornín, oblasti citlivé na negatívne antropogénne zásahy.

Orgány územného plánovania sú podľa § 20 ods. 1 zákona NR SR č. 569/2007 Z. z. o geologických prácach v znení neskorších predpisov (ďalej len geologický zákon) povinné v textovej a grafickej časti územnoplánovacej dokumentácie zohľadniť výsledky geologických prác, v konkrétnom prípade výsledky inžinierskogeologického prieskumu spracované v záverečnej správe: Atlas máp stability svahov SR v M 1 : 50 000 (Šimeková, Martinčeková a kol., 2006), list 35-22 Valaská Belá, ktorý je prístupný na mapovom serveri Štátneho geologického ústavu Dionýza Štúra v Bratislave. Informácie o zmapovaných a zaregistrovaných svahových deformáciách sú dostupné aj na nasledovných webových stránkach:

http://www.geology.sk/new/sk/sub/Geoisnomenu/geof/atlas_st_sv,

<http://mapserver.geology.sk/zosuvy/>.

Predmetné územie spadá do nízkeho až stredného radónového rizika tak, ako je to zobrazené na priloženej mape. Stredné radónové riziko môže negatívne ovplyvniť možnosti ďalšieho využitia územia.

Informácie o geotermálnej energii v predmetnom území sú k dispozícii na webovej stránke Štátneho geologického ústavu Dionýza Štúra Bratislava – aplikácia Atlas geotermálnej energie – <http://apl.geology.sk/mapportal/#/aplikacia/14>.

Podľa § 20 ods. 3 geologického zákona ministerstvo vymedzuje nasledovné riziká stavebného využitia územia :

- výskyt potenciálnych, stabilizovaných a aktívnych zosuvov (svahových deformácií). Vhodnosť a podmienky stavebného využitia územia s výskytom potenciálnych a stabilizovaných zosuvov je potrebné posúdiť a overiť inžinierskogeologickým prieskumom,

- výskyt stredného radónového rizika. Vhodnosť a podmienky stavebného využitia územia s výskytom radónového rizika je potrebné posúdiť podľa zákona NR SR č. 355/2007 Z. z. o ochrane, podpore a rozvoji verejného zdravia a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení neskorších predpisov a vyhlášky MZ SR č. 528/2007 Z. z., ktorou sa ustanovujú podrobnosti o požiadavkách na obmedzenie ožiarenia z prírodného prostredia.

V predmetnom území sú evidované skládky odpadov tak, ako sú zobrazené vo výkresoch č. 2A, 2B a 7 podľa aktuálnych údajov Odboru štátnej geologickej správy MŽP SR, vplyvom ktorých tieto plochy vyžadujú zvýšenú ochranu.

A.2.15 Vyhodnotenie perspektívneho použitia poľnohospodárskej a lesnej pôdy na nepoľnohospodárske účely

A.2.15.1 Bonitované pôdno-ekologické jednotky

Bonitované pôdno-ekologické jednotky (BPEJ) sú pôdne a ekologicky relatívne najhomogénnejšie jednotky bonitačného informačného systému. V podstate predstavujú hlavné pôdno-klimatické jednotky, ktoré sú podrobnejšie rozdelené podľa kategórií ich sklonu svahov, expozície svahov k svetovým stranám, skeletovitosti, hĺbky pôdy a zrnitosti povrchového horizontu. Každá parcela je charakterizovaná parametrami BPEJ. Týmto jednotkám odpovedajú aj normatívne údaje o produkcii poľnohospodárskych plodín, ktoré sa môžu v daných prírodných podmienkach a pri obvyklej agrotechnike pestovať, ako aj normatívne údaje o nákladoch, čo slúži pre výpočet ceny pôdy (www.podnepamy.sk)

Zo zákona č. 220/2004 Z z., § 12, ods. 2, písm. b.) vyplýva v súvislosti s nepoľnohospodárskym použitím poľnohospodárskej pôdy povinnosť chrániť poľnohospodársku pôdu zaradenú podľa kódu bonitovanej pôdno-ekologickej jednotky kvalitatívnej skupiny uvedenej v prílohe tohto zákona.

V riešenom území je chránená poľnohospodárska pôda o výmere 955,6235 ha nasledovných kódov BPEJ 705031 0706032 0711045 0765242 0765245 0776261 0776461 0778262 0783685 0783782 0792672 0811042 0812033 0860241 0860442 0860541 0862232 0863442 0864533 0865242 0865243 0865442 0876462 0878465 0880682 0882682 0882882 0883682 0883782 0883872 0883882 0887242 0887243 0887442 0887443 0887542 0887543 0890262 0890265 0890462 0892682 0892683 0892782 0892882 0892982 0960241 0960245 0963442 0965442 0965443 0965445 0965532 0971543 0987043 0987243 0987442 0987443 0987543 0990262 0990462 0992682 1060241 1063442 1066442 1066532 1087243 1087443 1090262

A.2.15.2 Poľnohospodárska pôda

Štruktúra poľnohospodárskej pôdy

Riešené územie je vymedzené hranicou katastrálneho územia Valaská Belá. Krajinná štruktúra bola vyhodnotená na základe databázy údajov Katastra nehnuteľností. Štruktúra poľnohospodárskej pôdy za katastrálne územia ako aj výmery ostatných druhov pozemkov sú uvedené tabuľke.

Tabuľka č. A.2.15.2.1. Úhrn výmery poľnohospodárskeho pôdneho fondu v k. ú. Valaská Belá

Druh pozemku	Výmera (ha)
orná pôda	128,1779
záhrady	25,6759
ovocné sady*	0,6283
trvalé trávne porasty	1874,0694
poľnohospodárska pôda spolu	2028,5515

Ochrana poľnohospodárskej pôdy

Zásady :

- a) rešpektovať zákon NR SR č. 57/2013 Z. z., ktorým sa mení a dopĺňa zákon NR SR č. 220/2004 Z. z. o ochrane a využívaní poľnohospodárskej pôdy a o zmene zákona NR SR č. 245/2003 Z. z. o integrovanej prevencii a kontrole znečisťovania životného prostredia a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení neskorších predpisov.
- b) rešpektovať zákon NR SR č. 220/2004 Z. z. o ochrane a využívaní poľnohospodárskej pôdy a o zmene zákona č. 245/2003 Z. z. o integrovanej prevencii a kontrole znečisťovania životného prostredia a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení neskorších predpisov. V zmysle § 12 ods. 1 tohto zákona orgán ochrany poľnohospodárskej pôdy zabezpečí ochranu najkvalitnejšej poľnohospodárskej pôdy v katastrálnom území podľa kódu BPEJ.
- c) rešpektovať Prílohu č. 2 k nariadeniu vlády Slovenskej republiky č. 58/2013 o odvodoch za odňatie a neoprávnený záber poľnohospodárskej pôdy.

A.2.15.3 Lesná pôda

Výmera lesných pozemkov v k.ú. Valaská Belá je 4171,6383 ha, z toho tvoria 3 455 ha hospodárske lesy a 542,08 ha ochranné lesy. V kategórii ochranných lesov sú lesy na mimoriadne nepriaznivých stanovištiach (175,63 ha) a ostatné lesy s prevažujúcou funkciou ochrany pôdy (366,45 ha). Lesy osobitného určenia sa v tomto území nenachádzajú.

Z hľadiska územného členenia patria lesy v k.ú. pod LHC Valaská Belá a z hľadiska užívania tu pôsobia nasledovní obhospodarovatelia:

- Urbárske spoločenstvo vo Valaskej Belej,
- Lesy SR š. p., OZ Prievidza,
- J&F s.r.o.,
- Lesné a pozemkové spoločenstvo Škrípová skalka

Ďalší vlastníci lesných pozemkov v k.ú:

- AVENA – Sadové úpravy s.r.o.,
- HSH-V, spol. s.r.o.,
- JPM, spol. s.r.o.,
- Leso-ochranárske zoskupenie VLK,
- MAISI s.r.o.,
- Nadácia AEVIS,

V drevinovom zložení lesných porastov hodnoteného k.ú. dominujú listnaté dreviny (takmer 72 % zastúpenie) s výraznou dominanciou buka. Okrem borovice lesnej a smreka, ktorý je v tomto území nepôvodnou drevinou, tvoria prímes najmä breza a javor horský. Podrobnejšie údaje o zastúpení drevín v lesoch k.ú. Valaská Belá sú uvedené v tabuľke 2.15.3.1.

Tabuľka č. 2.15.3.1. Zastúpenie drevín v lesných porastoch na ploche lesného pozemkov

Drevina	zastúpenie (%)	Drevina	zastúpenie (%)
Buk	67,66	Hrab	0,33
Borovica	12,29	Ostatné listnaté	0,10
Smrek	11,83	Topoľ	0,03
Smrekovec	3,39	Jelša	0,02
Breza	1,65	Brest	0,01
Javor	1,18	Dub	0,01
Jedľa	0,98	Lipa	0,01
Jaseň	0,52	Agát	0,00

zdroj: <http://gis.nlcsk.org/lgis>

Vďaka dominancii listnatých drevín sa lesným porastom vyhýbajú problémy s veľkoplošným rozpadom a hromadným odumieraním stromov, tak príznačné pre regióny s vysokým podielom ihličnatých, najmä smrekových porastov. Nachádzajú sa tu však aj časti s vysokým zastúpením ihličnanov, miestami aj čisto ihličnaté porasty (väčšinou borovica lesná alebo zmes borovice a smreka). V týchto porastoch je potrebné počítať so zvýšeným rizikom výskytu škodlivých činiteľov. Vďaka zníženej druhovej diverzite a vysokom výskytu takmer čistých bučín bez dostatočnej prímеси iných – odolnejších drevín (duby, lipy, javory...) je tu tiež zvýšené riziko negatívneho dopadu nastávajúcich klimatických zmien na takéto porasty.

Hospodárske plánovanie je v lesoch zabezpečené prostredníctvom programu starostlivosti o les (PSL, predtým lesný hospodársky plán – LHP) vyhotoveného na dobu 10 rokov. Aktuálne je v celom k.ú. platný PSL od roku 2015, vypracovaný pre lesný celok Valaská Belá.

V súčasnosti je v lesných porastoch k.ú. evidovaná celková zásoba drevnej hmoty vo výške 2 042 665 m³, z toho 546 749 m³ pripadá na ihličnaté a 1 495 916 m³ na listnaté dreviny (zdroj: <http://gis.nlcsk.org/lgis/>).

Zásady :

- Pri akýchkoľvek zásahoch do lesných porastov postupovať v súlade so zákonom č. 326/2005 Z. z. o lesoch v znení neskorších predpisov a vykonávacími vyhláškami k tomuto zákonu a taktiež v súlade so zákonom 543/2002 Z. z. o ochrane prírody a krajiny a vykonávacími vyhláškami k tomuto zákonu.
- V prípade zásahu do lesných pozemkov je okrem vyššie spomenutých právnych predpisov potrebné rešpektovať aj vyhlášku č. 12/2009 Z.z. o ochrane lesných pozemkov pri územnoplánovacej činnosti a pri ich vyňatí a obmedzení z plnenia funkcií lesov, v platnom znení a povinnosť navrhnuť a zdôvodniť riešenie, ktoré je z hľadiska ochrany LP, lesných porastov, ako aj ostatných spoločenských záujmov najvhodnejšie.
- Rešpektovať platné dokumenty zabezpečujúce ochranu a prípadne aj vhodný manažment chránených území a druhov a biotopov národného a európskeho významu, nachádzajúcich sa v k.ú.
- Je tiež potrebné rešpektovať ÚPN VÚC Trenčiansky kraj s osobitným dôrazom na zabezpečenie funkcií prvkov ÚSES ich ochranou a pri zhoršení ich funkcie aj revitalizáciou (úprava drevinového zloženia v prospech pôvodných druhov, diferenciácia priestorovej a vekovej štruktúry porastov, postupná eliminácia nepôvodných druhov – prioritne invázne sa prejavujúcich druhov), eliminácia zásahov zhoršujúcich funkcie prvkov ÚSES.
- Zachovanie a revitalizáciu prvkov ÚSES zohľadniť aj pri prípravách nových Programov starostlivosti o les.

A.2.15.4 Zábery lesnej a poľnohospodárskej pôdy

V koncepte riešenia ÚPN Obce Valaská Belá nedochádza k záberu lesnej pôdy.

Zábery poľnohospodárskej pôdy sú uvedené v Tabuľke č.12 v kapitole A.3 Prílohy.

A.2.16 Hodnotenie navrhovaného riešenia z hľadiska environmentálnych, ekonomických, sociálnych a územnotechnických dôsledkov

Z hľadiska hodnotenia dôsledkov navrhovaného riešenia sa predpokladá že navrhovaný rozvoj obce nebude mať negatívne environmentálne dôsledky, naopak že sa dosiahnu významnejšie priaznivé vplyvy.

Medzi základnými cieľmi a stratégiou spracovania predmetnej koncepcie Územného plánu obce je návrh koncepcie rozvoja obce a optimalizácia využitia územia z hľadiska lokalizácie základných funkcií na obnovených a nových rozvojových plochách s cieľom kompaktného využitia územia obce, rozvoja urbanistickej štruktúry a organizmu obce a to formami optimálneho využitia zastavaného územia, jej intenzifikácie v únosnej miere, dobudovania a zkompatnenia urbanistickej štruktúry v racionálnej miere, vzhľadom na reálne územno-technické, ekologické a ekonomické podmienky pri dodržaní optimálnych podmienok životného prostredia a trvalo udržateľného rozvoja. Z týchto predpokladov vyplýva aj navrhovaná urbanistická koncepcia vrátane dopravných systémov. Ich riešenie dostredným systémom siete obslužných komunikácií (automobilových) ich prepojením a zokruhovaním tak, aby sa vytvárali prehľadné a optimálne racionálne dopravné podmienky. Podľa možností najefektívnejším komunikácií a technickej infraštruktúry sa sledovali územno-technické, ekologické, ekonomické podmienky a podmienky minimalizácie negatívnych vplyvov na životné prostredie s optimalizáciou obsluhy územia a systému vzájomnej väzby na zbernú komunikačnú sieť a vo väzbe na navrhované koncepcie trasy tranzitnej cestnej komunikácie. V rámci zastavaného územia obce sa využívajú možnosti rozvoja priestoru pozdĺž pôvodnej cestnej siete v zásadne nových kvalitatívnych podmienkach.

V koncepcii riešenia sa optimalizuje a racionálne navrhuje využitie siete verejnej dopravnej a technickej infraštruktúry, najmä v oblasti vodného hospodárstva a energetiky.

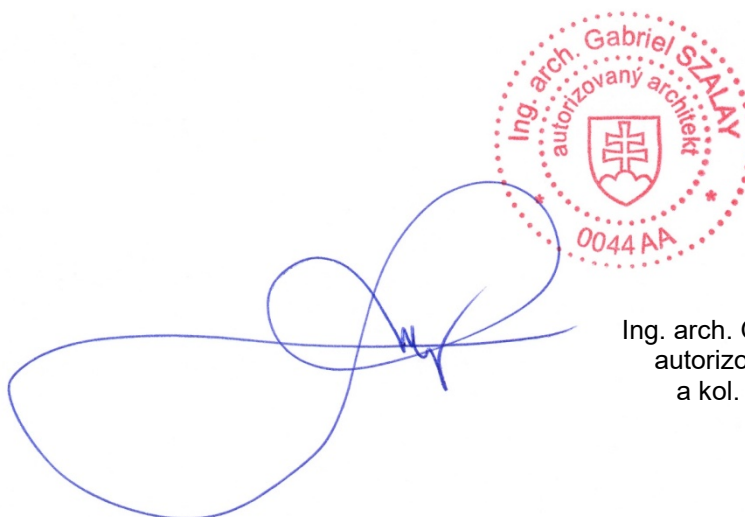
Optimálnym a harmonickým rozvojom funkčných území, vytvorením priaznivých podmienok životného prostredia sa vytvorí aj priaznivé sociálne podmienky pre život a priaznivú reprodukciu populácie obce.

Výsledkom riešenia je koncepčný návrh priestorového usporiadania a funkčného využitia územia obce a návrh územno-technických a ekonomických podmienok, ktoré sa stanú základným rozvojovým koncepčným podkladom a riadiacim nástrojom v rukách samosprávy - obce.

Predpokladom stanovených cieľov je dôsledný koordinovaný a systémový prístup k riešeniu a naplneniu cieľov a permanentné sledovanie porovnávania, konfrontácia a vyhodnotenie plnenia úloh a riešenia následných krokov v súlade s koncepčným riešením predmetného územného plánu obce po jeho schválení.

A.2.17 Návrh záväznej časti

Záväzná časť tvorí samostatnú textovú časť diel „B“

Ing. arch. Gabriel Szalay
autorizovaný architekt
a kol. spracovateľov

A.3 DOPLŇUJÚCE ÚDAJE

Tab. č. 1	FUNKČNÁ A PRIESTOROVÁ REGULÁCIA – BÝVANIE (NO)
Tab. č. 2	FUNKČNÁ A PRIESTOROVÁ REGULÁCIA – BÝVANIE (VO)
Tab. č. 3.	FUNKČNÁ A PRIESTOROVÁ REGULÁCIA – VYBAVENOSŤ (NO)
Tab. č. 4	FUNKČNÁ A PRIESTOROVÁ REGULÁCIA – VYBAVENOSŤ (VO)
Tab. č. 5	FUNKČNÁ A PRIESTOROVÁ REGULÁCIA – VÝROBA (NO)
Tab. č. 6	FUNKČNÁ A PRIESTOROVÁ REGULÁCIA – VÝROBA (VO)
Tab. č. 7	BILANCIA POTREBY VODY (NO, VO)
Tab. č. 8	BILANCIA POTREBY ELEKTRICKEJ ENERGIE (NO, VO)
Tab. č. 9	NÁVRH TRAFOSTANÍC (NO, VO)
Tab. č. 10	TEPELNÝ VÝKON A ROČNÁ POTREBA TEPLA PRE NAVRHOVANÉ FUNKČNÉ PLOCHY ROZVOJOVÝCH LOKALÍT (NO, VO)
Tab. č. 11	TELEKOMUNIKÁCIE - NÁVRH KAPACÍT (NO, VO)
Tab. č. 12	NAVRHOVANÉ POUŽITIE POĽNOHOSPODÁRSKEJ PÔDY NA NEPOĽNOHOSPODÁRSKE ÚČELY

ZOZNAM SKRATIEK :

AS	-	autobusová stanica
Bc	-	biocentrum
Bk	-	biokoridor
BPEJ	-	bonitovaná pôdno-ekologická jednotka
CMZ	-	centrálne mestská zóna
ČOV	-	čistiareň odpadových vôd
DOK	-	diaľkový optický kábel
DP	-	dobývací priestor
EO	-	ekologické opatrenia
FPB	-	funkčno-priestorový blok
HBV	-	hromadná bytová výstavba
CHA	-	chránený areál
CHKO	-	chránená krajinná oblasť
CHLÚ	-	chránené ložiskové územie
CHVO	-	chránená vodohospodárska oblasť
IBV	-	individuálna bytová výstavba
k.ú.	-	katastrálne územie
KC	-	kultúrne centrum
KEP	-	krajinnoekologický plán
KPÚ	-	Krajský pamiatkový úrad
KÚ	-	krajský úrad
LSPP	-	lekárska služba prvej pomoci
LUC	-	lesné užívateľské celky
MBc	-	miestne Bc
MBk	-	miestny Bk
MP SR	-	Ministerstvo poľnohospodárstva SR
MPR	-	mestská pamiatková rezervácia
MsZ	-	mestské zastupiteľstvo
MŠ	-	materská škola
MÚSES	-	miestny ÚSES
MZ SR	-	Ministerstvo zdravotníctva SR
MŽP SR	-	Ministerstvo životného prostredia Slovenskej republiky
NBk	-	nadregionálny Bk
NDV	-	nelesná drevinná vegetácia
NKP	-	národná kultúrna pamiatka
NP	-	národný park
NPP	-	národná prírodná pamiatka
NPR	-	národná prírodná rezervácia
NR SR	-	národná rada Slovenskej republiky
NsP	-	nemocnica s poliklinikou
OP	-	ochranné pásmo
OPaK	-	ochrana prírody a krajiny
OSC	-	Okresná správa ciest
OSN	-	Organizácia spojených národov
OÚ–OPPLH	-	Obvodný úrad - odbor pozemkový, poľnohospodárstva a lesného hospodárstva
OV	-	odpadové vody
OZ BVC	-	Občianske združenie Bývanie v centre
PHM	-	pohonné hmoty
PHO	-	pásmo hygienickej ochrany
PO	-	požiarna ochrana
POH	-	program odpadového hospodárstva
PP	-	prírodná pamiatka
PPF	-	poľnohospodársky pôdny fond

PR	-	pamiatková rezervácia
PR	-	prírodná rezervácia
PS	-	pamiatková starostlivosť
RBc	-	regionálne Bc
RBk	-	regionálny Bk
RD	-	rodinné domy
ROEP	-	register obnovej evidencie pozemkov
RÚSES	-	regionálny ÚSES
RZP	-	rýchla zdravotná pomoc
SAŽP	-	Slovenská agentúra životného prostredia
SBM	-	Slovenské banské múzeum
SHMÚ	-	Slovenský hydrometeorologický ústav
SHR	-	samostatne hospodáriaci roľníci
SODB	-	sčítanie obyvateľov, domov a bytov
SPP	-	Slovenský plynárenský priemysel
SSR	-	Slovenská socialistická republika
SÚ	-	sídlny útvar
ŠGÚDŠ	-	Štátny geologický ústav Dionýza Štúra
ŠJ	-	školská jedáleň
ŠVS	-	Štátna vodná správa
T.J.	-	telovýchovná jednota
THP	-	technicko-hospodársky pracovník
TTP	-	trvalý trávny porast
TU	-	Technická univerzita
ÚPD	-	územnoplánovacia dokumentácia
ÚPN	-	územný plán
ÚPN M	-	územný plán mesta
ÚPN Z	-	územný plán zóny
UO	-	urbanistický obvod
FPB	-	funkčno-priestorový blok
ÚPP	-	územnoplánovací podklad
ÚŠ	-	urbanistická štúdia
ÚZKP	-	ústredný zoznam kultúrnych pamiatok
VÚC	-	vyšší územný celok
VZN	-	všeobecne záväzné nariadenie
ZPO	-	zásady pamiatkovej ochrany
ZŠ	-	základná škola
ŽP	-	životné prostredie
ŽS	-	železničná stanica
Podlažnosť		rozumie sa počet nadzemných podlaží

Proces riešenia – plnenia :

- K – krátkodobý, (2 – 5 rokov)
- S – strednodobý, (5 – 10 rokov)
- D – dlhodobý, (10 – 15 rokov)
- T - trvalý